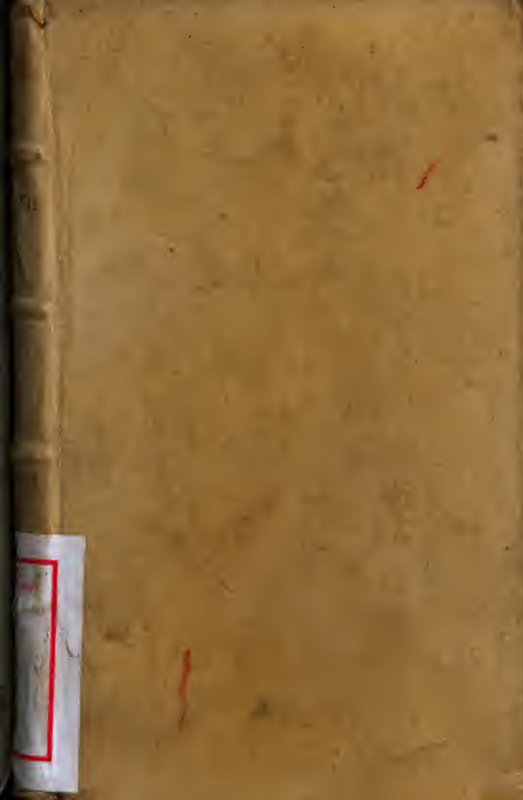

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ
ΝΕΦΕΛΑΙ

ARISTOPHANIS
NVBES

CVM

SCHOLIIS ANTIQVIS

E RECENS. L. KVSTERI

IN

VSVM LECTIONVM

CVM PRAEFATIONE

IO. AVGVSTI ERNESTI

IN QVA

SCHOLIA PLVRIBVS LOCIS

EMENDANTVR ILLVSTRANTVR.

LIPSIAE

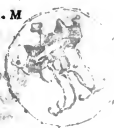
APVD IOANNEM WENDLERVM,

A. MDCCLIII.

VIRIS CLARISSIMIS
ATQVE DOCTISSIMIS
IO. FRIDERICO LEISNERO A. M
SCHOLAE CIZENSIS RECTORI
IO. TOBIAE KREBSIO A. M
SCHOLAE GRIMMANAE CON-RECTORI
CHRISTOPH. IEREMIAE ROSTIO A. M
SCHOLAE PLAVIENSIS RECTORI
S. D
IO. AVGVSTVS ERNESTI

In magna in primisque neceſſaria parte bene docendarum graecarum literarum poſuerim, noſſe interioris earum ſcientiae praeſidia, eorum rationem atque indolem perſpectam habere, uſumque legitimum diſcentibus demonſtrare. In iis autem, non ignoratis, praecipuum locum obtinere Scholia, quibus graeci Grammatici veteres ſcriptores, poetas maxime, illuſtravere. Itaque ante hos ſeptem menſes, cum in animum induxiſſem, in hac noſtra Academia interpretari aliquam ſcriptoris

ris graeci particulam, putaui, me dupliciter, et in utraque parte multis modis, profuturum ſtudiis adoleſcentium, qui ad iuſtam graecarum literarum ſcientiam adſpirarent, ſi Comoediam aliquam Ariſtophanis cum Scholiis antiquis enarrandam ſumerem. Nam Ariſtophane quidem ipſo, ſatis conſtabat, nihil eſſe in dicendi genere Attico perfectius, nihil ad guſtum elegantiae atque etiam venuſtatis Atticae capiendum exquiſitius: Scholiorum autem interpretatione adiungenda me videbam eſſe conſecuturum, non modo id, quod iis cum aliis eſſet commune, ut ad genus ſcribendi Scholiaſtarum formulasque loquendi intelligendas adducerem iuuenes, in quibus interdum etiam graece doctos homines ſciebam haeſiſſe, ſed etiam hoc, ut in Scholiis antiquis legendis diſtinguere bona ab ineptis, genuina et antiqua a ſpuriis et recentioribus, ſecernere confuſa temere et permixta, denique etiam depravata vel librorum veterum vel ingenii ope emendare conſueſcerent. Sed cum nonniſi duae ſint Ariſtophanis Comoediae, quae honeſte explicari huic aetati poſſint, Plutus et Nubes, quamquam et hae non omnino caſtae, has putaui ei conſilio accommodatiores propterea, quod primo Chori rationem, et omnia Comica metra cupiebam eſſe cognita, ut et vitia, reliqua adhuc in textu Comici, indagare, et de virorum doctorum coniecturis recte iudicare diſcerent ſtudioſi, caveremque, ne cui aliquando accideret, quod non uni accidiſſe in poetis tractandis conſtat, ut contra leges verſuum coniecturae exercerentur;

cerentur; deinde, quod Scholia Nubium nondum expolita essent cuiusquam iusta diligentia, iisque adeo enarrandis optime exemplum recte tractandorum Scholiorum proponi posset: cum Pluti Scholia iam ingenium, doctrinam, diligentiam Hemsterhusii, summi in his literis Viri, essent experta. Itaque cum exempla illius Comoediae in tabernis librariis non reperirentur, perfeci, ut ea cum Scholiis antiquis, h. e. iis, quae ab Aldo et Iunta edita essent, ad fidem editionis Kusterianae typis describeretur. Non putabam tum, ullas meas in ea re partes, nisi hortantis, fore, nec quicquam de meo, ne nomen quidem, addere animus erat. Sed cum aliquid saltem praefationis, h. e. tralatitiae commendationis, a me accedere libello vellet librarius, nec id negare petenti sustinerem, aliquid amplius concepi animo, instituique, primum de modo horum Scholiorum enarrandorum, h. e. de eorum indole, bonisque cognoscendis, vitiis, corruptelis, vel indagandis, vel tollendis et emendandis dicere, si, quemadmodum ea, quae de indole et usu Glossariorum graecorum, ante hos decem annos, scripsi, et utilia studiosis et probata doctis cognossem, ita et in hac fortasse parte iuuare studiosos graecarum literarum, futurosque earum magistros, possem: deinde specimina emendandorum proponere, unde intelligeretur, non, quantum spicilegium, sed quantam messem reliquerint, qui haec Scholia inde ab Aldo usque ad hanc aetatem edidere: denique etiam aliquot exemplis ostendere, Scholia et metri scien-

tiam etiam textus Ariſtophanici emendandi facultem praebere. Eam autem diſputatiunculam ad Vos, Clariſſimi Doctiſſimique Viri, perſcribere inſtitui: quorum TV LEISNERE V. C. mihi vetere amicitia et multo uſu, Vos autem, KREBSI ROSTIque, VV. Cl. etiam diſciplina cogniti eſtis: non quo Vos doceremini de ſcholiis: ad iuvenes iſta diſciplina et ſchola pertinet: ſed ut et de illa parte, et altera, de Scholiorum textusque emendatione, iudicaretis, haberetisque aliquod pignus, leve illud quidem ac tenue, ſed pignus tamen meae ergo vos benevolentiae, mihi autem Vos in ſcribendo cogitanti, huius quicquid eſt laboris, et facilius et iucundius redderetur.

Scholia igitur haec, de Aldinis loquor, monere ab initio oportet, non unius hominis eſſe, ne tum quidem, ubi velut unius in libris exhibeantur, neque uſitato illo ἄλλως diſcernantur. Oportet concipere animo farraginem excerptorum e Commentariis Grammaticorum in Ariſtophanem, Apollonium Rhodium aliosque poetas, e Gloſſariis antiquis, etiam ex alio genere ſcriptorum, Thucydide, Plutarcho, Luciano, Stephano de Vrb. multisque aliis, interdum ſub nominibus eorum, plerumque ἀνωνύμως poſitorum. Nec ea farrago unum auctorem habet. Conceſſerim, Thomam Magiſtrum, aut Demetrium Triclinium excerpendi initium feciſſe ex antiquis et bonis Commentariis. Sed his multi, in ſuo quisque libro, aut eiusdem libri plures deinceps domini addidere aliquid de ſuo, appendiculas exemplorum, teſtimo-

testimoniorum, locorum denique ex geographis, historicis, philosophis, quae illustrando auctori servirent, saepe perineptas illas et stultas. Atque haec omnia, quotquot in libris suis repererat, in unum confudit, et per particularum δὲ et οὖν vincula copulata, et in hunc pulcherrimum scilicet Cinnum commixta, Aldo Manutio edenda dedit Musurus Cretensis: cuiusmodi Commentarium si quis hodie in scriptorem aliquem latinum ederet, risum omnibus pueris deberet. Sunt etiam multa alieno loco posita, et mire perturbata, abhorrentia denique prorsus ab eo, quod in textu est: et in his omnibus multa in verbis singulis corrupta et vitiosa, quae nisi emendata fuerint, sensum adsequi non licet.

Primum igitur magistri munus est, distinguere, quae male confusa sunt, et indicare notas, quibus agnosci confusio possit. Licebit autem deprehendere confusionem, primum similitudine dictorum, cum eadem res in eodem, ut videtur, Scholio, bis, ter, dicta est, ut ad v. 1. 12. 21. 34. 109. 130. 151. 157. 177. 184. et sexcentis aliis locis. Neque vero id semper adeo facile est non exercitatis, et non satis attendentibus: præsertim ubi superiori scholio aliud subiicitur, truncato, quod in libro scripto fuerat, capite: veluti ad v. 297. ubi in verbis ἢ καὶ ἄμεινον novi scholii initium esse apparet: nam idem ante dictum fuerat, quod in his verbis dicitur: sed cuius demtum sit principium: in quo dixerat auctor, interpungi posse, aut solere post ὀμβροφόροι: quod ni addatur, aut intelligatur,

 totum,

totum illud fit ineptiſſimum: item ad v. 643. ubi in verbis τοῦτο οὖν τὸ ἕκτον ἐστὶν ὀκτὼ Χοίνικες etc. nihil aliud eſt, quam in ſuperioribus: unde clare patet, eſſe novum ſcholion temere additum: ſed omiſſum eſſe caput, ὁ μέδιμνος χοίνικας ἔχει μή, propterea, quod ſuperius ſcholion idem initium habet. Itaque doctiſſimis Viris accidit, ut iſtam confuſionem non animadverterent ſatis. Van Dalen ad Marm. p. 458. vidit, in Scholio ad v. 623 non omnia eſſe eiusdem auctoris, nec paris pretii: at alterius Scholii initium eſſe in verbis, ἱερομνήμονας ἔπεμπον, monere neglexit. Nec Meibomius, dum corrigit Scholion obſcurum v. 652. obſervavit, Scholia duo eſſe, quorum alterius initium ſit in verbis ὁ κατὰ δάκτυλον ῥυθμός ἐστι etc. aut Küſterus tentans Scholion v. 663 animadvertit, οἱ Ἀττικοὶ δὲ οὕτω etc. eſſe ſeiungenda a praecedentibus. Sed de hoc loco poſt.

Verum non modo e ſimilitudine dictorum et ταυτολογίᾳ datur animadvertere confuſionem, ſed etiam e repugnantia; cum in poſterioribus plane diverſus et contrarius ſenſus tribuitur verbis Ariſtophanis ei, qui in prioribus traditur, et quidem ſic, ut appareat, non diverſas interpretum opiniones commemorari, quod ipſum fit ſubinde, ſed utramque pro vera et certa interpretatione poni. Veluti ad v. 22. initio Scholii, τοῦ δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ dicitur eſſe dubitantis et non recordantis aeris alieni cauſam, ubi intelligendum ſcilicet ἕνεκα: cuius rei cauſſa ſumſi hanc pecuniam, quam Paſiae debeo. At ſtatim ſubiicitur, non intelligendum eſſe

ἕνεκα:

ἕνεκα: μὴ λάβῃς εἰς τὸ τοῦ ἔξωθεν τὸ ἕνεκα etc. Pariter ad v. 44. verba καὶ εὑρὼς ὁ σκώληξ plane contraria antecedentibus et consequentibus, ut non dubitandum sit, hanc glossam, de qua hic dicere nil attinet, temere huc positam e libro scripto. Similia exempla sunt ad v. 337. 438. extr. 552. 585. 591 etc. Interdum etiam tota scholia, diversis locis posita, repugnantia sunt, veluti ad v. 639. 641 quae facile intelligit quisque, diversis auctoribus adsignanda esse.

Post haec curare oportet, ut discipulos consuefaciamus animadvertere appendiculas Scholiorum bonorum et antiquorum, saepe ineptas et falsas. Eius generis exempla haec sunt. Ad v. 16. verba ὀνειροπολεῖ δ' ἵππους, post explicationem horum verborum, quæ et ipsa duorum auctorum videtur, additur de discrimine τοῦ ὀνειροπολεῖν et ὀνειρώττειν: quod totum est ab h. l. alienum et consuetudini bonorum scriptorum, ipsiusque Scholiastae veteris, contrarium, qui ad v. 28. ὀνειρώττειν pro ὀνειροπολεῖν dixit. In scholio celebri et corruptissimo ad v. 23. de equo κοππατίᾳ, non dubitem, verba συνεζευγμένου usque ad ἐννενήκοντα esse ab alio, quam praecedentia et sequentia, autotore, quippe et commode abfuerint, nec cum praecedentibus cohaerent. Scholion primum v. 37. quod e tribus ad minimum diversis conflatum est: ter enim Δήμαρχος qui sit, traditur: interpolatumque non uno loco, desinit in haec verba: τοῦτο δὲ οὐκ ἔτι καθεύδων, ἀλλ' εγερθεὶς, sc. iuvenis Phidippides. Atqui ista verba δάκνει με Δή-

μαρχος ſunt patris reſpondentis filio. Vnde patet, hanc laciniam, ſcholio male adſutam, temere repetitam e Scholio v. 35. Similiter ad v. 64. initio inepte adiecta verba ὁ ξάνθιππος Περικ. ἦν, τῦ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν γένυς: quippe in textu non de illo Xanthippo ſermo: item poſt verba λέγεται δὲ τῦτον etc. de Callia: quae utraque ex aliquo Lexico aceeſſiſſe videntur: itemque ad v. 94. inepta ratio, cur Socratis diſcipuli φροντισαὶ dicti. Ad Scholion v. 331. adſcripſit aliquis locum e Stephano de Vrb. a verbis ἀπὸ κρήνης: et deinde alius inepte e Pauſania de nomine Thurii, quod ab illo loco alieniſſimum eſt. Atque ego non dubito, etiam loca e Scholiis Apollonii Rhodii v. 397. 447. ex Plutarcho *ibid.* ex Ariſtotele, 907. et alia, non eſſe ab eo, qui primus illa brevia Scholia e bonis Commentariis excerpſit, ſed poſt demum adiecta a libri veteris dominis, et ſic in textum veniſſe. In Scholio porro ad v. 94. nihil antiqui et probi agnoverim, præter tria prima verba: cetera recentiora: quippe inepta et argutationis plena: qualia ſunt et ea, quae ad verſum praecedentem de cauſſa uſurpati diminutivi τῶκίδιον dicuntur inepte, et repugnantia praecedenti notae: τὸ οἰκ. ὑποκοριστικῶς. Tale eſt etiam illud, quod ad v. 177. bis traditur, quare poeta τέφραν λεπτὴν vocet: nempe ut ſimilem farinae faciat, cuius praegreſſa mentio: quo nil ineptius dici poteſt. Sermo eſt de pulvere in abaco Geometrico, qui debet eſſe tenuis, ut ſit aptior ad deſcriptiones figurarum.

Inter-

Interdum etiam per negligentiam factae sunt transpositiones, non modo totorum Scholiorum, alienis verbis subiectorum, sed etiam minorum particularum: quas diligenter oportet indagare. Sic v. 361. in Scholio secundo, σεμνύνη - βαδίζειν relatum est ad verba τῷφθαλμῷ παραβάλλει: cum pertineat ad βρενθύει', quo retulit et Suidas. Quae ad v. 520. ponuntur, pertinent ad v. 518. In Schol. v. 549. verba ultima ἀντὶ τοῦ ἠρκέσθην τῇ πρώτῃ κωμῳδίᾳ clarum est pertinere ad v. sequentem: Κοὐκ ἔτ' ἐσαῦθις ἐπεπήδησα etc. Ad v. 866. prima pars scholii ei versui convenit, secunda ab ἀλλὰ σύγ' ad 868. tertia ab λέγει δὲ ad 867. referenda. add. ad v. 10. 59. etc. Sed hoc genus perturbationis non difficulter, ut opinor, deprehendetur: illud autem alterum difficilius, certe nulli dum Interpretum animadversum est. In Scholiis v. 64. ultima verba haec sunt: παρῴδηται δὲ τοῦ Περικλέους, Μεγακλέους, ὡς ἂν δυνάμενα ἀμφότερα δηλοῦν etc. Ea sunt alienissima ab illo loco: pertinentque haud dubie ad v. 46. ἔπειτ' ἔγημα Μεγακλέους etc. Ad v. 596. verba haec sunt in vulgatis: τὸ δὲ ὑψικέρατα πέτραν ἐπῳδός ἐστι. τὸ αὐτὸ δὲ μέτρον τῷ μέλει τῷ πρώτῳ, καὶ ἑξῆς οὕτως· ἔστι δὲ παραγώγως ἀντὶ τοῦ ὑψηλήν. Verba ab ἐπῳδὸς usque ad οὕτως stant alienissimo loco. Musurus haec potuit concoquere, et cum sequentibus copulavit per δὲ. At illa tollenda et referenda ad initium ἀντῳδῆς, legendumque τὸ δὲ ὑψικέρατα πέτραν ἐστὶ παραγώγως ἀντὶ τοῦ ὑψηλήν. Kusterus aliud agebat, aut festinabat, cum hic

hic meliores Codd. exſpectare iuberet. Ad v. porro 607. ſunt haec verba : *ἐνταῦθα μέν τοι ὁ ἐπὶ τῆς τετάρτης χώρας ἴαμβος ἐξέλιπεν*. Haec de metro Eupolideo intelligenda, quo uſus eſt poeta in Parabaſi. At quomodo dicere potuit Grammaticus, *hic* deficere metrum Eupolideum, quo iam v. 575. uti deſierat. Non hinc clarum, iſta verba eo eſſe transferenda? Alia transpoſitio inſignis reperitur ad v. 798. Poſt duplex Scholion de verbo *εὐπτέρων*, quorum alterum alteri connectitur more ſolito per coniunctionem *δὲ*, ſubiiciuntur haec: *ὡς δραπέτας δὲ αὐτὰς διαβάλλει. Ασύμβολοι δέ φησιν, ὅτι καὶ ταχέως μεταβαλλόμενοι ἐπιθυμίας* (ſic legendum pro *ἀποθυμίας*) *ἥττους ἁλίσκονται*. Quae quid ad mulieres *εὐπτέρους*, ſive nobiles, ſive ſuperbas. Quorſum igitur pertinent? Nempe ad v. 910. *Φιλεῖ γάρ πως τὰ τοιαῦθ' ἑτέρως τρέπεσθαι*. Inſpicite Scholion iſti verſui ſubiectum, et mihi facile aſſentiemini. In his fateor me ſaepe miratum eſſe Muſuri primum, deinde reliquorum editorum negligentiam, qui talia concoquere potuerunt, neque corruptelam animadverterunt. Sed ſexcenties obſervavi, homines etiam doctos, non mature adſuetos omnia accurate expendere, et interrogare in omnibus animum, an ſatis intelligat, quod legant, audiantue, in talibus coecutire.

Sequitur pars communis omni generi ſcriptorum, ut, quid in ſingulis verbis vitii corruptelaeue ſit, primum indagare doceas, deinde emendare. Quorum illud conſequare, ſi omnia ad rationes

tiones grammaticas h. e. consuetudinem loquendi exigas, res etiam ipsas, de quibus agitur, in consilium adhibeas, quidque eae desiderent, cogitare adsuefacias. Ita accidet, ut discipuli, id quod in harum Nubium enarratione aliquoties factum est, interdum videant et vitium, et, si iam aliquid in literis graecis profecere, emendandi rationem. Sed non modo res et ratio linguae consulenda, verum etiam libri: quorum ope tanto plura sanari possunt, quanto minus quisquam hoc inde ab Aldina editione in se suscepit laboris, ut Scholia, non dicam e scriptis Codicibus, sive iis, quibus Musurus usus est, qui ubi sint, quoue abierint, nemo, ut opinor, dixerit, sive aliis, in quibus edita scholia reperirentur, emendaret, sed cum primis editionibus, Suidae, qui multa ex his scholiis in Lexicon suum transtulit, scriptis editisque libris, denique cum Scholiaste Apollonii, Harpocratione, aliisque, unde particulae quaedam ductae sunt, scriptoribus, conferret, atque, id quod locis per multis fieri poterat, corrigeret. Nam Kusterum, qui, ut ipse praedicat, omnes veteres editiones in manibus habuit, quique Suidam ipse ediderat ante, quam ad Aristophanem edendum accederet, etiam e Scholiis ad Nubes has clarum est, nosque in praelectionibus nostris saepe ostendimus, neque illis antiquis editionibus, ne in textu quidem, satis diligenter usum esse, ac permulta intacta reliquisse superiorum editionum vitia, quae ex Aldina aliisque edd. primis corrigi poterant, neque Scholia accurate cum Suida, ut nec

nec hunc eum Scholiis, etiam ubi in nota ſubiecta indicat unde Suidas profecerit, contuliſſe, (vid. v. c. ad v. 37. et conf. Suid. in δήμαρχος) neque ῥήσεις ex Scholiaſtis aliorum poetarum, ac ſcriptoribus quibuscumque decerptas ſatis diligenter indagaſſe, atque inde correxiſſe, ut qui v. c. in ſcholiis ad Nubes ignoraverit utramque ῥῆσιν ex Apollonii ſcholiis, quarum prior tamen (ad v. 397.) ex praecedente Apollonii teſtimonio, et nominibus interpretum Apollonii deprehendi poterat, eratque dudum cum Apollonii interprete collata Rutgerſio Var. Lect. IV, 18. indicata etiam ab Holſtenio ad Steph. p. 26. altera autem (ad v. 447.) a Valeſio ad Harpocrationem. Haec ergo diligenter agenti ſcholiorum Interpreti magna facultas dabitur eorum emendandorum, et ſimul ſtudioſorum non modo adſuefaciendorum ad veram rationem tractandorum ab hac parte Scholiorum, ſed etiam incitandorum ad reliqua et huius poetae, et aliorum, pari diligentia excutiendorum, ut in quibus tantam materiam ſibi relictam videant, criſeos ſecure et cum fructu exercendae. Eximet etiam mature animis ſtultam plerorumque opinionem, qui ſplendidis inprimis et clara nomina praeferentibus editionibus tantum tribuunt, ut ibi omnia perfecta et perpolita credant, et ſi quis poſt eas quid tentare audeat, eum temerarium iudicent. Atque etiam incredibile dictu eſt, quam multa in omnibus Ariſtophanis ſcholiis (quae ad Plutum pertinent, ſemper excepta velim) poſſint etiam a mediocriter docto, ſi attendat, ſi omnia diligen-

diligenter expendat, feliciter corrigi. Quo nomine saepe miratus sum, non dicam Musurum, hominem graecum, et tantae famae, cuius contra mentem fortasse multa ab Aldo expressa vitiose sint, tam apertas saepe corruptelas non animadvertisse ac sustulisse, sed Kusterum, exquisita graecarum literarum scientia hominem, tum multa ex eo genere non modo in textu reliquisse (etenim passim se ita religiosum in tractandis veteribus libris profitetur, ut sine scriptorum Codicum auctoritate nihil mutare audeat; a qua tamen religione non uno loco abiit) sed ne tetigisse quidem atque indicasse, idque interdum iis locis, ubi in vicinia crisin utcunque exercuit. Sed illum virum audivi in illo opere, nescio qua de caussa, nimis festinasse. Age vero, quoniam ita proposui, afferam hic quasdam ex iis, quas in lectionibus protuli, emendationibus, sed breviter, et sine multis argumentis, praesertim ubi res clara est per se, si forte acuere nonnullorum diligentiam in his tractandis et ad similia tentanda incitare possim: hac lege, ut si quae iam ab alio occupatae sint, eae omnes adscribantur his, qui eas ante me protulere.

In argumento, quod Thomae Mag. nomen praefert, quodque huic editioni praeponendum curavi, tribus locis ad minimum vitiosus est textus, facile ille sanandus. Primum Strepsiades dicitur ad Socratem adducere voluisse τὸν τȣ̃τυ παῖδα. Clarum est, legendum esse τὸν ἑαυτȣ̃ παῖδα. Cum irritum id consilium esset, ad δεύτερον εἶδε πλȣ̃ν: immo ἦλθε, ni fallor: aliam ratio-

rationem tentavit. Denique multis filio precibus persuasit, ut discipulus Socratis fieret: πολλαῖς πεποίηκε ταῖς δεήσεσιν, ἵνα τῶν Σωκράτους ὁμιλητῶν γεγενῆσθαι. Non dubitem, Thomam dedisse πέπεικε. Nam in γήραος ὄντα μανθάνειν, largiar, κατ' ἔλλειψιν intelligi posse ἐπὶ; cuius ellipseos exemplum est in Nub. v. 271. ubi v. schol. etsi semper hanc praepositionem, quod sciam, addunt fundus huius formulae Homer. Il. χ. 60. (ubi v. Eust.) et alii.

Quod ad Scholia ipsa attinet, primum conspicua est et crebra varietas et confusio in verbis εἴςθεσις et ἔκθεσις. Nam modo est εἴσθεσις διπλῆς, ὕμνου vel μέλους, (ut in Pluto semper), modo ἔκθεσις, pro quo εἴσθεσις rescribendum esse, quis non intelligit: cum *initium* indicetur, εἴςσθεσις, non ἔκθεσις, quae est *finis*, ἀπόθεσις alio verbo dicta; ut ἔκθεσις δράματος *clausula fabulae*, ap. Demetrium Tricl. de metris Sophocleis, cui εἴσθεσις δράματος opponitur. Par confusio est in epitheto διπλῆς. Nam modo est εἴσθεσις διπλῆς ἀμοιβαίας, quod verum, modo ἀμοιβαία, ad v. 456. 700. etc. Similiter ad v. 958. est εἴς θεσις διπλῆς περιοδικῆς: ad v. 1208. ἔκθεσις διπλῆς περιοδική. Iam porro, quis non statim videt, ad v. 3. extr. ἔξω τὴν κεφαλὴν ποιήσας τοῦ παραβλήματος, reponendum esse περιβλήματος, quod etiam clarum e Schol. ad v. 10. item ad v. 21. ubi duo scholia eiusdem sententiae confusa, in fine, pro δοκεῖ δυστυχεῖν, legendum ἐδόκει: ad 33. pro εν τοῖς παλαιοῖς τῶν

αὐτο-

αὐτογράφων, ἀντιγράφων, ut habent edd. vett. In ſcholio de Demarchis ad v. 37. quod e pluribus conflatum ante dixi, in verbis poſterioris partis, ἐςὶ δήμαρχος ὁ τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἄρχων, conſpicuum vitium eſt in ἐπώνυμον: quippe nunquam ἐπώνυμος ἀρχὴ fuit ἡ δημαρχία: idque corrigendum τὴν κατὰ δῆμον ἀρχὴν ἄρχων, ut e ſequentibus patet: itemque paullo poſt e verbis ἵνα οἱ κατὰ δῆμον ἄρχοντες διδῶσι καὶ λαμβάνωσι τὰ δίκαια παρ' ἀλλήλων, tollendum eſſe verbum ἄρχοντες, ita clarum eſt, ut ne tiro quidem dubitare poſſit. Neque enim ἄρχοντες ἐδίδου καὶ ἐλάμβανον τὰ δίκαια, ſed per ἄρχοντας, δημάρχους, plebs. In Scholio ad v. 41. quod exſcripſiſſe Arſenium ad Euripid. Med. 1. non obſervavit Barneſius, pro ἐπευχομένου, quod ed. Kuſteri obſidet, per ſe patet ſcribendum ἀπευχομένου, idque exhibent edd. vett. et Schol. Eurip. In verſu autem Homerico οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσάμενος, non corrigam cum Barneſio κοτεσσαμένη ex Homeri libris. Nam memoriter potuit laudare Grammaticus, et, hoc quidem loco, generis ratio cur haberetur, nulla cauſſa erat. Ad v. 96. poſt verba ἔςγε μήτε ἰδιόν τι, μήτε ἁρμότ]ον, excidit ἐπήγαγεν, aut ſimile quid. Ad 122. pro σίγμα ſcribendum σαννῖ, et mox, καὶ διὰ τοῦ ϡ, (non μ,) καὶ π γράφεται. unde vel maxime etiam, ut hoc obiter addam, intelligitur, in nobili Scholio ad v. 23. cum Scaligero ad Euſebium legendum eſſe τὸ γὰρ σ (ſ. ϡ) καὶ τὸ π χαρασσόμενον σαννῖ ἔλεγον.

γον. Ad 133. pro Παγασιατικὸν κόλπον e Strabone, Ptolemaeo, et aliis Geographis, reponendum Παγασητικόν. Ad 138. excidisse videtur ἐν in verbis ἢ τοῖς μακρὰν etc. item ad 144. in verbis τοῦτον τὸν χρησμὸν ὁμολογῶν ἐν τῇ κατὰ Φιλοσόφων, ψεύδεσθαι Φησὶ τὴν Πυθίαν, excidit nomen auctoris, quod Menagius et Kusterus frustra latere putant in ὁμολογῶν. Cum *concederet* ille, quisquis fuit, oraculum esse a Pythia editum, mentitam vatem dicebat. Ad 151. male excerpta est pars ea, in qua verba ἐπεὶ κ. δ. ο. ε. omisso eo', ad quod ἐπεὶ, referebatur: ineptumque est, quod additur διὸ καὶ περιέΦυσαν εἶπεν, ὡς ἐπὶ δένδρου: cui similia in altera scholii parte sunt. In sequente autem ad v. 152. pro διάστημα τοῦ ὑποδήματος planum est cuivis, scribendum esse τοῦ πηδήματος, itemque paullo post in extremo scholio. In nota ad v. 158. dicitur cicada similiaque animalcula vocem emittere διὰ τοῦ στήθους. Subiicitur deinde: εἰ γὰρ τοῦτο λάβοιο, pereat isti vox: ubi etsi fero τοῦτο, i. e. pectus, tamen Grammaticum dedisse non dubito τούτου: siquis prehendat animalculum e pectore. Itemque mox pro ἐντόμια puto legendum ἔντομα, ut semper alibi vocantur: totum autem illud ab καλεῖται δὲ usque ad κ. τ. τεττίγων μάλιστα, a posteriore Grammatico inepte adsutum, et a Musuro insertum textui. Ad v. 179. ante verba ultima ἵνα αὐτοὺς ὁρῴη aliquid exciderit necesse est, ut, ἐκεῖ γὰρ ἐΦοίτα Σωκράτης, ut e seq. scholio patet: in scholio autem v. 213. pro τὸ σχῆμα τῆς λέξεως coecus viderit, scriben-

ſcribendum τ. σχ. τ. θέσεως: tum paullo poſt, certum puto, in verbis τὴν μὲν ἄλλην ἐπὶ ὁμολογίᾳ καταςαθῆναι, reponendum παραςαθῆναι: quod eſſe verbum ſolenne in ea re, auctor eſt cum aliis Thucydides I, 29. ξυνέβη τοὺς τὴν ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραςήσασθαι ὁμολογίᾳ, *conditionibus in deditionem redigere.* Atque etiam ipſe alter Grammaticus, ſequentis ſcholii auctor, in quo παραςησάμενος τὴν εὔβοιαν. Ad 223 in verbis, καὶ ὑπερφρονῶν τ. τ. α. aut addendum ὡς: *dicitque haec, ut contemnens res humanas:* quae particula etiam excidit infra ad v. 259. ταῦτα λέγων ἅμα ὁ Σωκράτης (ὡς) εἰς τὰ θύματα παρατρίβων λίθους: aut ſaltem haec de Socrate intelligenda. v. 225. dicit Grammaticus τὸ περιφρονῶ dupliciter intelligi poſſe, καὶ ἀντὶ τοῦ περισκοπῶ καὶ ἀντὶ τοῦ περιφρονῶ: quod ineptum eſt. Deerat ὑπερφρονῶ. Quod Kuſterus ibi prioris ſignificationis exempla extare negat, non poſſum refellere: at περίφρων dici de cauto et prudente, ſcio. In proximo pro ταλάρους καλοῦσι, videtur legendum ταῤῥούς. Nam alias tota oratio inepta. Dicit Atticos ruſticos calathos vocare ταλάρους, nunc autem ſic vocari κρεμάθραν, in qua ſuſpenſus erat Socrates. Atqui ταῤῥὸν dixerat Ariſtophanes. Nec Scholiaſtes in textu legiſſe poteſt ταλάρους. neque enim attica iſta vox eſt, nec metrum eam admittit: niſi forte velimus dicere, ſynonymum verbi, quod in textu eſt, poſitum eſſe a Grammatico, ut alias: de quo poſt. Ad v. 239. proferuntur verſus Phocylidis, quos bene Kuſterus

 monet

monet in eo carmine, quod hodie ſub eius nomine extat, non reperiri: at illud non vidit, alterum verſum non conſtare

Φεῦγε, μή σ' ἀνιήσειε διδὺς, παρὰ καιρὸν ἀπαιτῶν.

In quo primum Φεῦγε ſententiae complendae cauſſa additum a Scholiaſte, ut ad v. 54. κατὰ in capite verſus Ariſtophanii: deinde ſcribam, μή σέ γ' ἀνιήσειε etc. Ad v. 246. Kuſterus verba τρίτον, Δία τὴν ἀρχὴν καταλύσαντας τῶν ἐκείνων, ὃς Ὀλυμπίους κλήζομεν, corrigit τρίτον, τοὺς κατὰ Δία etc. bene, qua ſenſum, et convenienter ſuperioribus, ubi τοὺς κατὰ ὀφίωνα κ. ε. et τοὺς κατὰ Κρόνον καὶ ῥέαν: at mollius fuerit, corrigere καταλύσαντας, qui Iovi imperium, quod illorum fuerat, comparavere, confecere. Ad v. 263. Kuſterus negat, intelligi μερικοῖς poſſe in verbis: μερικοῖς φιλοσόφων λόγοις ἀέρα βούλεται εἶναι τὸ πᾶν. Pronum fuerit, corrigere Φυσικοῖς. Nam Phyſicorum illud decretum eſt. v. Laert. II, 3. adde Schol. ad 230. iique ſcholio proximo commemorantur. Et ab hac opinione aliquando non alienus eram. Sed fortaſſe μερικοὶ φιλόσοφοι non male dicantur certae ſectae philoſophi, et μερικοὶ φ. λόγοι opiniones quarumdam ſectarum, aut unius ſectae: iique eodem modo dicuntur, quo προσωδία μερικὴ, qualem ſcripſiſſe conſtat Herodianum, Grammaticum, hoc eſt, Iliaca, Odyſſiaca, Attica, tragica etc. v. Obſerv. Miſc. Nov. T. II. p. 120. Vitioſa autem haud dubie ſunt ultima verba ad v. 264. ἐκ τῶν νεφελῶν φησὶ τὴν

ἀςραπὴν καὶ βροντὴν συγκρουομένας ἀποπέμπειν: neque enim constructio constat. Forte legendum συγκρουομένων, et in ἀποπέμπειν intelligendum Δία, ut ante in βροντᾷ et ὅτε σκηπτοὺς ἐπιπέμπει. In Scholiis ad initium Odae v. 274. syllaba πω dicitur esse communis in v. 289. ob sequentem vocalem, διὰ τὸ ἔχειν ἔμπροσθεν φωνῆεν: quod vix credam rectum esse. An fuit διὰ τὸ εἶναι ἔμπροσθεν φωνήεντος? Forma quidem illa loquendi mihi nondum observata est. Sed illud evidens est, paullo post in verbis αἱ Νεφέλαι παρακαλεύονται δῆθεν ἑαυταῖς πεισθῆναι τῇ ἐπικλήσει corrigendum esse ἑαυτάς: *se cohortantur.* Mox pro λέγουσι περιόδους legendum παρόδους, iam admonuit Spanhemius. Ad v. 294. vera scriptura est: ὑπὸ μείζονος ἀνάγκης ἐξαγόμενον (non ἐξαγόμενος) εἰς τὸ παρανομεῖν δείκνυσιν ἑαυτόν: *ostendit, se maiori quadam vi ablatum esse ad peccandum.* In proximo scholio manifesta est corruptela in verbis ὅμως δὲ καὶ Ἀριςοφάνης αὐτὸς μὲν οὔ, τῶν δὲ ἄλλων κωμῳδογράφων ἀτεχνούντων. Dicit verbis οὐ μὴ σκώψῃς etc. et Socratem et Aristophanem ipsum reprehendere ineptos Comoediarum scriptores, qui male scribant fabulas, relictaque arte ad dicteria convertantur. Haec sententia requirit: ὅμως δὲ καὶ Ἀριςοφάνης, αὐτοῦ μὲν οὔ: sive A. αὐτὸς, αὐτοῦ μεν οὔ, τῶν δὲ ἄλλ. etc. Verba οὐ σέβας v. 301. Scholiastes sic explicat: οὐ σέβασμά ἐςι, καὶ ἄῤῥητα μυςήρια. Vereor, ne verum sit σεβαςά vel σεβάσμιά ἐςι καὶ α. μ. Nam σέβας ἱερῶν sunt σεβαςὰ ἱερὰ, augustiora sacra.

Sed gravius vitium eſt mox in verbis: ὅτι δὲ λίαν ἐσπȣδαζον περὶ τὰ μυςήρια, δῆλον ἐκ τȣ ψηφίσματος Μεγαρέων. Quibus verbis patet reſpici ad nobile illud Athenienſium (non Megarenſium) decretum, quo Megarenſes a myſteriis Eleuſiniis arcerentur, ob Anthemocritum interfectum: de quo v. Valeſ. ad Harpocr. v. Ανθεμοκρ. cui in notis ad Mauſſaci Comm. non ſuccurrebat hic Scholiaſtae locus. Vnde cogitur, addendum eſſe κατὰ: ἐκ τȣ ψηφ. κατὰ Μεγαρέων. In ſchol. ad v. 316. ubi περρίλεξις explicatur, per coniunctionem duorum ſimilium ſcholiorum, verba, ὅπερ ἐςὶ λοιπὸν ἔργον τῆς ἐξηγήσεως τȣ λόγȣ, bis poſita ſunt: deinde ante ἢ τὸν παραλογισμὸν excidit κρȣσιν: nam eius verbi explicatio incipit. Ad v. 326. pro ἐκεῖνος μηδ' ȣτως ὁρῶν, τȣτο νῦν προσέθηκεν, ſcribendum ἐκείνȣ μηδ' ȣ. ὁρῶντος: *Cum propinquae nubes eſſent, et ille (Strepſiades) tamen non videret, hoc nunc (Socrates) addidit.* Nam nominativos pro genitivis hic exiſtimare, durum fuerit. Ad v. 330. ſuſpectum eſſe poteſt, καταχωρῶν δὲ νῦν πάσης ἐπιςήμης. Nam καταχωρῶν nuſpiam obvia vox eſt. Sed quia et aliae voces non obviae in Lexicis in his ſcholiis occurrunt, poſſis intelligere diviſim χωρῶν κατὰ π. ε. ut dicunt χωρεῖν ἐπὶ et εἰς τινα, impetum facere in aliquem. Id qui nolit, legat κατηγορῶν, *accuſans, reprehendens, irridens.* In excerptis de v. Θȣριομάντεις v. 331. extr. pro μαντειῶν legerim μαντέων, *vatum*, quia ſequitur, τȣτȣς δὲ ἔφη τρέφεσθαι ἐκ τῶν Νεφελῶν. Ad vocem σφραγιδονυχ.

δονυχ. in extr. eſt: Καλλίμαχος δὲ πρὸς αὐτὰς ἀποτεινόμενος, οὕτω περὶ αὐτῶν καθάπτεται. Nihili eſt τὸ περὶ, quod aut tollendum, aut pro eo ſcr. πως. nam καθάπτεσθαί τινος dici, etiam tirones ſciunt. In Schol. ad v. 345. verbis καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ πολλὰς ἔχουσιν εἰκόνας, ab initio addendum αἳ vel ἐπεὶ. in proximo autem, ante ὥστε καὶ ὁ πρὸς etc. οὕτως δὲ ἐρωμανεῖς ἦσαν, aut ſimile quid. Ad v. 403. 2. pro τὸ τῶν νεφῶν σῶμα reponendum νεφελῶν, et ad v. 408. pro οὐκ ἐκείνου, οὐκ ἔχιστα, ἐκέντουν: quod ſenſus et res deſiderant. V. 420. in λάχανα μόνον ἤσθιον εὐτελῆ, ſcr. εὐτελεῖς : tenues homines tantum olera edebant. In loco de voce κύρβις ad v. 447. ubi profuerit comparare Schol. Apoll. Rhod. loc. ſupra cit. et Suidam, et Harpocr. in verbis κύρβεις δὲ ἀπὸ τῆς εἰς ὕψος ἀναβάσεως, legam ἀνατάσεως. Adiuvant Suidas et Harp. quorum ille παρατάσεως, hic ἀναστάσεως habet, et ipſe ſic corrigendus. Ad v. 449. extr. ſic eſt: οἱ ἐκ τῶν ἄλλων συνηθροισμένοι ἐπὶ τοιαῦτά τινα τοῖς ὑποζυγίοις ῥιπτούμενα καλοῦνται κέντρωνες. Haec vitioſa eſſe facile patet: corrigenda, ſi quid video: οἱ - συνηθροισμένοι. ἐπεὶ τοιαῦτά τινα etc. forte et ῥαπτόμενα melius ſit: in uſum iumentorum conſuta. Ad v. 450. καὶ τοῖς σωλῆσιν ἐμβαλλόμενον, corrige καὶ τὸ τοῖς etc. v. 498. ἀποδῦσαι δὲ αὐτὸν βούλεται τὴν ἐσθῆτα. Corrige: ἀποδύσασθαι α.β. Ferri tamen vulgata poteſt, ſi cum edd. Ald. aliisque antiquis punctum ponatur ante ἀποδῦσαι. In proximo ſcholio, vix dubito verum eſſe ἵνα μὴ ὑπὸ

ἔχθρας λάθωσιν ἀποβαλόντες τὸ ζητούμενον, non ὑποβαλόντες. Magis clarum eſt, in ſcholio ad v. 508. de antro Trophonii, falſum eſſe, quod dicuntur degreſſi in antrum exiiſſe δι᾽ ἄλλου ςόματος, pro eoque reſtituendum, δι᾽ αὐτοῦ ς. *per idem foramen*, e Pauſania, teſte αὐτόπτῃ IX, 39. p. 791. extr. ſ. Sed in ceteris ad h. v. exce ptis plura medicina egent. In loco Characis Pergameni Agamedes et Trophonius dicuntur in Elide aedificaſſe Augiae (*Hyriea* vocat Pauſan. IX, 37. Suid. in εἰς Τροφ. *Aegaeum*) ταμιεῖον χρυσοῦν: debet eſſe χρυσοῦ. In eo lapidem ſic inſeruere, ut eximi poſſet, noctuque ingreſſi, aurum furati ſunt: ᾧ καταλείψαντες ἁρμὸν λίθου εἰσιόντες ἔκλεπτον τῶν χρημάτων etc. utrum *reliquerunt*, an *obleverunt calce?* excidiſſe aliquid videtur, item ut ἀπὸ ante τῶν χρ. quod tamen intelligi poteſt, vel, ſi malit quis, μέρος. Mox ἔκτοτε (ed. Ald. ἐκ τότε) corruptum eſt: quomodo corrigendum ſit, nondum venit in mentem. Laqueis a Daedalo poſitis, Agamedes ἀναιρεῖται. quomodo vero, cum eum captum modo Trophonius, reſecto capite, occiderit? Immo αἱρεῖται, *capitur*. Pauſan. l. c. τὸν μὲν ὁ δεσμὸς κατεῖχεν. Poſt αἱμάτων ἔκλυσιν operae typographicae induxere: ed. Aldi recte ἔκχυσιν. In tertio excerpto haeſit, et meliores libros expectare iuſſit Kuſterus, in verbis πρῶτον μὲν ὅτι οἱ περὶ Ἀγαμήδην υἱὸν Ἀπολλ. καὶ Ἐπικάςης, οἱ δὲ etc. Sed e ſeq. οἱ δὲ clarum eſt pro περὶ reponendum eſſe μὲν, intellecto λέγουσιν. Mox εἶτα ὡς Δαίδαλος μὲν - αὐτοὶ κεκλοφότες ἑάλωσαν: excidit

excidit δὲ ante κεκλοφ. abſorptum ab initio ſequentis verbi. Ad v. 528. pro εἰς τὸ ἐμὲ ſcribendum οἷς τ. ε. Ad 530. in lege, μὴ εἰσελθεῖν τινὰ εἰπεῖν μήπω τεσσαράκοντα ἔτη γιγονότα, ſuſpectum mihi eſt τὸ εἰπεῖν. nam, qui in concionem prodeunt, ſimpliciter dicuntur εἰσελθεῖν vel παρελθεῖν, προϊέναι, προελθεῖν (v. Hemſterh. ὁ πάνυ ad Lucian. T. I. p. 33.) addito interdum εἰς τὸν δῆμον, non εἰπεῖν vel λέγειν. Ἀφανίζων v. 542. explicatur (eaque vera interpretatio) ἀφανεῖς ποιῶν: corrigendum ἀφανῆ. refertur enim ad σκώμματα. Ad v. 567. extr. pro ἐπιστώμενον, ex ed. Ald. reponendum ἐπιστώμενος. Ad 587. primum in ἀποκλῖναι δὲ καλῶς forte melius ſit ἀποβῆναι: in verſu autem Eupolidis non debebat dubitare Kuſterus ex Athenaeo pro εὐτυχεῖς reſcribere εὐτυχὴς εἶ, ut verſus conſtaret: nec minus vere ille in verbis ποσειδῶν ἡττηθεὶς τῇ Ἀθηνᾷ δυσβουλίαν ἐπέβαλεν Ἀθηναίοις, correxit τῆς Ἀθηνᾶς. Sed cur non et ἐνέβαλεν; quod non minus promtum et evidens. Ad v. 591. in verbis ἐπὶ δὲ τούτων τέθνηκε, res et temporum ratio poſtulat ἐτεθνήκει: cum ſecundae Nubes agerentur, mortuus erat Cleon. Mox autem in ὃ ἐδιδάχθη, aut δρᾶμα intelligendum, aut ὃς legendum. refertur enim ad Maricam Eupolidis. Mox ad v. 595. τῶν διθυράμβων προοίμια corrupta ſunt e διθυραμβοποιῶν. ſequitur enim: *aſſidue enim his utuntur, et propterea* ἀμφιάνακτες vocantur. In eodemque ſcholio, Terpandri verſus corruptus reſtituendus e Suida ἀμφί μοι αὐτὸν ἄναχθ' ἑκατηβόλον ἀδέτω φρὴν,

sed addita ἡ ante Φρὴν, ut fiat hexameter. Est enim initium νόμου Ὀρθίου Terpandri, in quo hexematris usum esse, docet Proclus ap. Photium Cod. 239. p. m. 523. In eodem scholio extr. in verbis οὔτε ὁ λόγος, οὔτε ὁ νοῦς ἐπιζητήσειεν, ἀλλὰ μᾶλλον etc. addendum ἄλλο τι. Ad v. 609. χαίρειν προσθεῖναι factum male e προθεῖναι: ceterum id scholion fere sumtum e Luciano de lapsu inter salut. §. 5. ubi ex interpretibus discent, qui nesciunt, quale illud triplex fuerit trigonon, quam ὑγείαν Pythagorei vocabant. In excerptis de hieromnemonibus ad v. 623. 624. bis aperte peccatum a librariis: primum in ἱερεῖς γραμματεῖς pro ἱερὰ γ. deinde in verbis οἱ γὰρ πυλαγόραι προεστήκεσαν τῶν ἡμερῶν τοῦ θεοῦ: ubi nemo dubitet, veram esse lectionem τῶν ἱερῶν. Qui in μερικοῖς Philosophis haeserat Kusterus, non haesit ad v. 627. in ἁπλοϊκοῖς: qui tamen prorsus nulli sunt. Dicit, ab Aristophane Socratem διὰ τῆς πολυμαθίας εἰς ἀθεΐαν, καὶ τοὺς Φιλοσόφους ἁπλοϊκοὺς διαβάλλεσθαι. Qui post haec edent haec scholia, reponent ἁπλοϊκῶς: quod est verbum Scholiastarum, pro ἁπλῶς, *omnino*, *simpliciter*, *in universum*; cuius exempla e scholiis Homeri et Sophoclis dedit diligentia Scotti in Append. Thes. Steph. Paullo post ad v. 630. in ὥστε εὐτελῆ εἰσὶ delendum τε: ad v. autem 639. pro οὔτε γὰρ ποιητής ἐστιν, οὔτε κωμικὸς, legendum οὔτε μουσικὸς, tum rei caussa, tum e schol. v. 641. ubi pariter de Socrate, οὔτε γὰρ ποιητικὴν ἢ μουσικὴν ἐπηγγέλλετο διδάσκειν, et ad v. 643. pro ἔπαιζε

ex

ex ed. Ald. ἔπαιζε. Optime meritus eſt de Scholiis ad v. 651. Meibomius, loco a Kuſtero prolato, ſed tamen aliquid reliqui fecit. Primum haud dubie aliquid excidit in verbis ἡ γὰρ μακρὰ - πόδας: deinde pro τῦ εἰς τὺς Κῦρητας ἀναγομένυ μέλυς, duce Suida, quem non inſpexit Meibomius, ſcribendum ἀεὶ γιγνομένυ. Ἀνάγειν ἑορτὰς ſcio, non μέλος. Nec Curetas iſtius carminis auctores habitos puto, quod verba graeca in vulgato ſonant. Denique ἔςι δὲ ῥυθμὸς, κρύματος εἶδος κατὰ δάκτυλον, ᾧ χρῶνται αὐληταὶ, transpoſitione ſanabitur ſic: ἔςι δὲ ῥυθμὸς κατὰ δάκτυλον εἰ. κ. In ſequente ſcholio ad v. 653. ἐὰν δὲ περιαίρεται ex Aldina corrigam περιαίρηται ſc. παρατροπὴ converſio, ut opinor, vices perſonarum, ut eſt ab initio: niſi forte eſſe debet περιτροπή. In ſcholio ad v. 663. Kuſterus verba καὶ Θεόπομπος tolli loco ſuo, et poni vult ante verba ὁ δὲ παῖς, ne hic verſus ſine auctore poſitus ſit. Quod mihi non videtur. Ego eum quoque verſum e Platonis Daedalo ſumtum puto; quod ipſe Scholiaſtes docebit, ſi ſic interpungemus: Καὶ ἐν τῷ Πλάτωνος Δαιδάλῳ ἐνίοτε· Πολλαὶ - σοβεῖ Aliquoties ita Plato in eadem fabula: ut in his duabus χρήσεσι. Nam illud ἐνίοτε profecto non eſt pars verſus, ut patet ex Athen. IX. p. 374. ubi prior locus affertur ex Ariſtophanis Daedalo, cum varietate quadam (eſt autem lectio in utroque corrupta) ex quo nemo conetur vel Scholiaſten vel Athenaeum in nomine poetae corrigere. Vterque eodem verſu uſus eſt. Nam Clemens Alex. Strom.

Strom. VI. p. 628. tradit, Ariſtophanem et Platonem in Daedalo, quo nomine uterque fabulam ſcripſit, ſe invicem compilaſſe. Locus autem prior ap. Athenaeum ſic ponitur:

Πολλαὶ τῶν ἀλεκτρυόνων
Ὑπηνέμια βία τίκτουσιν ὠὰ πολλάκις.

Si, auctore Scholiaſte noſtro, et Euſtathio ad Odyſſ. p. 1479. ed. Rom. qui ex Athenaeo ſe ſumſiſſe profitetur, tollas βία, ſanatus erit verſus: βία ortum e repetitione clauſulae μία. Litera β in codd. recentioris aetatis ſic ſcribitur, ut facile cum μ. confundatur. In οἱ Ἀττικοὶ autem eſt initium alterius ſcholii, et illud καὶ Θεόπομπος, de more Scholiaſtarum in auctoritatibus commemorandis, poſitum eſt pro *exempli gratia*, *nominatim*, *Theopompus*: poteſtque reſpexiſſe Grammaticus ad locum, quem ex eius Pace laudat Athenaeus l. c. Καὶ Θεόπομπος δ' ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ θηλείας ἔταξεν: niſi forte locus eius excidit. Illud καὶ in ſimillimo loco excidit ad v. 747. extr. Τὸ δὲ Θετταλὴν ἀττικοὶ βαρύνουσιν, (καὶ) οἱ κατὰ Μένανδρον, ὡς δαμάλην. In verbis pariter, Μάκτρα δὲ ἡ θυεία, ἡ δὲ καρδόπη, μεγάλη, ad v. 676. quis non videt excidiſſe μικρά. μάκτρα δὲ μικρὰ ἡ θυεία: quod quomodo commiſſum ſit, in promtu eſt. Ad v. 691. Kuſterus haud dubitanter reponere debebat Κρατῖνος ἐν σερίφοις, ut volebat Jungerm. ad Poll. VII, 69. Jubet ipſe Ariſtophanis Scholiaſtes ad Veſp. 74. ubi e Cratini σερίφοις eadem de Amynia. Mox in Εὔπολις δὲ ὡς παραπρεσβύτην, quoque inſigne vitium eſt. Quid enim verbi

παρα-

παραπρεσβύτης? Id in nullo Lexico obvium, notavit quidem nuper Scottus l. c. ſed ſine interpretatione. Ego vero certum habeo, Scholiaſten dediſſe παραπρεσβευτὴν, h. e. παραπρεσβείας, *legationis mala fide geſtae renunciataeque reum:* quamquam et hoc verbum ignorant Lexica. Addit Scholiaſtes, ὅπερ καὶ ἐν σφηξὶ φαίνεται. Locus eſt v. 1263: ubi de legatione hominis agitur, e ſcholioque ſubiecto diſcimus, locum Eupolidis, ad quem hic reſpexerit Grammaticus, fuiſſe ἐν ταῖς Πόλεσιν. In ſchol. ad v. 700. legendum eſſe τὸ πεμπτὸν ἐκ διϊάμβου καὶ διτροχαίου pro τροχαίου concedat, qui verſum ad numeros revocaverit. Vitium etiam eſt mox in nota de colo ſexto. κατὰ μέσον διτροχαῖον dicitur habere. Atqui eſt choriambus. Male digeſtum et male ſcriptum eſt in omnibus edd. ſcholion v. 739. λεπτὴν] ἀκριβῆ. ἔνθα καὶ λεπτολόγος ἐρευνα. Sic poſtea haec edentur: λεπτὴν] ἀκριβῆ· ἔνθα καὶ λεπτολόγος. Περιφρόνει] ἐρεύνα. Gravis menda porro eſt ad v. 740. ubi vox διαιρῶν explicatur, ὡς ἐπὶ τῶν μίμων ἐχρήσατο· ὥσεὶ ἔλεγε κατὰ κεφάλαιον ἐκζητῶν. Quid enim eſt, ἐπὶ τῶν μίμων? Scripſit, niſi vehementer fallor, ἀριθμῶν: *uſus eſt hoc verbo tanquam de numeris loqueretur, veluti diceret, per ſingulas partes et capita veluti ſummarum explora.* Ceterum hic quoque duplex ſcholion eſt. In ſcholio ad v. 750. in quo Scholiaſtes et Suidas mutuas ſibi operas praeſtant, in verbis καὶ προσπτὼν ἑτέρῳ ſc. quae in ſpeculo ſcripſerit ſanguine, haud dubie excidit

μὴ.

μή. nam si praedicat, quae scripsit, non mirum, scire alterum. Ad v. 756. et Musuri et Fracini scholion corruptum est. In priori pro εἰ κατηγορείη πέντε σε δυναμένη ζημιῶσαι τάλαντα, legi sensus iubet, εἰ κατ. σέ τις δίκην πέντε δυναμένην ζημ. τ. in altero pro ὅτι ἐν τοῖς δικασταῖς οἱ δανεισταὶ ἐρχόμενοι, ἐν τοῖς δικαστηρίοις. In notis ad v. 766 de hyalo, quarum prior in multis e Suida corrigi debet, vitium est in voce τηκόμενον, natum ex eo, quod librarius id referebat ad τὸ. sed sensus plane docet, scribendum esse τηκομένης. ad v. 771. autem de Socratis operibus artis statuariae, primum in λιθίνους ἀνδριάντας ἐλάξευε, corrigam ἐλάξευσε, et mox in τριηργάσατο, pro quo Kusterus volebat ἀπειργ. vel δημιουργήσατο, nimis amplexus primam illam syllabam, haud cunctanter deleta prima syllaba, quae nata est e paulo ante posito verbo τριῶν, reponam εἰργάσατο, quod verbum dici pro *elaborare*, *efficere* patet e v. 878. et aliis locis: itemque ad v. 774. in verbis οἱ δὲ μὴ ἔχοντες τίσαι, καθείργνυντο εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς τὸ δεσμωτήριον: et ad v. 809. ἀπολειπίσης pro ἀπολειπίσας. ad v. 813. autem in verbis, καταλέλοιπε τοὺς λίθους τῆς οἰκίας, addendum μόνους, et Suidas innuit, et est in scholio Fracini. In scholio quod v. 815. adsignatur, cum ad 816. pertineat, primum scribemus ταὐτὰ (pro ταῦτα) πειρᾶται τὸν υἱὸν διδάσκειν: deinde in fine ἐνδεῖ δὲ τοῦ (pro τὸ) χ. An Φρονεῖν simpliciter pro superbire dicatur, nescio. Id si non est, ad v. 822, legamus, ὡς ἐπὶ μέγα Φρονούντων διδασκάλων.

In

In collectis de cognomine Μήλιος, quod Socrati tribuit poeta v. 828. tribus locis vitium insidet: primum in his: εἰς ἀθεΐαν ἐτράπη· ἢ διότι Melum infestarunt Athenienses. Deleto ἢ, quod natum ex ultima praecedentis verbi, sanabitur locus. non enim] novae explicationis hic initium est. alterum est in his: οἱ δὲ μήλιον, τὸν καταπραΰνοντα τῇ διδαχῇ τὰς ψυχὰς τῶν μηλίων. aut tollendum τῶν Μηλίων, aut corrigendum τῶν μαθητῶν. nam et mox ex alio Grammatico haec ponuntur: ὁ Μήλιός τινες ἐξεδέξαντο τὸν τὰς τῶν εἰσιέντων (*discipulorum*) ψυχὰς ὀξύνοντα, πρὶν εἰσελθεῖν ἠγριωμένας. in quo tertium vitium est. nam ὀξύνοντα contrarium est sensui, qui πραΰνοντα requirit? Certum etiam est ad v. 844. in verbis καὶ δέον αὐτῷ πρὸς τὸ θανεῖν τὰ ἐπιτήδεια κατασκευάζειν, corrigendum esse πρὸς τὸ θάπτειν. necessaria ad sepulturam comparantur, non ad moriendum. Nec minus clarum ad v. 860. ἐκκλησιαστικὸν, de quo ibi non est sermo, irrepsisse pro δικαστικόν. In extremo scholio in verbis οὐχ' ἵστατο δὲ τῶν δικαστικῶν ὁ μισθὸς, Kusterus corrigit τῶν δικαστῶν vel ὁ δικαστικὸς μίσθος, ut est ad Ran. 140. et Equ. 255. At nil correxerat ad Plut. 329. ubi eadem verba, nisi quod τοῦ δικαστικοῦ est, nec magnus Hemsterhusius, bene illustrans vocem ἵστατο: neque tamen ambigam, veram correctionem alterutram esse. Ad v. 868. vitiosa est vox ἐρεῖν. desideratur verbum finitum, unde nominativi pendeant, ut ἐρεῖ vel φησὶ, quod est in schol. seq. ubi de eadem re. Sed ibi est vitium in διακεχηνὼς, pro quo esse debet διακεχηνόσι. refertur enim ad χείλεσι, et est glossa τοῦ διεῤῥυηκόσιν, quod

quod Suidas interpretatur κεχαλασμένοις, ὃ συνεςραμμένοις. Ad v. 886. init. verba καὶ διὰ τὰ π. non coeunt cum reliqua oratione. convenient autem, si correxeris: διὸ καὶ τὰ πρ. Ad v. 925. in verbis ὅτω αὐτοῖς σύνηθες· vitiosa est vox αὐτοῖς, quae etiam ap. Suidam est in λύμαιν. Vera scriptura est Ἀττικοῖς: eos ait λυμαίνεσθαι iungere dativo, non accusativo: quod tamen falsum arguit et ipse Aristophanes, qui cum accus. dixit Equ. 1281. et Xenophon Mem. Socr. I, 3. 6. III, 145. Ἀττικὲς et αὐτὲς confundi, iam monuit Hemsterhusius V. Cel. ad Plut. p. 256. In scholii 961. verbis ἐσπέδαζον περὶ τὴν κιθάραν οἱ Ἀθηναῖοι τότε μανθάνειν, ultimum verbum resecandum, quod e glossa natum videtur. σπεδάζειν περί τι eleganter dici, notum est. Ad 963. pro ἐκθλίβοντας sensus prorsus requirit ὃ θλ. scribi, aut ὃκ vel μὴ addi. 993. τὸ μῆλον Ἀφροδίτης ἐςὶν ἱερὸν, scr. Ἀφροδίτῃ. Ad 1047. corruptum est schol. in ἐπαφῆκεν. Minerva thermas emisit, quod est ἐξανῆκεν, vel ανῆκεν, ut Suidas habet, non immisit, quod est ἐπαφῆκεν, diciturque de canibus, quae feris imittuntur, aut sagittis etc. V. 1064. pro επέθηκεν εἰς τὸ πῦρ, leg. ἐνέθηκεν. V. 1073. λόγοις νικῆσαι αὐτὰς ἐναντίον, corr. τὲς ἐναντίον. αυ unde nata, statim occurrit. V. 1132. Debitores, qui non statim mense finito solvunt usuras, aut sortem, vocat ὑπερόρες: quae vox intelligi quidem et explicari potest, sed est tamen inusitata, praesertim in hac re. ὑπερημέρες scripsit Grammaticus: quod miror Kustero non occurrisse. cum in vicinia εἰκὰς bene corrigeret τριακάς. sic vocabant eos, qui die constituta

non

on folvissent, ut docent Grammatici veteres et Oratores. In altero Scholio ad v. 1193 θέσεις explicantur per δικαςήρια. Pro eo Kusterus vult scribi πρυτανεῖα, quod sane longe a scriptura vulgata recedit. Ego δικ. accipio pro δίκας, *iudicium:* quomodo illa voce et usus est Lysias p. 236. ed. Tayl. Nam et ante θέσεις explicantur per δίκας et καταβολὰς (sic e Suida legendum) τῶν πρυτανείων. In sequente nota statim in princ. εἰ ἐναγόμενοι irrepsere pro εἰσαγόμενοι, et in not. 1109. extr. ἀπὸ pro ὑπὸ: τὰ διδόμενα ὑπὸ τῶν δικαζομένων etc. V.1250. in σφραγίδιον ἢ μαγίδιον ἐξαγαγὼν sine omni haesitatione reponam σφαγίδιον. nam haec sunt Synonyma μάκτρας. Pollux X, 102. Sed satis emendationum est. Atqui non tetigi loca, ubi incertior ac levior coniectura est, aut in quibus comparando Suida aliisque scriptoribus sanari Scholia possunt; quae sunt permulta.

Enimvero non modo vitia Scholiorum cognoscenda atque tollenda sunt, sed etiam bona, eaque vel ad integritatem auctoris, vel ad augendam graecarum literarum scientiam conferenda. Itaque, ut a posteriori genere incipiam, bonus Scholiorum interpres instructus esse debebit idonea graecarum literarum copia, ut ostendere possit, quid verum falsumve, quid antiqui Grammatici doctrinam accuratam, quid inepti Grammaticastri inscitiam redoleat, cuius generis sunt permulta. Magna est opinio de his Aristophanicis commentariis, qui cum Apollonii Scholiis, post Eustathianas παρεκβολὰς, principatum in hoc genere putantur obtinere. Sed imperiti homines, qui Scholiorum istorum rationem

perſpectam non habent, id ita accipiunt, quaſi omnia ibi ſint aurea. Id non eſſe, multis exemplis doceri poteſt; quae in interpretando indicari debent, ut diſcant tirones aera a lupinis mature diſcernere, neve Scholiis iſtis, ut fit, abutendis inſcitiam prodant, et intelligentibus riſum moveant. Neque vero hactenus modo proderit Scholiorum diligens et cum ratione inſtituta lectio, ut explicationes verborum rariorum, ac rerum, atticiſmum etiam, ex iis cognoſcamus: ſed etiam interdum aliud agendo rariores verborum formas et poteſtates docebit. Etenim quod ab omni tempore accidit iis, qui longius progreſſi eſſent ceteris linguarum ſcientia, ut libenter rarioribus et exquiſitioribus verbis et loquendi generibus uterentur, id etiam Scholiaſtis illis antiquioribus et melioribus evenit: unde licet attento lectori aliquid velut adventitiae utilitatis capere. Vno exemplo defungemur ex his Nubium Scholiis. cQaeſitum eſt viris doctiſſimis, quid eſſet apud Luiuanum in Somnio p. 13. T. I. ed. Hemſt. ἐπιδικάσιμος φίλοις. Micyllus interpretatus eſt *appetibilis amicis*. I. Fr. Gronovius autem *utilis advocatus amicis*, quod probant filius Iacobus et Hemſterhuſius ὁ πάνυ, idque convenit ſatis contrario φοβερὸς ἐχθροῖς. Ego autem nondum potui intelligere, quomodo et forma verbi, ſecundum analogiam linguae, et origo eius, poſſit hanc ſignificationem admittere. Nam ἐπιδικάσιμον profecto per analogiam nihil eſſe aliud poteſt, quam quod ἐπιδικασθῇ, quod ſit eiusmodi, ut id homines ἐπιδικάζωνται. Eſt autem ἐπιδικάζεσθαι proprie, ut Kuſterus de Verb. med. p. 112. oſtendit, *certare de hereditate,*

petere

etere hereditatem. Hinc factum, ficut in aliis veris, ut quod primum de certa parte diceretur, id furparetur deinde de genere univerfo, effetque πιδικάζεσθαι *expetere aliquid, utilitatis cauffa, ertare de re aliqua confequenda, fibi vindicanda.* Hoc fenfu planiffime dixit Scholiaftes ad v. 47. demonftrans Strepfiaden fe ἄγροικον vocare, non deprimendi fui cauffa, fed fuarum divitiarum indicandarum: *ὐ γὰρ ἂν, εἰ μὴ πάνυ πλύσιος ἦν, ἐπεδικάσατο ἂν αὐτῦ ἡ γυνὴ, nobilis et urbana femina nifi valde dives fuiffet, eum non appetiffet*, eius conditione uti noluiffet. Vnde cogi arbitror, ἐπιδικάσιμον φίλοις effe, quem, utilitatis fpe, ament amici, cuius amicitiam confervare expetant, in quo colendo, obfervando, retinendo, certent. Idque etiam confirmat locus Jofephi, (quo augeri Lexica poterunt, quae unum illum Luciani locum exhibent) Antiqu. IV, 2. 4. ed. Hav. ubi Mofes dicit Aaronem, etfi Sacerdotium a Deo acceperit, tamen id *κατατιθέναι ἐπιδικάσιμον, ponere in medio, ut de eo confequendo certent, qui velint, ut petat, qui velit.* Similia et in his et aliarum Comoediarum Scholiis obfervare licebit.

Sed multo majus et animadverfione dignius illud eft, quod Scholia bene tractata non mediocrem faepe facultatem dant textus emendandi; idque non uno modo. Primum genus illud eft, quod, metris verfuum tradendis, interdum vitia vulgatae lectionis deprehendendi rationem demonftrant. Itaque oportet tirones adfuefacere verfibus e praefcripto Scholiaftarum dimetiendis, omninoque cognofcendis metris fcenicis. Neque exifti-

mandum eſt, poſteaquam Bentleius, V. C. numerorum poeticorum peritiſſimus, Nubes excuſſerit, nihil reliquum eſſe. Nemo eſt ita facile diligens, praeſertim in his rebus tritus, quin interdum per negligentiam aliquid praetermittat. Itaque et in his Nubibus quaedam deprehendimus, non animadverſa Bentleio, aut Kuſtero, quae in lectionibus corrigere tentavimus. Lex eſt generis trochaici Eupolidei, ut in tertia regione ſemper ſit trochaeus, (non dactylus, ut Bentleius ait ad v. 520.) in quarta iambus. v. Schol. ad v. 518. extr. Ad hanc legem ſi dimetiare verſus Parabaſeos, quae incipit ab illo verſu, reperias vitium eſſe in 535. nondum deprenſum:

Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἥν που 'πιτύχῃ θ. ού. σ.

eſt enim hic in tertia ſpondaeus, et in quarta anapaeſtus. Reſpondebunt autem numeri ſic

ζητοῦσ' ἦλθ' ἥν που 'πιτύχῃ θ. ού. σ.

Huius legis memor etiam repudies correctionem Kuſteri v. 527

ἀλλ' οὐδ' ὣς ὑμῶν ποθ' ἑκὼν προδώσω τ. δ.

quem ita transpoſitione tentat contra legem Eupolideam:

ἀλλ' οὐδ' ὣς ὑμῶν προδώσω ποθ' ἑκὼν τ. δ.

Porro ſi a v. 700. verſus ad notata in Scholiis metra dinumeres, reperias e duobus unum factum v. 714.

καὶ μ' ἀπολοῦσιν. ΣΩ. Μὴ νῦν βαρέως ἄλγει λίαν.

Sunt enim duo cola, ſic in poſterum edenda

Καί μ' ἀπολοῦσιν

ΣΩ. Μὴ νῦν βαρ. α. λ.

Item v. 934. in fine pro σφῶιν, e lege Pedia reperies eſſe debere σφῷν, una ſyllaba. Libri in hoc verbo et νῷν ſimiliter ſaepe peccant. v. Hemſterh. ad

Plut.

Plut. 467. 484. etc. Et mox v. 940. pro ῥηματίοισι καινοῖς αὐτὸν corriges ῥηματίοισιν κ. α. Id ν saepe ab imperitis metri omissum, ut v. 963. ubi pro ἐδίδασκε ponendum ἐδίδασκεν, et 1239. ἄλσιν pro ἄλσὶ etc. idque in Pluto non uno loco bene restituit idem summus Hemsterhusius. Plura huius generis observata e lectionibus nostris repetere possem, si longior in hac parte esse vellem. Vnum addam, ex quo intelligant studiosi, quam necessaria sit haec metrorum et prosodiae cognitio. In v. 271. ubi ed. Kusteri vitiose habet χρυσίοις ἀρύεσθε πρόχουσι pro χρυσέοις, Bentleius metri caussa vult corrigi χρυσοῖς. At nulla ista necessitas est. Pronunciandum sic est, non necessario sic scribendum: etsi atticum magis fuerit. Nam et alibi et hoc verbum sine contractione scribitur, contracte pronunciandum, et alia, ut observatum etiam Clarkio, ni fallor, ad Homerum. Ex eo genere forte et sit Διϊπολιώδη v. 980. ita cum punctis diaereseos omnes edd. At nisi tetrabrachyn hic velimus admittere, quod non prorsus absurdum e Schol. v. 886. pronunciandum fuerit Διπολ. quod malim, quomodo etiam scriptum hoc verbum reperitur v. c. ap. Hesychium.

Aliam emendandi viam aperiunt Scholia, non modo lectionis varietate commemoranda, quae in veteribus libris erat, sed multo magis tradenda explicatione textus Aristophanici ea, quae nullo modo conveniat scripturae hodie in libris obviae: unde licet indagare, si nihil aliud, certe quid illi in libris suis habuerint, item aliis verbis in Scholio commemorandis, quam in textu sint. Prae-

clara iſta obſervatio eſt, ab Hemſterhuſio valde commendata in praefatione ad Plutum, multisque exemplis in Pluti Scholiis roborata. Ea adiuti ſtudioſi etiam in Scholiis Nubium poterunt lectiones veteres ac deperditas reperire. Inſigne exemplum eſt, quod unum ponemus, ad v. 815. Stultitiam vocat Strepſiades

Τὸν Δία νομίζειν ὄντα τηλικȣτονί.

Nemo hic hæſit: metrum et ſenſus conſtant. At Scholia tradunt, Symmachum, antiquum interpretem Ariſtophanis, dicere, τὸ α in Δία produci attice, ideoque hunc locum in libris χ. notari: quod conſtat eſſe ſignum Criticorum, indicans aliquid inſolens, et rarius. Atque in vulgata lectione illud α breve eſt, nec ulla cauſſa producendi: quippe, ſi produceretur, exiſteret amphimacer, qui locum hic habere non poteſt. Vnde fit, ut antiquiora exemplaria habuerint ſine articulo

Δία νομίζειν ὄντα τηλικȣτονὶ

ubi α longum eſſe debet, ut iambus ſit. Ac profecto Attici non dicunt τȣ̀ς Θεȣ̀ς νομίζειν, *Deos credere*, ſed Θεȣ̀ς νομίζειν: unde et Δία νομίζειν, *Iovem credere, einen Iupiter zu glauben.* Potuit articulus addi inſcitia iſtius obſervationis, aut e v. 1236. cuius initium eſt τὸν Δία.

Verum haec elegantiſſima ratio, univerſe ac ſimpliciter propoſita a ſummo Viro, non unam cautionem habet, quam inculcare ſolemus tironibus, ne ea abutantur temere. Primum igitur videndum eſt, *ut locus, e quo talis lectio eruatur, ſatis ſanus ſit:* velut in Schol. ad v. 226. ubi quis poſſit ſuſpicari, Grammaticam in ſuo libro non ταῤ-

ῥȣ̃

ϱῦ ſed ταλάϱυ habuiſſe. Sed ſupra oſtendimus, illum locum aut corrigendum, legendumque ταϱϱῦς, aut Synonymum vocis in textu poſitum. Vnde *altera* cautio naſcitur. Nempe, *Grammatici centies in Scholiis, cum interpretantur verbum difficilius, vel per ſe, vel a contextu, ponunt non illud ipſum, ſed eius Synonymum.* Huius generis exempla e Nubium Scholiis haec ſunto: V. 15. eſt in textu ἱππάζεται. Schol. τὸ δὲ ἱππεύεσθαι ὐχ ἁπλῶς etc. Hinc colligit Kuſterus, Grammaticum in libro ſuo habuiſſe ἱππεύεται, anuente Dorvillio ad Chariton. p. 317. Sed e Scholio nihil huiusmodi colligas certa ratione, niſi libri accedant, qui in textu habeant. nam potuit Synonymo uti in enarrando, ut aliis locis. Sic v. 28. ubi explicant πολεμιςήρια, in excerptis ſubiectis ecce tibi: ἁμιλλητήρια δὲ τὰ ἀγωνίσματα. et mox: δέον εἰπεῖν, πόσυς δρόμυς ἐλαύνει τὰ ἁμιλλητήρια etc. An hinc dices, Scholiaſten legiſſe in textu ἁμιλλητήρια? nullo modo, etſi metrum patitur. V. 218. in textu eſt κϱεμάθϱα. Schol. κϱεμαςὴ δὲ λέγεται, διὰ τὸ ὕτως αὐτὴν ἀεὶ μετέωϱον εἶναι κϱεμαμένην. V. 323. in textu eſt ἥσυχα, in Schol. ἡσύχως. V. 844. textus habet σοϱοπηγοῖς, Schol. alter σοϱοποιοῖς. Itaque diligentia adhibenda, ne tirones obſervatione iſta capti, moliantur, ubi nihil tentandum ſit. *Tertia cautio eſt in Scholiis, quae ab imperitis hominibus adſcripta ſunt temere e Gloſſariis, in quibus ſaepe nihil, quod textui conveniat.* Exempla ſunt in iis, quibus Fracinus libros oneravit. V. 308. in textu ſunt θαλίαι. Subiicitur ab eo Scholion hoc, e Gloſſario neſcio quo ductum: ἐυδαιμονίαι, ἐυθηνίαι, ἀκμαὶ,

ἀκμαὶ, εὐφροσύναι, πανηγύρεις: quae pleraque et Hefychius habet. Apud Callimachum H. in Apoll. 37. χνόος habet hoc Scholion: ψόφος, ξυσμός: quod aliquis ex Hefychio adfcripfit. neutrum convenit τῷ χνόος. Sed nil hinc colligas de alia lectione antiqua, propter eam, quam dixi cauffam. His autem cautionibus fervatis, plurimum illa obfervatio proderit.

Haec eft ratio, VIRI DOCTISSIMI, qua utendum cenfeo graecae linguae magiftro, in tironibus ad Scholiorum intelligentiam adducendis, qua quisque fibi ipfe viam ad ea intelligenda, recteque et cum fructu tractanda munire debeat. Sed ea non admodum facilis eft, aut trita apud nos multis. Stulta eft opinio imperitorum, Scholia illa effe fimilia notis, quae noftra aetate, ad modum Minellii, in fcriptores latinos editae fint, quae facile intelligantur, a mediocriter imbutis graecis literis. Immo in his quidem Ariftophanicis ingenio, doctrina, multis literis opus eft. Vos autem fatis fcio effe eos, qui hanc viam aperire tironibus, hac eos perducere ad interiorem fcientiam literarum graecarum poffitis, qui et ipfi lege fevera in hoc genere literarum profeceritis, et alias proficere velitis. Quo libentius hoc feci, ut hunc libellum veftris nominibus infignirem, eumque vobis ad difciplinae etiam veftrae, fi quos provectiores literis graecis habetis, alumnos, quales non unum ante huc mififtis, imbuendos interiori atticae dictionis omninoque literarum graecarum fcientia commendarem. Deus omnibus inftitutis veftris laboribusque faveat, Vosque doctrinae, virtutis, difciplinae etiam Veftrae dignos, hoc eft, uberrimos fructus capere iubeat. Scr. Lipfiae a. d. VII. Kal. Maias A. CIƆ CI CC LIII.

ARI-

ARISTOPHANIS

NVBES

CVM

SCHOLIIS

ANTIQVIS

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΝΕΦΕΛΩΝ

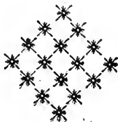
ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ

Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου

Ἄνυτος καὶ Μέλιτος Σωκράτει τῷ Σωφρονίσκου βασκήναντες, καὶ αὐτὸν μὴ δυνάμενοι βλάψαι, ἀργύριον ἱκανὸν Ἀριστοφάνει δεδώκασιν, ἵνα δρᾶμα κατ᾽ αὐτοῦ συστήσηται. καὶ ὃς πεισθεὶς, γέροντά τινα Στρεψιάδην καλούμενον ἐπλάσατο ὑπὸ χρεῶν πιεζόμενον, ἃ δὴ ἀνηλώκει περὶ τὴν τοῦ παιδὸς Φειδιππίδου ἱπποτροφίαν. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, μὴ ἔχων ὁ Στρεψιάδης, τί ποιήσει περὶ τὰ χρέα, βουλεύεται προσαγαγεῖν τῷ Σωκράτει τὸν τούτου παῖδα, ἵνα παρ᾽ αὐτοῦ τὸν ἄδικον μάθῃ λόγον, καὶ οὕτω τοὺς δανειστὰς ἀποκρούσηται. Φειδιππίδης μὲν οὖν πολλὰ δεηθέντος τοῦ πατρὸς, προσελθεῖν οὐκ ἐπείσθη· ἀποτυχὼν δὲ ὁ πρεσβύτης τῆς ἐπ᾽ ἐκεῖνον ἐλπίδος, καὶ οὐκ ἔχων

ὅστις

ὅστις καὶ γένηται, εἰς δεύτερον εἶδε πλοῦν. οὐδὲν γὰρ τῆς ἡλικίας φροντίσας, οὐδ' ἐνθυμηθεὶς εἴ τισιν ἄτοπος δόξειεν ἀνὴρ γήραος οὐδῷ μανθάνειν, καθάπερ κομιδῇ νέος, ἀρχόμενος, ἀλλ' εἰς ἓν ἀφεωρακὼς μόνον ἐκεῖνο, ἐὰν ἄρα οἷός τε γένηται τοὺς δανειστὰς διὰ πειθοῦς ἀποστερῆσαι τὰ χρήματα, αὐτὸς πρόσεισι τῷ Σωκράτει. Οὐκ ἔχων δὲ ὑπηρετοῦντα τῇ νοήσει τὸν νοῦν, ἀλλὰ τοιοῦτος ὢν οἷς ἐμάνθανεν, οἷος καὶ πρὶν τῆς παιδείας ἐφῆφθαι, αὐτὸς μὲν ἀπέγνω παιδεύεσθαι. προσελθὼν δὲ τῷ παιδὶ, καὶ αὖθις πολλαῖς πεποίηκε ταῖς δεήσεσιν ἕνα τῶν Σωκράτους ὁμιλητῶν γεγενῆσθαι. ὃ δὲ καὶ γέγονε, καὶ μεμάθηκε. συνίσταται δὲ τὸ δρᾶμα ἐκ χοροῦ Νεφελῶν. ἔχει δὲ κατηγορίαν τοῦ Σωκράτους, ὅτι τοὺς συνήθεις θεοὺς ἀφεὶς, καινὰ ἐνόμιζε δαιμόνια, Ἀέρα, Νεφέλας, καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.	ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.	ΑΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ ΣΤΡΕΨΙΑΔΟΥ.	ΠΑΣΙΑΣ, δανειστής.
ΜΑΘΗΤΗΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.	ΑΜΥΝΙΑΣ, δανειστής.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.	ΜΑΡΤΥΣ.
ΧΟΡΟΣ ΝΕΦΕΛΩΝ.	ΧΑΙΡΕΦΩΝ.

Ἡ εἴσθεσις τοῦ δράματος ἄρχεται ἐκ συστηματικῆς περιόδου, καὶ ἑξῆς ἐκ προσώπων ἀμοιβαίων· οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι συθ΄. ὧν προτίθεται ἐν ἀρχῇ τοῦ δράματος κῶλον ἰαμβικὸν μονόμετρον ἀκατάληκτον. Ἐν εἰσθέσει κῶλον ἰαμβικὸν μονόμετρον ἀκατάληκτον καὶ μετὰ τὸν διακοσιοστὸν εἰκοστὸν, ἕτερον κῶλον ἰαμβικὸν μονόμετρον καταληκτον. τελευταῖος δὲ πάντων τούτων οὗτος·

Καταπατούμενος γὰρ παιπάλη γενήσομαι.

Ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι τῶν συστημάτων παράγραφος. ἐπὶ δὲ τῷ τέλει πάντων τῶν στίχων κορωνίς.

ΑΡΙΣΤΟ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ
ΝΕΦΕΛΑΙ
ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἰου, ἰὺ.
Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
Ἀπ-

ΣΧΟΛΙΑ

1. Ἰου ἰὺ] Σχετλιαστικὸν ἐπίῤῥημα. διὰ τὸ ἐγρηγορέναι καὶ ἀγρυπνεῖν δυσφορῶν ἀναβοᾷ. συμβαίνει γὰρ τοῖς ἀγρυπνοῦσι μάλιστα μεγάλας τὰς νύκτας νομίζειν. ἠγρύπνει δὲ ὁ Στρεψιάδης μὴ δυνάμενος ὑπνῶττειν ὑπὸ τῆς τῶν χρεῶν φροντίδος. τὸ δὲ προοίμιον σχετλιαστικὸν ἐκ τοῦ πράγματος.

2. Βασιλεῦ] Οὐκ ἀργῶς χρὴ τοῦτο νομίζειν τὴν ποιητὴν εἰρηκέναι· ἔχεται γὰρ ἱστορίας τοιαύτης. Τοῖς Ἀθηναίοις πυθοχρήστως ἐγένετο καταλῦσαι μὲν τὰς βασιλείας· πρεσβεύσασθαι δὲ Δία βασιλέα. ὥστε τὸ λεχθὲν τῆς ἱστορίας ταύτης ἔχεσθαι χρὴ νομίζειν.

Τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν] Τὸ μέγεθος, τὸ ἔκταμα. ἔθος δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπαγωγῇ χρῆσθαι, οἷον ἵπ-

 πος

Ἀπέρατον; οὐδέποθ' ἡμέρα γενήσεται;
Καὶ μὴν πάλαι γ' ἀλεκτρυόνος ἤκουσ' ἐγώ,
Οἱ δ' οἰκέται ῥέγκουσιν, ἀλλ' οὐκ ἂν πρὸ τοῦ.

Ἀπό-

ΣΧΟΛΙΑ

πος σπάνιόν τι χρῆμα· καὶ, γυνὴ σπάνιόν τι χρῆμα· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

3. Ἀπέρατον] Μέγαν, οὗ πέρας οὐκ ἔστιν. οἱ δὲ ἀπέραντον μετὰ τοῦ ν γράφοντες ἁμαρτάνουσι. ζητεῖται δὲ, πῶς τὰς νύκτας μεγάλας λέγει. Διονυσιακοῦ γὰρ ὄντος τοῦ δράματος, συνεστάλθαι τὰς νύκτας ἀνάγκη, διὰ τὸ τούτῳ καιρῷ ὑποπίπτειν τὰ Διονύσια. πλὴν εἰ μὴ τούτῳ μεγάλαι καταφαίνονται, διὰ τὸ φροντίζειν, ὅπερ πάσχειν συμβαίνει τοὺς ἀγρυπνοῦντας. παρεπιγραφὴ δέ. συγκεκαλυμμένος γὰρ καὶ καθεύδων ὑποτίθεται, ἐξανακαλυψάμενος καὶ ἔξω τὴν κεφαλὴν ποιήσας τοῦ παραβλήματος.

5. Οἱ δὲ οἰκέται ῥέγκουσιν] Οὕτως Ἀττικοὶ διὰ τοῦ κ. Οἰκέτας δὲ νῦν οὐ τοὺς θεράποντας μόνον λέγει, ἀλλὰ πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκίαν. καθεύδουσιν οὖν πάντες, ὡς τῶν ἄλλων μὲν ἀμεριμνούντων, αὐτοῦ δὲ φροντίζοντος. διὰ τοῦτο καὶ τὸ ῥέγκουσιν ἐπήγαγεν, ἵνα μᾶλλον αὐτοὺς δείξῃ πάσης ὄντας ἔξω φροντίδος. τῶν γὰρ βαθέως καθευδόντων ἴδιον τὸ ῥέγκειν.

Ἀλλ' οὐκ ἂν πρὸ τοῦ] Ἀλλ' οὐκ ἂν πρότερον. ἐν γὰρ τῇ εἰρήνῃ φησὶν ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐργασομένους, ὡς ὑπὸ τῆς περὶ τὴν γεηπονίαν ἀσχολίας μὴ ἀνέτως μηδὲ οὕτω βαθέως δύνασθαι καθεύδειν.

6. Ἀπό-

Ἀπόλοιο δῆτ', ὦ πόλεμε, πολλῶν οὕνεκα,
Ὅτ' οὐδὲ κολάσ' ἔξεστί μοι τοὺς οἰκέτας.
Ἀλλ' οὐδ' ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας
Ἐγείρεται τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ πέρδεται
Ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος.

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

6. Ἀπόλοιο δῆτ', ὦ πόλεμε] Φασὶν, ὡς Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχήσειν μέλλοντες, προεῖπον τοῖς δούλοις, ὡς εἴ τις αὐτῶν συμπαρατάξεται τῇ ναυμαχίᾳ, τιμῆς εἰς τὸ λοιπὸν ἀπολαύσειεν. βοηθησάντων οὖν τῶν δούλων, Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν· καὶ ταῦτα μέν τινες φάσκουσι. τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις πόλεμος ἦν· οὐκ ἤθελον οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς δούλους κολάζειν, εἴ τι πταίσαιεν, δεδιότες μὴ πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτομολήσωσι. τὸ δὲ ὅτι ποτὲ μὲν μόνον χρόνον δηλοῖ, ποτὲ δὲ, καὶ χρόνον καὶ αἰτίαν, ὡς ἐστι κἀνταῦθα.

8. Ἀλλ' οὐδ' ὁ χρηστὸς οὑτοσί] Νῦν οὐκ ἐπαινῶν αὐτὸν χρηστόν φησιν, ἀλλ' ἐν εἰρωνείᾳ. πῶς γὰρ δύναται θαυμάζειν, ὃν ἐπὶ ῥαθυμίᾳ μέμφεται.

10. Ἐν πέντε σισύραις] Στερεὰ περιβλήματα παχέα, ταῖς καλουμέναις ἐμφερῆ σύραις. ἔστι δὲ φαῦλα καὶ μικρὰ περιβλήματα.

Ἐγκεκορδυλημένος] Ἐγκεκρυμμένος. Κορδύλην γὰρ οἱ Κύπριοι λέγουσι τὸ περιείλημα τῆς κεφαλῆς. Παρεπιγραφή. Ποιήσας γὰρ ἀσχήμονα τὴν ὄψιν, καὶ τὸ σχῆμα τοῦ νεανίσκου μιμησάμενος, ὥσπερ ἐκεῖνος ἐκάθευδεν, ἀποστραφεὶς καὶ αὐτὸς πειρᾶται

Ἀλλ᾽ εἰ δοκεῖ, ῥέγκωμεν ἐγκεκαλυμμένοι.
Ἀλλ᾽ οὐ δύναμαι δείλαιος εὕδειν, δακνόμενος
Ὑπὸ τῆς δαπάνης, καὶ τῆς φάτνης, καὶ τῶν χρεῶν,
Διὰ

ΣΧΟΛΙΑ

δῆθεν καθεύδειν, ἐγκρύψας τὴν κεφαλὴν τοῖς περιειλήμασιν.

11. Ἀλλ᾽ εἰ δοκεῖ ῥέγκωμεν] Ἰστέον, ὅτι λήγοντος τοῦ χειμῶνος, ἀρχομένου δὲ τοῦ ἔαρος, γίνεται τὰ Διονύσια· ὥστε διὰ τὸ κρύος αὐτοὺς εἰκὸς καθεύδειν, τοιούτῳ σχήματι τὴν κεφαλὴν περιβεβλημένους, καὶ πέντε περιβόλαια περιβεβλῆσθαι τὸν υἱόν.

12. Ἀλλ᾽ οὐ δύναμαι] Ἀλλ᾽ οὐκ ἔπεστί μοι ὕπνος. εὐθὺς δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει τοῦ μὴ δύνασθαι καθεύδειν.

Δείλαιος] Ἄθλιος, κακοδαίμων.

Δακνόμενος] Ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν τῆς ἱπποτροφίας ἀναλωμάτων. δοκεῖ γὰρ δαπανηρὸν εἶναι ἵππους τρέφειν· ὅπερ καὶ τῇ Λακωνικῇ προσέζευκται κατάρᾳ. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν κατάρας ἔθεσαν μέρει. τὸ δὲ Δακνόμενος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ αὐτὸν κατακεκλεῖσθαι εἴσω τῶν στρωμάτων καὶ τῶν περιειλημάτων. τὸ δὲ χρεῶν νῦν περισπαστέον. δηλοῖ γὰρ τῶν ὀφλημάτων. εἴρηκε δὲ ἀπὸ τῶν κόρεων. Δαπάνην δὲ, τουτέστι τὰ δεσμὰ τοῦ χόρτου, ἵνα ἑξῆς καὶ ἀκολούθως τῇ φάτνῃ λέγειν δοκῇ.

14. Ὁ

Διὰ τουτονὶ τὸν υἱόν. ὁ δὲ κόμην ἔχων,
Ἱππάζεταί τε, καὶ ξυνωρικεύεται,
Ὀνειροπολεῖ θ᾽ ἵππους. ἐγὼ δ᾽ ἀπόλλυμαι,
Ὁρῶν ἄγουσαν τὴν σελήνην εἰκάδας.

Οἱ

ΣΧΟΛΙΑ

14. Ὁ δὲ κόμην ἔχων] Ἐκόμων γὰρ οἱ περὶ ἱππικὴν ἔχοντες. κἀν τοῖς Ἱππεῦσι·

Μὴ φθονῆθ᾽ ἡμῖν κομῶσι, μηδ᾽ ἀπεσλεγγισμένοις.

15. Ἱππάζεταί τε καὶ ξυνωρικεύεται] Νῦν μὲν ἐπὶ κέλητος, νῦν δὲ ἐπὶ ξυνωρίδος ἅρματος ὀχούμενος ἄνω καὶ κάτω βακχεύει. Ξυνωρὶς δὲ, τὸ μὴ πλῆρες ἅρμα, ἀλλ᾽ ἐκ δυοῖν ἵππων συνεστώς· ὁ νῦν δίφρον καλοῦμεν. τὸ δὲ ἱππεύεσθαι, οὐχ ἁπλῶς χρείαν περὶ ἱππικὴν ἔχειν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ ἑνὸς ἵππου ὀχεῖσθαι, καὶ οὕτως ἱππάζεσθαι, ὃ νῦν κέλητα καλοῦσιν.

16. Ὀνειροπολεῖ θ᾽ ἵππους] Κἀν τοῖς ὀνείροις ἵππους περινοεῖ. τουτέστιν, οὕτω προσέτηκε τῷ πράγματι, καὶ οὕτω περὶ ἵππους ἐσπούδακεν, ὥστε καὶ καθεύδων τὰ ὀνείρατα περὶ ἵππων ὁρᾷ. Τὸ ὀνειροπολεῖν δὲ καὶ ὀνειρώττειν ταύτῃ διενήνοχεν, ὅτι τὸ μὲν ὀνειροπολεῖν, ἐπὶ τῶν ἐνύπνιον ὁρώντων, τὸ δὲ ὀνειρώττειν, ἐπὶ τῶν νυκτὸς αὐτομάτως ἀφιέντων γόνον· ὅπερ τοῖς ἐρῶσιν ἐκτόπως συμβαίνει, δόξασι τοῖς παιδικοῖς συνεῖναι.

17. Ὁρῶν ἄγουσαν τὴν σελήνην εἰκάδας] Ἢ ὅτι μετὰ εἰκάδα ὁ μὴν, καὶ προσεγγίζει τῇ τριακάδι, καὶ τῶν δανείων οἱ τόκοι αὐξάνονται· ἢ ὅτι αἱ μυστι-

Οἱ γὰρ τόκοι χωροῦσιν. ἅπτε παῖ λύχνον,
Κἄκφερε τὸ γραμματεῖον, ἵν' ἀναγνῶ λαβὼν,
Ὁπόσοις ὀφείλω, καὶ λογίσωμαι τοὺς τόκους.
• Φέρ' ἴδω, τί ὀφείλω· δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ.

Τοῦ

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ δαπάναι ὑπῆρχον. οἱ Ἀττικοὶ δὲ τὰς εἰκάδας πληθυντικῶς λέγουσιν· Ἄλλως. Ἐπεὶ ἡ σελήνη ἐν ἡμέραις εἰκοσιεννέα τελεῖται, τὰ δὲ κ' τῶν εἰκοσιεννέα ἐγγύς, ἐδίδοντο δὲ ἐν τῷ τέλει τῆς σελήνης οἱ τόκοι, διὰ τοῦτο εἰκάδας εἶπεν. Ἢ τὸ εἰκάδας μὴ νόει διὰ μόνα τὰ εἴκοσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐφεξῆς. τούτου γὰρ ἕνεκα πληθυντικῶς εἴρηται.

18. Ἅπτε παῖ λύχνον] Ταῦτα πάντα παρεγκυκλήματά ἐστι· δεῖ γὰρ τὸν οἰκέτην τὰ προσαχθέντα ποιῆσαι, ἅψασθαι τὸν λύχνον, καὶ δοῦναι τὸ βιβλίον· ἔπειτα καθορᾶν ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ οὕτω λέγειν τοὺς δανειστάς.

21. Δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ] Τοῦτον ὡς ἱπποτρόφον καὶ διαπορθήσαντα τὴν οὐσίαν παρεισήγαγε. χαριέντως δὲ τούτου νῦν μνημονεύει, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς δι' ἱπποτροφίαν δοκεῖ δυστυχεῖν.

22. Τοῦ δώδεκα μνᾶς] Τοῦτο παρεγκύκλημα ἐφίστησιν, ὡς διαπορεῖν τοῦ δανείου τὴν αἰτίαν. εἶτα ἀναμνησθεὶς, τὰ ἑξῆς ἐπάγει. Τοῦ δώδεκα, μὴ λάβῃς εἰς τὸ τοῦ ἔξωθεν τὸ ἕνεκα, ὡς οἴονταί τινες· ἀλλ' ἔστιν ἡ τοιαύτη γενικὴ πρὸς τὸ μνᾶς.

32. Τὸν

Τοῦ δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ; τί ἐχρησάμην;

Ὅτ' ἐπριάμην τὸν Κοππατίαν. οἴμοι τάλας·

Εἴθ' ἐξεκόπην πρότερον τὸν ὀφθαλμὸν λίθῳ.

ΦΕΙ. Φίλων, ἀδικεῖς. ἔλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

23. Τὸν κοππατίαν] Κοππατίας ἵππους ἐκάλουν, οἷς ἐγκεχάρακτο τὸ κ στοιχεῖον· ὡς σαμφόρας, ἐγκεχαραγμένους τὸ σ. τὸ γὰρ σ καὶ τὸ ν χαρασσόμενον, σὰν ἔλεγον. αἱ δὲ χαράξεις αὗται καὶ μέχρι τοῦ νῦν σώζονται ἐπὶ τοῖς ἵπποις. συνεζευγμένου γὰρ τοῦ κ καὶ σ, τὸ σχῆμα τοῦ ϛ ἀριθμοῦ δύναται νοεῖσθαι, οὗ προηγεῖται τὸ κ. καὶ παρὰ γραμματικοῖς οὕτω διδάσκεται, καὶ καλεῖται κόππα, ἐννενήκοντα· τινὲς δὲ κοππατίαν ἐξηγήσαντο, τὸν κόπτοντα καὶ κοιλαίνοντα ταῖς ὁπλαῖς τὸ ἔδαφος, οὐδὲν ὄντως ὑποτιθέμενοι. οὐ γὰρ βουκεφάλους ἵππους καλοῦμεν διὰ τὸ μορφὴν τοιαύτην αὐτοὺς ἔχειν, ἀλλὰ διὰ τὸ οὕτως ἐγκεχαράχθαι· ὡς καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ὁ ἵππος ἦν, ὃς τελευτήσαντος τοῦ Βουκεφάλου, Ἀλεξάνδρειαν ἔκτισεν, ἐντάφιον αὐτῷ τῆς ἀρετῆς χαριζόμενος πόλιν.

24. Εἴθ' ἐξεκόπην] Ἔπαιξε τὸ ἐξεκόπην παρὰ τὴν κοππατίαν. φησὶ δὲ, Ὄφελον, πρὶν πρίασθαι τὸν ἵππον, τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκόφθαι, πατάξας αὐτὸν λίθῳ.

25. Φίλων, ἀδικεῖς] Ὁ νεανίσκος Φειδιππίδης τοῦτο καθεύδων ὑποφθέγγεται, ὥς τινα συνηνιοχοῦντα μεμφόμενος, ὅτι δέον αὐτὸν ἐλαύνειν μὴ ὑποσ-

ΣΤΡ. Τοῦτ' ἔστι τοῦτο τὸ κακὸν, ὅ μ' ἀπολώλεκεν.
Ὀνειροπολεῖ γὰρ καὶ καθεύδων ἱππικήν.
ΦΕΙ. Πόσους δρόμους ἐλᾷ τὰ πολεμιστήρια.
ΣΤΡ. Ἐμὲ μὲν σὺ πολλοὺς τὸν πατέρ' ἐλαύνεις δρόμους.

ΣΧΟΛΙΑ

ὑποσκελίζοντα, μηδ' ὑποθέοντα τὰς τῶν ἵππων ὁδοὺς, ὡς ἀνεπικωλύτως θέοιεν, ὁ δ' ὑποθέει καὶ ἐμποδίζει προλαμβανόμενος τῶν ἵππων τῶν ἐκείνου τὸν δρόμον. δεῖγμα δὲ τῆς περὶ τὴν ἱππικὴν αὐτοῦ σπουδῆς, τὸ φροντίζειν καὶ καθεύδοντα περὶ τούτων. τὸ Φίλων οἱ μέν φασιν ἀναρμόστως καθ' ὕπνον εἰρηκέναι τὸν νεανίσκον, ἀντὶ τοῦ, ὦ φίλε, οἱ δὲ, κύριον ἡνιόχου.

28. Πόσους δρόμους] Ὀνειρώττων εἶπε πόσους δρόμους. εἷς δ' ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ καμπτῆρος. οἱ δ' ἡνίοχοι καθωπλισμένοι ἤλαυνον. τοῦτο δὲ εὗρεν ὁ Θησεύς.

Πολεμιστήρια] Κατά τινας ἀγὼν Ἀθήνησιν ἱππικοῦ δρόμου. ἕνα δὲ δρόμον ἐκεῖ τρέχουσιν· ὥστε τὰ ἁμιλλητήρια, πληθυντικῶς εἶπεν ὁ νέος, σφαλλόμενος ἐκ τοῦ ὀνειροπολεῖν. Πολεμιστήρια καλοῦνται καὶ τὰ πολεμικὰ ἅρματα, ἐφ' ὧν ὁπλίτης ἐπιβέβηκεν ἅμα τῷ παραβάτη. ταῦτα δὲ ἐξεῦρεν ὁ Θησεύς. Ἁμιλλητήρια δὲ τὰ ἀγωνίσματα. Ἄλλως. Δέον εἰπεῖν, πόσους δρόμους ἐλαύνει τὰ ἁμιλλητήρια· ἀντὶ τοῦ, πόσοι δρόμοι εἰσὶ τῆς ἁμίλλης. ὁ δὲ ἐπειδὴ καθ' ὕπνους τοῦτ' ἔλεγε, πολεμιστήρια εἶπεν.

Ἀτὰρ τί χρέος ἔβα με μετὰ τὸν Πασίαν·
Τρεῖς μναῖ διφρίσκου καὶ τροχοῖν Ἀμυνίᾳ.
ΦΕΙ. Ἄπαγε τὸν ἵππον ἐξαλίσας οἴκαδε.

ΣΙΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

εἶπεν. ὁ γὰρ νοῦς, τῶν ὀργάνων ἀργούντων τῷ ὕπνῳ, εἰκῇ φέρεται.

30. Ἀτὰρ τί] Τί δὴ μετὰ ταῦτα ὄφλημά με κατέλαβεν. Εὐριπίδης· Τί χρέος ἔβα δῶμα.

31. Τρεῖς μναῖ διφρίσκου] Δίφρος καλεῖται τὸ σκεῦος, ἐν ᾧ οἱ ἡνίοχοι ἐφεστῶτες ἐλαύνουσιν. ὑποκοριστικῶς δὲ εἶπε τοὺς διφρίσκους, διὰ τὸ μικροὺς εἶναι καὶ κούφους τοῖς ἀγωνιζομένοις πρὸς τοὺς ἀγωνιστικούς.

31. Καὶ τροχεῖν Ἀμυνίᾳ] Καὶ οὗτος τῶν ὑπὲρ ἵππους πταισάντων. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς Σφηξί. νῦν δὲ οὐκ ἐκείνου καθαπτόμενος μνημονεύει αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν Ἄρχοντα διασύρειν βουλόμενος, τῇ ἐκείνου προσηγορίᾳ ἐχρήσατο. τότε γὰρ ἦρχεν Ἀμινίας Προνάπου υἱός. ἐκεῖνον οὖν ἐπισκῶψαι θελήσας, παρέτρεψε τὸ ι εἰς τὸ υ, καὶ παρεγραμμάτισε γελοίως· ἐπεὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ νόμος φανερῶς ἐκώλυε τὸν Ἄρχοντα κωμῳδεῖν. Ἀμυνίαν δὲ αὐτὸν εἶπεν, ἀντὶ τοῦ Ἀμινίαν.

32. Ἄπαγε τὸν ἵππον ἐξαλίσας] Καὶ τοῦτο ὀνειροπολούμενος ὁ νεανίσκος λέγει. Ἐξαλίσας δὲ, ἐκκυλισθῆναι ποιήσας. καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ τιθέντες ἑαυτοὺς οἱ ἵπποι τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλινδήθραν ἐκάλουν· ὥς που καὶ ἐν τοῖς Βατράχοις ὁ αὐτὸς ποιητής· Ἀλινδήθρας τε καὶ ἐγκυλίσματα.

33. Ἀλλ'

ΣΤΡ. Ἀλλ', ὦ μέλ', ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν·
Ὅτε καὶ δίκας ὦφληκα, χ' ἅτεροι τόκου
Ἐνεχυράσεσθαί φασιν. ΦΕΙ. Ἐτεὸν, ὦ πάτερ,
Τί δυσκολαίνεις, καὶ στρέφῃ τὴν νύχθ' ὅλην·

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

33. Ἀλλ' ὦ μέλ'] Κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ε, Ἀττικῶς οὕτω ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν αὐτογράφων εὕρηται γραφόμενον.

34. Ὅτε καὶ δίκας ὦφληκα] Ἤγουν καὶ δίκας προσώφληκα. Η, ὡς καὶ δίκας προσώφληκα. Ἐπιτάσει δὲ χρῆται ταύτῃ, ὅτι πρὸς τῷ ζημιωθῆναι εἰς τὴν ἱπποτροφίαν, καὶ εἰς δίκας ἐπεπτώκειν. Ἐπιτείνει γοῦν τὸ κακὸν. ὅτι πρὸς τῷ ζημιοῦσθαί με. ἔτι καὶ δίκας ὀφείλω. καὶ γὰρ οὐ τοῦ δανείου χάριν, ἀλλὰ τοῦ τόκου ἐνεχυράσεσθαι ἀπειλοῦσιν.

Χ' ἅτεροι τόκου] Ἀντὶ τοῦ, καὶ ἄλλοι, Ἀττικῶς εἶπε. λείπει ὑπέρ. καὶ ἕτεροι ὑπὲρ τόκου ἐνέχυρα παρ' ἐμοῦ λήψεσθαί φασιν, μᾶλλον δὲ τὴν ὄχλησιν δείκνυσι τὴν κατ' αὐτοῦ, οὓς φησι τόκου χάριν ἐνεχυριάσειν αὐτὸν ἀπειλεῖν.

35. Ἐτεὸν, ὦ πάτερ] Ταῦτα οὐκέτι ὀνειροπολούμενος, ἀλλ' ἐγερθεὶς λέγει, ἑωρακὼς τὸν πατέρα ὀδυρόμενον.

36. Τί δυσκολαίνεις καὶ στρέφῃ] Τί περιστρέφῃ συνεχῶς. συμβαίνει δὲ τοῖς ἀγρυπνοῦσι τοῦτο πάσχειν, τῇδε κἀκεῖσε ῥίπτειν ἑαυτοὺς καὶ μεταβάλλειν.

37. Δακ.

ΣΤΡ. Δάκνει με δήμαρχός τις ἐκ τῶν στρωμάτων.

ΦΕΙ. Ἔασον, ὦ δαιμόνιε, καταδαρθεῖν τί με.

ΣΤΡ. Σὺ δ' οὖν κάθευδε. τὰ δὲ χρέα ταῦτ' ἴσθ' ὅτι

Εἰς

ΣΧΟΛΙΑ

37. Δάκνει με δήμαρχός τίς] Παίζων τὸν κόριν, ἢ τὴν ψύλλαν καλεῖ. οἱ δὲ Δήμαρχοι οὗτοι τὰς ὑπογραφὰς ἐποιοῦντο τῶν ἐν ἑκάστῳ δήμῳ χρεῶν· καὶ τὰ Ληξιαρχικὰ γραμματεῖα παρ' αὐτοῖς ἦν· συνῆγόν τε τοὺς δήμους, ὅτε δέοι, καὶ ψῆφον αὐτοις ἐπεδίδοσαν καὶ ἐνεχυρίαζον. Ἀριστοτέλης δὲ περὶ Κλεισθένους φησί. Κατέστησε καὶ Δημάρχους τὴν αὐτὴν ἐλόντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον Ναυκλάροις. καὶ γὰρ τοὺς δήμους αὐτῶν ναυκλαρίων ἐποίησεν. εἰ πρότερον Ναύκλαροι, εἴτε ὑπὸ Σόλωνος κατασταθέντες, εἴτε καὶ πρῶτον. οὗτοι δὲ τὴν πομπὴν τὴν Παναθηναίων ἐκόσμουν, Κλεισθένους καταστήσαντος ἀντὶ Ναυκλάρων. Ἔστι δὲ Δήμαρχος, ὁ τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἄρχων. καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Ἀλεξανδρεὺς τοὺς κατὰ δῆμον ἄρχοντάς φησι. Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς οὕτω φησί. Καὶ Δημάρχους οἱ περὶ Σόλωνα καθίσαντο ἐν πολλῇ σπουδῇ, ἵνα οἱ κατὰ δῆμον ἄρχοντες διδῶσι καὶ λαμβάνωσι τὰ δίκαια παρ' ἀλλήλων. ἔδει οὖν τὸν Δήμαρχον ἀγαγεῖν εἰς τοὺς οἴκους τοὺς ἐνεχυριαζομένους. Παίζει δὲ, ὡς εἰ ἔλεγε, κόρις, ἢ ψύλλα. ὄνομα δὲ πολιτείας οἱ Δήμαρχοι, οὓς ἐχρῆν ἐνεχυρίαζειν τοὺς ἀγνώμονας τῶν χρεωστῶν. τοῦτο δὲ, οὐκέτι καθεύδων, ἀλλ' ἐγερθείς. Ἄλλως. Καταδαρθεῖν

Εἰς τὴν κεφαλὴν ἅπαντα τὴν σὴν τρέψεται.
Φεῦ. Εἴθ᾽ ὤφελ᾽ ἡ προμνήστρι᾽ ἀπολέσθαι κακῶς,
Ἥτις με γῆμ᾽ ἐπῆρε τὴν σὴν μητέρα.
Ἐμοὶ γὰρ ἦν ἄγροικος ἥδιστος βίος,
Εὐρωτιῶν, ἀκόρητος, εἰκῆ κείμενος,

18. Ἄπ]ε

ΣΧΟΛΙΑ

θεῖν. οἱ Ἀττικοὶ παροξύνουσι καταδάρθειν. κυρίως δὲ τὸ ἐπὶ δέρματος κοιμᾶσθαι. ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ νεανίσκος, συγκαλυψάμενος καὶ στραφεὶς πάλιν κοιμᾶται.

41. Εἴθ᾽ ὤφελ᾽] Τὸ ὤφελε τινὲς ἐπιῤῥηματικῶς δέχονται, ὡς τὸ

Ὤφελε μήτ᾽ ἐγένοντο θοαὶ νέες.

Καὶ τὸ Εὐριπίδου ἐν Μηδείᾳ καταρχὰς τοῦ δράματος· ἵν᾽ ᾖ παράλληλον τὸ σχῆμα, τοῦ πρεσβύτου συνεχέστερον ἐπευχομένου τῇ προμνηστρίᾳ· ὁ δὲ ποιητὴς ῥῆμα αὐτὸ οἶδεν· Οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσάμενος. Καὶ

Μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονος Αἰακίδαο.

Τὸ δὲ Φεῦ, ἰδίως.

Ἡ προμνήστρι᾽ ἀπολέσθαι] Ἡ προνοήσασα τῶν γάμων, προμνήστρια καλεῖται· ἡ νῦν προξενήτρια.

42. Γῆμ᾽ ἐπῆρε] Κυρίως τὸ ἀνεχαύνωσεν, ἀνεκούφισεν, ἐπαγγελλομένη προῖκα μεγάλην εἰσοίσειν τὴν γυναῖκα. καταχρηστικῶς δὲ ἀνέπεισεν.

44. Εὐρωτιῶν] Ἀντὶ τοῦ ἱδρῶν. ἑρμηνεύει δὲ τοῦτο διὰ τοῦ, εἰκῆ κείμενος. Εὐρωτιῶσι γὰρ τὰ

εἰκῆ

Βρύων μελίτταις, καὶ προβάτοις, καὶ στεμφύλοις.

Ἔπειτ' ἔγημα Μεγακλέους, τοῦ Μεγακλέους

Ἀδελφι-

ΣΧΟΛΙΑ

κῇ κείμενα, ὥσπερ νοτίδος αὐτοῖς ἐγγινομένης καὶ σηπούσης. καὶ εὐρὼς, ὁ σκώληξ. ἐπεὶ τοῖς ἀμελῶς κειμένοις ἱδρὼς προσίζει, τουτέστι, νοτίς. τοιοῦτος δὲ ὁ τῶν ἀγροίκων βίος. ὁ γὰρ αὐτῶν οἶκος πυρῶν καὶ δερμάτων μεστὸς ὢν, οὐδεμίαν ἔχει τῶν τοιούτων πραγμάτων εὐθετίαν, ἀλλ' ἄλλο ἀλλαχῇ κεῖται, ὡς ἔτυχε. τὸ δὲ Ἀκόρητος, ἀκαλλώπιστος. Κορεῖν γὰρ καλλωπίζειν ὅθεν καὶ νεωκόρος.

45. Καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις] Στέμφυλα κυρίως λέγεται τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαῶν. Περιπίσματα δὲ, τὰ ἐκ τῶν σταφυλῶν ἀποπιεζόμενα. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἀνάπαλιν τὰ στέμφυλα ἐπὶ τῶν σταφυλῶν καὶ τὰ περιπίσματα, ἐπὶ τῶν ἐλαῶν.

46. Τοῦ Μεγακλέους] Ἐδιπλασίασε τὸ ὄνομα εἰρωνευόμενος. τοῦ Ἀλκμαιωνιδῶν δὲ οὗτοί εἰσι γένους. αὐτὸς δὲ διεβάλλετο ὡς δοῦλος. ὁ πρῶτος οὖν Μεγακλῆς, Κοισύρας ἦν υἱὸς, ἥ τις ἦν ὑπερβαίνουσα γένει καὶ πλούτῳ. ἦν δὲ ἐξ Ἐρετρίας διὸ καὶ κοισυρεῖσθαι, τὸ μέγα φρονεῖν, παρ' Ἐρετριεῦσιν.

Ἀδελφιδῆν, ἄγροικος ὤν, ἐξ ἄστεος,
Σεμνὴν, τρυφῶσαν, ἐγκεκοισυρωμένην.
Ταύτην ὅτ' ἐγάμουν, συγκατεκλινόμην, ἐγὼ,

ΣΧΟΛΙΑ

47. Ἄγροικος ὢν ἐξ ἄστεος] Οὐκ ἀργῶς τῇ παραθέσει νῦν ἐχρήσατο. οὐ γὰρ ὀνειδίσαι βουλόμενος ἑαυτὸν ἄγροικον καλεῖ (ἀνόητον γὰρ καὶ ἄγροικον παντάπασι διαβάλλειν ἑαυτόν) ἀλλὰ πρῶτον μὲν λεληθότως διὰ τούτου τὴν εὐπορίαν δείκνυσι τὴν ἑαυτοῦ. οὐ γὰρ ἄν, εἰ μὴ πάνυ ἦν πλούσιος, ἐπεδικάσατο ἂν αὐτοῦ ἡ γυνὴ, καὶ τῇ δόξῃ αὐχοῦσα τοῦ γένους, καὶ τῇ ἐν ἄστει διατριβῇ. δόξαν γὰρ εἰώθασιν οἱ ἄνδρες ἔχειν οὐχ ἥττω τῶν γυναικῶν. ὁ δὲ τῇ ἀντιπαραθέσει καὶ τοῦτο ἐπιστώσατο, φήσας αὐτὸν ἀγροῖκον εἶναι, τὴν δὲ γυναῖκα πολιτικήν. θαυμαστὸν γὰρ οὐδὲν, εἰ ἄνθρωπον ἰδιοπράγμονα καὶ μέτριον τοὺς τρόπους τῇ ἐπὶ τῆς ἀγροικίας διαίτῃ γύναιον ὑπέταξε πολιτικὸν καὶ κατεδουλώσατο.

48. Σεμνὴν] Οὐ τὴν σώφρονα· οὐ γὰρ ἐπαινεῖ αὐτὴν ἀλαζόνα καὶ ὑπέρογκον καὶ σοβαρὰν τῷ εἴδει· τρυφῶσαν δὲ ἱματίοις, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ.

Ἐγκεκοισυρωμένην] Περισσῶς κεκοσμημένην. ἢ ἔθνος ἡ Κοισυρόπολις ὀνομάζεται, πάνυ αἰσχρὸν καὶ μυ-

Ὄζων τρυγὸς, τρασιᾶς, ἐρίων περιϐσίας·
Ἡ δ᾽ αὖ, μύρϐ, κρόκϐ, καταγλωτ]ισμάτων,
Δα-

ΣΧΟΛΙΑ

μυσαρόν. ἢ τὰ τῆς Κοισύρας Φρονϐσαν. ἔςι δὲ Ἐρετρικὸν τὸ ὄνομα. ἔτοι δὲ εἰς τρυφὴν διαβάλλονται. αὕτη δὲ ἐγαμήθη Πεισιςράτῳ ἐπιχειρήσαντι τυραννεῖν.

50. Ὄζων τρυγός] Νέϐ οἴνϐ· ἢ τῆς ὑποςάθμης. Τρασιὰ δὲ λέγεται ὁ τόπος, ὅπϐ ψύχεται τὰ σῦκα καὶ ταριχεύεται, ἢ σανίς. τρία δὲ εἶπε τὰ αὐτϐ. Τρυγὸς, τρασιᾶς (ἀντὶ τϐ, σύκων) καὶ ἐρίων περιϐσίας. καὶ τὰ ἐκείνης δέ. ἐλεγκ]ικὸν δὲ τὸ τοιϐτον σχῆμα.

Ἐρίων περιϐσίας] Ἀντὶ τϐ πλϐτϐ. τοιϐτος δὲ ὁ γεωργικὸς βίος. ἀπὸ δὲ τϐ καθόλϐ ἔπὶ τὰ κατὰ μέρος ἦλθε. καθόλϐ γὰρ ἐν τοῖς ἐπάνω εἰπὼν, τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ἑαυ]ϐ, Βρύων μελίτταις, καὶ προβάτοις, καὶ ςεμφύλοις, πάλιν καταμερίζει αὐτά. ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν προβάτων, τὰ ἔρια. ἀπὸ δὲ τῶν ςεμφύλων, τρὺξ καὶ οἶνος· ἀπὸ δὲ τρασιᾶς, τὰ σῦκα.

51. Καταγλωτ]ισμάτων] Αἰσχρῶν φιλημάτων, καὶ περιεργοτέρων· ἢ εἶδος αἰσχρϐ φιλήματος τὸ καταγλώτ]ισμα. κυρίως δὲ καταγλώτ]ισμα,

Δαπάνης, λαφυγμȣ̃, Κωλιάδος, Γενετυλλίδος.

'Ουμὴν

ΣΧΟΛΙΑ

ὅταν ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνȣσίας ὁ ἀνὴρ τὴν γλῶτταν αὐτȣ̃ τῷ τῆς γυναικὸς ἐμβάλλῃ ςόματι.

52. Λαφυγμȣ̃] Τῆς περὶ τὰ ἐδέσματα πολυτελείας· τȣτέςιν ἀσωτίας. Λαφυγμὸν γὰρ λέγει, τὸ ἀπλήςως ἐσθίειν. Εὔπολις ἐν Κόλαξι

Λαφύσσεται λαφυγμὸν ἀνδρεῖον πάνυ.

Ὅμηρος. Ἔγκατα πάντα λαφύσσει. Ἔςι γὰρ λάπτω, καὶ λαφύσσω, τὸ ῥοφῶ κυρίως ἐπὶ κυνῶν καὶ χοίρων. ὅθεν παράγεται καὶ ὁ λαφυγμός. εἰκότως δὲ ταῦτα καταλέγει ἐκείνας, ὅτι αἱ εὐγενεῖς γυναῖκες τοιαῦτα πράττȣσιν ὑπὸ τῆς ἄγαν τρυφῆς.

Κωλιάδος] Οἱ μὲν Κωλιάδα τὴν θεὸν καλȣ̃σι· νεανίȣ Ἀττικȣ̃ ἀποδράντος ἀπὸ λῃςῶν, συμμαχίᾳ τῆς θεȣ̃ καὶ οὕτως αὐτὴν ὀνομάσαντος, καθάπερ αὐτὸς δεθεὶς τῶν κώλων ἀπελύθη ὑπὸ γυναικὸς (οἱ δὲ, θυγατρὸς τȣ̃ ἀρχιλῃςȣ̃) δι' ἔρωτα. οἱ δὲ, τόπον ἐοικότα κώλοις ἀνδρὸς, ἔνθα ἡ θεὸς τιμᾶται. ἔνιοι δὲ, Ἴωνος θύοντος, κόρακα ἁρπάσαι κωλῆν, καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ἀποθέσθαι· ὅθεν οὕτως ὠνομάσθη. Ἄλλως. Κωλιὰς, ναός ἐςιν Ἀφροδίτης, οὕτω καλȣ́μενος ἀπό τινος νεανίσκȣ Ἀττικȣ̃, ἁλόντος ὑπὸ τυράννων, καὶ δεθέντος τὰ κῶλα· ἐρασθείσης

Οὐμὴν ἐρῶ γ', ὡς ἀργὸς ἦν, ἀλλ' ἐσπάθα.

Ἐγὼ δ' ἂν αὐτῇ θοἰμάτιον δεικνὺς τοδὶ

προφα-

ΣΧΟΛΙΑ

σης αὐτῦ τῆς θυγατρὸς τῦ τυράννυ, καὶ λυσάσης, ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, χαριστήριον τῇ Ἀφροδίτῃ νεὼν ἱδρύσατο Κωλιάδος, διὰ τὸ τὰ κῶλα λελύσθαι.

Γενετυλλίδος] Γενετυλλὶς, ἡ τῆς γενέσεως ἔφορος Ἀφροδίτη.

53 Οὐ μὴν ἐρῶ γ', ὡς ἀργὸς ἦν, ἀλλ' ἐσπάθα] Πρὸς τὸ ἀργὸς, ἐσπάθα· (καὶ τῦτο εἰρωνευόμενος· περὶ γυναικὸς δὲ λέγει) ἀντὶ τῦ κατηνάλισκε καὶ τὴν ἐσθῆτα ἐς φθορὰν ἐποίει· καὶ διὰ τῦτο ὐκ ἀργὸς ἦν. Ἀττικοὶ δὲ ἐπὶ τῶν θηλυκῶν, ἀρσενικῶν ὀνομάτων κέχρηνται λέξεσιν· ὡς ἐνταῦθα. καὶ παρ' Ὁμήρῳ· Κλυτὸς Ἱπποδάμεια· καὶ Εὐριπίδῃ ἐν Ἑκάβῃ·

Τὸ δ' αὖ λίαν παρῆλθε ἀγγελθεῖσά μοι Γενναίως.

Σπαθᾶν δὲ, τὸ ἀφειδῶς καταναλίσκειν· καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν εἴρηται πολλάκις· οἰκείως δὲ νῦν τῇ λέξει χρῆται ἐπὶ γυναικός. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ὑφαινομένων ἱματίων, σπαθᾶν, τὸ ἄγαν κρέειν τὴν κρόκην. δύναται μὲν ὖν τὸ σπαθᾶν ἐπ' ἀμφοτέρων νοεῖσθαι, ὅτι δὲ νῦν ἐπὶ τῦ πολλῦ παρείληπται, δῆλον ἐκ τῦ ἐπιφερομένυ

 Ἐγὼ

Πρόφασιν, ἔφασκον· Ὦ γύναι, λίαν σπαθᾷς.
ΘΕ. Ἔλαιον ἡμῖν οὐκ ἔνεστ' ἐν τῷ λύχνῳ.
ΣΤΡ. Οἴμοι, τί γάρ μοι τὸν πότην ἧπτες λύχνον·
Δεῦρ' ἐλθ' ἵνα κλάῃς. ΘΕ. Διατὶ δὴ κλαύσομαι;
ΣΤΡ. Ὅτι τῶν παχειῶν ἐνετίθεις θρυαλλίδων.
Μετὰ ταῦθ', ὅπως νῷν ἐγένεθ' υἱὸς οὑτοσὶ,

Ἐμοὶ

ΣΧΟΛΙΑ

Ἐγὼ δ' ἂν αὐτῇ θοιμάτιον δεικνὺς τοδὶ,
Κατὰ πρόφασιν, ἔφασκον, ὦ γύναι, λίαν σπαθᾷς.

Τοῦτο δὲ ἐπήνεγκε διττὸν ὄν, τό τε ἀναλοῦν, καὶ τὸ ὑφαίνειν.

55. Λίαν σπαθᾷς] Ἐργάζῃ. εἰρωνικῶς καὶ τοῦτο. δεικνὺς γὰρ αὐτῇ τὸ ἱμάτιον παρεῤῥαγὲν, ἔλεγε τοῦτο αὐτῇ.

57. Πότην ἧπτες] Πότης, ἀττικῶς ὁ ταχέως ἀναλίσκων λύχνος.

59. Θρυαλλίδων] Ἀπὸ τοῦ θρύου τὸ παλαιὸν τὰ ἐλλύχνια. τὰ γὰρ παχέα ἐλλύχνια πολὺ ἔλαιον δαπανῶσι.

60. Μετὰ ταῦθ' ὅπως] Μετὰ τὸ ἐπιτιμῆσαι τῷ οἰκέτῃ, ἐπὶ τὸ διήγημα πάλιν ἀνατρέχει τοῦ γάμου. Οὐ μὴν συναπτέον πάντα τὸν στίχον, ἀλλ' ἀναπαυστέον μέχρι τοῦ, Υἱος. εἶτα διαστήσαντα χρὴ

μεθ'

Ἐμοί τε δὴ καὶ τῇ γυναικὶ τῇ 'γαθῇ,
Περὶ τοὐνόματος δὴ ταῦτ' ἐλοιδορούμεθα.
Ἡ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τοὔνομα,
Ξάνθιππον, ἢ Χάριππον, ἢ Καλλιππίδην.

ΣΧΟΛΙΑ

μεθ' ὑποκρίσεως ἐπάγειν Οὑτοσὶ, ὡς ἀχθομένου αὐτοῦ τῇ γενέσει.

61. Τῇ 'γαθῇ] Καὶ τοῦτο εἰρωνευόμενος λέγει. οὐ γὰρ ἀγαθὴν αὐτὴν παρίστησι στασιαζόμενος, ὥστε ὑπὸ τῆς φιλονεικίας καὶ εἰς λοιδορίαν ἐκτραπῆναι.

64. Ξάνθιππον] Ὁ Ξάνθιππος Περικλέους ἦν, τοῦ τῶν Ἀλκμαιονιδῶν γένους. ἐσεμνύνετο δὲ τὸ γύναιον θείῳ Μεγακλεῖ, τρίτον νικήσαντι Ὀλύμπια, καὶ δι' ἱπποτροφίαν κατελθόντι ἐκ τῆς φυγῆς. ἐδίωξε γὰρ αὐτὸν ὁ Πεισίστρατος, ὃν καὶ μετεπέμψατο παραχωρήσαντα αὐτῷ τὸ τῆς νίκης κήρυγμα. Καλλίας δὲ ὁ δᾳδοῦχος, προσελθὼν ἐν τῇ ἱερᾷ στολῇ κατὰ Περσῶν ἐν Μαραθῶνι, καὶ ἀριστεύσας κατὰ βαρβάρων, καὶ τρίτον Ὀλύμπια νικήσας ἅρματι, τὸν υἱὸν Ἱππόνικον ὠνόμασε. λέγεται δὲ τοῦτον νικῆσαι μάλιστα, αἰχμαλώτου τινὸς ἐν τῇ μάχῃ τῶν βαρβάρων προσελθόντος αὐτῷ, καὶ μηνύσαντος θησαυρόν. καὶ αὐτὸν ὕστερον ἀπέκτεινεν ὁ Καλλίας. Ξάνθιππος μὲν οὖν ἐγένετο Περικλέους πατήρ. Οὐ-

Ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου τιθέμην Φειδωνίδην.
Τέως μὲν οὖν ἐκρινόμεθ᾽· εἶτα τῷ χρόνῳ
Κοινῇ ξυνέβημεν, κᾀθέμεθα Φειδιππίδην.
Τοῦτον τὸν υἱὸν λαμβάνουσ᾽ ἐκορίζετο·
Ὅταν σὺ μέγας ὢν ἅρμ᾽ ἐλαύνῃς πρὸς πόλιν,
Ὥσπερ Μεγακλέης, ξύστιδ᾽ ἔχων· ἐγὼ δ᾽ ἔφην,
Ὅταν

ΣΧΟΛΙΑ

δὲν δὲ νῦν πρὸς αὐτὸν ἐπικοινωνεῖ τὸ λεγόμενον. πλὴν εἰ μὴ ἄρα διὰ Κοισσύραν, (ἣν ἔφαμεν δούλην οὖσαν, μητέρα γενέσθαι τοῦ Μεγακλέους) τὸ ὄνομα τὸ Ξανθίππου εἴληφε. παρῴδηται δὲ τὸ Περικλέους, Μεγακλέους, ὡς ἂν δυνάμενον ἀμφότερα δηλοῦν. δριμέα γὰρ καὶ ἀστεῖα τὰ τῆς κωμῳδίας σκώμματα.

67. Κοινῇ ξυνέβημεν] Ἀντὶ τοῦ, ὡμονοήσαμεν. ὅτε καὶ ἀμφοτέροις ἔδοξε τοῦτο. ἢ διότι ἀφ᾽ ἑκατέρων τῶν γενῶν τῷ ὀνόματι ἐπετέθη μέρος.

68. Ἐκορίζετο] Ἐκολάκευεν, οἷα τοῖς παιδίοις συμβαίνει τοῖς μικροῖς.

70. Ξύστιδ᾽ ἔχων] Ξύστιδα, προπαροξύνουσιν. ἤγουν πορφυρίδα. καὶ γὰρ μέχρι νῦν οἱ εἰσελαύνοντες ἀθληταὶ τοιούτῳ κοσμηθέντες σχήματι, καὶ ἅρματος ἐπιβάντες, διὰ μέσης πομπεύουσι τῆς πόλεως, ᾧ καὶ οἱ βασιλεῖς χρῶνται. Ἄλλως.

Ξύστις

Ὅταν μὲν ἐν τὰς αἶγας ἐκ τῦ Φελλέως,
Ὥσπερ ὁ πατὴρ σε διφθέραν ἐνημμένος.
Ἀλλ' ἐκ ἐπείθετο τοῖς ἐμοῖς ἐδὲν λόγοις,
Ἀλλ' ἵππερόν με κατέχεε τῶν χρημάτων.

Νῦν

ΣΧΟΛΙΑ

Ξύςις λέγεται τὸ κροκωτὸν ἱμάτιον, ὃ οἱ ἡνίοχοι φορῦσι μέχρι νῦν πομπεύοντες. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ οἱ τραγικοὶ βασιλεῖς.

71. Ἐκ τῦ Φελλέως] Τόπος ἕτω καλέμενος ἐν Ἀττικῇ. ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν Διόνυσόν ἐςί τις ἑορτὴ τοῖς Ἀθηναίοις, Φέλλος καλεμένη· ἤ τις τῶν Διονυσίων ἄρχεται. Λεκιανὸς δὲ ἐν τῷ περὶ τῆς Συρίης θεῦ· Φαλλὲς, φησὶν, Ἕλληνες τῷ Διονύσῳ ἐγείρεσιν· ἐπὶ τῶν καὶ τοιόνδε τι φέρεσιν, ἄνδρας μικρὲς ἐκ ξύλε πεποιημένες, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας. καλέεται δὲ τάδε νευρόσπαςα. καὶ παρακατιὼν δὲ, ἐν τοῖς προπυλαίοις τῦ Συρίης θεῦ ναῦ φαλλοὶ ἑςᾶσιν ὲς Διόνυσος ἐςήσατο. Ἄλλως. Τόπος τῆς Ἀττικῆς ἕτω καλέμενος. ἐκ τέτε δὲ Φελλεάτας λέγεσι Δωριεῖς, τὲς κισσηρώδεις λίθες. αἱ δὲ αἶγες πρὸς τὰ τραχύτερα διώκεσι.

72. Διφθέραν ἐνημμένος] Ἐνδεδυμένος. ποιμενικὸν δὲ περιβόλαιον ἡ διφθέρα. Ἀττικοὶ δὲ λέγεσιν, ἣν νῦν ἰςάλην καλῦμεν. ἐςι δὲ ἐκ δέρματος.

74. Ἀλλ' ἵππερόν με κατέχεε] Ἔπαιξε παρὰ

Νῦν ἂν ὅλην τὴν νύκτα φροντίζων, ὁδοῦ
Μίαν εὗρον ἀτραπὸν δαιμονίως ὑπερφυᾶ,
Ἣν, ἢν ἀναπείσω τουτονὶ, σωθήσομαι.
Ἀλλ' ἐξεγεῖραι πρῶτον αὐτὸν βούλομαι.
Πῶς δῆτ' ἂν ἥδιστ' αὐτὸν ἐπεγείραιμι; πῶς;
Φειδιππίδη, Φειδιππίδιον. ΦΕΙ. Τί, ὦ πάτερ.
ΣΤΡ. Κύσον με, καὶ τὴν χεῖρα δὸς τὴν δεξιάν.

ΦΕΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

τὸν ἴκτερον. νόσημα δὲ ὁ ἴκτερος, ὃ περιχεῖται ταῖς ὄψεσι τῶν νοσούντων. διὸ καὶ τὸ κατέχεε κατὰ λόγον ἐπήγαγεν. οὕτω δὲ καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτοῦ ἐπιβεβλῆσθαί φησιν ἵππερον, οἷον ἱππικὸν ἔρωτα, νόσον ἱππικὴν, διὰ τὸ πολλὰ δεδαπανηκέναι.

Τῶν χρημάτων] Εὕρηται τοῦτο καὶ ῥημάτων· ὅπερ οὕτως εἴποις· Ἀλλὰ κατέχεε τῶν ῥημάτων ἐμοῦ ἱππικὸν ἔρωτα· τουτέστιν, ἐμοῦ, ὡς οὐδὲν δεῖ δαπανᾶν ἀφειδῶς λέγοντος, λῆρον ἡγησάμενος τοὺς λόγους, ἀντετέθη αὐτοῖς, ὡς ἐραστὴς ἐστιν ἵππων, καὶ οὐδέποτε τούτου ἂν ἀποσταίη.

80. Φειδιππίδιον] Τὸ ὑποκορίζεσθαι φιλούντων ἔθος. κολακεύει δὲ νῦν τὸν υἱὸν, καὶ προσποιεῖται φιλεῖν, ἵνα ἑτοιμότερον αὐτὸν πρὸς τὴν ἀξίωσιν ἑαυτοῦ πείθεσθαι παρασκευάσῃ.

81. Κύσον με, καὶ τὴν χεῖρα δός] Πρὸς τὸ Ὁμηρικὸν

Χεῖρας

ΦΕΙ. Ἰδȣ̀, τί ἐςι. ΣΤΡ. Εἰπέ μοι, φιλεῖς ἐμέ.

ΦΕΙ. Νὴ τὸν Ποσειδῶ τȣτονὶ τὸν Ἵππιον.

ΣΤΡ. Μή μοι γε τȣ̃τον μηδαμῶς τὸν Ἵππιον.

85 Οὔ-

ΣΧΟΛΙΑ

Χεῖρας τἀλλήλων λαβέτην, καὶ πιςώσαντο.

Φίλησον καὶ πρόσπτυξαι καὶ τὴν χεῖρα δὸς τὴν δεξιάν. ἔθος δ' ἐπὶ πίςει καὶ συνθήκαις βεβαίαις τὰς δεξιὰς διδόναι ἀλλήλοις.

82. Ἰδȣ̀ τί ἐςιν] Τὸ αἰτηθὲν παρὰ τȣ̃ πρεσβύτȣ ποιῶν ὁ νεανίσκος, τὴν δεξιὰν ὤρεξεν αὐτῷ. καὶ δῆλον, ὅτι παρεπιγραφὴ τὸ εἶδος.

83. Νὴ τὸν Ποσειδῶ τȣτονί] Ἅρμα δείξας, ὄμνυσιν, ἢ ἄλλο τι ἡνιοχικὸν, ἢ πολεμικὸν σκεῦος. κυρίως δὲ νῦν ὁ νεανίσκος ὄμνυσι τὸν Ποσειδῶνα, θεὸν ἱππικὸν ὄντα· ἅτε καὶ αὐτὸς περὶ ἵππȣς ἐσπȣδακώς. τȣτονὶ δὲ τῷ κοινῷ τῶν ἀνθρώπων ἔθει χρώμενον αὐτὸν δεῖ νομίζειν εἰρηκέναι. εἰώθασι γὰρ ὀμνύντες λέγειν, Μὰ τȣ̃τον τὸν θεόν· Μὰ τȣ̃τον τὸν Ἀσκληπιόν. ἄλλοι δὲ ἀφίδρυμα ἔχοντα Ποσειδῶνος. διὰ τȣ̃το καὶ ὁ πρεσβύτης τῷ ὅρκῳ ἀκολȣ́θως ἄχθεται.

84. Μή μοί γε] Μὴ εἴπῃς μοι, φησὶ, τὸν Ἵππιον. ȣ̓ γὰρ ἀνέχομαι τὸ τῶν ἵππων ἀκȣ́ειν ὄνομα, δι' ȣ̃ς ἀπολωλέκειν τὰ χρήματα.

88.

Οὗτος γὰρ ὁ θεὸς αἴτιός μοι τῶν κακῶν.
Ἀλλ' εἴπερ ἐκ τῆς καρδίας μ' ὄντως φιλεῖς,
Ὦ παῖ, πιθοῦ. ΦΕΙ. Τί οὖν πιθοῦμαι δῆτά σοι;
ΣΤΡ. Ἔκστρεψον ὡς τάχιστα τοὺς σαυτοῦ τρόπους.
Καὶ μάνθαν' ἐλθὼν ἃ 'ν ἐγὼ παραινέσω.
ΦΕΙ. Λέγε δή, τί κελεύεις ΣΤΡ. Καί τι πείσει· ΦΕΙ. Πείσομαι,
Νὴ τὸν Διόνυσον. ΣΤΡ. Δεῦρό νυν γ', ἀπόβλεπε.
Ὁρᾷς τὸ θύριον τοῦτο καὶ τῳκίδιον;
ΦΕΙ. Ὁρῶ. τί οὖν τοῦτ' ἐστὶν ἐτεόν, ὦ πάτερ.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

88 Ἔκστρεψον] Ἀντὶ τοῦ μετάβαλε. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ῥυπουμένων ἱματίων καὶ ἐκστρεφομένων. Ἐκστρέψαι δὲ ἱμάτιον, τὸ ἀλλάξαι τὸ πρὸς τὸ ἔσω μέρος ἔξω. Ἄλλαξον οὖν, φησὶ, τοὺς τρόπους σου καὶ μετάβαλε· μεταφορικῶς. τὸ γὰρ ὡς τάχιστα, κυρίως ἐπὶ ἁρματηλάτου. ταχινὰ γὰρ τὰ ἅρματα.

91. Νὴ τὸν Διόνυσον] Ἐπεὶ οὐκ ἐπιτρέπει τὸν Ποσειδῶνα ὀμνύναι, μεταβαλὼν, τὸν Διόνυσον ὄμνυσιν.

92. Καὶ τῳκίδιον] Τὸ οἰκίδιον, ὑποκοριστικῶς.

σμι-

ΣΤΡ. Ψυχῶν σοφῶν τοῦτ' ἐστὶ φροντιστήριον.

30.

ΣΧΟΛΙΑ

σμικρύνει δὲ, καὶ τοῖς ὀνόμασιν αὐτοῖς τὸ εὐτελὲς τῆς φιλοσοφίας εἰς πάντα δεικνύς. τὸ δεῦρο, νῦν οὐ τοπικὸν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐλθέ. ἤγαγε δὲ δῆθεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Σωκράτους οἰκίαν.

94. Ψυχῶν σοφῶν] Ἤγουν, ἀνδρῶν φιλοσόφων. τοῦτο δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων δύναται νοεῖσθαι. ἔστι γὰρ ἀμφίβολον καὶ ἄδηλον, πότερον τὰς ψυχὰς αὐτὰς λέγει σοφὰς, ἢ τοὺς ἄνδρας σοφούς. ταῖς δὲ ψυχαῖς ἐκείνων ἔνεστι τὸ φροντιστήριον. ἐὰν μὲν γὰρ,

Ψυχῶν σοφῶν τοῦτ' ἐστὶ φροντιστήριον·

ἐνδέχεται τὸ αὐτὰς εἶναι τὰς ψυχὰς σοφάς. ἐὰν δὲ ψυχῶν σοφῶν, ἀνδρῶν λέγει. δύναται δὲ καὶ σκώπτειν διὰ τούτου τὸν περὶ ψυχῆς Σωκράτους λόγον, καὶ ἀσαφῶς ἐπίτηδες εἰρηκέναι. ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ὁριζόμενος περὶ ψυχῆς, ἀσαφῶς ἔδοξε λέγειν, καὶ ὥς τινες νομίζουσιν, ἀπεναντίας αὐτῷ· τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν κατηγορίαν Σωκράτους ποιούμενοι. Ἃ δὲ περὶ ψυχῆς ὥρισε, ταῦτα· Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. τὸ γὰρ ἀεικίνητον, ἀθάνατον. τὸ δ' ἄλλο κινοῦν, ἢ ὑπὸ ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχει κινήσεως καὶ ζωῆς.

Φροντιστήριον] Οἰονεὶ, βουλευτήριον, ἢ σύνοδός τις, καὶ θᾶκος, παῦλαν ἔχον σοφῶν. Θᾶκος δὲ

Ἐνταῦθ' ἐνοικοῦσ' ἄνδρες, οἳ τὸν οὐρανὸν
Λέγοντες ἀναπείθουσιν, ὡς ἔστι πνιγεύς,

Κἄστιν

ΣΧΟΛΙΑ

δὲ καλεῖται ὁ τόπος Ἀττικῶς, ἔνθα πολλοὶ συνέρχονται σκεψόμενοι. Φροντισταὶ δὲ ἐκαλοῦντο, οἱ περὶ τὸν Σωκράτη, διὰ τὸ φροντίζειν ἀλλήλων, καὶ διὰ τοῦτο μηδέποτε παύεσθαι τῆς φροντίδος.

96. Ὡς ἔστι πνιγεύς] Πνιγεὺς, ὁ τῶν ἀνθράκων κάμινος. διὸ ἐπιλέγει. ἡμεῖς δ' ἄνθρακες· διὰ τὸ ὑπὸ ἡλίου θερμαίνεσθαι. Κυρίως δὲ πνιγεὺς, ἔνθα οἱ ἄνθρακες ἔχονται καὶ πνίγονται. ταῦτα δὲ πρότερος Κράτης ἐν Πανόπταις δράματι περὶ Ἵππωνος τοῦ φιλοσόφου κωμῳδῶν αὐτὸν λέγει· ἀφ' οὗ στοχαζόμενοί τινές φασιν, ὅτι μηδεμιᾶς ἔχθρας χάριν Ἀριστοφάνης ἧκεν ἐπὶ τὴν τῶν Νεφελῶν ποίησιν, ὅς γε μήτε ἴδιόν τι, μήτε ἁρμόττον, ἀλλὰ μηδὲ πρὸς ἓν ἔγκλημα ἦλθε Σωκράτους. δύο γὰρ κατ' αὐτοῦ ταῦτα προθεὶς ἐγκλήματα, τὸ περὶ οὐρανοῦ, ὅτι ἐστὶ πνιγεύς, καὶ ὡς ἱκανός ἐστι τὸν ἥττω λόγον διδάσκειν, καὶ τὸν κρείττονα· τὸ μὲν, κοινὸν τῶν φιλοσόφων ἁπάντων ἐπήγαγεν ἔγκλημα. Φαίνεται δὲ καὶ ἐπὶ τούτων ὁ Ἵππων κωμῳδηθῆναι φθάσας. τὸ δὲ τῶν ἐγκλημάτων, οὐδὲ τὸ σύνολον ἐπικοινοῖ φιλοσοφίᾳ. οὐ γὰρ τοῦτο ἐπαγγέλλονται οἱ φιλόσοφοι, δεινοὺς ποιήσειν λέγειν· ἴδιον δὲ τὸ τοιοῦτο μᾶλ-

Κἄστιν περὶ ἡμᾶς οὗτος· ἡμεῖς δ' ἄνθρακες.
Οὗτοι διδάσκουσ', ἀργύριον ἤν τις διδῷ,
Λέγοντα νικᾶν καὶ δίκαια κἄδικα.
ΦΕΙ. Εἰσὶν δὲ τινές; ΣΤΡ. Οὐκ οἶδ' ἀκριβῶς τοὔνομα·

Μεριμνο-

ΣΧΟΛΙΑ

μᾶλλον τῆς ῥητορικῆς· ὡς ἐπ' ἀμφοτέροις τὸν φιλόσοφον καθαρεύειν. οἱ δ' ὅτι ὁλόκληρον εἰς αὐτὸν συνέταξε δρᾶμα, καὶ δι' ἔχθραν νομίζουσιν αὐτὸν πεποιηκέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴονται. πρῶτον μὲν γὰρ Δίφιλος εἰς Βοΐδαν τὸν φιλόσοφον ὁλόκληρον συνέταξε ποίημα. διὸ οὐκ εἰς δουλείαν ἐῤῥυπαίνετο φιλόσοφος. οὐ διὰ τοῦτο δὲ ἐχθρὸς ἦν. ἔπειτα Εὔπολις, εἰ καὶ δι' ὀλίγων ἐμνήσθη Σωκράτους, μᾶλλον ἢ Ἀριστοφάνης ἐν ὅλαις ταῖς Νεφέλαις αὐτοῦ καθήψατο. οὐδὲν δὲ χεῖρον ὑπομνησθῆναι τῶν Εὐπόλιδος. Δεξάμενος δὲ Σωκράτης τὴν ἐπίδειξιν Στησιχόρου, οἰνοχόην ἔκλεψεν. οἷον δ' ἦν, ὁρᾶν τὸν φιλόσοφον τὸ ἐν φανερῷ μάλιστα σκεῦος κατακείμενον κλέπτοντα καὶ ὑφαιρούμενον.

98. Οὗτοι διδάσκ'] Καὶ τοῦτο ψεῦδος, διαβολῆς χάριν. οὐδεὶς γὰρ μισθὸν ἐτέλει Σωκράτει. ἐπεὶ ἐκεῖνος ἔφασκε μηδὲν εἰδέναι. διόπερ καὶ ὑπὸ Πυθίου σοφὸς ἐκρίθη. τοῦτο γὰρ αὐτοῦ πρῶτον ἔκρινεν εἶναι σοφὸν, τὸ γνωρίσαι, ὅτι μηδὲν οἶδε. πῶς

οὖν

Μεριμνοφροντισαὶ, καλοί τε κἀγαθοί.
ΦΕΙ. Αἰβοῖ. πονηροί γ᾽, οἶδα. τοὺς ἀλαζόνας,
Τοὺς ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις,
Ὧν ὁ κακοδαίμων Σωκράτης καὶ Χαιρεφῶν.
ΣΤΡ. Ἤ, ἢ σιώπα. μηδὲν εἴπῃς νήπιον.
Ἀλλ᾽ εἴ τι κήδει τῶν πατρῴων ἀλφίτων,

Τοῦτον

ΣΧΟΛΙΑ

οὐν ἂν μισθὸν ἐπράττετο παρὰ τῶν συνόντων, ὁ λέγων περὶ αὑτοῦ, ὅτι οὐδὲν οἶδα.

102. Ἀλαζόνας] Ἰδίως τοὺς ψεύστας ἐκάλουν. εἰκότως δὲ καὶ τοὺς φιλοσόφους ἀλαζόνας καλεῖ, ἐπεὶ λέγειν ἐπαγγέλλονται, περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν ἢ ὅτι σεμνὰ ἔχοντες ἤθη, ἀλαζόνες δοκοῦσιν. Ὠχριῶντες δὲ, καὶ ἀνυπόδητοι ἐπεὶ μόνης ἀρετῆς φροντίζοντες καὶ οὐ τρυφῆς, διώκουσι τὸ ἀπέριττον. Πόνηροι δὲ, ἀντὶ τοῦ ἐπίπονοι, ἄθλιοι.

104. Καὶ Χαιρεφῶν] Ἑταῖρος Σωκράτους ὁ Χαιρεφῶν· ὃς ἐκαλεῖτο καὶ Νυκτερὶς, διὰ τὸ μέλας εἶναι καὶ ἰσχνόφωνος.

105. Μηδὲν εἴπῃς νήπιον] Μηδὲν εὔηθες, μηδὲ μειρακιῶδες, μήδ᾽ ἀνόητον εἴπῃς. ἀπὸ τοῦ μηδὲ τὰ νήπια παιδία εἰδέναι τι.

106. Ἀλλ᾽ εἴ τι κήδει] Ἤγουν φροντίζεις. Πατρῴων δ᾽ ἀλφίτων, ἀντὶ τοῦ, τῶν χρημάτων ἢ τῆς πατρῴας οὐσίας. τὸ δὲ χασάμενος, ἀντὶ τοῦ καταπαύσας.

Τούτων γένου μοι, σχασάμενος τὴν ἱππικήν.

ΦΕΙ. Οὐκ ἂν μὰ τὸν Διόνυσον, εἰ δοίης γέ μοι

Τοὺς Φασιανοὺς, οὓς τρέφει Λεωγόρας.

ΣΧΟΛΙΑ

παύσας. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀποσχιζομένων καὶ διαχεομένων ὑδάτων. Ἄλλως. Καταλύσας, κατασπάσας, ἀποστὰς τούτου· ὡς διαστεῖλαι καὶ σχίσαι τὸ ὕδωρ τῇ κώπῃ ἐρεσσούσῃ. καὶ Πίνδαρος. Κώπαν ἤδη μοι σχάσαι. καὶ Εὐριπίδης, Σχάσον δὲ δεινὸν ὄμμα. Ἄλλως. Στήσας, καταπαύσας. Σχάσαι γὰρ, τὸν κωπηλατοῦντα στῆσαι τὴν κώπην.

108. Οὐκ ἂν μὰ τὸν Διόνυσον] Εὐλόγως τὸν Διόνυσον ὄμνυσι. τούτῳ γὰρ ἐπετελεῖτο τὰ Διονύσια, εἰς ἠγωνίζοντο οἵ τε τῆς τραγῳδίας καὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιηταί.

109. Τοὺς Φασιανοὺς] Οἱ μὲν ἵππους, οἱ δὲ ὄρνεα. ἔνιοι δ' ἵππους χάραγμα ἔχοντας Φασιανοῦ, ὡς ἀλεκτρυόνος. καὶ εἴπερ ἐστὶ τοῦτο μὴ κατεψευσμένον, οἰκεῖον ἂν εἴη τῇ τοῦ νεανίσκου σπουδῇ. οἱ δὲ περὶ Ἀρχίλοχον, ὀρνίθων γένος. οἱ δὲ, ὅτι Φᾶσις ποταμός ἐστι Σκυθίας, ὅπου καλοὶ ἵπποι γίνονται. Λεωγόρας δὲ, τρυφερός τις, ὁ Ἀνδοκίδου πατήρ. Πλάτων Περιαλγεῖ

110 ΣΤΡ. Ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ὦ φίλτατ' ἀνθρώπων ἐμοί,
Ἐλθὼν διδάσκου. ΦΕΙ. Καὶ τί σοι μαθήσομαι;

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

Ὦ θεῖε Μόρυχέ τε, νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφυς,
Καὶ Γλαυκέτης, ἢ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας,
Οἳ ζῆτε τερπνὸν οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

Εὔπολις ἐν Αὐτολύκῳ β', ὡς καὶ διὰ Μυῤῥίναν ἑταίραν τὰ χρήματα ἀποβέβλήκε, φησίν. οἱ δὲ, ἔχοντας τῷ μηρῷ ἐγκεχαραγμένον φασιανόν. Λεωγόρας δὲ, ὄνομα κύριον ἑνὸς τῶν Ἀθήνησι πολιτευσαμένων τότε. πατὴρ δὲ οὗτος ἦν Ἀνδοκίδου, τοῦ ῥήτορος. ἄδηλον δὲ, εἰ καὶ ὄρνεα ἔτρεφεν ὁ Λεωγόρας. μέμνηται δὲ αὐτοῦ ὡς ἱπποτρόφου † Ἀθήναιος. Καὶ τὸ ἐν Νεφέλαις δὲ ἐπὶ τῶν ὀρνίθων ἔγωγε ἀκούω, καὶ οὐκ ἐπὶ ἵππων, ὡς οἱ πολλοί. Τοὺς φασιανοὺς, οὓς τρέφει Λεωγόρας. δύναται γὰρ ὁ Λεωγόρας καὶ ἵππους τρέφειν καὶ ὄρνεις φασιανούς. κωμωδεῖται γὰρ ὁ Λεωγόρας ὡς γαστρίμαργος ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Περιαλγεῖ. †

110. Ἴθ, ἀντιβολῶ] Πορεύου. νῦν δὲ, πείσθητί μοι. τὸ δὲ ἀντιβολῶ, παρακαλῶ, Ἀττικῶς.

111. Καὶ τί σοι μαθήσομαι] Οὐ γὰρ ἑαυτῷ ἔμελε μαθεῖν, ἤγουν διὰ οἰκεῖον θέλημα, ἢ ὠφέλειαν· ἀλλὰ

ΣΤΡ. Εἶναι παρ' αὐτοῖς φασὶν ἄμφω τὼ λόγω,
Τὸν κρείττον' ὅς τίς ἐστι, καὶ τὸν ἥττονα.
Τούτοιν τὸν ἕτερον τοῖν λόγοιν, τὸν ἥσσονα,
Νικᾷν λέγοντα φασὶ τἀδικώτατα.
Ἢν οὖν μάθῃς μοι τὸν ἄδικον τοῦτον λόγον·
Ἃ νῦν ὀφείλω διὰ σὲ, τούτων τῶν χρεῶν
Οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί.
ΦΕΙ. Οὐκ ἂν πιθοίμην· οὐ γὰρ ἂν τλαίην ἰδεῖν
Τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα διακεκναισμένος.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ πατρός. διὸ τὸ ΣΟΙ λέγει. ἤγουν, τί μαθήσομαι ὑπὲρ σοῦ.

112. Ἄμφω τὼ λόγω] Δυϊκῶς ἔκλινε φησὶ δὲ ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τοὺς περὶ Σωκράτη ἐκπαιδεύειν ἱκανῶς.

114. Τὸν ἕτερον τοῖν λόγοιν] Τὸν δίκαιον νικᾷν ὡς ἀγνοῶν δὲ, τὸν δίκαιον εἶπε τὸν ἕτερον. ἐβούλετο γὰρ ἀδικίαν μανθάνειν.

120. Τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα] Οἷον, οὐχ ὑπομείναιμι ἐρασθῆναι ὑπὸ τῶν ἱππέων ὠχρὸς καὶ διεφθαρμένος. ἐκόμων γὰρ οἱ ἱππεῖς. οἱ δὲ φιλόσοφοι κάτω κείρονται. Διακεκναισμένος δὲ, ἠμαυρωμένος. αἰσχρὸς, καὶ διεφθαρμένος γενόμενος. οἱ γὰρ ἱππεῖς ἐν γυμνασίοις καὶ παλαίστραις διέτριβον. Οὐ γενοίμην,

C 2 φησὶν

ΣΤΡ. Οὐκ ἄρα, μὰ τὴν Δήμητρα, τῶν γ' ἐμῶν ἔδει,
Οὔτ' αὐτὸς, οὔθ' ὁ ζύγιος, οὔθ' ὁ σαμφόρας·
Ἀλλ' ἐξελῶ σ' ἐς κόρακας ἐκ τῆς οἰκίας.

ΦΕΙ

ΣΧΟΛΙΑ

Φησὶν, ὠχρὸς, ὡς οἱ περὶ τὸν Σωκράτη, καὶ ἀνυπόδητος καὶ ῥυπῶν· οἱ γὰρ ἱππεῖς εὔχροι, καὶ ὑποδεδεμένοι, καὶ ἐν γυμνασίοις ἐξεταζόμενοι. καὶ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι φησί·

Μὴ φθονεῖθ' ἡμῖν κομῶσιν, μὴ δ' ἀπεςλεγγισμένοις.

Τουτέςι, λιπῶσι τοῦτο οὖν ὁ νεανίσκος δεδοικέναι φησὶ, τὸ ἀπέχθεσθαι τοῖς περὶ τὴν ἱππικὴν ἔχουσιν, εἰ καταλιπὼν τὸ κοσμεῖν τὸ σῶμα καὶ μετιέναι τὰ τῶν ἱππέων ἐπιτηδεύματα, τὰ τῶν φιλοσόφων μετέλθοι. ὡς ἱππαζόμενον δὲ καὶ τοῦτον μετὰ τῶν ἱππέων φησὶ τάττεσθαι.

121. Οὐκ ἄρα μ τ. Δ] Εἰκότως τὴν Δήμητρα ὄμνυσιν, ἐπεὶ περὶ τροφῶν ὁ λόγος ἐςί. τούτων γὰρ ἡ θεὸς εὑρετίς.

122. Οὔθ' ὁ ζύγιος,] Ζύγιοι ἵπποι καλοῦνται, οἱ ὑποβαλλόμενοι τῷ τοῦ ἅρματος ζυγῷ, τουτέςιν, ὁ μέσος δεξιὸς, καὶ ὁ μέσος ἀριςερός. Σαμφόραι δὲ, οἱ σῖγμα ἔχοντες περὶ τὸν μηρόν. καὶ διὰ τοῦ μ καὶ π γράφεται.

123. Ἀλλ' ἐξελῶ σ' ἐς κ.] Ἀλλ' ἐκβαλῶ σε καὶ διώ

ΦΕΙ. Ἀλλ' οὐ περιόψεταί μ' ὁ θεῖος Μεγακλέης
Ἄνιππον. ἀλλ' εἴσειμι, σοῦ δ' οὐ φροντιῶ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΘΗΤΗΣ, ἢ ΠΑΙΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέντοι πεσών γε κείσομαι,
Ἀλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς, διδάξομαι

Αὐτὸς

ΣΧΟΛΙΑ

διώξω σε τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς. ταχύτερον δὲ αὐτῷ διαλέγεται καὶ ἀπηνέστερον, τὴν ἐλπίδα τοῦ πείσειν αὐτὸν ἀπολωλεκώς.

124. Ἀλλ' οὐ π. μι] Εἰκὸς γὰρ ἦν καὶ τοῦτον, σεμνυνόμενον ἐπὶ ταῖς τρισὶ νίκαις τοῦ πατρὸς, ἥδεσθαι τὸν νεανίσκον ὁρῶντα μετερχόμενον τὰ προγονικὰ ἐπιτηδεύματα.

126. Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέν τοι] Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέντοι ἀθυμήσω, διότι μὴ πέπεικα τὸν υἱὸν, οὐδὲ τέλεον ἀφέξομαι τῆς γνώμης τῆς προκειμένης. οἷον, οὐ παραδώσω ἐμαυτὸν ταῖς λύπαις.

127. Διδάξομαι] Νῦν μὲν παθητικὸν ἀποδεκ-

Αὐτὸς βαδίζων εἰς τὸ Φροντιστήριον.
Πῶς οὖν γέρων ὢν, κἀπιλήσμων, καὶ βραδὺς,
Λόγων ἀκριβῶν σκινδαλμοὺς μαθήσομαι;

Ἰτη-

ΣΧΟΛΙΑ

τέον. Διδάξομαι δὲ τὸν υἱὸν φιλοσοφεῖν, κυριώτερον, ἢ διδάξω. Διδάξω μὲν γὰρ, ὁ φιλόσοφος διδάσκαλος, Διδάξομαι δὲ, ὁ πατὴρ, καὶ πᾶς ὁ παραδιδοὺς ἕτερον μανθάνειν. δύναται οὖν καὶ νῦν εἶναι τὸ αὐτὸ, ἵν' ᾖ νοούμενον, ἐπεὶ οὐ τὸν υἱὸν, ἐμαυτὸν διδάξομαι, ἔφη, ἅτε βαδίζων εἰς τὸ Φροντιστήριον. τὸ δὲ ἐμαυτὸν λείπει, τοῦ μέτρου οὐκ ἐπιτρέποντος. Ἄλλως. Ἀντὶ τοῦ, διδασκάλῳ παραδώσω· ἐπεὶ μέσον ὂν τὸ διδάξομαι, πρὸς ἄμφω τὰς ἐνεργείας χωρεῖ.

129. Πῶς οὖν γέρων ὢν] Ταῦτα καθ' ἑαυτὸν λογίζεται ἐν τῷ ἀπιέναι. τὸ δὲ Βραδὺς, οὐκ ἐπὶ τῆς τοῦ σώματος κινήσεως παρείληφεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀγχίνους εἶναι. ἄνωθεν δὲ τά τῆς διανοίας δηλοῦν θέλει.

130. Λόγων ἀ. σκινδαλμοὺς] Λόγων ἰσχνῶν λεπτολογίας. λεπτὰ γὰρ καὶ ἰσχνὰ τὰ τῶν λόγων ζητήματα. Σκινδαλμοὺς δὲ λεπτολογίας· ἀπὸ τῆς σχίσεως τῶν καλάμων. ἐξήγησις δὲ καὶ ἐπεξεργασία τῶν ἀκριβῶν οἱ σκινδαλμοί· ἰδίως γὰρ σκινδαλμοὺς καλοῦμεν, τὰ λεπτότατα τῶν ξύλων,

καὶ

Ἰτητέον. τί ταῦτ' ἔχων ςραγγέυομαι;
Ἀλλ' ἐχὶ κόπ]ω τὴν θύραν; παῖ, παιδίον
ΜΑ. Βαλλ' ἐς κόρακας, τίς ἐσθ' ὁ κόψας τὴν θύραν;

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ τὰ τῶν καλάμων ξύσματα. τῦτο δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας ὀξύνεται· ἐπὶ δὲ τῶν πλαγίων παροξύνεται.

131. † Τί ταῦτ' ἔχων ςραγγέυομαι] Διὰ τί ταῦτ' ἔχων κατὰ νῦν, πιέζομαι καὶ συνθλίβομαι. Στράγξ δέ ἐςιν, ὁ διὰ λεπ]οτάτης ὀπῆς σχολῇ κατιὼν ςαλαγμός. †

132. Ἀλλ' ἐχὶ κόπ]ω τὴν θύραν] Ἀλλ' ἐκ ἔχομαι τῶν ἐγνωσμένων. τῦτο δὲ παρεγκύκλημα. δεῖ γὰρ αὐτὸν ἐλθεῖν καὶ κόψαι τὴν θύραν Σωκράτυς. παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν κρυόντων, κόπ]ειν λέγυσιν· ἐπὶ δὲ τῶν ἔσωθεν, ψοφεῖν. ἱκανῶς δὲ διέςειλε Μένανδρος, ἐπὶ μὲν τῶν ἔξω, κόψω τὴν θύραν, εἰπών. ἐπὶ δὲ τῶν ἔσω, ἐψόφηκε τὴν θύραν ἐξιών.

133. Βάλλ' ἐς κόρακας] Ἄπιθι ἐς κόρακας. ἔςι δὲ παροιμία ἐπὶ κατάρας λεγομένη· ἀν]ὶ τῦ, εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς φθοράν. Βοιωτοῖς γὰρ ἀναςάτοις ὑπὸ Θρακῶν γενομένοις, εἶπεν ὁ θεός, ἐκεῖ κατοικεῖν, ἔνθα ἂν ἴδωσι λευκὺς κόρακας. οἱ δ' ἐν

 Θετ-

ΣΤΡ. Φείδωνος υἱὸς Στρεψιάδης Κικυννόθεν.

ΜΑ. Ἀμαθής γε νὴ Δί', ὅς τις οὑτωσὶ σφόδρα

Ἀπε-

ΣΧΟΛΙΑ

Θετταλίᾳ παρὰ τὸν Παγασιτικὸν κόλπον εἶδον περιϊπταμένους τοὺς τοῦ ἡλίου ἱεροὺς κόρακας, οὓς παῖδες ἀφῆκαν γυψώσαντες ὑπὸ μέθης· καὶ τελεῖσθαι τὸν χρησμὸν φήσαντες, ἐνταῦθα κατῴκησαν. οἱ δὲ, ἐκ τοῦ ζώου λέγεσθαι τὴν παροιμίαν. ἐν γὰρ τοῖς ἐρημοτέροις τόποις ἐπιτηρεῖ τὰ πτώματα. Ζηνόδοτος δὲ, ὁ τὰς Ταῤῥαίου καὶ Διδύμου παροιμίας ἐπιτεμὼν, Βοιωτοῖς, φησὶν, Ἄρνην ποτὲ διοικοῦσι προείρητο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐκπεσεῖσθαι, λευκῶν κοράκων φανέντων. νεανίσκοι δέ ποτε μεθυσθέντες, καὶ συλλαβόντες κόρακας, γυψώσαντες ἀφῆκαν πέτεσθαι. ἰδόντες δὲ οἱ Βοιωτοὶ, ἐταράχθησαν, ὡς τῆς μαντείας λαβούσης τὸ τέλος, καὶ φοβηθέντες οἱ νεανίσκοι, τὸν θόρυβον φυγόντες, ᾤκησάν τινα τόπον, ὃν ἐκάλεσαν Κόρακας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκβαλόντες τοὺς Βοιωτοὺς οἱ Αἰολεῖς, ἔσχον τὴν Ἄρνην οἰκείαν οὖσαν· καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας μεθιστᾶσιν εἰς τοὺς κόρακας καλουμένους.

134. Κικυννόθεν] Ἀπὸ δήμου τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς Κικύννα· ἔνθα ἄγεται καὶ τὰ Ἀπολλώνεια.

135. Ἀμαθής γε νὴ Δία] Ἰδιώτης καὶ ἀπαίδευτος.

136.

Ἀπεριμερίμνως τὴν θύραν λελάκτικας,
Καὶ φροντίδ' ἐξήμβλωκας ἐξευρημένην.
ΣΤΡ. Σύγγνωθί μοι. τηλῦ γὰρ οἰκῶ τῶν
ἀγρῶν.

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

136. Ἀπεριμερίμνως] Ἀμαθῶς καὶ ἀπείρως καὶ ἀνεπιστημόνως. τὸ δὲ λελάκτικας, σφοδρότητος καὶ βίας σημαντικόν. διόπερ καὶ τὴν μέμψιν ἐπῆγεν, ὃ τὸ κροῦσαι καὶ τὸ προσελθεῖν αἰτιώμενος (οὐδὲ γὰρ πρὸς φιλοσόφου τὸ τοῖς δεομένοις μὴ παρέχειν τοῦ συνιέναι ἐξουσίαν) τὸν δὲ τρόπον μεμφόμενος, ὅτι βιαιοτέρως ἔπαισε τὴν θύραν, ὡς διαταραχθῆναι τοὺς ἐμφιλοσοφοῦντας.

137. Ἐξήμβλωκας] Ἐξέωσας, ἐξέβαλες. Ἐξαμβλῶσαι δὲ ἰδίως ἐπὶ τῶν γυναικῶν λέγεται, τῶν ἀποτικτουσῶν θᾶττον ἢ κατὰ τὸν τῶν ὠδίνων καὶ τῆς κυοφορίας νόμον. καὶ φάρμακον ἀμβλίσκειν τὰς γυναῖκας ποιοῦν. ἰδίως δὲ νῦν ἐπὶ φιλοσόφων τὴν φροντίδα· ἐπεὶ καὶ μεριμνοφροντιστὰς ἐκάλουν αὐτοὺς, ὡς προεῖπεν. τοῦ δὲ Σωκράτους λέγοντος, ὅτι τέχνην ἔχω τὴν μαιευτικὴν, καὶ διὰ ταύτης ποιῶ τοὺς νέους ἀποτίκτειν τὰ νοήματα ἐν τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ· τοῦτον νῦν κωμῳδεῖ Ἀριστοφάνης διὰ τοῦ ἐξήμβλωκας.

138. Τηλῦ γὰρ οἰκῶ τῶν ἀγρῶν] Ἀντὶ τοῦ, ἐν

'Αλλ' εἰπέ μοι τὸ πρᾶγμα τοὐξημβλωμένον.

ΜΑ. 'Αλλ' οὐ θέμις πλὴν τοῖς μαθητοῖσιν λέγειν.

ΣΤΡ. Λέγε νῦν ἐμοὶ θαῤῥῶν. ἐγὼ γὰρ οὑτοσὶ
Ἥκω μαθητὴς εἰς τὸ Φροντιστήριον.

ΜΑ. Λέξω· νομίσαι δὲ σε ταῦτα χρὴ μυστήρια.

'Ανή-

ΣΧΟΛΙΑ

τοῖς ἀγροῖς. πρὸς τὸ σχῆμα, ὅτι αὐτῷ χρῶνται πόῤῥω τῆς πόλεως. ἄδηλον δὲ, πότερον λέγει, πόῤῥω τῶν ἀγροίκων αὐτὸς κατοικεῖν, ἢ τοῖς μακρὰν καὶ πολὺ τῆς πόλεως ἀπέχουσι. λέγεται γὰρ αὐτὸ παρὰ τὸ Εὐριπίδειον·

Τηλοῦ γὰρ οἴκων βιοτὴν ἐξιδρυσάμην.

140. 'Αλλ' οὐ θέμις] 'Αλλ' οὐ δυνατόν. δηλονότι ἐπὶ διασυρμῷ καὶ διαβολῇ ταῦτα παρεισάγει λέγοντα τὸν θυρωρόν. ἀλλότριον γὰρ τῶν Φιλοσόφων τὸ βασκαίνειν καὶ φθονεῖν.

144. 'Ανήρετ' ἄρτι] 'Επύθετο, ἀνηρώτησεν. ἄρτι δὲ ἀντὶ τοῦ ἐξ ὑπογύου· ἵνα αὐτοσχεδιάζειν δοκῶσι. διαβάλλει δὲ τοὺς Φιλοσόφους, ὡς εὐτελῆ ζητοῦντας· διὸ καὶ ταῦτα γελοίου χάριν λέγεται, καὶ διὰ γελοίων τὴν Σωκράτους παρίστησιν ἀκρίβειαν.

Χαιρεφῶντα] Τῶν πάνυ γνωρίμων Σωκράτους ὁ

Χαι-

Ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης, 154

ΣΧΟΛΙΑ

Χαιρεφῶν. οὐδὲν δὲ αὐτοῦ διασέσωσται τῶν συγγραμμάτων. δοκεῖ δὲ γενέσθαι περίθερμος καὶ σφόδρα ἐχθρεύσας τῷ ἀδελφῷ. καὶ φησὶ Ξενοφῶν, Σωκράτην ξυνάγοντα αὐτοὺς, λέγειν, ὡς οὐδὲν ὀφθαλμῶν ὄφελος εἴη, εἰ μὴ συμφωνοῖεν, οὐδὲ χειρῶν, οὐδὲ ποδῶν. Δῆμος δὲ ἦν ὁ Χαιρεφῶν Σφήττιος. τούτῳ καὶ ἡ Πυθὼ δοκεῖ τὸν περὶ τοῦ Σωκράτους χρησμὸν εἰπεῖν·

Σοφὸς Σοφοκλῆς· σοφώτερος δ' Εὐριπίδης.
Ἀνδρῶν δὲ πάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Τοῦτον τὸν χρησμὸν ὁμολογῶν ἐν τῇ κατὰ φιλοσόφων, ψεύδεσθαί φησι τὴν Πυθίαν. τοὺς γὰρ φυσικῶς χρησμοὺς ἑξαμέτρους εἶναι· καί ἐστι δὲ παρὰ κωμικῶν τινι·

Πῇ συγκεχωρῆσθαι τῷ χρησμῷ δύναται.

Ὅτι δὲ καὶ ἄλλοι διὰ τριμέτρων πλείους χρησμοὶ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πεζῷ λόγῳ λεχθέντες τῇ Πυθίᾳ. τὸ μὲν καὶ ἐπ' ἐμοῦ μέχρι καὶ νῦν κεχρηκέναι τὸν Πύθιον οὕτω, παρήσω λέγειν· ἀλλὰ τῶν ἀρχαίων, παραδείγματος ἕνεκα, χεῖρον οὐδὲν μνημονεῦσαι. οὗτος μὲν γὰρ ἐπί τῳ φέρεται ὁ χρησμὸς ἐξενεχθεὶς ὑπὸ τῆς Πυθίας·

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτα καὶ λευκαῖς κόραις.

Ἐν

145 Ψύλλαν ὁπόσες ἅλλοιτο τὲς αὐτῆς πόδας.
Δακῦσα γὰρ τοῦ Χαιρεφῶντος τὴν ὀφρῦν,
'Επὶ

ΣΧΟΛΙΑ

Εν λέσβῳ δὲ Γοννάπαιε 'Απόλλων ὁ δοθεὶς Πέλοπι, αἰτῦντ@ αὐτὸν ἀνάθημα τῷ θεῷ τὴν ἄρνα τὴν χρυσῆν, ἕτερα παρέχοντα κειμήλια. ἔςι δ' ἕτως·

'Ο βέλομαι δός· μὴ δίδε δ' ὃ μὴ θέλω.

Φέρει δὲ τὸν χρησμὸν τῦτον 'Αντικλείδης ἐν τοῖς Νόςοις. καὶ ἑτέρες πλείςες ἄν τις ἔχοι λέγειν τοιέτῳ ἐξενεχθέντας μέτρῳ.

145. Ψύλλαν ὁπόσες ἅλλοιτο] Ψύλλαν μὲν 'Αττικῶς· ὃν ἡμεῖς ψύλλον καλῦμεν. τὸ δὲ λεγόμενον τοιῦτο τὸ πήδημα τῆς ψύλλης διαμετρῆσαι τοῖς αὐτῆς τῆς ψύλλης ποσὶν, ὁπόσες τῦτες πηδήσειε. δῆλον δὲ, ὅτι ταῦτά φησι, διασῦραι βελόμεν@ τὰ τῶν φιλοσόφων ζητήματα, ὡς ἰσχνὰ, καὶ λόγε μηδενὸς ἐχόμενα. διὸ καὶ τὰ ἑξῆς γελοίε χάριν αὐτῷ λέλεκται.

146. Τῦ Χαιρεφῶντ@ τὴν ὀφρῦν] 'Ιςέον, ὅτι αὐτοπροσώπως εἰσῆγον τὲς κωμῳδεμένες, καὶ ὅτι γελοίε χάριν παρείληφε τῦτο. αὐτίκα γῦν ἐδὲ ἄλλε τινὸς ἐμνημόνευσε μέρες τῦ σώματ@, ἢ τῦ ἐν ἑκατέρῳ γελοίε. ὁ μὲν γὰρ μεγάλας εἶχε τὰς ὀφρῦς ὁ Χαιρεφῶν· ὁ δὲ φαλακρὸς ἦν ὁ Σωκράτης.

150.

Ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Σωκράτους ἀφήλατο.
ΣΤΡ. Πῶς δῆτα τοῦτ' ἐμέτρησε; ΜΑ. Δεξιώτατα.
Κηρὸν διατήξας, εἶτα τὴν ψύλλαν λαβὼν,
Ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε·
Κᾆτα ψυγείσῃ περιέφυσαν περσικαί.
Ταύτας ὑπολύσας, ἀνεμέτρει τὸ χωρίον.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

150. Τὼ πόδε] Δυϊκὸν τὼ πόδε. ἐπὶ τῆς ψύλλης κακῶς. λέγεται γὰρ ἓξ ἔχειν πόδας. Ψυγείσῃ δὲ, ἀντὶ τοῦ θανούσῃ.

151. Περσικαί] Εἶδος ὑποδήματος αἱ Περσικαὶ, ὡς καὶ Ἡρόδοτος· ἐπεὶ καὶ δένδρου ὄνομά ἐστι Περσικαί. διὸ καὶ περιέφυσαν εἶπεν, ὡς ἐπὶ δένδρου. ἔστι μὲν γὰρ καὶ δένδρον. ἔστι δὲ καὶ ὑποδημάτων εἶδος γυναικείων. διὸ ἐπιφέρει, ὑπολύσας. διὰ δὲ τὸ δένδρον, παίζων περιέφυσαν εἶπεν.

152. Ταύτας ὑπολύσας] Ἀδύνατον. οὔτε γὰρ ὑπόδημα δύναται φορέσαι ψύλλα, οὔτε ὑπολύσασθαι, οὔτε μετρῆσαι τῷ προσπλασθέντι κηρῷ τοῖς ποσὶ τὸ διάστημα τοῦ ὑποδήματος· ἀλλ' ἀδύνατον ἀδυνάτῳ ἐπήγαγεν. οὔτε γὰρ τὰ ὑποδήματα ἐκ κηροῦ φῦναι φύσιν ἔχει· οὔτε τῶν τῆς ψύλλης ποδῶν ταῦτα δυνατὸν ἦν ἐξελεῖν καὶ διαμετρῆσαι τῷ τοῖς

ποσὶν

ΣΤΡ. Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν.

ΜΑ. Τί δῆτ' ἄν, ἕτερον εἰ πύθοιο Σωκράτους
Φρόντισμα; ΣΤΡ. Ποῖον; ἀντιβολῶ, κάτειπέ μοι.

ΜΑ. Ἀνήρετ' αὐτὸν Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος,
Ὁπότερα τὴν γνώμην ἔχοι· τὰς ἐμπίδας
Κατὰ τὸ στόμ' ᾄδειν, ἢ κατὰ τοὐῤῥοπύγιον.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

ποσὶν αὐτῆς προσπλασθέντι κηρῷ τὸ διάστημα τοῦ ὑποδήματος. Σφήττιος, ἀπὸ δήμου τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς.

157. Ὁπότερα τὴν γνώμην] Ἀντὶ τοῦ πῶς διανοεῖται καὶ διαλογίζεται περὶ τῶν ἐμπίδων. τὸ δὲ ὁπότερα, ἀντὶ τοῦ ὁποτέρως. Ἐμπίδας δέ, οὓς ἡμεῖς κώνωπας καλοῦμεν· οἱ δέ, εἶδος κώνωπος, παραποτάμιον ζωὴν ἔχοντος.

158. Κατὰ τὸ στόμ' ᾄδειν] Ἀντὶ τοῦ, διὰ τοῦ στόματος φθέγγεσθαι καὶ βοᾶν, ἢ διὰ τοῦ ὀῤῥοπυγίου. τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ζώων τροφὴν μὲν λαμβάνει στόματι, φθέγγεται δ' αὐτῷ οὐκέτι. καὶ γάρ ἐστιν ἐκ τῶν τεττίγων τοῦτο καὶ τῶν ἐγκελάδων ἰδεῖν, ἃ καὶ οὕτω προσηγορεύθησαν, ἐπεὶ ἐν αὐτοῖς τὸν κέλαδον ἔχουσιν. οὕτω γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα πάντα διὰ τοῦ στήθους τὴν φωνὴν προΐεται. εἰ γὰρ

τοῦτο

ΣΤΡ. Τί δῆτ' ἐκεῖνος εἶπε περὶ τῆς ἐμπίδος;
ΜΑ. Ἔφασκεν εἶναι τοὔντερον τῆς ἐμπίδος
Στενόν· διαλέπτου δ' ὄντος αὐτοῦ, τὴν πνοὴν
Βίᾳ βαδίζειν εὐθὺ τοὐῤῥοπυγίου.
Ἔπειτα κοῖλον πρὸς στενῷ προσκείμενον,
Τὸν πρωκτὸν ἠχεῖν ὑπὸ βίας τοῦ πνεύματος·
ΣΤΡ. Σάλπιγξ ὁ πρωκτός ἐστιν ἄρα τῶν ἐμπίδων.
Ὦ τρισμακάριος τοῦ διεντερεύματος.

Ἦ

ΣΧΟΛΙΑ

τοῦτο λάβοιο, καὶ οὔτε φθέγξαιτο τὸ ἐγκέλαδον, οὔτε ὁ μουσικὸς καὶ καλὸς τέττιξ ἔτι προΐοι φωνήν. τῆς αὐτῆς γὰρ καὶ ὁ τέττιξ ἐστὶ φύσεως, καὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα καλεῖται μὲν παρά τισι βομβύκια, καλεῖται δὲ καὶ ἐντόμια, ὅτι τατὰ τὴν ῥάχιν ἐκτέτμηται· ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν σφηκῶν, καὶ κανθάρων, καὶ ἐγκελάδων, καὶ τῶν τεττίγων μάλιστα. διὸ καὶ φθέγγεσθαι ἀξιοῦσιν αὐτά.

165. Σάλπιγξ ὁ πρωκτός] Τοιαύτη γάρ. κατὰ μὲν ἀνώτατον, καὶ πρὸς τὸ ἄκρον κοίλη ἡ σάλπιγξ, τὰ κάτω δὲ στενή. διὸ καὶ ὀξὺ ᾄδει.

166. Τοῦ διεντερεύματος] Τοῦ ἐρωτήματος, τοῦ διὰ τοῦ ἐντέρου τοῦ ἐπινοήματος, ἢ τῆς λύσεως τοῦ μαθήματος τοῦ περὶ τοῦ ἐντέρου καὶ ἐμπίδος·

ἐπεὶ

Ἢ ῥαδίως φεύγων ἂν ἀποφύγοι δίκην,
Ὅς τις δίοιδε τοὔντερον τῆς ἐμπίδος.
ΜΑ. Πρώην δέ γε γνώμην μεγάλην ἀφῃρέθη
Ὑπ' ἀσκαλαβώτου. ΣΤΡ. Τίνα τρόπον; κάτειπέ μοι.
ΜΑ. Ζητοῦντος αὐτοῦ τῆς σελήνης τὰς ὁδοὺς,
Καὶ τὰς περιφορὰς, εἶτ' ἄνω κεχηνότος,
Ἀπὸ τῆς ὀροφῆς νύκτωρ γαλεώτης κατέχεσεν.
ΣΤΡ. Ἥσθην γαλεώτῃ καταχέσαντι Σωκράτους.
ΜΑ. Ἐχθὲς δέ γ' ἡμῖν δεῖπνον οὐκ ἦν ἑσπέρας.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν τῆς ἐμπίδος ἐντέρων λέγει, ἔπαιξε παρὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Σωκράτους λόγον, τὸν περὶ τῆς ἐμπίδος ἐντέρου.

169. Γνώμην μ α.] Οἷον, ἐστερήθη ἐμποδισθεὶς ὑπὸ ἀσκαλαβώτου ὁ Σωκράτης. λέγεται δὲ καὶ ἀσκαλαβώτης καὶ γαλεώτης.

173. Ἀπὸ τῆς ὀροφῆς] Καὶ ἀρσενικῶς ὁ ὄροφος, καὶ θηλυκῶς ἡ ὀροφή· ὡς τὸ,

Πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τὰ Περσικά.

Ἐν Λυσιστράτῃ· καὶ ἐν Σφηξίν· Ὀροφὴν θέασαι.

175. Ἐχθὲς δέ γ' ἡμῖν] Λεληθότως σκώπτει τὸν

ΣΤΡ Εἶεν. τί ἦν πρὸς τἄλφιτ' ἐπαλαμήσατο;
ΜΑ Κατὰ τῆς τραπέζης καταπάσας λεπ]ὴν τέφραν,
Κάμψας ὀβελίσκον, εἶτα διαβήτην λαβὼν,

'Εκ

ΣΧΟΛΙΑ

τὸν τῶν Φιλοσόφων βίον, ὡς ἐπίπονον καὶ ταλαίπωρον. διὰ τῦτο εἰς αὔξησιν καὶ τῷ καιρῷ συνεχρήσα]ο, εἴγε μέχρι τῆς ἑσπέρας ἀναμένοντες φαγεῖν, ὐδὲ τότε παρεσκευασμένον ὐδὲν εἶχον

177. Λεπ]ὴν τέφραν] Ἰσχνὴν σποδόν. ὐχ ἁπλῶς τὸ λεπτὴν προσέθηκε, πρὸς τὴν ὁμοίωσιν τῶν ἀλφίτων, καὶ τὰ παραπλήσια. Ἰσχνὴν δὲ τέφραν, τὴν ἐκ τῶν κεκαυμένων ξύλων κόνιν. ὐ ματαίως δὲ τὸ λεπτὴν προσέθηκε, πρὸς τὸ ταύτην δεῖξαι παραπλήσιον τοῖς ἀλφίτοις.

178. Κάμψας] Καμπύλον ποιήσας, ὥσπερ ὀγκίνων εἴδει. ὀρθοὶ γὰρ οἱ ὀβελίσκοι. καὶ Ὅμηρος·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὤπτησε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρεν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδεσμα ἦν ὐδὲν, πρὸς τὸ ὀβελίσκυ δεῖσθαι· πρὸς δὲ τὸ λαθεῖν, καὶ ἁρπάσαι τι, καὶ καταχεῖν, τὸ καμφθῆναι τῦτον ἦν χρήσιμον ἔτι δὲ μέλλων εἰπεῖν, ὅτι ὑφείλε]ο· ὀρθὸν ὄντα φησὶ, τὸν ὀβελίσκον ἔκαμψεν, ἵνα δι' αὐτῦ δυνηθῇ κλέψαι τὸ ἱμάτιον. τοιαῦτα γὰρ οἱ κλέπ]αι μηχανῶνται, ἵνα ῥαδίως πόῤῥωθεν ἁρπάσωσιν, ὃ βόλονται.

Εἶτα διαβήτην λαβὼν] Ἐργαλεῖον ὁ διαβήτης,

 πολ-

Ἐκ τῆς παλαίστρας θοιμάτιον ὑφείλετο.

ΣΧΟΛΙΑ

πολλαῖς εὐχρηστον τέχναις, τῷ λ στοιχείῳ παρεοικός. τούτου τὸ ἓν ἐντιθέντες μέρος, καὶ τὸ ἕτερον περιάγοντες, καὶ χαράσσοντες τὸ ὑποκείμενον, τὸ ἴσον τηροῦσι διάστημα τοῦ κύκλου ἐκ τοῦ κέντρου.

179. Ἐκ τῆς παλαίστρας] Ὅμοιον τῷ ὑπὸ Εὐπόλιδος ῥηθέντι περὶ Σωκράτους· Στησιχόρου πρὸς τὴν λύραν οἰνοχόην ἔκλεψεν. Ἐμφαίνει δὲ διὰ τούτου ὅτι παίδων ἤρα ὁ Σωκράτης. ἐν ταῖς παλαίστραις γάρ τὰ πολλὰ ἐξητάζοντο, ἵνα αὐτοὺς ὁρῴη.

179. Ὑφείλετο] Τοῦτο παρ' ὑπόνοιαν ἐπήγαγεν. ἔδει γὰρ αὐτὸν εἰπεῖν, μετέβαλεν αὐτὸν εἰς τὰ ἄλφιτα. Ἄλλως. Δέον γὰρ αὐτὸν εἰπεῖν, κατέγραψεν, ᾧ τέως προσέχοντες οὐκ ἐπεινήσαμεν, καὶ σχήματά τινα ἐπεποιήκει, εἰς ἃ πάντων ἡμῶν ὁ νοῦς, καθάπερ κεχηνὼς, τροφῆς ἐπελάθετο· ἐπήνεγκεν, ὅτι ἀπὸ τῆς παλαίστρας ἔλαβε τὸ ἱμάτιον. διαβάλλει δὲ αὐτὸν, ὡς περὶ τὰς παλαίστρας τῶν παίδων ἕνεκα διατρίβοντα. ἐκεῖ γὰρ ἐφοίτα ὡς γυμνοὺς τοὺς παῖδας ὁρῴη. Ἄλλως. Ἐπειδὴ οἱ τὰ γεωμετρικὰ θεωρήματα διδάσκοντες, διαβήτας γράφουσι, ταῦτα φησὶν, ὅτι ὀβελίσκον κάμψας, καὶ διαβήτου σχῆμα διαλαβὼν, πάντας πρὸς αὐτὸν ἐπαγόμενος, ὑφεῖλε τὸ ἱμάτιον.

ΣΤΡ. Τί δῆτ' ἐκεῖνον τὸν Θαλῆν θαυμάζομεν;

Ἄνοιγ' ἄνοιγ' ἀνύσας τὸ Φροντιστήριον,

Καὶ δεῖξον ὡς τάχιστά μοι τὸν Σωκράτη.

Μα-

ΣΧΟΛΙΑ

180. Τί δῆτ' ἐκεῖνον τὸν Θαλῆν] Οὗτος ἐγένετο ἑπτὰ σοφῶν εἷς, Μιλήσιος· ὃς πρῶτος τὰ περὶ οὐρανὸν ἐξεῦρε. παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἀπ' εὐθείας τῆς ὁ Θαλῆς, ὡς Ἑρμῆν, Θαλῆν· καὶ Ἑρμέας, ὡς Θαλέας. διχῶς δὲ τοὔνομα ἐκφωνητέον· βαρύτονον μὲν, Θάλης, ὡς Χρέμης· οὗ ἡ γενικὴ, Θάλητος, ὡς Χρέμητος. Θάλητι, Θάλητα. ὡς τὸ, Θάλητα χρημάτων ἐλεύθερον. Εἰ δὲ καὶ περισπωμένως Θαλῆς, ὡς Ἑρμῆς· καὶ Θαλοῦ, ὡς Ἑρμοῦ. Ἄλλως. Ὁ Θαλῆς οὗτος Μιλήσιος εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν. οὗτος ἄκρος μηχανικὸς ἦν. στρατεύσαντος γὰρ Κροίσου πρὸς Κῦρον, καὶ μὴ δυναμένης τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ διαβῆναι τὸν Ἅλυν, ποταμὸν μέγιστον ὄντα, τοιόνδε τι μηχανᾶται. ἄνω τῆς στρατιᾶς ἰὼν τέμνει τὸν ποταμὸν ἑτέρωσε ῥεῖν, οὐ πάντα, ἀλλ' τὸ ῥεῖθρον αὐτοῦ σχισθὲν, τὸ μὲν ἐν εἰς τὴν ἀρχαίαν πορείαν ἐχώρει, θάτερον δὲ ὑπ' ἀγκάλης εἶχε τὴν στρατιάν· καὶ οὕτως ἐπεραιώθησαν. ἐποίησε δὲ τὴν εἰς δύο τομὴν, ἵνα καὶ ἐπανιόντες περαιωθήσωνται.

Μαθητιῶ γάρ. ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.

Ὦ Ἡράκλεις. ταυτὶ ποδαπὰ τὰ θηρία;

ΜΑ. Τί ἐθαύμασας; τῷ σοι δοκοῦσιν ἐοικέναι;

ΣΤΡ. Τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι τοῖς Λακωνικοῖς.

Ἀτὰρ

ΣΧΟΛΙΑ

183. Μαθητιῶ] Ἀντὶ τοῦ, μαθεῖν ἐπιθυμῶ.

184 Ὦ Ἡράκλεις] Πεποίηκε γὰρ τὸ προσαχθὲν ὁ φιλόσοφος, καὶ ἀνέῳξε τὰς θύρας. ὁ δὲ εἰσελθὼν καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ὠχροὺς καθημένους, ὡς ἀνθρώπων μορφὰς μὴ ἔχοντας, τεθαύμακε μηδὲ ὄψεις διὰ τὴν ὠχρότητα ἔχοντας. ὁρᾷ δὲ ὡς φιλοσόφους κομῶντας, στραφέντος τοῦ ἐγκυκλήματος.

186. Τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι] Πύλος, χωρίον τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα Κλέων στρατηγήσας ἔλαβεν αἰχμαλώτους, προανύσαντος τὸν πόλεμον Δημοσθένους καὶ Νικίου· εἰκὸς οὖν τούτους καὶ διὰ τὸν αἰχμαλωτισμοῦ φόβον, καὶ διὰ τὸ πολλὰς μὲν ἡμέρας πεπολιορκῆσθαι ἐν ἐρήμῳ νήσῳ, καὶ ἀφ' ἧς οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων ἦν λαβεῖν, πολλῷ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν συγκεκλεῖσθαι χρόνῳ δεδεμένους ἐν ξύλῳ, ὠχρούς τε καὶ ἰσχνοὺς καὶ δυσώδεις γεγονέναι. ἰστέον δὲ, ὅτι τρεῖς ἐπωνυμίας εἶχε τότε, Πύλος, Κορυφάσιον, Σφακτηρία. Ἄλλως. Πύλος, νῆσος.

Ἀτὰρ τί ποτ' ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;

ΜΑ. Ζητοῦσιν οὗτοι τὰ κατὰ γῆς ΣΤΡ. Βολβοὺς ἄρα

Ζητοῦ-

ΣΧΟΛΙΑ

σ© πλησίον Πελοποννήσου. ταύτην ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ Λάχης προκαταχὼν, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, Φρούριον ᾠκοδόμησεν. ὅθεν ἐξορμώμενος, τὴν παραλίαν ἐδῄου τῆς Λακωνικῆς. Λακεδαιμόνιοι γοῦν καταλῦσαι τὸ Φρούριον θέλοντες, ἐπέπλευσαν τῇ νήσῳ. καὶ παραστησάμενοι, ἄνδρας ἑπτακοσίους ἐντὸς τοῦ Φρουρίου κατέλιπον. Ἀθηναῖοι οὖν ἔπεμψαν πολλήν τινα στρατιὰν κατὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων μετὰ Κλέων© στρατηγοῦ· ἐλθὼν οὖν ὁ Κλέων μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ πλεῖστον χρόνον τούτους πολιορκήσας, ὕστερον παρεστήσατο, καὶ αἰχμαλώτους λαβὼν, Ἀθήναζε ἤγαγεν οἳ διά τε τὸν πολὺν λιμὸν, ὃν ὑπέστησαν διὰ τῆς πολιορκίας, καὶ διὰ τὸ κατακλεισθῆναι Ἀθήνησιν εἰς εἱρκτὴν, πάνυ ὠχροὶ ἦσαν.

187. Ἀτὰρ τί ποτε] Διὰ τί ἄρα. εἰσελθὼν δὲ, ἐπὶ συννοίᾳ κατέλαβε τοὺς περὶ Σωκράτην καθημένους, ἅτε φροντίζοντας περὶ τῆς ἐμπίδ©, καὶ συγκεκυφότας εἰς γῆν.

188. Βολβοὺς] Τὰ λεγόμενα ὕδνα, ἅ τινα τὴν γῆν σκάπτοντες εὑρίσκουσιν οἱ ἄνθρωποι.

190.

Ζητοῦσι; μὴ νῦν τοῦτό γε φροντίζετε.
Ἐγὼ γὰρ οἶδ', ἵν' εἰσὶ μεγάλοι καὶ καλοί.
Τί γὰρ οἵδε δρῶσιν, οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες;
ΜΑ. Οὗτοι δ' ἐρεβοδιφῶσιν ὑπὸ τὸν Τάρταρον.
ΣΤΡ. Τί δῆθ' ὁ πρωκτὸς ἐς τὸν οὐρανὸν βλέπει;

ΜΑ.

ΣΧΟΛΙΑ

190. Ἐγὼ γὰρ οἶδ'] Ὡς ἀγροῖκος φησὶν εἰδέναι τῶν περὶ Σωκράτην ἀκριβέστερον, ἔνθα οἱ βολβοὶ φύονται.

191. Οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες] Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν ἄγαν φροντιζόντων, καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἐχόντων σχήματα. Ὅμηρος·

Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε, κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας.

192. Ἐρεβοδιφῶσιν] Τὰ ὑπὸ ἔρεβος διφῶσι, τουτέστι τὰ ὑπὸ γῆν ζητοῦσι. † Ἐρευνῶσιν, ἐξετάζουσι. Τάρταρος δὲ ἐστὶν, ὁ ὑπὸ γῆν κατώτατος τόπος. †

193. Τί δῆθ' ὁ πρωκτὸς] Ἴσως ἐγγύθεν τοῦτο εἴληφεν ἐκ τῆς ἐμπίδος. ἐπεὶ κἀκείνην διὰ τοῦ πρωκτοῦ ᾄδειν ἔλεγεν, ἀστρονομεῖν διδάσκεσθαι λέγει· ἀνάγκη γὰρ συγκεκυφότων αὐτῶν καὶ εἰς γῆν ὁρώντων, ἄνω τὸν πρωκτὸν βλέπειν.

195.

ΜΑ. Αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀςρονομεῖν διδάσκεται.
Ἀλλ' εἴσιθ', ἵνα μὴ 'κεῖνος ἡμῖν ἐπιτύχῃ.
ΣΤΡ. Μήπω γε, μήπωγ'· ἀλλ' ἐπιμεινάντων, ἵνα
Αὐτοῖσι κοινώσω τι πραγμάτιον ἐμόν.
ΜΑ. Ἀλλ' ἐχ οἷόν τ' αὐτοῖσι πρὸς τὸν ἀέρα
Ἔξω διατρίβειν πολὺν ἄγαν γ' ἐςὶ χρόνον.
ΣΤΡ. Πρὸς τῶν θεῶν, τί γὰρ τάδ' ἐςὶν, εἰπέ μοι.

ΜΑ.

ΣΧΟΛΙΑ

195. Ἀλλ' εἴσιθ', ἵνα μὴ ἐκεῖνος] Κατὰ τὸ σιωπώμενον, ἄλλων ἐξεληλυθότων ἐκ τῦ Φροντιςηρίυ, τοῖς Φιλοσόφοις φησὶν, ὅτι εἴσιτε, ἀντὶ τῦ εἰσέλθετε, ἵνα μὴ Σωκράτης εὕρῃ ἡμᾶς ἐνταῦθα διατρίβοντας. τὸ δ' Ἐκεῖνος, κατ' ἐξοχήν. Ἄλλως. Τὸ Ἐκεῖνος, τὸ αὐτὸς, ἀντὶ ὀνομάτων παραλαμβάνυσι. καὶ Ὅμηρος παρεισάγει τὴν Θέτιν λέγυσαν· Τίπτε μ' ἐκεῖνος ἄνωγε μέγας θεός. καὶ παρὰ Πυθαγορείοις τὸ αὐτὸς ἔφα, τυτέςιν, ὁ Πυθαγόρας. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, αὐτὸς, ἤγυν ὁ Σωκράτης.

200. Πρὸς τῶν θεῶν. τί ταῦτα] Εἰσελθὼν ὁ πρεσβύτης ὁρᾷ τὰ τῶν φιλοσόφων σκεύη, ἄβακα, ἢ σφαῖραν, ἢ ζωγραφίαν. καὶ ἐρωτᾷ τί ἐςι. Τυ-

τὶ

ΜΑ. Ἀστρονομία μὲν αὐτηί. ΣΤΡ. Τουτὶ δὲ τί;
ΜΑ. Γεωμετρία. ΣΤΡ. Τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον;
ΜΑ. Γῆν ἀναμετρεῖσθαι. ΣΤΡ. Πότερα τὴν κληρουχικήν;
ΜΑ. Οὔκ· ἀλλὰ τὴν σύμπασαν. ΣΤΡ. Ἀστεῖον λέγεις.
Τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικὸν καὶ χρήσιμον.
ΜΑ. Αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. ὁρᾷς;

Αἵδε

ΣΧΟΛΙΑ

τὶ δὲ τί Διαγράμματά τινα καὶ πίνακας δείκνυσιν ἀστρονομικῶν καὶ γεωμετρικῶν.

203. Πότερα τὴν κληρουχικήν] Ὡς ἄγροικος ταῦτά φησι. τὴν ἰδιωτικὴν τὴν ὑπὸ κλήρου δεδομένην, τὴν τελοῦσαν· ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνοντες πόλιν πολεμίαν, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐκβάλλοντες, κλήρῳ τὴν γῆν αὐτοῖς διένεμον ἢ κληρουχικὴν ἐνταῦθα λέγει τὴν γεωργικήν. Κληροῦχοι γὰρ οἱ γεωργοί, διὰ τὸ τοὺς Αἰγυπτίους κλήρῳ μερίζειν τὴν αὐτῶν γεωργίαν.

205. Τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικόν] Οἴεται τῶν πρὸς γεωργίαν εἶναι τοῦτο ἀβάκιον· ἢ τοιοῦτόν τι δημωφελὲς μάθημα τῷ δήμῳ συμφέρον.

Αἵδε

Αἵδε μὲν Ἀθῆναι. ΣΤΡ. Τί σὺ λέγεις; ȣ̓ πείθομαι·
Ἐπεὶ δικαςὰς ȣ̓χ ὁρῶ καθημένȣς.
ΜΑ. Ὡς τȣ̃τ' ἀληθῶς Ἀττικὸν τὸ χωρίον.
ΣΤΡ. Καὶ πȣ̃ Κικυνεῖς εἰσὶν οἱ 'μοὶ δημόται;
ΜΑ. Ἐνταῦθ' ἔνεισιν. ἡ δέ γ' Εὔβοι, ὡς ὁρᾷς,
Ἡδί παρατέταται μακρὰ πόῤῥω πάνυ.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

207. Αἵδε μὲν Ἀθῆναι] Χωρογραφίαν δείκνυσιν αὐτῷ. τινὲς ἔνθεν ἕως τȣ̃, Οἱ 'μοὶ δημόται, τȣ̃ γέροντός φασιν. ἔνιοι δὲ διαιρȣ̃σι, καὶ κατ' ἐρώτησιν δὲ εἶναι τὸ τȣ̃ Φιλοσόφȣ, καὶ ἐν ἀποφάσει δύναται. τὸ δὲ ἑξῆς, ὡς τοῦτ' ἀληθὲς, ἐν ἐρωτήσει. ὡς τȣ̃τό σοι δοκεῖ Ἀττικὸν χωρίον, ἐν ᾧ καθήμενοι δικάζȣσιν.

208. Ἐπεὶ δικαςὰς ȣ̓χ ὁρῶ] Κατηγορεῖ Ἀθηναίων ἐνταῦθα, ὡς περὶ τὰ δικαςήρια μόνα ἠσχολημένων, καὶ τȣ̃ ςρατεύειν ἀμελȣ́ντων. τȣ̃το δὲ καὶ Δημοσθένης ἔςιν ὅτε ποιεῖ.

212. † Ἡδί] Αὕτη, ἤγȣν ἰδȣ́. †

Παρατέταται μακρά] Διὰ τὸ σχῆμα· λέγω δὲ τὸ ἐπίμηκες τῆς θέσεως. διὸ καὶ Μάκρις ἐκλήθη. ἐπιμήκης γὰρ ἦν. κλίνεται δὲ ἡ Μάκρις αὕτη διὰ καθαρȣ̃ τȣ̃ ο. διὸ καὶ ὁ νησιώτης αὐτῆς, Μακριεύς. ἦν

ΣΤΡ. Οἶδ᾽, ὑπὸ γὰρ ὑμῶν παρετάθη καὶ Περικλέους.
Ἀλλ᾽ ἡ Λακεδαίμων ποῦ ᾽στιν. ΜΑ. Ὅπου ᾽στίν; αὑτηΐ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἦν δὲ καὶ Αἰγιαλὸς οὕτω λεγόμενος, κλινόμενος δὲ διὰ τοῦ δ. ἐλέγετο δὲ Μάκρις καὶ τῶν Κυκλάδων μία, ἡ Ἴκαρος· ἀφ᾽ ἧς νομίζουσί τινες εἰρῆσθαι καὶ τὸ Ἰκάριον πέλαγος.

213. Ὑπὸ γὰρ ὑμῶν παρετάθη] Εἰς φόρον ἐξετάθη, πλείονα φόρον παρέχουσα. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἡπλῶσθαι. ἐκληρούχησαν δὲ Ἀθηναῖοι, κρατήσαντες αὐτῆς πρὸς τὸν χρόνον δὲ ἀπήντησε καὶ τὸ μῆκος τοῦ πολέμου, τὸ σχῆμα τῆς λέξεως δεικνύντος αὐτῷ τοῦ φιλοσόφου. ἐπολιόρκησαν δὲ αὐτὴν Ἀθηναῖοι μετὰ Περικλέους· καὶ μάλιστα Χαλκιδέας, καὶ Ἐρετριέας. οὕτω πρὸς τὸ περιτέταται, ἐν ᾧ ἡ θέσις δηλοῦται. καὶ αὐτὸς ἐπήνεγκε τὸ παρετάθη· ἴσον τῷ ἐξετρυχώθη, καὶ κατεπονήθη. Περικλέους δὲ στρατηγοῦντος, καταστρέψασθαι αὐτὴν πᾶσάν φησι Φιλόχορος· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἐπὶ ὁμολογίᾳ καταστῆναι. Περικλῆς γὰρ αὐτὴν ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους ἐποίησεν, ἐν πολέμῳ νικήσας τοὺς Ἄβαντας. διὸ παρετάθη τοῖς φόροις καὶ ἐπεφορτίσθη ὡς τῶν Ἀθηναίων ἐπιτεινάντων τοὺς φόρους αὐτῆς

ΣΤΡ. Ὡς ἐγγὺς ἡμῶν. τῦτο πάνυ φροντίζετε,
Ταύτην ἀφ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν πόῤῥω πάνυ.
ΜΑ. Ἀλλ' ὐχ οἷόν τε νὴ Δί'. ΣΤΡ. Οἰμώζεσθ'
ἄρα.
Φέρε, τίς γὰρ ὗτος οὐπὶ τῆς κρεμάθρας
ἀνήρ;
ΜΑ.

ΣΧΟΛΙΑ

αὐτῆς. Ἄλλως. Τῦτό φησιν ὁ Στρεψιάδης, ὐ νοήσας τὸ παρὰ τῦ μαθητῦ λεγόμενον τὸ, παρατέταται μακρὰ πόῤῥω πάνυ, ὅτι νοεῖ. ὁ μὲν γὰρ τῦτο εἴρηκεν, ὅτι μακρὰ καὶ ἐπιμήκης ἡ Εὔβοια. ὁ δὲ ἐπὶ αὐξήσεως τῦτο φέρων ἐξέλαβε. παραστησάμενος γὰρ Περικλῆς τὴν Εὔβοιαν, ἐξέτεινε τὺς αὐτῆς πόρυς ἐπὶ πολύ. τῦτο ἔδοξε τῷ Στρεψιάδῃ νοεῖν τὸ, παρατέταται μακρὰ πόῤῥω πάνυ. καὶ διὰ τῦτό φησιν, οἶδα. ὑπὸ γὰρ ὑμῶν καὶ Περικλέυς παρετάθη.

215. Τῦτο πάνυ φροντίζετε] Τῦτο λέγει, ὅτι προσέκειτο Ἀθηναίοις. γράφεται μέγα, ἀντὶ τῦ μεγάλως. τὸ δὲ φροντίζετε, ἀντὶ τῦ μεταβυλεύεσθε. Ἐγγὺς δὲ ἡμῶν, διὰ τῦτό φησι, διὰ τὸ ἐν χωρογραφίᾳ σύνεγγυς παρεῖναι ἐπεὶ ὐκ εἰσὶν ὗτοι ἀστυγείτονες.

218. Φέρε, τίς κ. τ. λ.] Ἀντὶ τῆς ὑπό. Ἀττικὴ δὲ ἡ σύνταξις. κατὰ δὲ διάνοιαν, ἧς προτάσσεται,

ΜΑ. Αὐτός. ΣΤΡ. Τίς αὐτός; ΜΑ. Σωκράτης. ΣΤΡ. Ὦ Σώκρατες

Ἴθ᾽ οὗτος, ἀναβόησον αὐτόν μοι μέγα.

ΜΑ. Αὐτος μὲν οὖν σὺ κάλεσον. οὐ γάρ μοι σχολή.

ΔΡΑ-

ΣΧΟΛΙΑ

σεται, σημαίνει πλείονα τὸ Φέρε. νῦν μὲν οὖν τὸ ἄγε δηλοῖ. ἐν ἄλλοις δὲ σημαίνει ἄλλο τι, ὥσπερ Δημοσθένης· Φέρε ἂν ἡμᾶς ἀπαιτήσωσιν οἱ Ἕλληνες, ὧν νῦν παρήκαθε καιρῶν. Ἐνταῦθα γὰρ βούλεται λέγειν, ὅτι ὑπερεθέμεθα. Κρεμάθρα δὲ λέγεται, διὰ τὸ μετέωρον εἶναι αὐτὴν κρεμωμένην. ἔστι δὲ σκεῦος, εἰς ὃ τὰ περιττεύοντα ὄψα εἰώθαμεν ἀποτίθεσθαι. Ἄλλως. Παρεγκύκλημα. δεῖ γὰρ κρεμᾶσθαι τὸν Σωκράτην ἐπὶ κρεμαστῇ καθήμενον, καὶ τοῦτον εἰσελθόντα καὶ θεασάμενον αὐτὸν, οὕτω πυθέσθαι. Κρεμαστὴ δὲ λέγεται, διὰ τὸ οὕτως αὐτὴν ἀεὶ μετέωρον εἶναι κρεμαμένην. Γελοίου δὲ χάριν ἐν τῷ τοιούτῳ παρήγαγεν αὐτὸν σχήματι.

219. Αὐτός] Τιμῶν τὸν διδάσκαλον, οὐκ εἶπε πρῶτον τὸ ὄνομα.

220. Ἀναβόησον] Τῷ μαθητῇ λέγει ὁ Στρεψιάδης καὶ τοῦτο. οἷον, οὐκ ἤκουσέ μου, αὐτὸς σὺ βόησον.

223.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ω Σώκρατες.
Ὦ Σωκρατίδιον. ΣΩ. Τί με καλεῖς, ὦ 'Φήμερε;
ΣΤΡ. Πρῶτον μὲν ὅ, τι δρᾷς, ἀντιβολῶ, κάτειπέ μοι.

ΣΧΟΛΙΑ

223. Τί με καλεῖς, ὦ 'Φήμερε] Ἀντὶ τοῦ ὦ θνητέ· ὦ ἐφήμερα φρονῶν, καὶ ὑπερφρονῶν τὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλως. Ὦ ἄνθρωπε. ἐλεγετο δὲ ὁ Σωκράτης τὴν ὄψιν Σειληνῷ παρεμφαίνειν. σιμός τε γὰρ καὶ φαλακρὸς ἦν. περιέθηκεν οὖν αὐτῷ οἷον τοῦ παρὰ Πινδάρῳ Σειληνοῦ φωνήν. ὁ γάρ τοι Πίνδαρος διαλεγόμενον παραγαγὼν τὸν Σειληνὸν τῷ Ὀλυμπίῳ, τοιούτους αὐτῷ περιέθηκε λόγους· Ὦ τάλας ἐφήμερε νήπιε, βαδίζεις χρήματά μοι διαπομπεύων. Ἅμα δὲ ὡς ὑπερηφανοῦντος τοῦ Σωκράτους τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ἐν θεοῖς ὄντος αὐτοῦ, διότι μετεωρολέσχης ἦν, οὕτως ἐφήμερον ἐποίησεν αὐτὸν καλοῦντα τὸν γέροντα.

225 ΣΩ. Ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.

ΣΤΡ. Ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥοῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς·

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

225. Ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον] Ἀντὶ τοῦ, περιεργάζομαι τὸν ἥλιον καὶ τούτου δρόμον. ἐπιβαίνω τῷ ἀέρι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ μετέωρον αὐτὸν ἐποίησε καθήμενον. ἔγκειται δὲ ἅμα καὶ τὸ τοῖς πολλοῖς ἀσεβὲς διὰ τῆς λέξεως. ἴσον γὰρ τῷ καταφρονῶ. Ἄλλως. Ὅτι περιφρονῶ εἶπε, καὶ οὐ περισκοπῶ· ἵν', ἐπειδὴ τὸ περιφρονῶ διπλοσήμαντόν ἐστι, καὶ ἀντὶ τοῦ περισκοπῶ, καὶ ἀντὶ τοῦ περιφρονῶ, ἀμφότερα εἰς τὸν Σωκράτην νοῶνται· ὅτι τε ἀέρα καὶ ἥλιον καὶ νεφέλας καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐφρόντιζε καὶ ἐφιλοσόφει· καὶ ἔτι αἰθέριον ἑαυτὸν ἡγεῖτο, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν μονονοῦ τὸν ἥλιον. ὁ Στρεψιάδης δὲ ἀντὶ τοῦ καταφρονῶ μόνον ἐνόησεν.

226. Ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥοῦ] Ἀττικῶς τὰ ἐξ οἰσύων πλέγματα οὕτω καλεῖται. τοὺς γὰρ καλάθους τοὺς γεωργικοὺς, ταλάρους καλοῦσι. νῦν δὲ τὴν κρεμάθραν οὕτω ἐκάλεσεν, ἐφ' ἧς Σωκράτης ἐκρέματο. Ἄλλως. Ταῤῥὸς, μετέωρόν ἐστι ἰκρίον, ἐφ' ᾧ ἀλεκτορίδες κοιμῶνται. ἔφη ὑπερφρονεῖς, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, περινοεῖς καὶ περισκοπεῖς· ἵνα διαβάλῃ τὸν Σωκράτην ὑπερφρονοῦντα τὰ τῶν θεῶν.

227.

Ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἴπερ. ΣΩ. Οὐ γὰρ ἄν ποτε
Ἐξεῦρον ὀρθῶς τὰ μετέωρα πράγματα,
Εἰ μὴ κρεμάσας τὸ νόημα, καὶ τὴν φροντίδα
Λεπτὴν καταμίξας ἐς τὸν ὅμοιον ἀέρα.
Εἰ δ' ἂν χαμαὶ, τ' ἄνω κάτωθεν ἐσκόπουν,
Οὐκ ἄν ποθ' εὗρον. οὐ γὰρ ἀλλ' ἡ γῆ βίᾳ

Ἕλκει

ΣΧΟΛΙΑ

227. Ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἴπερ] Ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς ἦν δυνατὸν ἄνθρωπον ὄντα διαγνῶναι τὰ θεῖα.

228. Ἐξεῦρον ὀρθῶς] Ἀκριβῶς.

Τὰ μετέωρα] Τὰ ὑψηλὰ καὶ οὐράνια. περὶ τούτων γὰρ τοῖς Φιλοσόφοις τὰ ζητήματα. ἐπὶ τῆς γῆς δηλαδὴ ἐπιβεβηκώς. ψυχρὰ δὲ ἡ αἰτία, ἣν ὁ Σωκράτης λέγει.

230. Λεπτὴν καταμίξας εἰς τὸν ὅμοιον ἀέρα] Ἀπολογεῖται πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ γέροντος ὁ Σωκράτης, λέγων τὴν αἰτίαν, δι' ἣν κρεμάμενος, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς φησὶ περιθεῖν τὰ μετέωρα πράγματα. Ὅμοιον δὲ εἶπε τὸν ἀέρα, ἀντὶ τοῦ ὁμοιολεπτομερῆ. ψυχρὰν δὲ καὶ ματαίαν αὐτῇ πεποίηκε παρέχοντα λύσιν.

232. Οὐ γὰρ ἀλλ' ἡ γῆ βίᾳ] Ἀντὶ τοῦ, καὶ γάρ. Ἀττικῶς. Καλλίμαχος

Ἀκού-

"Ἕλκει πρὸς αὐτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.
Πάσχει δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ τὰ κάρδαμα.
ΣΤΡ. τί φῄς; ἡ φροντὶς ἕλκει τὴν ἰκμάδ᾽ εἰς
τὰ κάρδαμα;

''191

ΣΧΟΛΙΑ

Ἀκούσαθ᾽ Ἱππώνακτος. οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἥκω.

Ἀντὶ τοῦ, καὶ γὰρ ἥκω.

233. Τὴν ἰκμάδα] Τούτεστι τὸ νοητικὸν καὶ γονιμώτατον τῆς ψυχῆς. φασὶ γὰρ οἱ φιλόσοφοι καὶ περὶ τὴν κρᾶσιν τῶν ἀέρων τὸ ὀξύτερον, ἢ τὸ ἀραιότερον ἐπιβάλλειν τοῖς θείοις. διαπαίζει δὲ τὰ τῶν φιλοσόφων ἡ κωμῳδία. λόγος γὰρ παρ᾽ ἐκείνοις, ὡς ὄντως ἐπισπᾶται εἰς ἑαυτὴν τὰς ὑποκειμένας οὐσίας ἡ γῆ. †Τὸ δὲ πάσχειν, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν πασχόντων τι λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ποιούντων. καὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες τρόπον τινὰ καὶ αὐτοὶ πάσχουσι πάθος, αὐτὸ τὸ ποιεῖν. τὰ οὖν κάρδαμα τὴν τῶν παρακειμένων αὐτοῖς βοτανῶν ὑγρότητα εἰς ἑαυτὰ ἕλκοντα, ξηρὰς αὐτὰς καταλείπει. καὶ ἔστι τοῦτο αὐτῶν πάθος.†

234. Καὶ τὰ κάρδαμα] Εἶδος βοτάνης ἀγρίας παρὰ Πέρσαις. νῦν δὲ τὴν σκάφον λέγει. ταῦτα δὲ τῶν περὶ αὐτὰ φυομένων λαχάνων τὴν δύναμιν ἐπισπᾶται, καὶ πᾶν τὸ ἐν ἐκείνοις ὑγρὸν ἐπισπώμενον, αἴτιον τοῦ ξηραίνεσθαι καθίσταται.

235. Ἡ φροντὶς ἕλκει] Δέον εἰπεῖν, ἡ γῆ ἕλκει τὰ κάρ-

Ἴθι νυν, κατάβηθ᾽, ὦ Σωκρατίδιον, ὡς ἐμὲ,
Ἵνα μ᾽ ἐκδιδάξῃς, ὧνπερ οὕνεκ᾽ ἐλήλυθα.
ΣΩ. Ἦλθες δὲ κατὰ τί; ΣΤΡ. Βουλόμενος
μαθεῖν λέγειν.
Ὑπὸ γὰρ τόκων, χρήστων τε δυσκολωτάτων

ΣΧΟΛΙΑ

κάρδαμα· ὁ δὲ ὡς ἰδιώτης συνέχεε τὴν φράσιν, καὶ ἀσαφὲς ἐποίησε τὸ δηλούμενον. Τοῦτο δὲ πρὸς τὴν τοῦ Στρεψιάδου ἀμάθειαν ἐπιτηδείως ὁ ποιητὴς ἐποίησεν ἀδιανόητον.

238. Ἦλθες δὲ κατὰ τί] Ἐντεῦθεν κατέρχεται κατὰ τὸ σιωπώμενον. φθάσαντι δὲ αὐτῷ λέλεκται ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὀκνεῖ τοῦ αὐτοῦ μνημονεύειν Ἀριστοφάνης.

239. Ὑπὸ γὰρ τόκων] Ὅτι χρήστας Ἀριστοφάνης τοὺς δανειστὰς λέγει. ἡ μὲν γὰρ συνήθεια τοὺς χρεωφειλέτας, χρήστας καλεῖ. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν δανειστάς χρήστας λέγουσι· τοὺς δὲ ὀφειλέτας, χρεωφειλέτας καὶ χρεώστας. Φωκυλίδης ἐν μὲν τοῖς αὐτοῦ ποιήμασι κατὰ τὴν συνήθειαν τοὺς χρεωφειλέτας χρήστας καλεῖ, λέγων οὕτως

- - - Χρήστης κακοῦ ἔμμεναι ἀνδρὸς
Φεῦγε, μή σ᾽ ἀνιήσῃ διδοὺς, παρὰ καιρὸν ἀπαιτέων.

Ἐν ἐκείνῳ μέν τοι, ἀντὶ τοῦ δανειστὴς λαμβάνεται·

Μηδέποτε χρήστης πικρὸς γένῃ ἀνδρὶ πένητι.

Ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι.
ΣΩ. Πόθεν δ' ὑπόχρεως σαυτὸν ἔλαθες γενόμενος;
ΣΤΡ. Νόσος μ' ἐπέτριψεν ἱππικὴ, δεινὴ φαγεῖν.
Ἀλλά με δίδαξον τὸν ἕτερον τοῖν σοῖν λόγοιν,
Τὸν μηδὲν ἀποδιδόντα. μισθὸν δ' ὅντιν' ἂν

ΣΧΟΛΙΑ

240. Τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι] Τουτέστιν, εἰς ἐνέχυρον ἀφαιροῦμαι τὴν ἐνυπάρχουσαν οὐσίαν, οἷον ἱμάτια, καὶ σκεύη, καὶ ἄλλα.

241. Πόθεν δ' ὑπ.] Ὡς ὑπὸ νοσήματός τινος εἰσήγαγε τὸν λόγον. εἰώθαμεν γὰρ ἐν τῇ συνηθείᾳ πυνθανόμενοι τῶν καμνόντων λέγειν, πόθεν δὲ συνέβη γενέσθαι τὴν νόσον; διὸ κἀκεῖνος ἑξῆς λέγει, νόσος μ' ἐπέτριψεν ἱππική. ἐκ ποίας δέ τινος, φησὶν, αἰτίας ἔλαθες σεαυτὸν πολλοῖς ὑποπεσὼν δανείοις.

242. Νόσος] Ἔστι γὰρ ὡς ἀληθῶς νόσος καὶ τὸ ἵππους τρέφειν. δαπανηρὸν γὰρ, καὶ οὐκ ἔχον τοὺς καρποὺς ἀξίους τοῦ ἀναλώματος. Ἐπέτριψε δὲ, οἷον ἐξέτριψε, καὶ κατεδαπάνησε.

Δεινὴ φαγεῖν] Καταναλῶσαι. Δεινὴ, δαπανηρά. ἅμα δ' ὅτι τὰ δύσπεπτα τῶν σιτίων νόσων πρόξενα γίνεται.

Πράττῃ μ', ὀμοῦμαί σοι, καταθήσειν, τοὺς θεούς.
ΣΩ. Ποίους θεοὺς ὀμεῖ σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ
Ἡμῖν νόμισμ' οὐκ ἔστι. ΣΤΡ. Τῷ γὰρ ὄμνυτ'; ἢ
Σιδα-

ΣΧΟΛΙΑ

245. Ὀμοῦμαί σοι] Ἀντὶ τοῦ, ὃν σύνθωμαι μισθόν σοι τελεῖν, ὄμνυμι τοὺς θεοὺς τοῦτόν σοι δοῦναι. τοῦτο δὲ εἶπεν, ἵνα διαβάλλῃ αὐτόν.

246. Ποίους θεούς] Ταῦτα ἴσως αἰνίττεσθαι δύναται πρὸς τὴν διαβολὴν τοῦ Σωκράτους, ἥν τινες διέβαλλον αὐτὸν, ὡς ἠσέβει, λέγοντες περὶ τὸ θεῖον ὀμνύναι, νὴ τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ τὴν πλάτανον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὡς ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι Ξενοφῶν ἱστορεῖ, λέγων οὕτως· Πολλάκις ἐθαύμασα, τίσι ποτὲ λόγοις ἔπεισαν Ἀθηναίους οἱ γράψαντες Σωκράτη, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου τῇ πόλει. Εἶθ' ὑποβὰς ὀλίγον, Ἀδικεῖ γὰρ, φησὶ, Σωκράτης τοὺς νέους διαφθείρων, καὶ ξένα δαιμόνια εἰσάγων. ἤτοι οὖν ὡς εἰς τέλεον ἀναιροῦντος αὐτοῦ θεοὺς, τὸν λόγον ἐκδεκτέον· ἢ ὡς πολυπραγμονοῦντος, ποῖον ὀμόσει γένος θεῶν γεγονέναι. πρῶτον μὲν, τοὺς κατὰ Ὀφίωνα καὶ Εὐρυνόμην· δεύτερον δὲ, τοὺς κάτα Κρόνον καὶ Ῥέαν· οὕς τινας Ὅμηρος Οὐρανίωνας· τρίτον δὲ, Δίι τὴν ἀρχὴν καταλύσαντας τῶν ἐκείνων, οὓς Ὀλυμπίους κλήζομεν. Ἄλλως. Τοῦτό φησιν, ἐπεὶ ἐκεῖνος ὁ γέρων ἀσυναρτήτως εἶπεν,

Σιδαρέοισιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ;

ΣΩ. Βούλει τὰ θεῖα πράγματ' εἰδέναι σαφῶς,
Ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς; ΣΤΡ. Νὴ Δί', εἴπερ ἐστί γε.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

ὡς νομίσματα αὐτῷ καταθήσειν τοὺς θεοὺς, ἅμα ἐπιφέρει τὸ, Ποίους ὀμεῖ σὺ θεούς; οὐχ ὡς ἄλλοις αὐτὸς χρώμενος θεοῖς, ἀλλ' ὅτι ὤμοσεν, ὡς νόμισμα καταθήσειν τοὺς θεούς.

248. Σιδαρέοισιν] Τοῦ νομίσματος σημαίνοντος δύο, τό τε νόμιμον ἔθος, καὶ τὸ τύμμα τοῦ τετυπωμένου χαλκοῦ, ἢ χρυσοῦ, ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ ὁ Στρεψιάδης ἐδέξατο, καὶ οὐ πρὸς τὸ ὑπὸ Σωκράτους ῥηθὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔμιξεν ἀμφότερα. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, τίσιν ὄμνυτε θεοῖς· ἢ τίνι χρῆσθε νομίσματι. λεπτοῖς δὲ νομίσμασι φαίνονται κεχρῆσθαι Βυζάντιοι. διὸ καὶ Δωρικῶς εἶπεν. ἔνιοι δὲ κατὰ πολυμάθειαν δωρίζουσιν. Πλάτων Πεισάνδρῳ·

Χαλεπῶς ἂν οἰκήσαιμεν ἐν Βυζαντίοις,
Ὅπου σιδαρέοισι νομίσμασι χρῶνται.

Ἄλλως. Ἐδόκει τὸ τῶν Βυζαντίων νόμισμα ἐλάχιστον εἶναι πάντων καὶ φαυλότατον, ἅτε σιδηροῦν ὑπάρχον, ἢ ὅτι ἐκεῖ μέταλλον ἦν, ἐν ᾧ ὤμνυον.

249. Βούλει τὰ θεῖα πράγματ'] Οὐχ ὡς θεοὺς ἡγούμενος τοὺς παρὰ τοῖς ἄλλοις νομιζομένους, τὰ θεῖα λέγει οὕτως· ἀλλ' οἷον τὰ ἀξιοθέατα, καὶ ὄντως μεγάλα καὶ τίμια.

252.

ΣΩ. Καὶ ξυγγενέσθαι ταῖς Νεφέλαισιν εἰς λόγους,
Ταῖς ἡμετέραισι δαίμοσιν; ΣΤΡ. Μάλιστά γε.
ΣΩ. Κάθιζε τοίνυν ἐπὶ τὸν ἱερὸν σκίμποδα.
ΣΤΡ. Ἰδοὺ κάθημαι. ΣΩ. Τουτονὶ τοίνυν λαβὲ
Τὸν στέφανον. ΣΤΡ. Ἐπὶ τί στέφανον; οἴμοι Σώκρατες·
Ὥσπερ με τὸν Ἀθάμανθ᾽ ὅπως μὴ θύσετε.
ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

252. Δαίμοσι] Ὡς εἰ ἔλεγε, τοῖς καπνοῖς, ταῖς σκιαῖς ταῖς ἡμετέραις θεαῖς. τὰ γὰρ μηδενὸς ἄξια, καπνοὺς καὶ σκιὰς καὶ νεφέλας ὀνομάζομεν. Εὔπολις ἐν Αὐτολύκῳ· Καπνοὺς ἀποφαίνει καὶ σκιάς. Ἁρμοζόντως δὲ τῶν φιλοσόφων ἐπιγράφει ταύτας εἶναι θεάς, ἐπειδὴ, ὡς ἔφημεν, περὶ τὰ οὐράνια μᾶλλον ἐπτόηνται.

253. Σκίμποδα] Τὸν κράβατον σκίμποδα λέγουσιν Ἀττικοί. οἱ δέ φασι σκιμπόδιον. ἰδίως δὲ λέγουσιν τὸ χωλὸν κραβάτιον. Σκιμπάζειν γάρ, τὸ χωλαίνειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἴρηται· παρὰ τὸ σκαμβοὺς ἔχειν τοὺς πόδας.

254. Τουτονὶ τοίνυν λαβέ] Καὶ τοῦτο παρεπιγραφή. Καὶ γὰρ τὸν Σωκράτη περιθεῖναι δεῖ τὸν στέφανον αὐτῷ, κἀκεῖνον λαβεῖν.

256. Ὥσπερ με τὸν Ἀθάμανθ᾽] Ἀθάμας ἐκ

Νεφέλης δύο παῖδας ἔσχεν, Φρύξον καὶ Ἕλλην. ἀφεὶς οὖν τὴν Νεφέλην θεὰν οὖσαν, θνητῇ γυναικὶ ἐμίγη. ζηλοτυπήσασα οὖν ἡ Νεφέλη, ἀπέπτη εἰς οὐρανὸν, καὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς χώραν αὐχμῷ ἐκόλαζε. πέπομφεν οὖν θεωροὺς εἰς Ἀπόλλωνα Ἀθάμας, ἐρέσθαι περὶ τοῦ αὐχμοῦ. ἡ οὖν τούτου γυνὴ θέλουσα Φρύξον καὶ Ἕλλην ἀπολωλέναι, πέπεικε διὰ δῶρον τοὺς θεωροὺς εἰπεῖν Ἀθάμαντι, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως παύσασθαι τὸν αὐχμὸν ἔχρησεν ἡ Πυθία, εἰ μὴ τοὺς τῆς Νεφέλης θύσειεν παῖδας. ἀκούσας οὖν Ἀθάμας, μεταπέμπεται τοὺς παῖδας ἐκ τῶν ποιμνίων. εἷς οὖν κριὸς ἀνθρωπίνῃ χρησάμενος φωνῇ, λέγει Φρύξῳ καὶ Ἕλλῃ τὰ περὶ τῆς σφαγῆς. φευγόντων οὖν μετὰ τοῦ κριοῦ, ἡ μὲν Ἕλλη ἐν τῷ περαιοῦσθαι τὸν ἐν Ἀβύδῳ πορθμὸν, ἀπεπνίγη πεσοῦσα ἀπὸ τοῦ κριοῦ. ὅθεν καὶ ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντος κέκληται. Φρύξος δὲ ἐποχούμενος τῷ κριῷ εἰς τὴν τῶν Κόλχων γῆν περισώζεται. ἔνθα καὶ τὸν κριὸν, ὃς ὑπὸ τῶν θεῶν χρυσόμαλλος γέγονε, θύει τῷ Ἄρει, ἢ τῷ Ἑρμῇ καὶ κατοικήσας αὐτόθι, τοὔνομα καταλέλοιπε τῷ τόπῳ. ἐκ τούτου γὰρ ἡ Φρυγία οὕτως ἐκλήθη. Ἀθάμαντα δὲ ἡ Νεφέλη δίκην αὐτῇ δώσειν διὰ τοὺς παῖδας πεποίηκε. προσαχθεὶς οὖν στεφανηφορῶν, ἐν τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαγητόμενος ὑπὸ Ἡρακλέους σέσωσται. οὕτω γὰρ Σοφοκλῆς ἐν δράματι πεποίηκε. Ἄλλως. Ἐν Ἀθάμαντι Σοφοκλέους ὑπόκειται Ἀθάμας στεφανη-

φό-

ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ πάντα ταῦτα τοὺς τελουμένους
Ἡμεῖς ποιοῦμεν. ΣΤΡ. Εἶτα δὴ τί κερδανῶ;
ΣΩ. Λέγειν γενήσει τρίμμα, κρόταλον, παιπάλη.

ΣΧΟΛΙΑ

φορῶν, ὥσπερ ἱερεῖον, δίκας εἰσπραττόμενος παρὰ Φρύξου. Ἄλλως. Τοῦτο πρὸς τὸν ἕτερον Ἀθάμαντα Σοφοκλέους ἀποτεινόμενος λέγει. ὁ γάρ τοι Σοφοκλῆς πεποίηκε τὸν Ἀθάμαντα ἐστεφανωμένον καὶ παρεστῶτα τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαγιασθησόμενον. μέλλοντα δὲ ἀποσφάττεσθαι αὐτὸν, παραγενόμενον Ἡρακλέα, καὶ τοῦ θανάτου ῥυόμενον, λέγοντα ὡς σώζοιτο ὁ Φρύξος, δι' ὃν ἔμελλεν ἐκεῖνος τεθνήξεσθαι· ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ πρεσβύτης ἔστεπται, ὥσπερ παραδείγματι τῷ κατ' ἐκεῖνον χρώμενος, δεδοικέναι φησὶν ἐκείνῳ παραπλήσια.

257. Τοὺς τελουμένους] τοὺς μυουμένους. ἐνδόξοις δὲ μυστηρίοις παραβάλλει τὰ τῶν φιλοσόφων μαθήματα, ἵνα ἔτι μᾶλλον πείθῃ προσέχειν τὸν γέροντα, ὡς θειοτέρῳ τῷ πράγματι.

259. Λέγειν γενήσει τρίμμα] Ἱκανὸς καὶ δεινὸς ἔσῃ λέγειν. καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου, ὡς ἰταμοῦ καὶ ἀναισχύντου ῥήτορος καθαπτόμενος Αἰσχίνου, περίτριμμα ἀγορᾶς αὐτὸν καλεῖ. Τρίμμα δὲ, τετριμμένος ἐν λόγοις. Κρόταλον δὲ, εὔγλωττος, εὔστομος. ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ κροτάλου.

260 Ἀλλ' ἔχ' ἀτρέμας. ΣΤΡ. Μὰ τὸν Δί' ἐ ψεύ-
σει γέ με.

Καταπατλόμενος γὰρ παιπάλη γενήσομαι.

ΣΥ-

ΣΧΟΛΙΑ

ταῦτα δὲ λέγων λίθες συγκρέει ἄνωθεν αὐτῦ. Τρίμμα οὖν εἶπε, διὰ τὸ τρίβεσθαι τὲς λίθες. Κρόταλον δὲ, διὰ τὸ κρέεσθαι αὐτόν. Παιπάλη δὲ, διὰ τὴν τραχύτηλα· ἐπεὶ παίπαλα καλῦμεν τὰ δύσβατα. Ἄλλως. Ταῦτα λέγων ἅμα ὁ Σωκράτης εἰς τὰ θύμαλα παρατρίβων ὀρεινὲς λίθες καὶ κρέων πρὸς ἀλλήλες, συναγαγὼν τὰ ἀπὸ τέτων θραύμαλα, βάλλει τὸν πρεσβύτην, καθάπερ τὰ ἱερεῖα ταῖς ὀλαῖς εἰ θύοντες. καὶ διὰ τῦτο παίζει τοῖς ὀνόμασι. Τρίμμα μὲν, τὴν ἀπὸ τέτων ἐκπίπτεσαν λατύπην. καλῦμεν δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τὲς κακεντρεχεῖς καὶ μὴ ἁπλῆς, τρίμματα, καὶ πολυκρότες, καὶ κρόταλα. ὅθεν καὶ τὸν πρῶτον ςίχον Ὀδυσσείας οὕτως ἀξιοῦσι γράφειν τινές· Ἄνδρα μοι ἔννεπε Μῦσα πολύκροτον.

Κρόταλον] Κυρίως ὁ σχιζόμενος κάλαμος, ὁ κατασκευαζόμενος ἐπίτηδες, ὥςε ἠχεῖν, εἴ τις αὐτὸν δονοίη ταῖς χερσὶ, καθάπερ κρότον ἀποτελῶν. Τρανὸς ὢν ἔσῃ, φησὶ, καὶ τὴν φωνὴν διηρθρωμένος, καθάπερ κρόταλον.

260. Ἔχ' ἀτρέμας] Μένε ἐφ' ἡσυχίας. βαλλόμε-

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΚΟΠΗΝ ΣΤΙΧΩΝ ιϛ'.

'Αναπαιστικοὶ 'Αριστοφάνειοι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ευφημεῖν χρὴ τὸν πρεσβύτην, καὶ τῆς εὐχῆς ὑπακέειν.

Ω

ΣΧΟΛΙΑ

λόμενος γὰρ ὁ πρεσβύτης τῇ παιπάλῃ ἀποσείεται. διὸ παρακελεύει αὐτὸν μένειν. Παιπάλη δὲ κυρίως τὸ λεπτομερὲς τοῦ ἀλεύρου.

Οὐ ψεύσει γέ με] Τουτέστιν ἀπατήσεις. ὅτι μηδὲν ὧν ἐπαγγέλλεται Σωκράτης, ψεύδεται. Πληρωθεὶς γὰρ, φησὶ, τούτων, λέγω δὴ τῶν τριμμάτων τῶν λίθων καὶ τῆς λαλύπης, ἣν ἔφαμεν παιπάλην καλεῖσθαι, γενήσομαι παιπάλη. Ἄλλως. Τῇ χιόνι πατλόμενος, ἐὰν ἔλθωσιν αἱ Νεφέλαι. λέγεται δὲ παιπάλη, τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου· ἀφ' οὗ παλύνειν, τὸ λευκαίνειν· ὡς τὰ, πολλὰς δὲ χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας. Ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνος εἶπε, γενήσῃ τρίμμα, κρόταλον, παιπάλη· αὐτὸς ἔπαιξε παρὰ τὴν παιπάλην, τουτέστι, τὸ ἄλευρον· εἰπὼν καταπατλόμενος.

262. Εὐφημεῖν χρὴ] Ἡ συστηματικὴ αὕτη ἀμοι-

Ὦ δέσποτ' ἄναξ, ἀμέτρητ' ἀὴρ, ὃς ἔχεις τὴν γῆν μετέωρον,

Λαμπρός τ' αἰθὴρ, σεμναί τε θεαὶ Νεφέλαι βροντησικέραυνοι,

ΣΧΟΛΙΑ

ἀμοιβαία τοῦ ὕμνου εἴσθεσις ἐστιν, ἐκ στίχων ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν ιβ'. ὧν τελευταῖος,

Ἐπακούσατε δεξάμεναι θυσίαν, καὶ τοῖς ἱεροῖσι χαρεῖσαι.

Καλεῖται δὲ τὸ μέτρον τοῦτο Ἀριστοφάνειον, ὡς εἴπομεν. τὰ τοιαῦτα δὲ εἴδη καλεῖται ἑτερόστροφα. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος. Ἄλλως. Εὐφημεῖν χρή. Ταῦτα πρὸς τὸν Στρεψιάδην. παρακελεύεται γὰρ αὐτὸν σιωπᾶν καὶ εὐφημεῖν, ἵνα εὔξηται, καὶ μηδὲν βλάσφημον εἰπεῖν.

263. Ἀμέτρητ' ἀὴρ] Ἀκατάληπτε καὶ ἀναρίθμητε. τὸν δὲ ἀέρα προσεύχεται· ἐπεὶ αἱ νεφέλαι τούτου. Μερικοῖς φιλοσόφων λόγοις, ἀέρα βούλεται εἶναι τὸ πᾶν· οἱ καὶ τὴν ἐν ἡμῖν ψυχὴν ἀέρα καὶ πνεῦμα ἐδογματίσαντο.

Ὃς ἔχεις] Ὃς παρείληφας τὴν γῆν καὶ βαστάζεις. δόξα γάρ τις ἐθρυλλεῖτο τῶν φυσικῶν, ὅτι πλατεῖα οὖσα ἡ γῆ, ὀχεῖται ἐν τῷ ἀέρι.

264. Λαμπρὸς τ' αἰθὴρ] Ἰδίως τὸ τοῦ ἡλίου φῶς αἰθὴρ καλεῖται, ἀπὸ τοῦ αἴθειν, ὅ ἐστι πυροῦν. θερμὸς γὰρ ὁ ἥλιος καὶ διάπυρος. διόπερ εὐκαί-

265 Ἄρθητε, φάνητ', ὦ δέσποιναι, τῷ Φροντιστῇ μετέωροι

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

καίρως ὁ ποιητὴς τῷ ἐπιθετικῷ ἐχρήσατο, Αἰθέρα λαμπρὸν, εἰπών.

Σεμναί τε θεαί] Οὐχ οὕτω λέγει τὰς νεφέλας, σεμνὰς, ὡς τὰς Ἐριννύας, ἃς ἐκτρεπόμενοι πάντως ἂν ὀνομασὶ λέγειν, Εὐμενίδας αὐτὰς καὶ Σεμνὰς θεὰς προσηγόρευσαν. τὸ γὰρ σιωπηλὸν, σεμνὸν νενόμισται.

Βροντησικέραυνοι] Ἀλλήλων γὰρ προσερχομένων τῶν νεφελῶν, πῦρ ἐξάπτεται ἐκ τῆς πυκνῆς ἐκτρίψεως. ἰδίως δὲ κἀνταῦθα τῷ συνθέτῳ τούτῳ κέχρηται. δοκοῦσι γάρ πως αἱ Νεφέλαι προδεικνύναι καὶ προσημῆναι ἡμῖν τοὺς τε ὄμβρους καὶ τὰς χαλάζας τοῦ οὐρανοῦ, ὅτε βροντᾷ, ἢ ἀστράπτει, ἢ ὅτε σκηπτοὺς ἐπιπέμπει. ἐκ τῶν Νεφελῶν φησι τὴν ἀστραπὴν καὶ βροντὴν συγκρουομένας ἀποπέμπειν.

265. Ἄρθητε] Φυσικώτερον ἐχρήσατο τούτῳ τῷ λόγῳ, Ἄρθητε, εἰπών· οἱονεὶ, ἐπάρθητε. φασὶ γὰρ τὰς Νεφέλας εἰς ὕψος αἴρεσθαι κατ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ τῆς θαλάσσης.

Τῷ Φροντιστῇ] Δύναται καὶ ἐπὶ τοῦ Σωκράτους καὶ ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου νοεῖσθαι. ἐπὶ μὲν τοῦ Σωκράτους, ἵνα ἡ παρακαλῶν αὐτῷ φαίνηναι τὰς Νεφέλας. ἐπὶ δὲ τοῦ γέροντος, ὡς ἤδη συγκαταριθ-

ΣΤΡ. Μήπω, μήπωγε, πρὶν ἂν τϋτὶ πλύξωμαι, μὴ καταβρεχθῶ.
Τὸ δὲ μὴ κυνῆν οἴκοθεν ἐλθεῖν ἐμὲ τὸν κακοδαίμον' ἔχοντα.

ΣΩ. Ἔλθετε δῆτ', ὦ πολυτίμητοι Νεφέλαι, τῷδ' εἰς ἐπίδειξιν,
Εἴτ' ἐπ' Ὀλύμπυ κορυφαῖς ἱεραῖς χιονοβλήτοισι κάθησθε,

ΣΧΟΛΙΑ

ριθμοῦντ@ αὐτὸν τῦ Σωκράτυς τῷ τῶν φιλοσόφων συλλόγῳ.

266. Μήπω, μήπωγε] Ἐπαναδίπλωσις καλεῖται τὸ τοιῦτον σχῆμα, τὸ δὶς αὐτοῖς ὀνόμασι χρῆσθαι ἐμφανῶς. ἔςι δὲ παρεπιγραφή. διπλασιάσας γὰρ τὸ ἱμάτιον περιβαλέσθαι φησὶν αὐτὸ θέλειν ὑπὲρ τῦ σκέπεσθαι καὶ ἧττον αὐτῦ καθικέσθαι τὸν ὑετὸν τῦ σώματ@. ἡ γὰρ ἀρχὴ τῶν Διονυσίων χειμῶν@ ἄγεται.

267. Τὸ δὲ μὴ κυνῆν] Περικεφαλαίαν, ἀγροίκων φόρημα. οὕτω δὲ ἐκλήθη, ἐπειδὴ πρῶτον ἀπὸ κυνείων δερμάτων ἦν.

Ἔχοντα] Οὐ μωρὸν δηλονότι, ὀκ ἀνόητον. ἐλλειπὲς γὰρ εἴρηται.

269. Χιονοβλήτοισι κάθησθε] Ἀντιπαρατάττεται Ὁμήρῳ λέγοντι,

Εἴτ' Ὠκεανοῦ πατρὸς ἐν κήποις ἱερὸν χορὸν ἵστατε Νύμφαις·

Εἴτ' ἄρα Νείλου προχοαῖς ὑδάτων χρυσέοις ἀρύεσθε πρόχουσιν·

Ἢ Μαιῶτιν λίμνην ἔχετ', ἢ σκόπελον νιφόεντα Μίμαντος·

Επα-

ΣΧΟΛΙΑ

Οὔλυμπόν δ', ὅτι φασὶ θεῶν ἕδος ἔμμεναι.

Χιονόβλητα γὰρ τὰ ὑψηλὰ τῶν ὀρῶν, πληροῦσθαί τε καὶ διατηρεῖν τὴν χιόνα πέφυκεν. εἰώθασι δὲ καὶ τὰ νέφη τούτοις ἐπικαθῆσθαι.

270 Εἴτ' Ὠκεανοῦ πατρὸς] Καὶ τοῦτο φυσικόν φησιν, ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ πάντα τὸν ἀέρα τὴν νοτίαν τὴν ἰκμάδα καὶ τὸν ὑετὸν τούτοις ἐπιχορηγεῖν.

Νύμφαις] Λείπει ἡ σύν. ἤγουν, σὺν ταῖς Νύμφαις.

271. Προχοαῖς] Λείπει ἡ ἐπί. ἤγουν ἐπὶ ταῖς προχοαῖς τοῦ Νείλου. Πρόχουσιν δέ, ἀγγείοις.

272. Ἢ Μαιῶτιν λίμνην] Περὶ ταύτης Ἡρόδοτος μαρτυρεῖ, λίμνην εἶναι Σκυθίας. ἀπὸ τῶν ποταμῶν δὲ ἀρύονται ὕδωρ εἰς χρῆσιν. διὰ δὲ τὸ ἄδηλον, ἐκ διαφόρων τόπων καλεῖ αὐτὰς ἵνα πιστευθῇ.

Νιφόεντα Μίμαντος] Τὸ ἀεὶ νιφόμενον ὄρος Θρᾴκης ὁ Μίμας. καὶ Ὅμηρος· Παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.

273.

Ἐπακέσατε δεξάμεναι θυσίαν, καὶ τοῖς ἱεροῖ-
σι χαρεῖσαι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ τετάρτη.

ΧΟΡΟΣ, ἢ ΝΕΦΕΛΑΙ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀέναοι Νεφέλαι,
Ἀρθῶμεν φανεραί;

Δερ-

ΣΧΟΛΙΑ

273. Χαρεῖσαι] Ἡδυνθεῖσαι. γράφεται δὲ φανεῖσαι.

274. Ἀέναοι Νεφέλαι] Ἡ ἐπεισόδιος αὕτη στροφὴ καὶ ᾠδὴ τοῦ χοροῦ κώλων ἐστὶ ιϛ´, ὧν τὰ πρῶτα δύο, δακτυλικὰ πενθημιμερῆ, ἃ καλεῖται Ἀρχιλόχεια, ὡς Ἡφαιστίων φησὶ διὰ τὸ τὸν Ἀρχίλοχον τούτοις χρήσασθαι ἐν ἐπῳδῷ· ὡς τὸ, Ἐν δὲ Βατουσιάδης. Ἔχει δὲ τὸ πενθημιμερὲς, ὡς εἴρηται, πόδας δύο καὶ συλλαβήν. τὸ γ´ ἀναπαιστικὸν ἐφθημιμερὲς, ὃ καλεῖται, ὡς εἴρηται, Παροιμιακόν. ἔχει δὲ πόδας γ´, καὶ συλλαβὴν, ὡς εἴρηται. τὸ δ´, δακτυλικὸν τετράμετρον ἀκατάληκτον· ὃ καλεῖται καὶ αὐτὸ Ἀρχιλόχειον. καὶ τούτῳ γὰρ οὕτως ἐν ἐπῳδοῖς ἐχρήσατο, ὡς Ἡφαιστίων φησί. Τετράμετρον δὲ εἴρηται, διότι κατὰ μονοποδίαν

με-

Δροσερὰν φύσιν εὐάγητον,

Πα-

ΣΧΟΛΙΑ

μετρεῖται τὰ δακτυλικά. τὸ έ, ὅμοιον. τὸ ἕκτον, δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ζ΄, ὅμοιον τῷ τετάρτῳ. τὸ ή, τὸ θ΄, καὶ τὸ ί, ὅμοια. τὸ ιά, ὅμοιον τῷ πρώτῳ. τὸ ιβ΄, ἀναπαιστικὸν πενθημιμερὲς. τὸ ιγ΄, δακτυλικὸν τρίμετρον κατὰ μονοποδίαν. τὸ ιδ΄, ὅμοιον τῷ δ΄, τὸ ιέ, ὅμοιον τῷ ιϛ΄, τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν, Ἀναπαιστικὸν ἑφθημιμηρὲς· ὃ καλεῖται, ὡς εἴρηται, παροιμιακόν. ἔστι γὰρ κοινὴ συλλαβὴ τὸ πω, διὰ τὸ ἔχειν ἔμπροσθεν φωνῆεν. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος, καὶ διπλῆ ἔσω νενευκυῖα, δηλοῦσα ἔχειν ἀνταπόδοσιν. Ἄλλως. Ἀέναοι Νεφέλαι. Μετὰ τὴν τοῦ Σωκράτους εὐχὴν αἱ Νεφέλαι παρακελεύονται δῆθεν ἑαυταῖς πεισθῆναι τῇ ἐπικλήσει καὶ συναθροισθῆναι, καὶ οὕτως ἐπιφανῆναι τῷ Σωκράτει. ἐκ τούτων δὲ ὁ Χορὸς συνέστηκεν αὐτῷ. διόπερ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἔχει τὸ δρᾶμα Νεφέλαι, ἅτε ἐξ ἀέρος καὶ πνεύματος οὐσία παχυνομένη σωματοειδής. Ἀέναοι δὲ, διὰ παντὸς νάουσαι, ὡς ἀέναος ποταμὸς, ὁ ἀδιαλείπτως ῥέων. τοῦ δὲ Χοροῦ τὰς ἑκατέρωθεν λέγουσι περιόδους, οὔσας ιϛ΄ κώλων. τῶν δὲ ὑποκριτῶν μέσων ὄντων, ἐκ στίχων ζ΄ ἀναπαίστων τετραμέτρων καταληκτικῶν. καλῶς δὲ εἶπεν Ἀέναοι. εἰσὶ γὰρ ὑδάτων μητέρες. Ἀρθῶμεν δὲ, ἀναπηδήσωμεν.

276. φύσιν εὐάγητον] Πανταχοῦ φερομένην, ἢ λαμπράν.

277.

Πατρὸς ἀπ' Ὠκεανοῦ βαρυαχέος,
Ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς ἔπι
Δενδροκόμους, ἵνα
Τηλεφανεῖς σκοπιὰς ἀφορώμεθα,
Καρποὺς τ', ἀρδομέναν θ' ἱερὰν χθόνα,
Καὶ ποταμῶν ζαθέων κελαδήματα,
Καὶ πόντον κελάδοντα βαρύβρομον.
Ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀ-
Κάματον σελαγεῖται,

Μαρ-

ΣΧΟΛΙΑ

277. Ὠκεανοῦ βαρυαχέος] Ἀκολούθως τοῖς ὑπὸ τοῦ Σωκράτους εἰρημένοις· Εἴτ' Ὠκεανοῦ πατρὸς ἐν κήποις. ἀλλ' ὁ μὲν διὰ τὸ ἄδηλον, ἐκ διαφόρων αὐτὰς τόπων καλεῖ, ἵν' οὕτως τῆς ἀληθείας τυχεῖν δυνηθῇ. αἱ δὲ ἅτε τῆς ἑαυτῶν γενέσεως γινώσκουσαι τὸ ἀκριβὲς, εὐθὺς διώρισαν, καὶ πόθεν αὐτὰς ἀρθῆναι δεήσει. Ἄλλως. Βαρυαχέος, τοῦ μέγα ἠχοῦντος. οἱ γὰρ βαρεῖς ποταμοὶ ῥέοντες, μέγαν ἦχον ἀπεργάζονται.

280. Ἵνα τηλεφανεῖς] Ὅθεν, ἀφ' ὧν ἐστιν ἰδεῖν τὰ πόῤῥω. τοῖς γὰρ εἰς ὕψος οὖσι καὶ τὰ μακρὰ καταφανῆ. τὸ δὲ ἵνα ἀντὶ τοῦ ὅπου. ἢ τὸ ἵνα ἀφορώμεθα ἐστὶν ἀντὶ τοῦ, ὅθεν. κέχρηται δὲ ἐπιῤῥήματι τῷ ἐν τόπῳ, ἀντὶ τοῦ ἐκ τόπου.

285. Σελαγεῖται] Ἀντὶ τοῦ κατὰ λάμπεται. ἔοικε

δὲ

Μαρμαρέαισιν ἐν αὐγαῖς.
Ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον,
Ἀθανάταις ἰδέαις ἐπιδώμεθα
Τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΚΟΠΗΝ ΣΤΙΧΩΝ ζ'.

ΣΩ. Ὦ Μέγα σεμναὶ Νεφέλαι, φανερῶς ἠκούσατέ μου καλέσαντος.
Ἤθου

ΣΧΟΛΙΑ

δὲ λέγειν τὸν ἥλιον. ἐπεὶ γὰρ οἱ Τραγικοὶ εἰώθασι ὀφθαλμὸν ὀνομάζειν αὐτὸν, τοιαύτη δόξα ἐστὶ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, ὄμμα αἰθέρος καλεῖν τὸν ἥλιον.

288. Ἀθανάταις ἰδέαις] Ἐπεὶ καὶ γυναικοειδεῖς εἰσιέναι μέλλουσι, τοῦτο λέγουσιν, ἐμπαρασκευαζόμεναι τὴν εἴσοδον, ὡς ὅμοιαι μὲν τοῖς ἄλλοις θεοῖς οὖσαι, περικείμεναι δὲ νέφους τινὰ φύσιν. Ἄλλως. Ἀθανάτης ἰδέας κεῖται. καί ἐστιν ἑνικὸν ἐν γενικῇ πτώσει. μέλλει δὲ τὰς Νεφέλας γυναικομόρφους εἰσάγειν ἐσθῆτι ποικίλῃ χρωμένας, ἵνα τὰ τῶν οὐρανίων φυλάττωσι σχήματα. τὸ δ' ἐπιδώμεθα, ἀντὶ τοῦ ἐπιφανῶμεν, ἐπισκέψωμεν. ἵνα γυναῖκας εἰσαγάγῃ τὰς τοῦ χοροῦ, ἐπίδωμεν καὶ σκεψώμεθα.

290. Ὦ μέγα] Τὸ μερικὸν τοῦτο ἀμοιβαῖον σύστημα

Ἤθȣ φωνῆς ἅμα καὶ βροντῆς μυκησαμένης
θεοσέπ]ȣ;

ΣΤΡ. Καὶ σέβομαί γ', ὦ πολυτίμητοι, καὶ
βȣλομαι ἀνταποπαρδεῖν

Πρὸς τὰς βροντάς. ȣ̈τως αὐτὰς τετρεμαίνω
καὶ πεφόβημαι.

Κ'

ΣΧΟΛΙΑ

ςημα ἐκ ςίχων ἐςὶν ἀναπαιςικῶν τέ]ραμέτρων καταληκ]ικῶν ζ. ὡς ἐῤῥέθη. λέγεται δὲ τȣ̃το σύςημα κα]ὰ περικοπὴν ἀνομοιομερὲς, ὡς Ἡφαιςίων φησίν. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφ☉.

291. Ἤθȣ φωνῆς] Ἐν ταῖς κωμῳδίαις τινὲς τὰ καλȣ́μενα ἠχεῖα, ὧν ὁ κ]ύπ☉ σχημα]ίζεται εἰς βρον]ῆς ἀπήχησιν. Ἔςι δὲ καὶ ἐν τῇ σκηνῇ μηχάνημά τι, ὃ καλεῖται βροντεῖον, ἀμφορεὺς μεςὸς ψηφίδων ἀντιβαλλομένων εἰς χαλκοῦν λέβη]α.

292. Καὶ σέβομαί γ'] Ἀν]ὶ τȣ̃ προσκυνῶ, ἢ κα]απέπληγμαι. δεῖ δὲ καὶ τοῖς τȣ́τȣ σχήμασιν ἐνδείκνυσθαι, τὸ δεδι]]όμενον, καὶ ἐπὶ τῇ παρȣσίᾳ τῶν Νεφελῶν ἐκπεπληγμένοι. σέβεται δὲ ὡς σεβασμίας ὑπὸ θεῶν καὶ τιμωμένας. καὶ προσκυνῶν δὲ δῆθεν ταῦτα λέγει.

Ἀ]αποπαρδεῖν] Ἀν]ὶ τȣ̃, κ]υπῆσαι, καὶ ἀν]ηχῆσαι. περὶ δὲ τὴν βροντὴν ἔπαιξεν, ὁμοιῶν αὐτῇ της πορδῆς τὸν ἦχον.

293. Πρὸς τὰς βροντάς] Μηχανή ἐςιν, ὃ κα-

Κ' εἰ θέμις ἐςὶ νυνί γ' ἤδη, κ' εἰ μὴ θέμις ἐςὶ, χεσείω.

ΣΩ. Οὐ μὴ σκώψῃς, μηδὲ ποιήσῃς, ἅπερ οἱ τρυγοδαίμονες οὗτοι·

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

καλεῖται βροντεῖον, ὑπὸ τὴν σκηνὴν ὃ ἦν ἀμφορεὺς, ἔχων ψηφῖδας θαλασσίας. ἦν δὲ λέβης χαλκοῦς, εἰς ὃν αἱ ψῆφοι κατήρχοντο, καὶ κυλιόμενοι ἦχον ἀπετέλουν

Τετρεμαίνω] Τρέμω, παραγώγως. ἐπίτηδες δὲ ἐξέτεινε τὴν λέξιν τερατευόμενος.

294. Κ' εἰ θέμις ἐςί] Καὶ εἰ εὐσεβές ἐςι, καὶ ὅσιον, καὶ εἰ μὴ εὐσεβές. ὡς ὑπὸ τοῦ φόβου προειλημμένος, καὶ μὴ δυνάμενος ἑαυτὸν ἀνασχεῖν ἔτι. ὁ γὰρ ἐπιςάμενος, ὅτι μὴ δέοντα ποιεῖ, εἶτα τοῦτο οὐδὲν ἧττον ποιῶν, ὑπὸ μείζονος ἀνάγκης ἐξαγόμενος εἰς τὸ παρανομεῖν δείκνυσιν ἑαυτόν.

295. Οὐ μὴ σκώψῃς] Τοῦτο ὁμοῦ μὲν ὁ Σωκράτης, καὶ ὡς περιφρονῶν τὰ ἀνθρώπινα, πιςῶς λέγει, καὶ τοὺς τῆς κωμῳδίας ποιητὰς ἡγούμενος ἀθλίους. ὁμοῦ δὲ καὶ Ἀριςοφάνης αὐτὸς μὲν οὔ· τῶν δὲ ἄλλων κωμῳδογράφων ἀτεχνεύτων· ὡς καταλιπόντων μὲν τὴν ποίησιν, τοῦ δὲ σκώπτειν ἐχομένων.

Οἱ τρυγοδαίμονες] Οἱ ποιηταὶ ἐπειδὴ τὴν τρύγα χριόμενοι, ἵνα μὴ γνώριμοι γένωνται, οὕτω τὰ αὐτῶν ᾖδον ποιήματα κατὰ τὰς ὁδοὺς ἁμάξης ἐπι-

Ἀλλ' εὐφήμει. μέγα γάρ τι θεῶν κινεῖται σμῆνος ἀοιδαῖς.

ΑΝΤΩΔΗ, ΚΩΛΩΝ ις'.

ΧΟ. Παρθένοι ὀμβροφόροι,

Ἐλ-

ΣΧΟΛΙΑ

καθήμενοι. διὸ καὶ παροιμία· Ὡς ἐξ ἁμάξης λαλεῖ, ἤγουν ἀναισχύντως ὑβρίζει. τοῦτο δὲ ἐποίουν οἱ κωμικοὶ ποιηταί. Ἄλλως. Οἱ Κωμικοὶ, παρὰ τὸ κακοδαίμονες· ἐπεὶ πολλοὶ τῇ αἰσχροποιΐᾳ ἐχρῶντο. Κακοδαίμονες δὲ, παρ' ὅσον ἀφέμενοι τῶν θείων, περὶ τὸ σκώπτειν τρέπονται.

296. Σμῆνος ἀοιδαῖς] Κυρίως μὲν τὸ σύστημα τῶν μελισσῶν. Ὅμηρος δὲ κέχρηται τῇ τροπῇ ἐπὶ εὐγλωττίας ἐπαινῶν τὸν Νέστορα·

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Ὅπερ ἐστὶν ἑσμὸς, τουτέστι σμῆνος τῶν Ἀριστοφάνους ᾠδῶν.

297. Παρθένοι ὀμβροφόροι] Ἡ ἀντωδὴ αὕτη τοῦ χοροῦ κώλων ἐστὶν ὁμοίων τῇ ᾠδῇ δεκαέξ· ὧν ὁ τελευταῖος,

Καὶ μοῦσα βαρύβρομος αὐλῶν.

Ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ, ἡ μὲν κατ' ἀρχὰς τοῦ κώλου, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος. καὶ ἀμφότεραι ἔξω νενευκυῖαι. δηλοῦσαι, ὅτι τέλος ἔχει τὰ ἀποδεδομένα. Τινὲς δὲ εἰς τὸ παρθένοι στίζουσι, τὸ πα-

λίμ-

Ἔλθωμεν λιπαρὰν

Χθόνα

ΣΧΟΛΙΑ

λύμβολον τῶν Νεφελῶν παρισάντες. ἄμεινον δὲ εἰς τὸ ὀμβροφόροι σίζειν. Ἄλλως. Τοῦτο οὐχ ὑφ' ἓν ἀναγνωσέον, οὐδ' ὡς ἐπίθετον τῶν Νεφελῶν. τὸ ὀμβροφόροι νῦν ἐκληπτέον· ἀλλ' ὡς αὐτὸ καθ' αὐτὸ πρᾶγμα δηλοῦν. ἢ καὶ ἄμεινον μὲν ἂν εἴη ὑποσίζειν εἰς τὸ παρθένοι, συζευγνύναι δὲ τὸ ὀμβροφόροι τῷ ἐπιφερομένῳ· ἵν' ᾖ νοούμενον· Ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων γῆν ὄμβρου γέμουσαι. καὶ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ ἔννοια σώζεσθαι δύναται, ἀλλ' εὐφημότερόν ἐσιν, ὥσπερ προειρήκαμεν. αἱ Νεφέλαι παρακελευόμεναί φασιν, ὅλαι ὀμβρίας πληρωθεῖσαι τῇ τῶν Ἀθηναίων ἐπισπεύσωμεν πόλει. ἡ δὲ τοιαύτη διασολὴ ὑπεναντία τοῖς ἄνω γενήσεται προειρημένοις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὡς χρὴ τὰς Νεφέλας τὸ λοιπὸν εὐδίους εἶναι· δι' ὧν ἔφη, Ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον. ἐκεῖνο δὲ πρὸς τοῦτο ἀντιθετέον, ὅτι τὸ συμβαῖνον περὶ τὰς Νεφέλας αἰνιττόμενος ὁ ποιητὴς, πάλιμβολόν τινα καὶ παλίνσροφον ἐποίησε τὴν γνώμην αὐτῶν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ χειμῶνος εἰς εὐδίαν χωρεῖν, καὶ πάλιν ἐξ εὐδίας χειμάζειν πεφύκασι.

298. Λιπαρὰν χθόνα] Λιπαρὰς Ἀθήνας οὐκ ἀπεικότως καλοῦσι, μάλισα μὲν καὶ διὰ τὸ δόξαι πλουτεῖν τὴν πόλιν· ἔπειτα δέ τοι καὶ διὰ τὴν

Χθόνα Παλλάδος, εὔανδρον γᾶν
Κέκροπος ὀψόμεναι πολυήρατον,
Οὗ σέβας ἀῤῥήτων ἱερῶν, ἵνα Μυ-

ΣΧΟΛΙΑ

τῶν ἡμέρων τροφῶν εὕρεσιν. παρ' οἷς ἔτι καὶ νῦν τὸ λιπαρὸν τῆς ἐλαίας φυτὸν δείκνυται. Ἄλλως. Λιπαρὰν, εὐθαλῆ, τὴν πᾶσι κομῶσαν. Πίνδαρος· Λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι Ἑλλάδος ἔρεισμα κλειναὶ Ἀθῆναι. Εὔανδρον δὲ, τὴν ὑπ' ἀρίστων ἀνδρῶν παροικουμένην. Πολυήρατον δὲ, πᾶσιν ἐράσμιον.

301. Οὗ σέβας] Ὅπου σέβασμά ἐστι, καὶ ἄῤῥητα μυστήρια. ὅτι δὲ λίαν ἐσπούδαζον περὶ τὰ μυστήρια, δῆλον ἐκ τοῦ ψηφίσματος Μεγαρέων. Ἄλλως. Εἰκότως πρὸ πάντων σεμνολογοῦσι τὰ Ἐλευσίνια. Κοινωνίαν γὰρ ἔχουσι πρὸς τὰς θεὰς, ὅσον ἐκ τῆς τοῦ ἔτους φορᾶς, καὶ τῆς τῶν καρπῶν αὐξήσεως. αὗται δὲ τὸν Ἴακχον ἐχόρευσαν ταῖς Νεφέλαις μυστικαῖς, ὡς Ἡρόδοτος. Φησὶ γὰρ ἐν τῇ παρὰ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ, πολὺ λειπομένου τοῦ Ἑλληνικοῦ πλήθους τῶν νεῶν τῶν Περσικῶν, συμμαχῆσαι Ἀθηναίοις τὰς θεὰς, μέγιστον τῆς συμμαχίας ἐπιδειξαμένας καὶ ἐναργέστατον τεκμήριον. μελλόντων γὰρ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βαρβάρων εἰς χεῖρας ἥξειν, πρῶτον μὲν πλεῖστον ὅσον κονιορτὸν αἰρόμενον ἀπὸ Ἐλευσῖνος ἐπὶ τὴν συμβολὴν, παντὶ τῷ στρατῷ δῆλον γενέσθαι. εἶτα τοῦτον εἰς οὐρανὸν ἀνιόντα καὶ νέφος γινόμενον, διὰ

Μυστοδόκος δόμος,
Ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται,
Οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα,

ΣΧΟΛΙΑ

διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου χωροῦντα, τὸν Ἴακχον βοᾶν. Μυστικὸς δὲ ὁ λόγος ὁ περὶ τὰ ἀπόῤῥητα μυστήρια. λίαν γὰρ αὐτοῖς τὸ μὴ ἐξαγγέλλεσθαι ταῦτα ἐσπουδάζετο.

302. Μυστοδόκος δόμος] Τὴν Ἐλευσῖνα λέγει. Μυστικὸς, καὶ ἱερὸς, τοὺς μύστας ἐπιδεχόμενος· ἔνθα τὰ Δήμητρος καὶ Κόρης ἐπιτελεῖται μυστήρια.

303. Ἐν τελεταῖς ἁγίαις] Ἐν τελεσιουργίαις ὁσιωτάταις· τουτέστι, μυστηρίοις. Εἰκότως δὲ τὰς Νεφέλας παρήγαγε πρῶτον σεμνολογούσας περὶ τῶν μυστηρίων, ἐπεὶ ἔχουσί τινα πρός τε τὰς θεὰς αὐτὰς, καὶ τοὺς διὰ ταύτας καρποὺς τελειωμένους οἰκειότητα. εἰ γὰρ τῶν Νεφελῶν τὸ ὕειν, ἀδύνατον δὲ καρποὺς ἄνευ ὄμβρων γεωργεῖν, πῶς οὐκ εἰκεῖος ὁ περὶ τῶν θεῶν ταῖς Νεφέλαις λόγος.

304. Οὐρανίοις τε θεοῖς] Πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν καταχθονίων, ὧν ἡ Δημήτηρ καὶ Κόρη, τὸ οὐρανίοις τε θεοῖς ἐπήγαγεν· ὑπερβαλλόντως εὐσεβῆ βουλόμενος ἀποδεῖξαι τὴν πόλιν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἑνὶ κεῖνται θεῷ· αἱ δὲ Ἀθῆναι πάντας ἀδιαφόρως τοὺς θεοὺς τιμῶσι.

Ναοί θ' ὑψιρεφεῖς, καὶ ἀγάλματα,
Καὶ πρόσοδοι μακάρων ἱερώταται,
Εὐστέφανοί τε θεῶν
Θυσίαι, θαλίαι τε,
Παντοδαπαῖσιν ἐν ὥραις·
Ἦρί τ' ἐπερχομένῳ Βρομία χάρις,
Εὐκελάδων τε χορῶν ἐρεθίσματα,

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

306. Καὶ πρόσοδοι] Θρησκεῖαι περὶ τοὺς βωμοὺς πρόσοδοι τοῖς θεοῖς καὶ προσελεύσεις.

307. Εὐστέφανοί τε] Παρὰ τὸ Ὁμηρικόν· Εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα. Αὗται γάρ εἰσιν αἱ εὐστέφανοι θυσίαι, κοσμεῖν μὲν καὶ στεφανοῦν ναούς· πληροῦν δὲ τοὺς βωμοὺς ἱερῶν καὶ θυμιαμάτων. † Ἢ ὅτι στηφανηφοροῦντες τὰς θυσίας ἐτέλουν. †

308. † Θαλίαι] Εὐδαιμονίαι, εὐθηνίαι, ἀκμαὶ, εὐφροσύναι, πανηγύρεις. †

309. Παντοδαποῖς ἐν ὥραις] Διηνεκῶς, παντὶ καιρῷ. διὰ τὸ θρησκεύειν πάντας θεοὺς, καὶ πανηγυρίζειν ἀεὶ, θύουσι διαπαντὸς καὶ διηνεκῶς.

310. Ἦρί τ' ἐπερχομένῳ] Τὴν παροῦσαν ἑορτὴν λέγει· τουτέστι τὰ Διονύσια. Ἀρχομένου γὰρ τοῦ ἦρος, ἀγῶνες, ἐν οἷς αἱ ἅμιλλαι τῶν χορῶν.

311. Εὐκελάδων τε χορῶν] Προσηύλουν γὰρ

τοῖς

Καὶ μῦσα βαρύβρομος αὐλῶν.

ΣΤΡ. Πρὸς τοῦ Διὸς, ἀντιβολῶ σε, φράσον, τίνες εἰσ', ὦ Σώκρατες, αὗται,

Αἱ φθεγξάμεναι τοῦτο τὸ σέμνον; μῶν ἡρῷναί τινές εἰσιν;

ΣΧΟΛΙΑ

τοις Τραγικοῖς καὶ τοῖς Κωμικοῖς. ἐπηύλουν δὲ προηγουμένως τοῖς Κυκλίοις χοροῖς. εὐκελάδων δὲ, τῶν εὐμούσων καὶ ἡδέων χορῶν. Ἐρεθίσματα δὲ, ἤγουν ἅμιλλαι, ἢ ὄργανα μουσικά. τοῖς γὰρ Διονυσίοις τοὺς Κυκλικοὺς χοροὺς ἵστασαν, καὶ ἠγωνίζοντο οἱ Κωμικοὶ καὶ οἱ Τραγικοὶ ποιηταὶ, ἀναγορεύοντες τὰ ὑπόγυιον αὐτοῖς πεποιημένα δράματα.

313. Προς τοῦ Διός] Ἔκθεσις διπλῆς ἀμοιβαίας καθόλου, ἐκ στίχων ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν ρκε. ὧν τελευταῖος,

Διὰ τοὺς ἵππους τοὺς κοππατίας καὶ τὸν γάμον, ὅς μ' ἐπέτριψεν.

Καλεῖται δὲ τό μέτρον Ἀριστοφάνειον, ὡς εἴρηται. ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

314. Τοῦτο τὸ σεμνόν] Λεληθότως, φασὶν, ἑαυτὸν ἐπαινεῖ, σεμνὸν εἶναι λέγων τὸ μέλος. ἔστι γὰρ τοῦτο ἀληθές. ὁ δὲ τὸν ἔπαινον ἐπὶ τὰς Νεφέλας τρέπων, οὐκ οἴεται φορτικὸς εἶναι.

Μῶν ἡρῷναι] Ἀττικὴ ἡ σύνταξις, τὸ, ἡρῷναι ὡς ἠΐθεοι, ἤθεοι. κατὰ δὲ τὸ ἀρχαῖον καὶ σύνη-

ΣΩ. Ἥκιστ᾽, ἀλλ᾽ οὐράνιαι Νεφέλαι, θεαὶ ἀνδράσιν ἀργοῖς,
Αἵπερ γνώμην καὶ διάλεξιν καὶ νοῦν ἡμῖν παρέχουσιν,
Καὶ τερατείαν, καὶ περίλεξιν, καὶ κροῦσιν, καὶ κατάληψιν.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

θες αὐτῷ, ἐνθάδε τρισυλλάβως προήνεγκε τὸ ἡρῷναι.

315. Ἀνδράσιν ἀργοῖς] Διασύρει δὲ αὐτοὺς πάλιν. Ὠφέλιμοι, φησὶ, τοῖς ἀνθρώποις ἀπράκτοις. οἱ γὰρ ἀργοὶ κεχήνασιν εἰς τὰς Νεφέλας.

316. Αἵπερ γνώμην] Αἵπερ σύνεσιν καὶ φρόνησιν, ὡς τὰ δέοντα νοεῖν· καὶ διάλεξιν, λόγων ἐμπειρίαν· ὥστε τὰ νοηθέντα φράζειν δύνασθαι.

Νοῦν] Σύνεσιν.

317. Τερατείαν] Ψευδολογίαν.

Περίλεξιν] Περιττολογίαν, περίφρασιν.

Κροῦσιν] Ἀπάτην, δοκιμασίαν, παραλογισμόν.

Κατάληψιν] Εὕρεσιν. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ διεξοδικώτερον ἑρμηνευτέον ἂν εἴη πάλιν ἐπαναλαβόντας. Διάλεξιν τοίνυν, λόγων ἐμπειρίαν, ὡς ἔφαμεν. ὥστε τὰ νοηθέντα δύνασθαι ἑρμηνεύειν. διαφέρει δὲ διάλεκτος καὶ διάλεξις. Διάλεκτος μὲν γάρ ἐστι, φωνῆς χαρακτὴρ ἐθνικός. Διάλεξις δὲ, τῆς συνήθους φωνῆς ἐπὶ τὸ σεμνότερον ἐκτροπὴ, καὶ ἐπὶ

τὸ

ΣΤΡ. Τȣτ' ἄρ' ἀκȣσασ' αὐτῶν τὸ φθέγμ'
ἡ ψυχή μȣ πεπότηται,
Καὶ λεπτολογεῖν ἤδη ζητεῖ, καὶ περὶ καπνȣ
ςενολεσχεῖν,

ΣΧΟΛΙΑ

τὸ ἀγροικότερον. Τερατείαν δὲ, τερατολογεῖν καὶ ἀπίθανα διηγεῖσθαι, καὶ λέγειν πράγματα ἐπέκεινα τῶν ἀνθρωπίνων. Περίλεξιν δὲ, περιτlῶς καὶ περιέργως περιτείνεσθαι διὰ λόγων, καὶ δύνασθαι ἑρμηνεύειν τὸ νοηθέν· ὅπερ ἐςὶ λοιπὸν ἔργον τῆς ἐξηγήσεως τȣ λόγȣ. δείκνυσι δὲ ἐξ ὅσων συνέςηκε ῥητορική. δεῖ γὰρ νοεῖν, εἶθ' ἑρμηνεύειν, ὅπερ ἐςὶ λοιπὸν ἔργον τῆς ἐξηγήσεως τȣ λόγȣ. ἢ τὸν παραλογισμὸν, καὶ τὴν ἀπάτην· τὸ συναρπάσαι τὸν ἀκȣοντα. ἢ δοκιμασίαν· ἐπεὶ τὰ σαθρὰ κροτȣμενα δοκιμάζεται. Καταλῆψιν, τὴν γνῶσιν, καὶ αἴσθησιν, καὶ τὴν τέχνην. οὕτω γὰρ ὁριζόμεθα τὴν τέχνην, οἷον σύςημα ἐκ καταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων, καὶ τὰ ἑξῆς. Καlάληψιν δὲ εἰώθασιν οἱ Μȣσικοὶ λέγειν, ἐπειδὰν πλήξαντες τοῖς δακτύλοις, ἢ τῷ πλήκτρῳ τὰς χορδὰς, καταλάβωσι καὶ ἀποτείνωσι τὸν φθόγγον.

318. Πεπότηται] Ἀνέπτη καὶ ἀνεκȣφίσθη, καὶ μετέωρα φρονεῖ ἤδη.

319. Καπνȣ] Ἀντὶ τȣ, περὶ μηδενὸς καὶ κενῶν

Καὶ γνωμιδίῳ γνώμην νύξασ' ἑτέρῳ λόγῳ ἀντιλογῆσαι.

Ὥστ', εἴ πως ἐστὶν, ἰδεῖν ἤδη φανερῶς ἐπιθυμῶ.

ΣΩ. Βλέπε νυν δευρὶ πρὸς τὴν Πάρνηθ'. ἤδη γὰρ ὁρῶ κατιούσας

Ἥσυχ' αὐτάς. ΣΤΡ. Φέρε ποῦ; δεῖξον. ΣΩ. Χωροῦσ' αὗται πάνυ πολλαί.

Δια

ΣΧΟΛΙΑ

νῶν πραγμάτων. Στενὸς γὰρ καὶ ἀμενηνὸς καὶ ἀσθενὴς ὁ καπνός. παρὰ τὸ μεταρσιολεσχεῖν δὲ τὸ στενολεσχεῖν εἴληπται, καὶ τὸ μηδέν. καὶ τοῦτο δὲ τὸ λεπτολογεῖν διασυρμοῦ λέγει χάριν· ὡς ἰσχνὰ τῶν φιλοσόφων ζητούντων ζητήματα. ἢ ποικίλα καὶ λεπτὰ διεξέρχεσθαι, ὡς εἰς στενὸν κομιδῆ τοὺς διαλεγομένους καθιστᾶν, μὴ ἔχοντας ὅ, τι ἀπολογήσονται.

322. Βλέπε νυν] Καθ' ὑπερβατόν. Βλέπε νυν δευρὶ πρὸς τὴν Πάρνηθα ἡσύχως· ὁρῶ γὰρ ἤδη κατιούσας αὐτάς. Πάρνης δὲ ὄρος τῆς Ἀττικῆς. τοῦτο καὶ ἀρσενικῶς λέγεται· ὡς τὸ, Ἐς κόρακας ἥξω φέρων τε δεῦρο τὸν Πάρνηθα ὅλον. Καὶ θηλυκῶς, ὡς ἐνταῦθα. εἰκότως δὲ εἶπε πρὸς τὴν Πάρνηθα κατέρχεσθαι αὐτάς. πᾶσαι γὰρ αἱ τῶν ὀρέων κορυφαὶ διὰ τὸ ὕψος ἀεὶ συννεφεῖς φαίνονται.

323. Χωροῦσ' αὗται] Τὸ χωροῦσι καθ' αὑτὸ ἀνα-

Διὰ τῶν κοίλων καὶ τῶν δασέων αὗται πλάγιαι. ΣΤΡ. Τί τὸ χρῆμα;

Ὡς οὐ καθορῶ. ΣΩ. Παρὰ τὴν εἴσοδον. ΣΤΡ. Ἤδη νυν μόλις ὁρῶ.

ΣΩ. Νῦν γέ τοι ἤδη καθορᾷς αὐτὰς, εἰ μὴ λημᾷς κολοκύνταις.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἀναγνωστέον, εἶτα ὡς τοῦ πρεσβύτου οὐχ ὁρᾶν λέγοντος, προστίθησι πλέον ἐκτείνων τὴν προφορὰν τοῦ λόγου, τὸ, Αὗται πάνυ πολλαί. εἶτα ὡς οὐδὲ οὕτως ὁρῶντος, πρὸς πλείονα γνῶσιν προστίθησι καὶ τόπον. τὴν δὲ τῶν λεγομένων ἐνάργειαν τῷ τῶν ὑποκρινομένων σχήματι δείκνυσιν. δείκνυσι δὲ αὐτῷ ὄρος ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν πάρνηθα, ἐξ οὗ κατέρχονται.

326. Εἰ μὴ λημᾷς] Τῶν Νεφελῶν πλησίον οὐσῶν, ἐκεῖνος μηδ' οὕτως ὁρῶν, τοῦτο νῦν προσέθηκεν, ἵν' ᾖ τὸ νοούμενον οὕτως. Νῦν αὐτὰς ὁρᾷς, εἰ μὴ λήμας ἔχεις ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μεγάλας, ὡς κολοκύντας. Λήμη δέ ἐστι τὸ πεπηγὸς δάκρυον. Δέον δὲ εἰπεῖν ἐν λήμαις. ὁ δὲ κολοκύνταις εἶπε, δεικνύων τὴν ὑπερβολὴν τῆς λημότητος. Λείπει δὲ ἡ ἐν, ἵν' ᾖ, ἐν κολοκύνταις· ὡς τὸ νοσεῖν ἐν φρενίτιδι. Ἀποδοκιμαστέοι δὲ οἱ νοοῦντες ἔξωθεν ὁμοίας. οὐκ ὀρθῶς γὰρ ἐοίκασι λέγειν. Ὁ δὲ Λουκιανὸς ἐν τῷ πρὸς ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία

ὠνού-

ΣΤΡ. Νὴ Δί᾽ ἔγωγ᾽, ὦ πολυτίμητοι. πάντα γὰρ ἤδη κατέχουσι.

ΣΩ. Ταύτας μέντοι σὺ θεὰς οὔσας οὐκ ᾔδεις οὐδ᾽ ἐνόμιζες;

ΣΤΡ. Μὰ Δί᾽, ἀλλ᾽ ὁμίχλην καὶ δρόσον αὐτὰς ἡγούμην καὶ σκιὰν εἶναι.

ΣΩ. Οὐ γὰρ μὰ Δί᾽ οἶσθ᾽, ὅτιὴ πλείστους αὗται βόσκουσι σοφιστὰς,

Θου-

ΣΧΟΛΙΑ

ωνούμενον, οὐκ ὤκνησεν εἰπεῖν, χύτρεις λημῶντες.

327. Νὴ Δί᾽ ἔγωγε] Ἔξωθεν ὑπακούεται τὸ, ὁρῶ ὡς ἀληθῶς. ἑώρα γὰρ, πλησίον οὐσῶν.

330. Σοφιστάς] Ἐν ἄλλοις, τοὺς πεπαιδευμένους· νῦν δὲ τοὺς μετεωρολέσχας λέγει, καὶ πάντας τοὺς ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν ὁρμωμένους. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, ὅπου μηδὲ τοὺς αὐλητὰς οὕτως ἀγορεύειν ὤκνησαν. Πλάτων γὰρ οὖν ὁ κωμικὸς ἐν δράματι Σοφισταῖς, καὶ τὸν Ὀπούντιον αὐλητὴν Βακχυλίδην εἰς τοὔνομα κατέταξε τῶν σοφιστῶν. Καταχωρῶν δὲ νῦν πάσης ἐπιστήμης, παρέλαβε τὸ ὄνομα τῶν σοφιστῶν. † Σοφισταὶ, οἱ ῥήτορες καὶ οἱ ἀπατεῶνες· καὶ οἱ διδάσκαλοι, καὶ ὅσοι τῶν φιλοσόφων ῥητορικῶς ἔγραψαν. ἐνταῦθα δὲ σοφιστὰς τοὺς διδασκάλους νόει· ὡς τοὺς ἄλλους σοφίζοντας.†

331.

Θουριομάντεις, ἰατροτέχνας, σφραγιδονυχαργοκομήτας,

Κυκ-

ΣΧΟΛΙΑ

331. Θουριομάντεις] Ἀπὸ τοῦ γενικοῦ ἐχώρησεν ἐπὶ τὸ κατ' εἶδος. εἰπὼν γάρ, ὅτι πάντας αἱ Νεφέλαι τρέφουσι τοὺς σοφιστάς, ἐπήγαγε τίνας καὶ τίας Θουριομάντεις δέ, οὐ τοὺς ἀπὸ Θουρίου μάντεις, ἀλλὰ τοὺς εἰς Θούριον πεμφθέντας, ἐπὶ τὸ κτίσαι αὐτήν. ἐπέμφθησαν δὲ δέκα ἄνδρες· ὧν καὶ Λάμπων ἦν ὁ μάντις, ὃν ἐξηγητὴν ἐκάλουν. ἦν δὲ καὶ τῶν πολιτευομένων πολλάκις. λόγους δὲ συνεχῶς εἰσάγειν ἐφαίνετο περὶ τῆς εἰς Θούριον ἀποικίας. ἀλούσης γὰρ Συβάρεως Θούριοι ἐκλήθησαν ἀπὸ κρήνης Θουρίας· ὕστερον δὲ. Ἀπίαι. λέγεται καὶ Θουρία καὶ Θούριον· ὡς ἐν τῷ Ἡροδότου ἐπιγράμματι·

Ἡρόδοτον Λύξεω κρύπτει κόνις ἥδε θανόντα,
Ἰάδος ἀρχαίης ἱστορικῆς πρύτανιν.
Δωριέων πάτρης βλαστόν τ' ἄπο. τῶ γὰρ ἄπλητον
Μῶμον ὑπεκπροφυγὼν, Θούριον ἔσχε πάτρην.

Τὸ ἐθνικὸν ὁμωνύμως Θούριοι, καὶ Θουριακοί. καὶ Θουρῖνος οἶνος, ὡς Στράβων. Παυσανίας δὲ Ἄνθειαν αὐτὴν καλεῖ. Ἄλλως· Πολλῶν γενομένων μαντειῶν ἐπὶ τῆς εἰς Θουρίαν ἀποικίας, τούτους δὲ ἔφη τρέφεσθαι ἐκ τῶν Νεφελῶν, ὡς διὰ τῶν οἰωνῶν τῶν ἐν τῷ ἀέρι μαντευομένους, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ νέφη ἀποβλέποντας.

Ἰα-

Κυκλίων τε χορῶν ᾀσματοκάμπτας, ἄνδρας με-
τεωροφένακας,

Οὐ-

ΣΧΟΛΙΑ

Ἰατροτέχνας] Καὶ ἰατροὶ περὶ ἀέρων καὶ ὕδατος συνέγραψαν. ὕδατα δὲ εἰσὶ καὶ αἱ Νεφέλαι. σύνταγμα δέ ἐστιν Ἱπποκράτους περὶ ἀέρων, τόπων, καὶ ὑδάτων.

Σφραγιδονυχαργοκομητας] Τοὺς κόμη καὶ περιττοῖς δακτυλίοις τὰς χεῖρας κοσμουμένους μέχρι τῶν ὀνύχων, ὡς ὑπὸ τῶν δακτυλίων σκέπεσθαι. τῶν ὀνύχων ἐπιμελουμένους, καὶ ὁσημέραι ξύοντας αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐκλάμπειν ἄγαν· ὃ πάσχουσιν οἱ τῷ καλλωπίζεσθαι σχολάζοντες μόνον.

332. Κυκλίων τε] Αἰνίττεται εἰς τοὺς περὶ Κινησίαν καὶ Φιλόξενον καὶ Κλεομένη, καὶ τούτους εἶναι τῶν σοφιστῶν βούλεται, διθυραμβοποιοὺς χρηματίσαντας. τῶν γὰρ Κυκλίων χορῶν εἰσὶν οὗτοι διδάσκαλοι. Ασματοκαμπτας δὲ, ὅτι διὰ τὸ ἐν ἁρμονίᾳ ὑποπίπτειν αὐτῶν τὰ συγγράμματα, καμπὰς ἔχουσι πλείονας, ἃς μουσικοὶ καλοῦσι στροφὰς, καὶ ἐπῳδούς. διὸ καὶ ἐν τραγῳδίαις τὰ χορικά. Ἄλλως. Οἱ παλαιοὶ διαφθορὰν μουσικῆς ἡγοῦντο εἶναι τοὺς Διθυράμβους. καὶ προελθὼν αὐτῶν μᾶλλον καθάψεται λέγων·

Εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτ', ἢ κάμψειέν τινα καμπὴν,
Οἵας οἱ νῦν τὰς κατὰ Φρῦνιν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους,
Ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς, ὡς τὰς μούσας ἀφανίζων.

Καλ-

Οὐδὲν δρῶντας, βόσκουσ' ἀργοὺς, ὅτι ταύτας
μουσοποιοῦσιν.

ΣΤΡ. Ταῦτ' ἄρ' ἐποίουν ὑγρᾶν Νεφελᾶν στρεπταιγλᾶν δάϊον ὁρμὰν,

ΣΧΟΛΙΑ

Καλλίμαχος δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀποτεινόμενος, οὕτω περὶ αὐτῶν καθάπτεται·

- - Νόθοι δ' ἤνθησαν ἀοιδαί.

† Ἀσματοκάμπτας] Οἱ Λυρικοὶ ποιηταὶ χοροῖς καὶ αὐλοῖς καὶ λύραις τὰ ποιήματα ᾖδον. καὶ νῦν μὲν οἱ τούτων χορευταὶ ἐνταυθοῖ τὰς μετακλίσεις. καὶ τὰς καμπὰς ἐποιοῦντο. νῦν δὲ ἐνταυθοῖ, ἀκολουθοῦντες τῷ ἄσματι. λέγει οὖν τοὺς τοιούτους ποιητὰς ἀσματοκάμπτας †

Μετεωροφένακας] Τοὺς διὰ τῶν μετεώρων ἀπατῶντας. Φενακίζειν γάρ ἐστι τὸ ἀπατᾶν. περὶ δὲ τῶν Φιλοσόφων λέγει.

333. †Μουσοποιοῦσι] Ποιητικῇ ὑμνοῦσι †

334. Ταῦτ' ἄρ' ἐποίουν] Λείπει ἡ διά. μιμεῖται δὲ τοὺς Διθυράμβους. τὸ δὲ Στρεπταιγλᾶν. εἰς τὸ διεστραμμένον αὐτῶν, τὴν ἔμπροσθεν οὖσαν τῆς αὔγλης τοῦ ἡλίου καὶ σκοτίζουσαν. Νεφέλης γὰρ ἐπιτεθείσης τῷ ἡλίῳ, οὐκέτι τὰς ἀκτῖνας εἰς τὴν γῆν ἀφίησι. ταῦτα δὲ εἰς Φιλόξενον τὸν Διθυραμβοποιόν. τὸ γὰρ στρεπταίγλαν αὐτὸς εἶπεν. ἐπεὶ οὖν συνθέτοις καὶ πολυπλόκοις οἱ Διθυραμβοποιοὶ

Πλοκάμους θ' ἑκατογκέφαλα Τυφῶ, πρημαινούσας τε θυέλλας,
Εἶτ' ἀερίας, διεράς, γαμψοὺς οἰωνούς, ἀερονηχεῖς,
Ὀμ-

ΣΧΟΛΙΑ

χρῶνται λέξεσιν, κατὰ τὸν τῶν ἐκείνων ζῆλον καὶ αὐτὸς τοιαύταις χρῆται. χρῆται δ' οὖν ἄντικρυς τῷ ἐξεστραμμένῳ. Ἔστι δὲ ἡ γενικὴ τὸ, ὑγρᾶν Νεφελᾶν, καὶ στρεπταιγλᾶν· εἴπερ οὕτω γράφεται οὐ πρός τι συνταττόμενον. ἀλλ' οὕτως ἦν ἐν τοῖς ποιήμασιν ἐκείνοις· διὸ καὶ αὐτὸς οὕτως ἔθηκεν. οἱ δὲ, πρὸς τὸ δάϊον ὁρμάν· τουτέστι ταχυτάτην· ἑνὸς τὸ πᾶν εἶναι φάσκοντες. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ περὶ τοῦ δροσερᾶν Νεφελᾶν. οἱ δὲ στρεπταιγλᾶν, πρὸς τὸ ὑγρᾶν Νεφελᾶν.

335. Πρημαινούσας τε θυέλλας] Τουτέστι, συστροφὰς ἀνέμου. Πρημαινούσας δὲ, ἀντὶ τοῦ μαινομένας καὶ λάβρως φυσώσας. Πρῆσαι γὰρ τὸ φυσῆσαι.

336. Γαμψοὺς οἰωνούς] Ἤτοι τὰς καμπτούσας καὶ πλαγίους νεφέλας. ἢ τὰς ὀρνίθων ὄψεσιν εἰκασμένας· γαμψοὺς γὰρ ἐκάλουν τοὺς ὄρνιθας. αὐτίκα γοῦν καὶ αὐτὸς τῷ γαμψοὺς, οἰωνοὺς ἐπήγαγεν. Ὅμηρος· Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.

Ἀερονηχεῖς] Τὰς ἐν τῷ ἀέρι νηχομένας. παρόσον ἐν αὐταῖς νήχεται τὰ ὄρνεα· ἢ δίκην ὀρνέων ἵπτανται αἱ Νεφέλαι. ταῦτα δὲ πάντα ἔκ τινων ποιη-

Ὄμβρους θ' ὑδάτων δροσερᾶν Νεφελᾶν. εἶτ' ἀντ' αὐτῶν κατέπινον

Κεστρᾶν τεμάχη μεγάλαν ἀγαθᾶν, κρέα τ' ὀρνίθειά γε κιχλᾶν.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

ποιητῶν εἰσιν, ἄλλο ἄλλου γράψαντος, καὶ τοῦ μὲν τοῦτο, τοῦ δὲ ἐκεῖνο.

337. Εἶτ' ἀντ' αὐτῶν] Τουτέστιν, ἀντὶ τούτων, ὧν ἐποίουν εἰς τὰς Νεφέλας· διὰ τοῦτο ἤσθιον τοὺς κεστρέας καὶ τὰ ὀρνίθεια κρέα.

338. Κεστρᾶν τεμάχη] Ἰστέον, ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ τοῖς κεστρεῦσιν ἰχθύσιν αἱ κεστρέαι· ἄλλοι μὲν γὰρ τὰς μυραίνας ἀξιοῦσι καλεῖν· οἱ δὲ, ἄλλο τι διάφορον ἰχθύων γένος. Νῦν μέν τοι κεστρεῖς καλοῦμεν τοὺς κεφάλους.

Τεμάχη μεγάλαν ἀγαθᾶν] Τουτέστι, τιμίων καὶ λαμπρῶν. ἐπὶ ἰχθύων τὸ τέμαχος, καὶ ἐπὶ πλακοῦντος· ἐπὶ δὲ κρεῶν οὐκέτι. ἐδώρισε δὲ μιμούμενος τοὺς Διθυράμβους. τὸ δὲ ὅλον τείνει πρός τε τοὺς παρὰ τοῖς χορηγοῖς ἑστιωμένους, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Πρυτανείῳ ἀεὶ δειπνοῦντας.

Κρέα τ' ὀρνίθεια] Καταχρηστικῶς ἐπὶ ὀρνέων κρέα εἶπεν. τούτων δὲ μέμνηται τῶν προσῳκειωμένων Νεφέλαις ὑδάτων καὶ ὀρνέων· ταῦτα δέ φησιν, ἐπεὶ ἐν Πρυτανείῳ τινὲς αὐτῶν ἐσιτοῦντο καὶ τῶν χρησμολόγων καὶ τῶν μάντεων. βέλτιον μέν τοι

ΣΩ. Διὰ μὲν τοι τάσδ' ὀυχὶ δικαίως; ΣΤΡ. Λέξον δή μοι, τί παθοῦσαι,
Εἴπερ Νεφέλαι γ' εἰσιν ἀληθῶς, θνηταῖς εἴξασι γυναιξίν;
Οὐ γὰρ ἐκεῖναί γ' εἰσὶ τοιαῦται. ΣΩ. Φέρε ποῖαι γάρ τινές εἰσιν,
ΣΤΡ. Οὐκ οἶδα σαφῶς. εἴξασιν γ' οὖν ἐρίοισιν πεπταμένοισιν,
Κοὐχὶ γυναιξὶν μὰ Δί' οὐδ' ὁτιοῦν. αὗται δὲ ῥῖνας ἔχουσιν.

ZZ.

ΣΧΟΛΙΑ

ὑφ' ἓν ἀναγινώσκειν, κρέα τ' ὀρνίθεια, ἵνα ὁ ποιητὴς μιημονεύῃ τῶν ταῖς Νεφέλαις προσῳκειωμένων, τῶν τε ἐνύγρων καὶ τῶν πτηνῶν.

339. Διὰ μέν τοι τάσδ' οὐχὶ δικαίως] Οὐ δικαίως φησὶν ἠξιοῦντο τῆς τιμῆς καὶ τῶν δείπνων, διὰ ταῦτα τὰ εἰς τὰς Νεφέλας ὑπ' αὐτῶν γραφόμενα. οὐδὲν γὰρ ἀξιόλογον ἐποίουν.

341. † Φέρε ποῖαι γάρ τινες] Δείκνυσιν ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης, ὡς ἐν ὅσῳ τις βλέπει τὰς Νεφέλας, τοῦτο τὸ σχῆμα ἐχούσας, μεταστραφεὶς ἀλλοίας ὁρᾷ †

343. Αὗται δὲ ῥῖνας ἔχουσι] Εἰσεληλύθασιν οἱ χορευταὶ προσωπεῖα περικείμενοι μεγάλας ἔχοντα ῥῖνας, γελοῖα καὶ ἀσχήμονα. διόπερ φησὶν εἰκὸς αὐ-

ΣΩ Ἀπόκριναι νῦν ἅττ' ἄν σ' ἔρωμαι. ΣΤΡ. Λέγε νῦν ταχέως ὅ, τι βȣ́λει.

ΣΩ Ἤδη ποτ' ἀναβλέψας εἶδες νεφέλην Κενταύρῳ ὁμοίαν;

Ἢ παρδάλει, ἢ λύκῳ, ἢ ταύρῳ; ΣΤΡ. Νὴ Δί' ἔγωγ'. Εἶτα τί τȣ̃το;

ΣΩ. Γίνονται πάνθ' ὅ, τι ἂν βȣ́λωνται. κἂν μέν ἴδωσι κομήτην

Ἄγριόν

ΣΧΟΛΙΑ

αὐτὰς μὴ ἑωρακέναι, διά τὸ μὴ Νεφελῶν ἀλλὰ γυναικῶν ὄψεις ἔχειν· ὃ τὴν ἀγνωσίαν αὐτῷ παρεῖχε. δῆλον ȣ̓̃ν, ὅτι ὁπόσα ἐν τοῖς ἄνω λέλεκται χορικὰ, ȣ̓κ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὄντως λέλεκται. τȣ̃ χορȣ̃ δὲ ἔξω ἑστῶτος καὶ κρυπτομένȣ, ἡ φωνὴ μόνη τοῖς ἔνδον ἐξηκȣ́ετο· ȣ̓ γὰρ ἠδύνατο ἐντὸς εἶναι τῆς σκηνῆς αἱ μὴ καταπλᾶσαι μηδέπω. προειρήκαμεν δὲ τῶν Νεφελῶν εἶναι.

345. Κενταύρῳ ὁμοίαν] Τὸ συμβαῖνον γίνεσθαι περὶ τὰς Νεφέλας διηγεῖται· πολλάκις γάρ εἰσι νέφη παρομοιȣ́μενα ζώοις, ἢ ἀνθρωποειδῆ γιγνόμενα, ἢ ἄλλην τινὰ τοιαύτης ὄψεως ἀποπέμποντα εἰκόνα. Φησὶν ȣ̓̃ν, Οὐ χρή σε θαυμάζειν, εἰ αἱ Νεφέλαι γυναικῶν ἔχȣσι μορφὰς, καὶ ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ πολλὰς ἔχȣσιν εἰκόνας. τȣ́των δὲ ἐμνημόνευσεν, ἐκείνων ἕνεκα μόνον, δι' ὧν λοιδορῆσαί τινὰς τῶν πολιτευομένων βȣ́λεται.

347. Κομήτην] Κλεῖτον λέγει, ὃς ἦν ἐπὶ κόμῃ σκοπ-

Ἄγριόν τινα τῶν λασίων τούτων, οἷόν περ τὸν Ξενοφάντου,
Σκώπτουσαι τὴν μανίαν αὐτοῦ, Κενταύροις ᾔκασαν αὑτάς.
ΣΤΡ. Τί γὰρ ἢν ἅρπαγα τῶν δημοσίων κατίδωσι Σίμωνα, τί δρῶσιν;

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

σκωπτόμενος. Ἀγρίους δὲ καὶ καλοποδιώκτας ἐκάλουν τοὺς τὰς ἀπηγορευμένας πράξεις ποιοῦντας· τοὺς παιδεραστάς. Ἱερώνυμον δὲ λέγει τὸν Διθυραμβοποιὸν, ὃς Ξενοφάντου μὲν ἦν παῖς, περὶ παῖδας δὲ ἄγαν ἐπτόητο. λάσιον δὲ εἶχε τὸ σῶμα. ἐπεὶ οὖν καὶ οἱ Ἱπποκένταυροι λάσιον εἶχον τοῦ σώματος τὸ τῶν ἵππων μέρος, ὥστε καὶ ὁ πρὸς τοὺς Λαπίθας πόλεμος διὰ ἀκρασίαν ἔρωτος αὐτοῖς συνέστη, εὐλόγως τῶν ἐρωμανῶν τινα θεωμένας, ἐξεμοιοῦν αὐτὰς τῇ τῶν Κενταύρων ἰδέᾳ τὰς Νεφέλας παρήγαγεν.

350. Τὶ γὰρ ἢν ἅρπαγα] Οὗτος κεκωμῴδηται παρὰ Ἀριστοφάνει ὡς χρεωφειλέτης. Τίνι, φησὶν, αἱ Νεφέλαι ἑαυτὰς ἂν εἰκάσειαν, ἐὰν ἀφομοιώσασθαι θελήσωσιν ἑαυτὰς Σίμωνι, διαρπάζοντι καὶ νοσφιζομένῳ τὰ κοινά. Σοφιστὴς δὲ ὁ Σίμων ἦν, καὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ διαπρεπόντων τότε· καὶ πάντως τῶν δημοσίων τι ἐνοσφίσατο χρημάτων.

ΣΩ. Ἀποφαίνουσαι τὴν φύσιν αὐτοῦ, λύκοι ἐξαίφνης ἐγένοντο.

ΣΤΡ. Ταῦτ' ἄρα, ταῦτα Κλεώνυμον αὗται τὸν ῥίψασπιν χθὲς ἰδοῦσαι,
Ὅτι δειλότατον τοῦτον ἑώρων, ἔλαφοι διὰ τοῦτ' ἐγένοντο.

ΣΩ. Καὶ νῦν ὅτι Κλεισθένη εἶδον, ὁρᾷς, διὰ τοῦτ' ἐγένοντο γυναῖκες.

ΣΧΟΛΙΑ

των. μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ Εὔπολις, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διαβάλλων αὐτὸν ἐγκλήμασιν οὕτως· Ἐξ Ἡρακλείας ἀργύριον ὑφείλετο. Κωμῳδεῖται δὲ νῦν, ἵν' ἢ παύσηται ἁρπάζων, ἢ ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι εἰς εὐθύνας ἀγάγωσιν ὧν κατεδήδοκε.

352. Κλεώνυμον] Τοῦτον ὡς δειλὸν καὶ ἐπὶ τῆς παρατάξεως ῥίψαντα τὴν ἀσπίδα, οἵ τε ἄλλοι κωμῳδοὶ διαβάλλουσι πάντες, καὶ ἐν τοῖς Σφηξὶν ὁ αὐτός. ὡς δειλὸς δὲ ἐν πολλοῖς κωμῳδεῖται· τὸ δὲ ἐχθὲς προστέθηκεν ὡς ὑπόγυιον τοῦ Κλεωνύμου ῥιψάσπιδος γεγενημένου, τῷ καιρῷ χρώμενος εἰς αἰσχύνην τοῦ δεδρακότος· πλείονα γὰρ τὴν συμφορὰν τὰ πλάσματα ἔχει τὰ ὑπόγυια.

354. Καὶ νῦν ὅτι Κλεισθένη] Καὶ νῦν, φησὶ, διὰ τὸν Κλεισθένη ἐγένοντο γυναῖκες. οὗτος δὲ ἐπὶ κιναιδείᾳ διαβάλλεται. τοῦτον δὲ ὡς γυναικιζόμενον οὐκ Ἀριστοφάνης διαβάλλει μόνον, ἀλλὰ καὶ Κρα-

ΣΤΡ. Χαίρετε τοίνυν γ', ὦ δέσποιναι, καὶ νῦν, εἴπερ τινὶ κἄλλῳ,
Οὐρανομήκη ῥήξατε κἀμοὶ φωνὴν, ὦ παμβασίλειαι.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΚΟΠΗΝ ΣΤΙΧΩΝ νδ'.

ΧΟ. Χαῖρ', ὦ πρεσβῦτα παλαιγενὲς, ὦ θηρατὰ λόγων φιλομούσων·
Σύ τε λεπτοτάτων λήρων ἱερεῦ, φράζε πρὸς ἡμᾶς ὅ, τι χρήζεις.

Οὐ

ΣΧΟΛΙΑ

τις ἐν Πυτίνῃ, λέγων οὕτως. Ληρεῖς ἔχων, γράφ' αὐτὸς ἐν ἐπεισοδίῳ. γελοῖος ἔσαι Κλεισθένη κυβεύων ἐν τῇ τοῦ κάλλους ἀκμῇ. Τοῦτον ἰδοῦσαι, φησὶν, αἱ Νεφέλαι, εἰς γυναῖκας μετεμόρφωσαν ἑαυτάς.

357. Χαῖρ' ὦ πρεσβῦτα] Νῦν οὐχ ὡς σεμνόν τινα προσηγόρευσαν διὰ τὸν χρόνον, ἀλλ' ἀνόητον. τοὺς γὰρ δῆθεν ἀρχαίους, καὶ παλαιοὺς, πρεσβύτας ἔλεγον.

Θηρατά] Ἀντὶ τοῦ ἰχνευτὰ λόγων, ἢ ζηλωτὰ, ἢ μετιὼν λόγους.

358. Ὅτι χρήζεις] Ὅτι βούλοιο. Σωκράτει δὲ λέγουσι. τὸ δὲ λεπτοτάτων λήρων, ἀντὶ τοῦ συνετωτάτων, καὶ δυσπαρακολουθήτων λόγων.

360.

Οὐ γὰρ ἂν ἄλλῳ γ' ὑπακούσωμεν τῶν νῦν μετεωροσοφιστῶν,

Πλὴν ἢ Προδίκῳ. τῷ μὲν, σοφίας καὶ γνώμης οὕνεκα· σοὶ δὲ,

Ὅτι

ΣΧΟΛΙΑ

360. Πλὴν ἢ Προδίκῳ] Οὕτως ἡ ἀκολουθία εἶχε τοῦ λόγου. πλὴν ἢ Προδίκῳ καὶ σοί. ὁ δὲ ἄλλως τὸν λόγον ἐσχημάτισε, τὸ μὲν σοὶ καταρχὰς οὐκ εἰπὼν, ἔπειτα δὲ ἐπενεγκών. μέμνηται δὲ νῦν τοῦ Προδίκου, διασύρων, ὅτι μεγίστην δόξαν εἶχε περὶ αὐτοῦ, ὡς ὑπὲρ πάντας ὄντος τῇ σοφίᾳ. σοφιστὴς δὲ ἦν ὁ Πρόδικος, Χῖος τὸ γένος. ἤκμασε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Σωκράτους. πρῶτος δὲ οὗτος τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν ἐποιήσατο. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, καὶ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς· Τὸν ἄνδρα τοῦτον ἢ βιβλίον διέφθειρεν, ἢ Πρόδικος, ἢ τῶν ἀδελεσχῶν εἴσφρησις. Διαβάλλει δὲ αὐτὸν καὶ ἐν Ὄρνισιν οὕτω· Παρ' ἐμοῦ Προδίκῳ κλάειν εἴπητε τολοιπόν. Διδάσκαλος δέ ἦν οὗτος τοῦ ἐπικαλουμένου Κοθόρνου, ὃς τῆς τῶν Τριάκοντα τυραννίδος συμμετέσχεν. Κόθορνος δὲ ἐκαλεῖτο, ἐπεὶ καὶ τοῖς Τριάκοντα συνέσπευδε. καὶ πλάττει τὸν Ἡρακλέα τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ συντυγχάνοντα, καὶ καλουσῶν ἑκατέρων ἐπὶ τὰ ἤθη αὐτῶν, προσκλί-

Ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὼ 'φθαλμὼ παραβάλλει,

Κἀνυπόδητος κακὰ πόλλ' ἀνέχει, κἀφ' ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς.

ΣΤΡ. Ὦ γῆ, τοῦ φθέγματος· ὡς ἱερὸν καὶ σεμνὸν, καὶ τερατῶδες.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

σκλῖναι τῇ ἀρετῇ τὸν Ἡρακλέα, καὶ τοὺς ἐκείνης ἱδρῶτας προκρῖναι τῶν προσκαίρων τῆς κακίας ἡδονῶν. Ἄλλως. Ἐπὶ καθαιρέσει Σωκράτους τὸν Πρόδικον νῦν μέγαν ἀποφαίνει διαφερόντως ἔτος δὲ σοφιστὴς ἦν μετεωρολόγος· ἐπὶ κακοδίᾳ δὲ διεβάλλετο.

361. Βρενθύει] Ἀποσεμνύνεις σεαυτὸν ἐν τῷ σχήματι, καὶ ταυρηδὸν ὁρᾷς.

Καὶ τὼ 'φθαλμὼ] Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σεμνὴν τὴν ὄψιν ἔχεις. εἰσὶ γὰρ ἀνθρώπων τινὲς τοιοῦτοι σεμνοὶ μὲν φανῆναι, οὐ κατὰ τὴν ὄψιν δὲ ἔχοντες καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα. οὕτω δὲ ἐβάδιζε Σωκράτης καὶ Πλάτων. Ἄλλως. Σεμνύνῃ καὶ μέγα φρονεῖς. οἱ γὰρ ἐπιδεδωκότες αὐτοῖς, σοβαρῶς πεφύκασι βαδίζειν. ὡς τοῦ μὲν Προδίκου ὄντος σοφοῦ, τοῦ δὲ Σωκράτους κενὴν μόνον ἐπὶ σοφίᾳ δόξαν καρπουμένου.

370.

ΣΩ. Αὗται γάρ τοι μόναι εἰσὶ θεαί· τἄλλα δὲ πάντ᾽ ἐςὶ φλύαρος.

ΣΤΡ. Ὁ Ζεὺς δ᾽ ἡμῖν, φέρε πρὸς τῆς γῆς, οὐλύμπιος οὐ θεός ἐςιν;

ΣΩ. Ποῖος Ζεύς; οὐ μὴ ληρήσῃς, οὐδ᾽ ἐςὶ Ζεύς. ΣΤΡ. Τί λέγεις σύ;

Ἀλλὰ τίς ὕει; τουτὶ γὰρ ἐμοί γ᾽ ἀπόφηναι πρῶτον ἁπάντων.

ΣΩ. Αὗται δήπου, μεγάλοις δέ σ᾽ ἐγὼ σημείοις αὐτὸ διδάξω.

Φέρε, ποῦ γὰρ πώποτ᾽ ἄνευ Νεφελῶν ὕοντ᾽ ἤδη τεθέασαι;

Καί τοι ᾽χρῆν αἰθρίας ὕειν αὐτὸν, ταύτας δ᾽ ἀποδημεῖν.

ΣΤΡ. Νὴ τὸν Ἀπόλλω, τούτῳ γέ τοι τῷ νυνὶ λόγῳ εὖ προσέφυσας·

Καί

ΣΧΟΛΙΑ

370. † Καί τοι ᾽χρῆν] Ἀντὶ τοῦ, καί τοί ἐχρῆν. † Αἰθρίας ὕειν αὐτόν] Εἰ τὸ βρέχειν ἦν, φησὶν, ἐν τῇ τοῦ Διὸς ἐξουσίᾳ, καὶ μὴ τῶν Νεφελῶν ἦν τοῦτο τὸ ἔργον, ἐχρῆν αὐτὸν καθ᾽ ἑαυτὸν ὕειν ἄνευ Νεφελῶν Ἄλλως. Δοκεῖ τῆς κατὰ Μύσκελλον ἱςορίας ἔχεσθαι τὸ λεχθέν. Μυσκέλλῳ γάρ φασι χρησ-

μὸν

Καί τοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν.

'Αλλ' ὅς τις ὁ βροντῶν ἐστι, φράσον· τοῦτό με ποιεῖ τετρεμαίνειν.

ΣΩ. Αὗται βροντῶσι κυλινδόμεναι. ΣΤΡ. Τῷ τρόπῳ, ὦ πάντα σὺ τολμῶν;

ΣΩ. Ὅταν ἐμπλησθῶσ' ὕδατος πολλοῦ, κἀναγκασθῶσι φέρεσθαι

Κατακρημνάμεναι πλήρεις ὄμβρου δι' ἀνάγκην, εἶτα βαρεῖαι

Εἰς

ΣΧΟΛΙΑ

μὸν δοθῆναι, κτίζειν πόλιν, ὅπου ἂν αὐτὸν ἐξ αἰθρίας ὑετὸς λάβῃ. ὁ δὲ ᾤετο οὐκ ἄν ποτε ὑπ' αὐτοῦ κτισθήσεσθαι πόλιν, διὰ τὸ ἀδύνατον τοῦ χρησμοῦ. παραγεγενημένου δ' αὐτοῦ περὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἀμηχανοῦντος περὶ τὴν κτίσιν, παρακαθίσασαν τὴν παλλακίδα δακρύειν ἐπ' αὐτῷ ὀδυρομένην, καὶ τέλος εἰληφέναι τὸ χρηστήριον. διὸ καὶ εὐθὺς ἔκτισε τὴν πόλιν.

373. Τετρεμαίνειν] Κατὰ ἀναδιπλασιασμόν. ἀντὶ τοῦ, φρίττειν καὶ δεδιέναι. τὸ γὰρ τρέμειν καὶ πάλλεσθαι τὸ σῶμα τῶν ἄγαν εὐλαβουμένων.

376. Κρημνάμεναι] Κρεμάμεναι ἐκ τοῦ ἀέρος. οἷον, ἐπικρεμάμεναι ἀλλήλαις καὶ ἐπιβαρούμεναι· περισσὸν δὲ τὸ εἶτα.

377.

Εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσαι, ῥήγνυνται καὶ παταγοῦσιν.

ΣΤΡ. Ὁ δ' ἀναγκάζων ἐστὶ τίς αὐτάς; οὐχ ὁ Ζεὺς ὥς τε φέρεσθαι;

ΣΩ. Ἥκιστ', ἀλλ' αἰθέριος δῖνος. ΣΤΡ. Δῖνος; τουτί μ' ἐλελήθει,

Ὁ Ζεὺς οὐκ ὤν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ Δῖνος νυνὶ βασιλεύων.

Ἀτὰρ οὐδέπω περὶ τοῦ πατάγου καὶ τῆς βροντῆς μ' ἐδίδαξας.

ΣΩ. Οὐκ ἤκουσάς μου, τὰς Νεφέλας ὕδατος μεστὰς ὅτι φημὶ,

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

377. Παταγοῦσιν] Ἠχοῦσιν. Ὅμηρος· Πάταγος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων

379. Αἰθέριος δῖνος] Καὶ τοῦτο ἐθρυλλεῖτο παρὰ τοῖς φυσικοῖς τουτέστι δίνησις ἡ αἰθερία. ταῦτα δὲ ἐκ τῶν Ἀναξαγορείων λαμβάνει.

380. Δῖνος νυνὶ βασιλεύων] Ἐγγύθεν ἔλαβεν ἐκ τοῦ Διός. ὥσπερ εἰ ἔλεγε, μὴ βασιλεύειν τὸν Δία, ἀλλὰ Δῖνον οὐχ ὅτι τὴν δίνησιν ὑποβάλλει, ἐκ τούτου Δῖνος εἶπεν, ἀλλὰ κεραμοῦν ἐστὶ βαθὺ ποτήριον, ὃ καλεῖται δῖνος, ὅπερ ἄνω εὐρύτερον ὄν, κάτω εἰς ὀξὺ λήγει. τὸ γὰρ γελοῖον ἐκ τούτου εἰς τὴν τοῦ Δίνου παρείληφε διάνοιαν. 384.

Ἐμπιπλέσας εἰς ἀλλήλας παταγεῖν διὰ τὴν πυκνότητα;

ΣΤΡ. Φέρε τεῳ τῷ χρὴ πιςεύειν; ΣΩ. Ἀπὸ σαυτȢ 'γώ σε διδάξω.

385 Ἤδη ζωμȢ Παναθηναίοις ἐμπλησθεὶς, εἶτ' ἐταράχθης

Τὴν γαςέρα, καὶ κλόνος ἐξαίφνης αὐτὴν διεκορκορύγησεν;

ΣΤΡ

ΣΧΟΛΙΑ

384. Ἀπὸ σαυτȢ 'γώ σε διδάξω] Εἰς τὸ σαυτȢ, τελείαν σικτέον. ἐπεὶ συνθετόν ἐςὶ καὶ ἀμετάβατον γίνεται, ὑφ' ἓν λέγȢσι.

385. ΖωμȢ Παναθηναίοις] Ἐν τοῖς Παναθηναίοις αἱ Ἀττικαὶ τοῖς Ἀθηναίοις πόλεις, ἔπεμπον βοῦς. ὅθεν ἡ δαψίλεια τῶν κρεῶν. Ἄλλως Ἤδη ποτ' ἐν τοῖς Παναθηναίοις ἐκόρεσάς σȢ ζωμȢ τὴν γαςέρα. τὰ δὲ Παναθήναια ἑορτὴν παρ' Ἀθηναίοις εἶναι μεγίςην παρὰ πάντων ᾄδεται. ἐπεὶ Ȣν ἐν τοῖς Παναθηναίοις πᾶσαι πόλεις αἱ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀποικισθεῖσαι βȢν θυσόμενον ἔπεμπον, συνέβαινεν ἄδειαν εἶναι τῶν κρεῶν, ὥςε πληρȢσθαι πάντας καὶ παρὰ τὸ δέον ἐσθίοντας, διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν κρεῶν.

Εἶτ' ἐταράχθης] Εἶτα συνέβη κινηθῆναι καὶ διαταραχθῆναι τὴν γαςέρα

386. Καὶ κλόνος ἐξαίφνης] Καὶ ςρόφος τις καὶ

ΣΤΡ. Νὴ τὸν Ἀπόλλω, καὶ δεινὰ ποιεῖ γ' εὐθύς μοι καὶ τετάρακται,
Χ' ὥσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ, καὶ δεινὰ κέκραγεν·
Ἀτρέμας πρῶτον παππάξ· κἄπειτ' ἐπάγει παπαπαππάξ.
Χ' ὅταν χέζω, κομιδῇ βροντᾷ παπαπαππὰξ, ὥσπερ ἐκεῖναι·
ΣΩ. Σκέψαι τοίνυν γ' ἀπὸ γαστριδίου τυννουτουὶ οἷα πέπορδας·
Τὸν δ' ἀέρα τόνδ' ὄντ' ἀπέραντον, πῶς οὐκ εἰκὸς μέγα βροντᾶν

Ταῦτ'

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ εἵλιξ αὐτῇ συνέπεσε. Διεκορκορύγησε δὲ, ἀντὶ τοῦ ἤχησε. Κορκορυγεῖν γάρ ἐστι, τὸ τὴν γαστέρα λαλεῖν μόνον. ἢ ἐμιμήσατο τῇ φωνῇ τῶν ἐντέρων τὸν ἦχον.

391. Ἀπὸ γαστριδίου τυννουτουὶ οἷα] Τὸ τυννουτοὶ ποσὸν δηλοῖ· συναγαγὼν δὲ τοὺς δακτύλους ἐρεῖ. Τύννον γὰρ, τὸ μικρόν. ὅτε δὲ ἔλαβεν ὁμολογοῦντα τὸν πρεσβύτην, τότε προσάγειν αὐτὸ ἐπεχείρει τῇ συγκρίσει καί φησι, θαυμάζεις, εἰ βροντῶσιν αἱ Νεφέλαι πάντα κατέχουσαι τὸν οὐρανὸν, ὅτε

ἀπὸ

Ταῦτ' ἄρα καὶ τὼ 'νόματ' ἀλλήλοιν βροντὴ καὶ πορδὴ ὁμοίω.

ΣΤΡ. Ἀλλ' ὁ κεραυνὸς πόθεν ἂν φέρεται, λάμπων πυρί, τοῦτο δίδαξον,

Καὶ καταφρύγει βάλλων ἡμᾶς, τοὺς δὲ ζῶντας περιφλύει·

Τοῦτον γὰρ δὴ φανερῶς ὁ Ζεὺς ἵησ' ἐπὶ τοὺς ἐπιόρκους.

ΣΩ. Καὶ πῶς, ὦ μῶρε σὺ, καὶ Κρονίων ὄζων, καὶ βεκκεσέληνε,

Εἴπερ

ΣΧΟΛΙΑ

ἀπὸ μικρᾶς οὕτω τῆς σῆς οὔσης κοιλίας τοσοῦτος ἦχος ἀπὸ τῶν πορδῶν γίνεται.

393. Τὼ 'νόματ' ἀλλήλοιν] Διὰ τοῦτο καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα ἀλλήλοις εἶναι δοκεῖ προσφερῆ καὶ ὅμοια, τῆς βροντῆς καὶ τῆς πορδῆς. ἔπαιξε δὲ παρὰ τὸ ὁμοιοκατάληκτον.

395. Καὶ καταφρύγει] Λέγεται γὰρ, ὅτι πολλάκις ὁ κεραυνὸς ἁψάμενος, οὐκ ἀναιρεῖ, ἀλλὰ περιφλέγει μόνον. Ἄλλως. Καταφρύγει, καταίθει. Περιφλύει δὲ, περικαίει ἐπιπολῆς. τὸ δὲ Ζῶντας, τινὲς ἀντὶ τοῦ πλουσίους ἤκουσαν.

397. Κρονίων ὄζων] Οἷον ἀρχαϊκῆς εὐηθείας ὀδωδώς. ἔστι δὲ Κρόνια παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἑορτὴ, τὰ παρὰ Ῥωμαίοις καλούμενα Σατουρνάλια, ἢ Ἀπατούρια.

Βεκ-

Εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, πῶς δῆτ' οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν,

Οὐδὲ

ΣΧΟΛΙΑ

Βεκκεσέληνε] Σεσόγχωσις ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων κοσμοκράτωρ γεγονὼς, ἠθέλησε γνῶναι τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν ἀνθρώπων. καὶ τροφόν τινα γλωττοτομήσας ἀπέκλεισε μετὰ βρέφους. αὐξηθέντος οὖν καὶ βοῶντος βὲκ, ἤκουσε καὶ ἔγνω ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἀρχαιότεροι ἦσαν οἱ Παφλαγόνες. παρ' αὐτοῖς δὲ ὁ ἄρτος βὲκ λέγεται. συνθέτως δὲ εἶπε τὴν λέξιν βεκκεσέληνε· ἐπεὶ καὶ οἱ Ἀρκάδες Προσέληνοι ἐλέγοντο. Ἀπολλώνιος·

Ἀρκάδες, οἳ καὶ πρόσθε σεληναίης ὑδέονται.

Τοῦτο δὲ τοὖπος οἱ περὶ τὸν Λούκιλλον τὸν Ταῤῥαῖον, καὶ Σοφόκλειον, καὶ Θέωνα ἑρμηνεύοντες, τάδε φασίν. Οἱ Ἀρκάδες δοκοῦσι πρὸ τῆς σελήνης γεγονέναι· ὡς καὶ Εὔδοξος ἐν τῇ Περιόδῳ Θεόδωρος δὲ ἐν τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ, ὀλίγῳ πρότερόν φησι τοῦ πρὸς Γιγαντας πολέμου Ἡρακλέους τὴν σελήνην φανῆναι. καὶ Ἀρισίας ὁ Χῖος ἐν ταῖς Θέσεσι, καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκιδεὺς ἐν πρώτῳ Κτίσεως, καὶ ἔθνος φησὶν Ἀρκαδίας Σεληνίτας εἶναι· Μνασέας δέ φησι Προσέληνον Ἀρκάδων βασιλεῦσαι. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Τεγεατῶν πολιτείᾳ φησὶν, ὅτι βάρβαροι τὴν Ἀρκαδίαν ᾤκησαν, οἵτινες ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν νῦν Ἀρκάδων πρὸ τοῦ

ἐπιτεῖλαι τὴν σελήνην. διὸ καὶ προσωνομάσθησαν Προσέληνοι. Δῶρις δὲ ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῶν Μακεδονικῶν, Ἀρκάδα φησὶν, ἀφ' ὃ ἡ Ἀρκαδία καλεῖται, Ὀρχομενοῦ υἱόν. διὸ καὶ ποταμὸν τῆς Ἀρκαδίας Ὀρχομενόν. τινὲς δέ φασιν Ἐνδυμίωνα εὑρηκέναι τὰς περιόδους τῆς σελήνης. ὅθεν καὶ Προσελήνους τοὺς Ἀρκάδας κληθῆναι. ἔνιοι δὲ ὑπὸ Τυφῶνος. ὑπὸ δὲ Ἄτλαντος καὶ Ξεναγόρας εἴρηκεν. Ἄλλως. Ἀντὶ τοῦ, ἀρχαῖε καὶ μωρέ. τοὺς γὰρ μωροὺς ἀρχαίους ἐκάλουν, ἀπὸ τῆς ἱστορίας. τοὺς Ἀρκάδας κατὰ τοὺς πρὸ σελήνης χρόνους ἐν ταῖς ἐρήμοις διάγειν, ἢ ὑπὸ ταῖς ὕλαις ἐκ τῶν ἀποπιπτόντων καρπῶν διαζῆν. Φιλονεικησάντων δέ ποτε Ἀρκάδων καὶ τῶν Φρυγῶν καὶ Περσῶν περὶ τῆς ἀρχαιότητος, καὶ εἰς κρίσιν ἐλθόντων, Ψαμμήτιχος ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου λαβὼν δύο ἄρτιτοκα παιδία, ἔν τινι ἀπέκλεισε τόπῳ, καὶ αἶγας ἐποίησε ταῦτα θηλάζειν. ἄλλοι δέ φασιν, οὐκ αἶγας, ἀλλὰ τὰς ἑαυτῶν μητέρας, ἐκτετμημένας τὰς αὐτῶν γλώττας, ἵνα μὴ δύνωνται διδάσκεσθαι ὁμιλουσῶν ἀλλήλαις τὰ παιδία. ἔπειτα μετὰ τριετῆ χρόνον ἐκέλευσε σιωπῶντα ἄνδρα εἰσελθεῖν πρὸς αὐτά. εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ προσεπήδησαν τὰ παιδία, λέγοντα βέκ. ἔστι δὲ τοῦτο Φρυγιστὶ, ἄρτος. ἐκ τούτου Φρύγες ἐφάνησαν ἀρχαιότεροι. ἀπὸ ἱστορίας οὖν εἴρηται ἡ λέξις. ἔστι δὲ παρ' Ἡροδότῳ, ἔνθα περὶ Ψαμμητίχου φησί. δέον δὲ εἰπεῖν προσέληνε, τὸ βέκ παρέπλεξεν. ὅπερ ἐστὶ κατὰ Φρύγας

Οὐδὲ Κλεώνυμον, οὐδὲ Θέωρον· καί τοι σφόδρα
γ' εἰσ' ἐπίορκοι;

Ἀλλὰ τὸν αὑτοῦ γε νεὼν βάλλει, καὶ Σούνιον
ἄκρον Ἀθηναίων,

Καὶ τὰς δρῦς τὰς μεγάλας. τί παθών; οὐ γὰρ
δὴ δρῦς ἐπιορκεῖ.

ΣΤΡ. Οὐκ οἶδ', ἀτὰρ εὖ σὺ λέγειν φαίνει.
τί γάρ ἐστιν δῆθ' ὁ κεραυνός;

ΣΩ

ΣΧΟΛΙΑ

γας ἄρτος· οἷον σεληνόβλητε καὶ ἀπόπληκτε.

399. Σφόδρα γ' εἰσ' ἐπίορκοι] Οὗτοι, ὡς εἶπεν, ὡς ἐπίορκοι καὶ εἰς ἀλλήλους κακοὶ κωμῳδοῦνται.

400. Καὶ Σούνιον ἄκρον Ἀθηναίων] Χάρις ἐστὶν ἐκ στίχου τοῦ ἀλλοτρίου, ὡς ἔφη Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. οὐκέτι γὰρ ὁ Ζεὺς κωμῳδεῖσθαι δοκεῖ, ἀλλ' Ὅμηρος, καὶ ὁ στίχος Ὁμηρικός.

401. Τὰς δρῦς γε τὰς μεγάλας] Ἐπειδὴ τοῖς ὑψηλοῖς καὶ τοῖς δένδροις ἐμπίπτει ὁ κεραυνός. σημειωτέον δὲ, ὅτι Πελοποννήσιοι ἀρσενικῶς λέγουσι τοὺς δρῦς.

402. Οὐκ οἶδ', ἀτάρ] Ἐστενοχωρήθη ὑπὸ τῶν Σωκράτους λόγων.

ΣΩ. Ὅταν εἰς αὐτὰς ἄνεμος ξηρὸς μετεωρισθεὶς κατακλεισθῇ,
Ἔνδοθεν αὐτὰς ὥσπερ κύστιν φυσᾷ· κᾆπειθ' ὑπ' ἀνάγκης
Ῥήξας αὐτὰς, ἔξω φέρεται σοβαρὸς, διὰ τὴν πυκνότητα,
Ὑπὸ τοῦ ῥοίβδου καὶ τῆς ῥύμης αὐτὸς ἑαυτὸν κατακαίων.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

403. Ξηρὸς] Εὔδιος, καὶ θερμὸς, καὶ μηδεμίαν ὑγρασίαν ἔχων. Φησὶ δὲ, ὅτι ἄνεμος ἐμπεσὼν ταῖς Νεφέλαις, καὶ ὑπό τινος ἀνάγκης ἐλαυνόμενος, σφοδρότερον πνεύσας καὶ διαῤῥήξας ἀποῤῥήγνυσιν ἐξ αὐτῶν τὸν κεραυνόν.

Κατακλεισθῇ] Ἀντὶ τοῦ, στενοχωρηθῇ συγχεθῇ καὶ μεῖζον καὶ σφοδρότερον πνεύσῃ ἐντεῦθεν δὲ δῆλον ὡς πυκνότατόν ἐστι τὸ τῶν νεφῶν σῶμα εἰ γὰρ ἦν ἀραιὸν, διεφορεῖτ' ἂν ὁ ἄνεμος κατ' ὀλίγον.

404. Ὥσπερ κύστιν] Τὴν κοιλίαν, τὴν φύσαν. εἴρηται δὲ φύσα, ἀφ' οὗ πάσχειν πέφυκε. Κύστις δὲ κοιλίας διενήνοχε. τὸ μὲν γὰρ τῆς ὑγρᾶς περιττώσεως δεκτικὸν μόριον, ὀνομάζεται κύστις· τὸ δὲ τῆς ξηρᾶς, κοιλία· ὡς Ἀριστοτέλης περὶ ζώων ἱστορίας α΄. Ῥήξας δὲ, διασκεδάσας, διασκορπίσας.

407.

ΣΤΡ Νὴ Δί', ἐγὼγ' ἐν ἀτεχνῶς ἔπαθον τουτὶ ποτὲ Διασίοισιν.

Ὀπτῶν γαστέρα τοῖς συγγενέσιν, κᾆτ' οὐκ ἔσχων ἀμελήσας.

Ἡ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτ', εἶτ' ἐξαίφνης διαλακήσασα πρὸς αὐτὼ

ΣΧΟΛΙΑ

407. Διασίοισιν] Ἀθήνησιν ἑορτὴ Μειλιχίου Διὸς, μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος φθίνοντος. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ἀχαρνεὺς διακρίνει τὰ Διάσια ἀπὸ τῆς τοῦ Μειλιχίου Διὸς ἑορτῆς ὠνομάσθαι λέγων. ὥς δέ τινες, ἀπὸ τοῦ φυγεῖν αὐτοὺς ταῖς εὐχαῖς τὰς ἄτας. Ἄλλως. Ἑορτὴ Διὸς τὰ Διάσια Ἀθήνησιν, ἐν ᾗ πανδημεὶ ἔξω τείχους συνόντες, ἑορτάζουσιν.

408. Κᾆτ' οὐκ ἔσχων] Οὐκ ἔσχαζον. Ἀττικῶς ἔκλινεν. οὐκ ἐκίνουν, οὐκ ἔσχισα ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ διαῤῥαγῇ. Ἄλλως. Οὐκ ἔσχαζον. εἰώθασι δὲ κεντεῖν καὶ σχίζειν διοδον χαριζόμενοι τῷ πνεύματι. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ σχάω, σχῶ. ἐξ οὗ τὸ σχάζω· ὡς ἀπὸ τοῦ χλοῶ, χλοάζω, καὶ χνοῶ, χνοάζω.

409. Ἡ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτο] Ὠγκοῦτο ἐπαιρομένων τῶν ἀρτύσεων. Διαλακήσασα δὲ, διαῤῥαγεῖσα. Λακὶς γὰρ, τὸ σχίσμα.

Τὼ 'φθαλμώ μου προσετίλησεν, καὶ κατέκαυσεν τὸ πρόσωπον.

* * * * * * * * * * * * * *

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΚΟΠΗΝ ΣΤΙΧΩΝ κζ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ τῆς μεγάλης σοφίας ἐπιθυμήσας ἄνθρωπε παρ' ἡμῶν·
Ὡς εὐδαίμων ἐν Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησι γενήσει,
Εἰ μνήμων εἶ καὶ φροντιστὴς, καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
Ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ κάμνεις, μήθ' ἑστὼς, μήτε βαδίζων,
Μήτε γε ῥιγῶν ἄχθει λίαν, μήτ' ἀριστᾶν ἐπιθυμεῖς,
Οἴνου τ' ἀπέχει, καὶ γυμνασίων, καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων·

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

410. Προσετίλησε] Προσεῤῥάντισεν. οἰκείως δὲ νῦν τῷ Προσετίλησε χρῆται. ὡς ἐπὶ κοιλίας.

415. Μήτε ῥιγῶν] Ἐν γὰρ μόνῳ τῷ τρίβωνι ἐχείμαζον οἱ φιλόσοφοι, μηδὲν ἐσθίοντες.

416. Οἴνου τ' ἀπέχει] Τὸ αὐτὸ οὐκ εἶπε Σωκρά·

Καὶ βέλτιστον τοῦτο νομίζεις, ὅπερ εἰκὸς δεξιὸν ἄνδρα,

Νικᾶν πράττων καὶ βουλεύων, καὶ τῇ γλώττῃ πολεμίζων.

ΣΤΡ. Ἀλλ' ἕνεκέν γε ψυχῆς στεῤῥᾶς, δυσκολοκοίτου τε μερίμνης,

Καὶ φειδωλοῦ καὶ τρυσιβίου γαστρὸς καὶ θυμβρεπιδείπνου,

Ἀμέ-

ΣΧΟΛΙΑ

κράτης, ἀλλὰ πίνειν μὲν αὐτόν φασι πλεῖστον· νήφειν δὲ καὶ τὰ συνήθη πράττειν.

Ἀνοήτων] Τῶν ἀφροδισίων· τῆς τοιαύτης λαγνείας. τὸ γὰρ ἀνοηταίνειν, μωραίνειν, διὰ τὸ ἀφροδισιάζειν ἔλεγον.

418. Τῇ γλώττῃ πολεμίζων] Τῇ γλώττῃ πολεμοῦσι τοῖς ἐναντίοις οἱ ῥήτορες. ἐκ τούτων δὲ δείκνυσι τῶν τριῶν, ὡς οὗτος ἄριστος ἐν ἀνθρώποις, ὃς ἔν τε πράξει καὶ βουλῇ καὶ λόγῳ τοὺς ἄλλους νικᾷ. τὸ δὲ Δυσκολοκοίτου, δυσκόλως κεῖσθαι ἐώσης. Τρυσιβίου δὲ, κεκολασμένης καὶ καλαπονούσης τὸν βίον.

420. Θυμβρεπιδείπνου] Θύμβρα, εἶδος λαχάνου. ἀφ' οὗ δῆλον, ὅτι λάχανα μόνον ἤσθιον εὐτελῆ. † Ἐκ δὲ τοῦ λαχάνου τούτου καλοῦμεν τὸν εὐτελῶς καὶ φειδωλῶς ζῶντα, θυμβρεπίδειπνον. †

Ἀμέλει θαῤῥῶν, ἕνεκα τούτων ἐπιχαλκεύειν παρέχοιμ᾽ ἄν.

ΣΩ. Ἄλλο τι δῆτ᾽ οὐ νομιεῖς εἶναι θεὸν οὐδένα, πλὴν ἅπερ ἡμεῖς,

Τὸ Χάος τουτὶ, καὶ τὰς Νεφέλας, καὶ τὴν Γλῶτταν, τρία ταυτί.

ΣΤΡ. Οὐδ᾽ ἂν διαλεχθείην ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ᾽ ἂν ἀπαντῶν·

Οὐδ᾽ ἂν θύσαιμ᾽, οὐδ᾽ ἂν σπείσαιμ᾽, οὐδ᾽ ἐπιθείην λιβανωτόν.

ΧΟ. Λέγε νῦν ἡμῖν, ὅ, τι σοι δρῶμεν, θαῤῥῶν· ὡς οὐκ ἀτυχήσεις,

Ἡμᾶς τιμῶν, καὶ θαυμάζων, καὶ ζητῶν δεξιὸς εἶναι

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

421. Ἐπιχαλκεύειν] Παιδεύεσθαι, οἱονεὶ ἄκμων.

423. Τὸ Χάος τουτί] Χάος λέγει τὸν ἀέρα παρὰ τὸ κεχύσθαι. ἐτίμων δὲ καὶ τὴν γλῶτταν καὶ ἤσκουν τὴν πολυλογίαν.

424. Οὐδ᾽ ἂν διαλεχθείην] Ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ προσείποιμι.

426. Οὐκ ἀτυχήσεις] Οὐκ ἀποτεύξῃ. ἀντὶ τοῦ τεύξῃ, ὧν ἐθέλεις. Δεξιὸς δὲ, ἀντὶ τοῦ πεπαιδευμένος.

431.

ΣΤΡ. Ὦ δέσποιναι, δέομαι τοίνυν γ' ὑμῶν τουτὶ πάνυ μικρὸν,
Τῶν Ἑλλήνων εἶναί με λέγειν ἑκατὸν σταδίοισιν ἄριστον.
ΧΟ. Ἀλλ' ἔσται σοι τοῦτο παρ' ἡμῶν· ὥστε τὸ λειπόν γ' ἀπὸ τουδὶ
Ἐν τῷ δήμῳ γνώμας οὐδεὶς νικήσει πλείονας ἢ σύ.
ΣΤΡ. Μή μοί γε λέγειν γνώμας μεγάλας. οὐ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ·
Ἀλλ' ὅσ' ἐμαυτῷ στρεψοδικῆσαι, καὶ τοὺς χρήστας διολισθεῖν.
ΧΟ. Τεύξει τοίνυν γ', ὧν ἱμείρει· οὐ γὰρ μεγάλων ἐπιθυμεῖς.
Ἀλλὰ σεαυτὸν παράδος θαῤῥῶν τοῖς ἡμετέροις προπόλοισιν.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

431. Γνώμας μεγάλας] Δημηγορίας.

433. Στρεψοδικῆσαι] Στρέψαι τὰς δίκας. πρὸς ταύτην δὲ τὴν λέξιν καὶ τὸ ὄνομα πεποίηται τῷ γέροντι Στρεψιάδης. τὸ δὲ τοὺς χρήστας διολισθεῖν, τοὺς δανειστὰς ἐκφυγεῖν.

435. Προπόλοισι] Πρόσφυξι καὶ θεράπουσι. λέγει δὲ τοῖς φιλοσόφοις. Πιέζει δὲ, στενοχωρεῖ, ἀναγκάζει.

ΣΤΡ. Δράσω τοῦθ' ὑμῖν πιστεύσας. ἡ γὰρ ἀνάγκη με πιέζει,
Διὰ τοὺς ἵππους τοὺς Κοππατίας, καὶ τὸν γάμον, ὅς μ' ἐπέτριψεν.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ πέμπτη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ ΜΟΝΟΣ.

ΝΥΝ οὖν χρήσθων ἀτεχνῶς ὅτι βούλονται.
Τουτὶ τό γ' ἐμὸν σῶμ' αὐτοῖσι

ΣΧΟΛΙΑ

437. Τοὺς Κοππατίας] Μετὰ τοῦ χαράγματος. καὶ τοὺς ἐκκεκοφότας αὐτοῦ τὴν οὐσίαν δηλοῖ.

Ὅς μ' ἐπέτριψεν] Ὅς αἴτιός μοι πάντων τῶν συμβάντων κακῶν· ἢ δι' ὃν ἐδυστύχησα.

438. Νῦν οὖν χρήσθων] Ἡ ἔκθεσις τῆς διπλῆς κώλων ἐστὶν ὁμοίων ἀναπαιστικῶν ιή. ὧν τὸ πρῶτον τρίμετρον βραχυκατάληκτον· τὰ δὲ ἑξῆς δίμετρα ἀκατάληκτα, πλὴν τοῦ δωδεκάτου καὶ ἑπτακαιδεκάτου, ἀναπαιστικῶν βάσεων παρατελεύτων καλουμένων, καὶ τοῦ τελευταίου ἐφθημιμεροῦς ὄντος, καὶ παροιμιακοῦ, ὡς εἴρηται, καλουμένου. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι.

Χρήσθων] Κατὰ δυϊκὴν προφοράν, ὡς δυϊκὸν ἔχον

Παρέχω τύπτειν, πεινῆν, διψῆν,
Αὐχμεῖν, ῥιγοῦν, ἀσκὸν δέρειν·
Εἴπερ τὰ χρέα διαφευξοῦμαι,
Τοῖς ἀνθρώποις τ' εἶναι δόξω
Θρασὺς, εὔγλωττος, τολμηρὸς, ἴτης,
Βδελυρὸς, ψευδῶν συγκολλητὴς,

Ευρε-

ΣΧΟΛΙΑ

ἔχον τὸν σχηματισμόν. πληθυντικῶς δὲ νῦν λέλεκται, χρήσθωσαν. Ἀττικὴ δὲ ἡ τοιαύτη σύνταξις· οἷον ποιούντων ἐκεῖνοι, ἀντὶ τοῦ ποιείτωσαν, φρονούντων, ἀντὶ τοῦ φρονείτωσαν· ὡς καὶ ἀνταῦθα νῦν φησι, τὴν ἐξουσίαν αὐτοῖς παραδίδωμι τοῦ ἐμαυτοῦ σώματος.

440. Τύπτειν] Ὑπὲρ τοῦ πιστεύεσθαι ἐμμένειν αὐτὸν τοῖς ὑποκειμένοις, προσέθηκε πλέον, ἢ ἐκεῖνοι προσέταξαν. ὁ γὰρ τὸ μεῖζον ἐπαγγελλόμενος ὑπομένειν, πῶς οὐκ ἂν τὸ ἧττον ἐνέγκοι ῥᾳδίως.

441. Ἀσκὸν δέρειν] Ἀντὶ τοῦ, τὸ σῶμα ἐκδέρειν, εἰ δέοι καταφρονήσειν ἐκδερομένου τοῦ σώματος.

444. Ἴτης] Ἰταμὸς, ἀναιδὴς, καὶ δι' αὐτῶν χωρῶν τῶν πραγμάτων.

445. Βδελυρὸς] Καὶ τὸν πόρνον οὕτως ἐκάλουν· ὡς ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου Αἰσχίνης· καὶ τὸν μίσους ἄξιον. καὶ τὸ μισεῖσθαι, βδελύττεσθαι. ἢ τὸν ἀνελεύθερον. τὸ δὲ ψευδῶν συγκολλητὴς, ἀντὶ τοῦ ψευδοπλάστης.

447.

Εὑρεσιεπὴς, περίτριμμα δικῶν,

Κύρβις, κρόταλον, κίναδος, τρύμη,

Μάσθλης,

ΣΧΟΛΙΑ

447. Κύρβις] Ἡ σανὶς, ἔνθα ἦσαν οἱ νόμοι γεγραμμένοι. λέγει οὖν, εἰ τάτε ἄλλα δόξαιμι τοῖς πολλοῖς καὶ ἔμπειρος εἶναι τῶν νόμων καὶ τῶν λόγων, ἡδέως ἂν ὑπομείναιμι πᾶν ὅτιοῦν παθεῖν. Ἄλλως. Κύρβις, ὁ περίεργος, ὃν οὐκ ἔστι λαβεῖν. ἢ μνήμων. καὶ γὰρ αἱ κύρβεις πρὸς μνήμην εἰργάζοντο. Ἀπολλόδωρος δέ φησι, πᾶσαν δημοσίαν γραφὴν καὶ νόμους κύρβιν καλεῖσθαι· ὅτι οἱ ἀρχαῖοι λίθους ἱστάντες, τὸ δόξαν ἀναγράφοντες· οὓς μὲν ἀπὸ τῆς στάσεως, στήλας, κύρβεις δὲ, ἀπὸ τῆς εἰς ὕψος ἀναβάσεως. ὕστερον δὲ τὰ ξύλα λελευκωμένα γράφοντες, ὁμοίως ἐκάλεσαν. Κύρβις οὖν ἡ περιέχουσα τὰς ἱερὰς γραφὰς στήλη· ἢ ὡς Ἐρατοσθένης φησὶν, ἄξων Ἀθήνησιν οὕτω καλούμενος, ἐν ᾧ οἱ νόμοι περιέχονται. Πλούταρχος δὲ ἐν τῷ Σόλωνος βίῳ περὶ αὐτοῦ λέγων· Ἰσχὺν δὲ, φησὶ, τοῖς νόμοις πᾶσιν εἰς ἑκατὸν ἔδωκεν ἐνιαυτοὺς καὶ ἐγκατεγράφησαν εἰς ξυλίνους ἄξονας ἐν πλαισίοις περιέχουσι στρεφομένους· ὧν ἔτι καθ᾽ ἡμᾶς ἐν Πρυτανείῳ λείψανά τινα διεσώζετο· καὶ προσηγορεύθησαν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, κύρβεις. καὶ Κρατῖνος ὁ Κωμικὸς εἴρηκέ που περὶ τοῦ Σόλωνος καὶ Δράκοντος·

Οἷσι νῦν φρύγουσιν ἤδη τὰς κάγχρυς τοῖς κύρβεσιν.

Ἔνιοι

Μάσθλης, εἴρων, γλοιὸς, ἀλαζὼν,

Κίν-

ΣΧΟΛΙΑ

Ἔνιοι δὲ φασὶν ἰδίως, ἐν οἷς ἱερὰ καὶ θυσίαι περιέχονται, κύρβεις. Ἄξονας δὲ, τοὺς ἄλλους ὀνομάσθαι.

Κρόταλον] Εὔστομος καὶ εὔγλωττος, ὡς τὰ κρόταλα, λάλος.

Κίναδος] Εἶδός τι θηρίου. καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου· Τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος τάνθρώπιόν ἐστιν. Οἱ δὲ, πᾶν μὲν θηρίον κίναδος ἀξιοῦσι καλεῖσθαι· ἰδίως δὲ τὴν ἀλώπεκα καὶ Σοφοκλῆς·

Ἦ τοὐπίτριπτον κίναδος ἐξήρου μ' ὅπου.

Κακοῦργος οὖν, φησὶν, ὡς ἀλώπηξ. τινὲς δὲ, κίναδος, ζῶον μικρὸν, τὸ αἰδοῖον εἴσωθεν καὶ ἔξωθεν.

Τρύμη] Ὁ περιτετριμμένος ἐν τοῖς πράγμασιν, ὃν ἡμεῖς τρύπανον καλοῦμεν. Τρῦμα καὶ τρῆμα τὴν ὀπὴν φασι. θέλει οὖν εἰπεῖν. λεπτολόγος καὶ εὔστομος, ὡς τρύπανον. τρύμη οὖν τρύπανον, ὡς πάντων περιγενόμενον. ἢ τριὸς καὶ ταλαίπωρος. ἢ τρυμαλιά.

448. Μάσθλης] Ἰδίως καλεῖται ὁ ἱμάς, ὁ κατειργασμένος καὶ εὔλυτος. Μάσθλης οὖν, ὁ πολυγνώμων καὶ μηδὲν βέβαιον μηδὲ σταθερὸν γινώσκων, ἀλλ' ἄλλο μὲν νοῶν, ἄλλο δὲ ποιῶν, οἱονεὶ τοὺς τρόπους ἔκλυτος. Μάσθλης οὖν, ὁ μεμαλαγμένος λῶρος. λέγει οὖν τὸν ὀλισθηρὸν καὶ διαβολικόν.

Εἴρων] Πάντα παίζων, ὑποκριτὴς, εἰρωνευόμενος.

Γλοιὸς] Τὸ αὐτὸ δηλοῖ τῷ μάσθλης. εἴληπται

δὲ

Κέντρων, μιαρὸς,

ΣΧΟΛΙΑ

δὲ ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς βαλανείοις ἐλαίου πεπηγότος, ὅπερ τοὺς ἐπιλαμβανομένους διολισθαίνειν πέφυκε. τοιοῦτος οὖν ὁ πρεσβύτης εὔχεται γενέσθαι τοὺς τρόπους, ἵνα διολισθαίνειν καὶ φεύγειν δύνηται τοὺς δανειστάς καὶ μέχρι δὲ τῆς δεῦρο τοὺς τῇ γνώμῃ σκάζοντας, καὶ μηδὲν σταθερὸν φρονοῦντας. ἀλλὰ ἄλλα μὲν ἐπαγγελλομένους, ἄλλα δὲ πράσσοντας, διὰ τὸ τῆς γνώμης ὀλισθηρὸν καὶ ἄπιστον, γλοιοὺς καλοῦμεν. ἢ γλοιὸς λέγεται ὁ ῥύπος τοῦ ἐλαίου. λέγει οὖν τὸν ῥυπαρὸν τοὺς τρόπους. Ἄλλως· Γλοιὸς, ἐπὶ τοῦ ῥυπαροῦ καὶ μικροῦ καὶ μικρολόγου παραλαμβάνεται. καὶ γὰρ ὁ ῥυπαρὸς διὰ τὴν ἄσκησιν σύνεγγυς τῷ γλοιῷ. ἐπὶ δὲ τὸ ἦθος μετενεχθὲν τὸν μοχθηρὸν δηλοῖ καὶ ὀλισθηρὸν καὶ εὐμετάβολον.

449 Κέντρων] Φανερὸς κλέπτης. ὅτι βασανιζομένοις αὐτοῖς κέντρα προσφέρουσιν. ἢ κέντρων, τουτέστι χαλεπὸς, καὶ φρικτός καθὸ καὶ τοὺς ἡνιόχους κεντροτύπους καλοῦμεν, τοὺς τοῖς κέντροις τύπτοντας. Κέντρων δέ ἐστι τὸ ἐπισασσόμενον τοῖς ὄνοις ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων συῤῥαφὲν σακκίων, καὶ ἐπίσαγμα τῶν ὄνων. Ἄλλως. Οἱ ἐκ τῶν ἄλλων συνηθροισμένοι ἐπὶ τοιαῦτά τινα τοῖς ὑποζυγίοις ῥιπτούμενα καλοῦνται κέντρωνες. οἱ δὲ τὸν λοίδορον ἀκούουσιν· οἱονεὶ κεντροτύπος, ὁ κεκεντρωμένος καὶ φρικτός.

Στρόφις, ἀργαλέος, ματιολοιχός.
Ταῦτ' εἴ με λέγουσιν ἀπαντῶντες,
Δρώντων ἀτεχνῶς ὅ, τι χρήζουσι·
Κ' εἰ βούλονται, νὴ τὴν Δήμη-
τρ', ἐκ μου χορδὴν
Τοῖς φροντισταῖς παραθέντων.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ ἕκτη

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ.

Λῆμα μὲν πάρεστι τῷδε
Οὐκ ἄτολμον, ἀλλ' ἕτοιμον. ἴσθι δ' ὡς
Ταῦτα

ΣΧΟΛΙΑ

450. Στρόφις] Ἀπὸ τοῦ στρόφιγγος ἡ μεταφορά. οἷον εὔστροφος καὶ εὐκίνητος ἐν τοῖς πράγμασι. λέγεται δὲ στρόφιγξ καὶ τοῖς σωλῆσιν ἐμβαλλόμενον, ὥς τε τὴν τοῦ ὕδατος ἐπέχειν, ὅτε τις θελήσει, καὶ αὖ πάλιν ἀνιέναι φοράν

Ματιολοιχός] Ἤτοι ὁ κρουσιμέτρης. Μάτιον γὰρ, εἶδος μέτρου. ἢ ὁ φειδωλὸς καὶ σμικρολόγος, ἢ ὁ μυκτηριστής. ἐξύνει δὲ Ἡρωδιανός. ἢ μάταιον, τὸ ἐλάχιστον. ἤτοι τὸν μάταια βουλευόμενον καὶ λοχῶντα.

456. Λῆμα μὲν πάρεστι] Ἐπέκθεσις τῆς διπλῆς ἀμοι-

Ταῦτα μαθὼν παρ' ἐμοῦ,

Κλέος οὐρανόμηκες

ΣΧΟΛΙΑ

ἀμοιβαῖα, ἐκ κώλων κ', ὧν τὸ πρῶτον τροχαϊκὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ δεύτερον τροχαϊκὸν τρίμετρον καταληκτικόν. τὸ τρίτον δακτυλικὸν πενθημιμερές. τὸ τέταρτον ἀναπαιστικὸν πενθημιμερές. τὸ πέμπτον τροχαϊκὸν δίμετρον βραχυκατάληκτον. ὃ καλεῖται Φερεκράτειον ἀτελές. τὸ ἕκτον ἰαμβικὴ βάσις. τὸ ἕβδομον, ἀναπαιστικὸν δίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ ὄγδοον, ὅμοιον. τὸ ἔννατον, ἰαμβικὸν πενθημιμερές, ὃ προῦχον καλεῖται τὸ δέκατον ὅμοιον τῷ τρίτῳ. τὸ ἑνδέκατον ὅμοιον τῷ ἕκτῳ. τὸ δωδέκατον τροχαϊκὸν πενθημιμερές. τὸ τρισκαιδέκατον, ἀναπαιστικὴ βάσις τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον ὅμοιον τῷ ἐννάτῳ. τὸ πεντεκαιδέκατον δακτυλικὸν ἑφθημιμερές, ὃ Ἀλκμάνειον καλεῖται. τὸ ἑκκαιδέκατον ὅμοιον τῷ τετάρτῳ. τὸ ἑπτακαιδέκατον ὅμοιον τῷ τρίτῳ. τὸ ὀκτωκαιδέκατον ὅμοιον τῷ ἐννάτῳ. τὸ ἐννεακαιδέκατον, ὃ παρατέλευτον ὀνομάζεται, δακτυλικὴ βάσις. τὸ εἰκοστὸν, ὅμοιον τῷ πεντεκαιδεκάτῳ.

459. Οὐρανόμηκες] Μέγιστον παρὰ τὸ, Ἐπουράνιον κλέος εἴη. πάλιν δὲ ὡς φιλόσοφος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὴν λέξιν παρήγαγε, διὰ τὸ διδάσκειν τὰ οὐράνια.

Ἐν βροτοῖσιν ἕξεις.

ΣΤΡ. Τί πείσομαι;

ΣΩ. Τὸν πάντα χρόνον μετ' ἐμȣ̃

Ζηλωτότατον βίον ἀν-

θρώπων διάξεις.

ΣΤΡ. Ἆρά γε τȣ̃τ' ἄρ' ἐγὼ

Πότ' ὄψομαι;

ΣΩ. Ὥς τε σȣ̃ πολλὺς

Ἐπὶ ταῖσι θύραις

Ἀεὶ καθῆσθαι,

Βȣλομένȣς ἀνακοινȣ̃σθαι

Τὲ, καὶ ἐς λόγον ἐλθεῖν,

Πράγματα κἀντιγραφὰς

Πολλῶν ταλάντων

Ἄξια σῇ φρενὶ

ΣΧΟΛΙΑ

472. Πράγματα κἀντιγραφάς] Οὕτω γὰρ ἐκάλȣν τὰς δίκας πάσας, πράγματα κἀντιγραφὰς, διὰ τὰς ἀντιθέσεις καὶ λύσεις τῶν ἐπιφερομένων. τὸ δὲ ἑξῆς· Ἀνακοινȣ̃σθαι τὰ πράγματα καὶ τὰς ἀντιγραφὰς.

474. Ἄξια σῇ φρενὶ] Τὰ ἄξια πράγματα σὺν τῇ σῇ φρενὶ βȣλευσομένȣς.

Συμβουλευσομένους μετὰ σοῦ.

ΧΟ. Ἀλλ' ἐγχείρει τὸν πρεσβύτην, ὅ, τι περ μέλλεις, προδιδάσκειν,
Καὶ διακίνει τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ τῆς γνώμης ἀποπειρῶ.

ΣΩ. Ἄγε δὴ κάτειπέ μοι σὺ τὸν σαυτοῦ τρόπον,
Ἵν' αὐτὸν εἰδὼς, ὅς τις ἐστὶ, μηχανὰς
Ἤδη 'πὶ τούτοις πρὸς σὲ καινὰς προσφέρω.

ΣΤΡ. Τί δέ; τειχομαχεῖν μοι διανοεῖ πρὸς τῶν θεῶν;

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

476. Ἀλλ' ἐγχείρει] Ἐν Ἐκθέσει δίστιχον ἀναπαιστικὸν τετράμετρον καταληκτικόν. εἰώθασι γὰρ μετὰ τὰς τοιαύτας περιόδους ἐπάγειν δίστιχον. ἐπὶ τῷ τέλει τῆς μὲν Ἐπεκθέσεως δύο συνήθως διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι· τῆς δὲ διστιχίας παράγραφος. καλεῖται δὲ ταῦτα πολυσχημάτιστα, διὰ τὸ διάφορα δέχεσθαι μέτρα. τὰ δ' ἐφεξῆς λβ' ἰαμβικὰ εἰσιν ἀκατάληκτα τρίμετρα· ὧν τελευταῖον,

Χαῖρε, τί κυπτάζεις ἔχων περὶ τὴν θύραν.

Ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς.

481. † Τειχομαχεῖν μοι διανοεῖ] Ἐντεῦθεν παρίστησι τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν. τὸ γὰρ μηχανὰς, οὐχ ὡς ὁ Σωκράτης, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐνόησεν, ἀλλ' εἰς τειχομαχικὰ ὄργανα. ἐξεπίτηδες καὶ ὁ ποιητὴς ταύτην τὴν λέξιν ἔθηκεν. †

487·

ΣΩ. Οὐκ. ἀλλὰ βραχέα σου πυθέσθαι βούλομαι,
Εἰ μνημονικὸς εἶ. ΣΤΡ. Δύο τρόπω, νὴ τὸν Δία.
Εἰ μέν γ' ὀφείλεταί μοι, μνήμων ὢν πάνυ·
Ἐὰν δ' ὀφείλω, σχέτλιος ἐπιλήσμων πάνυ.
ΣΩ. Ἔνεστι δῆτά σοι λέγειν ἐν τῇ φύσει;
ΣΤΡ. Λέγειν μὲν οὐκ ἔνεστ', ἀποστερεῖν δ' ἔνι.
ΣΩ. Πῶς οὖν δυνήσει μανθάνειν; ΣΤΡ. Ἀμέλει
καλῶς.
ΣΩ. Ἄγε νῦν, ὅπως, ὅταν τι προβάλωμαι σοφὸν
Περὶ τῶν μετεώρων, εὐθέως ὑφαρπάσει.
ΣΤΡ. Τί δαί; κυνηδὸν τὴν σοφίαν σιτήσομαι;
ΣΩ. Ἄνθρωπος ἀμαθὴς ουτοσὶ καὶ βάρβαρος.
Δέδοικά σ', ὦ πρεσβῦτα, μὴ πληγῶν δέῃ.

Φέρ'

ΣΧΟΛΙΑ

487. Ἀποστερεῖν δ' ἔνι] Πρὸς ὁμοιοκατάληκτον, καὶ πρὸς τὸ αὐτοῦ ὁ γέρων βούλευμα. τοῦτο γὰρ αὐτῷ σπουδάζεται τὸ ἀποστερεῖν τοὺς δανειστάς.

4ˣ8. Ἀμέλει] Παρέλκει. Ἀττικὴ δὲ ἡ φράσις. ἀντὶ τοῦ, μὴ ἀθύμει.

490. Συναρπάσει] Ἀττικοῦ δευτέρου προσώπου ἀντὶ τοῦ συναρπάσῃ. αἰνιττόμενος τὴν Κυνικὴν φιλοσοφίαν. ἴσως δὲ κἀκεῖνος ἐκ τῶν Κυνικῶν φιλοσόφων ἔλαβε τὸ κυνηδόν.

I 2 498.

Φέρ' ἴδω τί δρᾷς ἤν τίς σε τύπτῃ. ΣΤΡ. Τύπτομαι,
Κᾆπειτ' ἐπισχὼν ὀλίγον, ἐπιμαρτύρομαι.
Εἶτ' αὖθις ἀκαρῆ διαλιπὼν, δικάζομαι.
ΣΩ. Ἴθι νῦν, κατάθου θοἰμάτιον. ΣΤΡ. Ἠδίκηκά τι;
ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ γυμνοὺς εἰσιέναι νομίζεται.
ΣΤΡ. Ἀλλ' οὐχὶ φωράσων ἐγώ γ' εἰσέρχομαι;
ΣΩ. Κατάθου. τί ληρεῖς; ΣΤΡ. Εἰπὲ δὴ νῦν μοι τοδί.
Ἢν ἐπιμελὴς ὦ, καὶ προθύμως μανθάνω,
Τῷ τῶν μαθητῶν ἐμφερὴς γενήσομαι;

ΣΩ

ΣΧΟΛΙΑ

498. Ἴθι νῦν κατάθου] Ὅπερ ἐποίουν ἐπὶ τῶν μυουμένων τὰ μυστήρια, ἀποδῦσαι δὲ αὐτὸν βούλεται τὴν ἐσθῆτα. ὡς μέλλων δὲ ἐκεῖνος τύπτεσθαι, φησὶν, ἠδίκηκά τι; ὁ δὲ τερατευόμενος ὡς ἐπὶ τῶν μυουμένων γυμνὸν εἰσάγει αὐτόν.

499. Ἀλλ' οὐχὶ φωράσων] Ἔθος ἦν τοὺς εἰσιόντας εἰς οἰκίαν τινὸς ἐπὶ τῷ ἐρευνῆσαι, γυμνοὺς εἰσιέναι, ἵνα μή τι ὑπὸ τὰ ἱμάτια κρύψαντες λάθωσιν, ἢ ἵνα μὴ ὑπὸ ἔχθρας λάθωσιν ὑποβαλόντες τὸ ζητούμενον, καὶ ζημίας αἴτιοι τούτῳ γένωνται. οἱ γοῦν μέλλοντες εἰσιέναι ἵνα ἐπιθεάσωνται χρήματα τοῦ δημοσίου, ἢ κατ' ἔρευναν, γυμνοὶ εἰσῄεσαν, ἵνα μή τι ἀποκρύψωνται.

504.

ΣΩ. Οὐδὲν διοίσεις Χαιρεφῶντος τὴν φύσιν.
ΣΤΡ. Οἴμοι κακοδαίμων, ἡμιθνὴς γενήσομαι;
Οὐ μὴ λαλήσης, ἀλλ' ἀκολουθήσης ἐμοὶ,
Ἀνύσας τί, δευρὶ θᾶττον. ΣΤΡ. Ἐς τὼ χεῖρέ νυν
Δός μοι μελιττοῦταν πρότερον. ὡς δέδοικ' ἐγὼ,
Εἴσω καταβαίνων, ὥσπερ ἐς Τροφωνίου.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

504. Ἡμιθνὴς γενήσομαι] Ἐπεὶ ἰσχνὸς καὶ ὠχρὸς τὴν ἰδέαν ὁ Χαιρεφῶν, ἅτε φιλοσοφίᾳ συντετηκώς· παρὸ ἐκαλεῖτο Νυκτερὶς καὶ Πύξινος.

507. Μελιττοῦταν] Μάζαν τῷ μέλιτι δεδευμένην. ἔφερον δὲ, ὡς ἐδόκουν, τοῖς ὄφεσιν.

508. Ὥσπερ ἐς Τροφωνίου] Ὁ Τροφώνιος ἐγένετο λιθοξόος ἄριστος, ὃς κατεσκεύασεν ἱερὸν ἐν τῇ Λεβαδείᾳ τῆς Βοιωτίας ὑπὸ γῆν, καὶ καλεῖται Τροφωνίου. ἐκεῖ οὖν οἱ μυούμενοι καθέζονται ἐπὶ τοῦ στόματος γυμνοὶ, καὶ ἁρπάζονται ὑπό τινων πνευμάτων, καὶ φέρονται ὑπὸ τὴν γῆν. ἐπειδὴ δὲ ἀπαντῶσι δαίμονες καὶ ὄφεις καὶ ἄλλα τινὰ ἑρπετὰ, βαστάζουσι πλακοῦντά τινα καὶ ῥίπτουσιν ἐπὶ τῷ ἐκφυγεῖν. καὶ μετὰ τὴν μύησιν διὰ ἄλλου στόματος ἀναῤῥίπτουνται. Ἄλλως. Οὕτως ὁ Χάραξ. Ἀγαμήδης ἄρχων Στυμφήλου τῆς Ἀρκαδίας, ἐγάμει Ἐπικάστην, ἧς παῖς ἦν Τροφώνιος σκότιος. οὗτοι τοὺς τότε ὑπερεβάλλοντο πάντας εὐτεχνίᾳ, τόν τε

ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλων(ος) ναὸν ἐργολάβησαν· ἐν Ἤλιδι δὲ ταμιεῖον χρυσοῦν κατεσκεύασαν Αὐγέα· ᾧ καταλείψαντες ἁρμὸν λίθου, νυκτὸς εἰσιόντες ἔκλεπτον τῶν χρημάτων ἅμα Κερκύωνι, ὃς ἦν γνήσι(ος) Ἀγαμήδους καὶ Ἐπικάστης υἱός. ὡς δὲ ἠπόρει λίαν Αὐγέας, ἐπιδημήσαντα Δαίδαλον ἔκτοσε κατὰ φυγὴν Μίνω(ος), ἐλιτάνευσεν ἐξιχνεῦσαι τὸν φῶρα. ὁ δὲ παγίδας ἔστησεν. οἷς περιπεσὼν Ἀγαμήδης ἀναιρεῖται. Τροφώνι(ος) δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τεμὼν πρὸς τὸ μὴ γνωρισθῆναι, ἅμα Κερκύωνι φεύγει εἰς τὸν Ὀρχομενόν. Αὐγέου δὲ κατὰ κέλευσιν Δαιδάλου ὑπὲρ τὴν τῶν αἱμάτων ἔκλυσιν ἐπιδιώκοντος, καταφεύγουσιν, ὁ μὲν Κερκύων εἰς Ἀθήνας· ὡς Καλλίμαχος,

- - ὅς ῥ᾽ ἔφυγεν μὲν
Ἀρκαδίην, ἡμῖν δὲ κακὸς παρενάσσατο γείτων.

Ὁ δὲ ἕτερος εἰς Λεβάδειαν τῶν Βοιωτῶν, οὗ καταφυχὴν ποιησάμενος οἴκησιν διετέλει τελευτήσαντι δὲ αὐτῷ μαντεῖον ἀτρεκὲς ἐφάνη αὐτόσε. καὶ θύουσιν αὐτῷ ὡς θεῷ. περιέλιπε δὲ υἱὸν Ἄλκανδρον. Ἄλλως. Ἐν μὲν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις οὕτως εὗρον. πρῶτον μὲν, ὅτι οἱ περὶ Ἀγαμήδην υἱὸν Ἀπόλλων(ος) καὶ Ἐπικάστης· οἱ δὲ Διὸς καὶ Ἰοκάστης· οἱ δὲ Ἐργίνου. εἶτα ὡς Δαίδαλ(ος) μὲν τὸ τεχνίον ἐποίησεν, αὐτοὶ κεκλοφότες ἑάλωσαν· καὶ τῷ ἑτέρῳ φεύγοντι διέσχεν ἡ γῆ, καὶ ἐδέξατο περὶ Λεβάδειαν. ὕστερον δὲ Βοιωτοῖς λιμώττουσιν ἔχρησεν ὁ θεὸς Τροφώνιον τιμᾶν. οἱ δὲ ἀγνοοῦντες, ὅπη εἴη τὸ μνῆμα, σμήνει

ΣΩ. Χώρει· τί κυπτάζεις ἔχων περὶ τὴν θύραν.
ΚΟΜ·

ΣΧΟΛΙΑ

νει μελισσῶν προσέτυχον ἐξ ὑποῤῥῶγός τινος ἀνιουσῶν· καὶ στοχασάμενοι τοῦτον εἶναι τὸν τόπον, ἔκριναν ἐκεῖσε δεῖν ἵνα κατελθεῖν θεασόμενον. ὃς εὑρὼν δύο δράκοντας, προσήγαγε μελιττούτας καὶ οὐκ ἠδικήθη· ἐξ οὗ τὸ ἔθος ἐγένετο. οἱ δὲ βουλόμενοι χρηστηριασθῆναι, ἁγνεύοντες ὡρισμένως καὶ στολῇ κεκοσμημένοι θεοπρεπεῖ, κατίασι λόγχας ἔχοντες, πρὸς τὸ βάλλειν τοὺς ὄφεις, καὶ μὴ ἀδικηθῆναι ὑπ᾽ αὐτῶν. καὶ πολλοὶ μὲν αὐθημερὸν ἐπέμφθησαν· οἱ δὲ διὰ πλειόνων. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις οὕτως· Ὁ Τροφώνιος ἀνὴρ ἦν πάνυ φιλόδοξος. ποιήσας οὖν ἐν Λεβαδείᾳ τῆς Βοιωτίας ὑπόγειον οἴκημα, εἰσελθὼν ἐμαντεύετο, καὶ λιμαγχονηθεὶς ἀπέθανεν. ἐγκατοικήσαν δὲ δαιμόνιόν τι τὰς μαντείας ἐτέλει. εἰσήρχοντο οὖν ἐντὸς οἱ χρησόμενοι, ἔχοντες ἐν ταῖν χεροῖν πόπανα, ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐμφιλοχωροῦσιν ὄφεσι διδόντες, μηδὲν ὑπ᾽ αὐτῶν δυσχερὲς πάσχωσιν. ὁ δὲ εἰσιὼν ἐκεῖσε τὸ λοιπὸν οὐκ ἔτι ἐγέλα, διὰ τὴν τῶν ὄφεων ἔκπληξιν. ὅθεν καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν ἀγελάστων καὶ συνωφρυωμένων, Ἐς Τροφωνίου μεμάντευται.

509. Τί κυπτάζεις ἔχων] Ἀττικῶς περιττεύει τὸ ἔχων. τὸ δὲ κυπτάζεις, στραγγεύῃ, διατρίβεις

Περὶ τὴν θύραν] Βαρέως διακείμενος εἰς τὸ εἰσιέναι δι᾽ αὐτῆς.

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

ΚΟΜΜΑΤΙΟΝ, ΚΩΛΩΝ ή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἴθι χαίρων· τῆς ἀνδρείας
Εἵνεκα ταύτης,
Εὐτυχία γένοιτ' ἀν-
θρώπῳ, ὅτι προήκων
Ἐς βαθὺ τῆς ἡλικίας,
Νεωτέροις τὴν φύσιν αὐτοῦ

Πραγ-

ΣΧΟΛΙΑ

510. Ἀλλ' ἴθι χαίρων] Τοῦτο διὰ τὸ εἰσάγεσθαι τὸν χορὸν, ἐξιόντων τῶν ὑποκριτῶν, ὀνομάζεται κορωνίς. διὰ δὲ τὸ προτίθεσθαι τῆς Παραβάσεως κατὰ τὸ ἔθος, ὀνομάζεται κομμάτιον, κώλων ὀκτώ. ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀναπαιστικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, ἢ χοριαμβικὸν δίμετρον ὑπερκατάληκτον μεμιγμένον δισπονδείῳ. τὸ δεύτερον ἀναπαιστικὸν μονόμετρον. τὸ τρίτον καὶ τὸ ἑξῆς καὶ ἕβδομον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ, χοριαμβικὰ δίμετρα καταληκτικὰ εἰς ἀμφίβραχυν περαιούμενα, ἢ βακχεῖον, διὰ τὸ ἀδιάφορον, Ἀριστοφάνεια καὶ αὐτὰ καλούμενα. τὸ πέμπτον, χοριαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ἕκτον ἀπὸ ἰαμβικῆς βάσεως εἰς χοριαμβικὴν ὑπερκατάληκτον.

516.

Πράγμασι χρωτίζεται,

Καὶ σοφίαν ἐπασκεῖ.

ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΧΟΡΟΥ,

ΚΩΛΩΝ μέ.

Τροχαϊκοὶ Καταληκτικοί.

Ω Θεώμενοι, κατερῶ πρός γ' ὑμᾶς ἐλευθέρως

Τἀλη-

ΣΧΟΛΙΑ

516. † Χρωτίζεται] Ἀντὶ τοῦ χρωματίζεται. αὐτὸς δὲ ὁ χρωματισμὸς εἰς πρόσωπον γίνεται. αὐτὸς γὰρ καλὰ νῦν ἐχρωματίζετο. διὰ τοῦτο ἐπήγαγε, τὴν αὐτοῦ Φύσιν. ἵν' ᾖ ὅλον καὶ μέρος. διὰ μὲν τοῦ χρωματίζεται νοουμένου τοῦ ὅλου· διὰ δὲ τοῦ τὴν αὐτοῦ Φύσιν, τοῦ μέρους. †

518. Ὠθεώμενοι] Ἡ Παράβασις δοκεῖ μὲν ἐκ τοῦ χοροῦ λέγεσθαι. εἰσάγει δὲ τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ὁ ποιητής. Παράβασις δέ ἐστιν, ὅταν ἐκ τῆς προτέρας στάσεως ὁ χορὸς μεταβὰς, ἀπαγγέλῃ πρὸς τὸν δῆμον ἀφορῶν. Εἴδη δὲ Παραβάσεων ἑπτά· ἁπλᾶ μὲν τρία. μετὰ δὲ σχέσιν τέσσαρα. τὰ μὲν οὖν ἁπλᾶ ἐστὶ ταῦτα· Κομμάτιον· Παράβασις ὁμωνύμως. ἣ καὶ Ἀνάπαιστος καλεῖται· ἐπεὶ πολλάκις ἐν ταύτῃ τῷ ἀναπαίστῳ χρῆται. πνῖγος ὃ καὶ μακρόν. Τὰ δὲ κατὰ σχέσιν, Στροφὴ, Ἀντίστρο-

 φος,

φος, Ἐπίῤῥημα, Ἀντεπίῤῥημα. συνεμπίπτουσι γὰρ ἀλλήλοις κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὰ κῶλα. ἡ γὰρ στροφὴ ἔχει ὁμοίαν ἑαυτῇ τὴν ἀντίστροφον· καὶ τὸ ἐπίῤῥημα ὡσαύτως τὸ ἀντεπίῤῥημα· τινὲς δὲ προστιθέασι καὶ ᾠδὴν καὶ ἀντῳδήν. ἔχουσι γὰρ καὶ ταῦτα σχέσιν πρὸς ἄλληλα. Ἡ μὲν οὖν Παράβασις ἡ ἐκ τούτων συγκειμένη, τελεία ἐστί. εἰσί δὲ καὶ ἀτελεῖς Παραβάσεις. ἑπτὰ δὲ ὄντων τῶν τῆς Παραβάσεως μερῶν, ἐφ' ἕκαστον τῶν ἀπολελυμένων τριῶν τίθεται ἡ παράγραφος. οὐχ' ἧττον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ἐπιῤῥήματος, ἂν μηδὲν ἀποδίδωται. ἐὰν δὲ ἤ τὰ ἀνακυκλούμενα τέ, τε ἀντίστροφον τοῦ μέλους, καὶ τὸ ἀντεπίῤῥημα, ἐπὶ τοῦ ἐπιῤῥήματος τίθεται ἡ ἔσω νενευκυῖα διπλῆ, ὑπὲρ τοῦ δηλῶσαι, ὅτι ἐστὶ τὰ ἀνταποδιδόμενα· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀντεπιῤῥήματος, ἡ ἔξω νενευκυῖα. ἐν δὲ τοῖς ἀποδιδομένοις πάλιν ἐφ' ἑκάστης στροφῆς παράγραφος. ἀπὸ δὲ τοῦ τελευταίου κώλου δύο διπλαῖ· ἡ μὲν καταρχάς, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος. ἀμφότεραι μέν τοι ἔξω νενευκυῖαι, δηλοῦσαι ἡμῖν, ὅτι ἀνταποδίδοται. Τὸ δὲ μέτρον ἀσύστατον Εὐπολίδειον καλούμενον, στίχων τροχαϊκῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν μέ, ὧν τελευταῖος,

Ἐς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὖ φρονεῖν δοκήσετε.

Τὸ δὲ τροχαϊκὸν μέτρον κατὰ πᾶσαν μὲν χώραν δέχεται τροχαῖον καὶ σπονδεῖον· πλὴν τῆς παρατελεύτου, μὴ ὄντος τοῦ μέτρου χωλοῦ. καὶ κατὰ μὲν τὰς περιττὰς τρίβραχυν καὶ δάκτυλον, εἰ τύχοι. τῶν δ' ἀρτίων τὰς μὲν ἑτέρας ἀνάπαυσιν, καὶ οὓς

ἔφην

Τἀληθῆ, νὴ τὸν Διόνυσον, τὸν ἐκθρέψαντά με.
Οὕτω νικήσαιμ' ἔγωγε καὶ νομιζοίμην σοφὸς,
Ὡς ὑμᾶς ἡγούμενος εἶναι θεατὰς δεξιοὺς,
Καὶ ταύτην σοφώτατ' ἔχειν τῶν ἐμῶν κωμῳδιῶν,
Πρώτους ἠξίωσ' ἀναγεῦσ' ὑμᾶς, ἣ παρέσχε μοι
Ἔργον πλεῖστον· εἶτ' ἀνεχώρουν ὑπ' ἀνδρῶν φορτικῶν
Ἡττηθεὶς οὐκ ἄξιος ὤν. ταῦτ' οὖν ὑμῖν μέμφομαι
Τοῖς

ΣΧΟΛΙΑ.

ἔφην ἐγχωρεῖν πάσῃ χώρᾳ. ἰδίως δὲ τὴν τετάρτην ἐν τούτοις ἴαμβον. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος. Ἐχρῆν δὲ τὴν λέξιν ὑπὸ τοῦ χ σημειοῦσθαι. ἐχρήσατο γὰρ μετοχῇ ἀντὶ ὀνόματος.

519. Νὴ τὸν Διόνυσον] Ἐπεὶ ἐν Διονυσίοις παρῆλθε τὸ δρᾶμα καὶ γὰρ ἐν τοῖς Διονυσιακοῖς ἀγῶσι τὰ δράματα ἤγετο καὶ ἐδιδάσκετο.

520. Οὕτω νικήσαιμ' ἔγωγε] Διπλῆ εἴσθεσις εἰς τὴν παράβασιν. οὐχ ἡ αὐτὴ δέ ἐστιν, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ μέτρου τοῦ ἐν ταῖς Νεφέλαις πρώταις, ἀλλ', ὡς ὀλίγῳ πρότερον εἴρηται, τοῦ καλουμένου Εὐπολιδείου.

523. Ἀναγεῦσ' ὑμᾶς] Διατάξαι τὸ δρᾶμα. ὡς ἐπὶ βρώματος δὲ εἶπεν.

524. Ὑπ' ἀνδρῶν] Τῶν κριτῶν. τοῦτο ἐπὶ τῶν προτέρων Νεφελῶν.

525. Ταῦτ' οὖν ὑμῖν μέμφομαι] Ἐπεὶ οὐ Κρατῖνος, ἀλλ' Ἀμειψίας δεύτερος ὤφθη. 528.

Τοῖς σοφοῖς, ὧν οὕνεκ' ἐγὼ ταῦτ' ἐπραγματευόμην.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ὑμῶν ποθ' ἑκὼν προδώσω τοὺς δεξιούς.
Ἐξ ὅτου γὰρ ἐνθάδ' ὑπ' ἀνδρῶν, οἷς ἡδὺ καὶ λέγειν,
Χ' ὡ σώφρων τε χ' ὡ καταπύγων ἄριστ' ἠκουσάτην,
Κάγω (παρθένος γὰρ ἔτ' ἦν, κοὐκ ἐξῆν πώ μοι τεκεῖν)

Ἐξέ-

ΣΧΟΛΙΑ

528. Οἷς ἡδὺ καὶ λέγειν] Εἰς τὸ ἐμὲ ἐπιδείκνυσθαι ἡδύ ἐστιν ἢ ἐλλογίμοις.

529. Χὡ σώφρων] Τὸ πρῶτον δρᾶμα γράψας ὁ ποιητὴς ἐξέθηκε τοὺς Δαιταλεῖς, ἐν ᾧ σῶφρον μειράκιον εἰσάγει, καὶ ἕτερον ἄχρηστον. εὐδοκίμησε δὲ σφόδρα ἐν τούτῳ τῷ δράματι.

Ἄριστ' ἠκουσάτην] Ἀντὶ τοῦ ηὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ τότε ἐνίκησεν, ἐπεὶ δεύτερος ἐκρίθη ἐν τῷ δράματι. διόπερ ἐστὶ μὲν αὐτὸ πρῶτον τῶν δραμάτων, ὑπὸ δὲ αἰδοῦς οὐ δι' ἑαυτοῦ ἐπεδείξατο αὐτό.

530. Κοὐκ ἐξῆν πώ μοι] Οὔπω ἐπέτρεπον ἐμαυτῷ τὸ λέγειν δημοσίᾳ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας. οὐ γὰρ πρῶτον δι' ἑαυτοῦ καθίει τὰ δράματα ὁ ποιητής, εὐλαβούμενος· ἀπὸ δὲ τῶν Ἱππέων ἤρξατο εἰσιέναι. Νόμος δὲ ἦν μὴ εἰσελθεῖν τινὰ εἰπεῖν μήπω τεσσαράκοντα ἔτη γεγονότα· ὡς δέ τινες, τριάκοντα.

531.

'Εξέθηκα, παῖς δ' ἑτέρα τις λαβοῦσ' ἀνείλετο,
Ὑμεῖς δ' ἐξεθρέψατε γενναίως, κἀπαιδεύσατε.
'Εκ τούτου μοι πιστὰ παρ' ὑμῖν γνώμης ἔσθ' ὅρκια.
Νῦν οὖν, Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην, ἥδ' ἡ κωμῳδία

ΣΧΟΛΙΑ

531. Ἐξέθηκα] Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν λάθρα τικτουσῶν καὶ φοβουμένων γνωσθῆναι γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔξω ῥιπτουσῶν τὰ βρέφη, ἵν' ἰδών τις ἀνέλοιτο. Εὐριπίδης·

Δίδωσι βουκόλοισιν ἐκθεῖναι βρέφος.

Λέγει οὖν Ἀριστοφάνης, ὡς ἐπειδὴ παρανόμως ταύτην τὴν κωμῳδίαν ἔτεκον, ὥσπερ τι βρέφος ἔξω ἔρριψα.

Παῖς δ' ἑτέρα] Κλεωνίδης καὶ Καλλίστρατος. οὐ γὰρ δι' ἑαυτοῦ ἐδίδαξε τοὺς Δαιταλεῖς, πρῶτον αὐτοῦ δρᾶμα. τὸ δὲ, Ἀνείλετο λαβοῦσα, ἢ ἐκ παραλλήλου· ὡς τὸ, Ἁγνεύσας ἐκάθηρεν· ἢ τὸ μὲν λαβοῦσα, διὰ τὴν ἐκ τῆς γῆς ὑπὸ τῶν χειρῶν ἄρσιν, τὸ δὲ ἀνείλετο διὰ τὴν ἀναδοχὴν καὶ εἰσποίησιν.

533. † Πιστὰ παρ' ὑμῖν] Ἤγουν μεγάλη πίστις ἐστί μοι πρὸς ὑμᾶς καὶ πληροφορία. εἴρηται δὲ ἐκ μεταφορᾶς τῶν τὰς φιλίας δι' ὅρκου ποιούντων. †

534. Νῦν οὖν Ἠλέκτραν] Αἰσχύλος ἐποίησε δρᾶμα Χοηφόρους, ἐν ᾧ Ἠλέκτρα παραγινομένη εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρός, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐγνώρισεν. Αὕτη, φησὶν, ἡ κωμῳδία ἀδελφὴ

οὖσα

Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς.

Γνώσεται γὰρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.

Ὡς δὲ σώφρων ἐστὶ φύσει, σκέψασθ'· ἥτις πρῶτα μὲν

Οὐδὲν ἦλθε ῥαψαμένη σκύτινον καθειμένον,

Ἐρυ-

ΣΧΟΛΙΑ

οὖσα τῆς πρώτης (ὡς ἐν τοῖς Χοηφόροις Αἰσχύλου Ἠλέκτρα ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐπιγνοῦσα καὶ παραγενόμενον πρὸς τὸν τάφον ὅπως αὐτὸν γνωρίσῃ ἦλθεν) εἰς ζήτησιν ἦλθε τῶν τότε θεατῶν. ἐπιγνώσεται γὰρ, ἐάν τι ξύμβολον ἴδῃ ἐκείνων. † Ἡ Χρυσόθεμις ἀπελθοῦσα θῦσαι τῷ πατρὶ, καὶ τὸν Ὀρέστου πλόκαμον ἐνταῦθα εὑροῦσα, εἶπε τοῦτο τῇ Ἠλέκτρᾳ. ἡ δὲ ἀπελθοῦσα ἐγνώρισεν αὐτὸν ὄντα Ὀρέστου· εἰ καὶ Σοφοκλῆς τοῦτο οὐ λέγει. λέγει οὖν ὁ ποιητὴς, ὅτι εἰ ἐπαινεθήσεται παρ' ὑμῶν ἡ νῦν κωμῳδία, γνώσεται ὅτι ὑμεῖς ἐστὲ οἱ καὶ τὴν πάλαι αὐτῆς ἀδελφὴν ἐπαινέσαντες.†

536. Τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον] Ὃ ἐστι σύμβολον καὶ ἔπαινον ἐκείνων ἐπιγνώσεται, ἐὰν ἴδῃ

538. Οὐδὲν ἦλθε] Παρέλκει τὸ δεν· ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ· Οὐδὲν ἔτισε. Θέλει δὲ εἰπεῖν, οὐκ ἦλθε συνήθως.

Σκύτινον] Διεζωσμένοι γὰρ δερμάτινα αἰδοῖα οἱ

κωμι-

Ἐρυθρὸν ἐξ ἄκρυ, παχύ· τοῖς παιδίοις ἵν' ᾖ γέλως·

540 Οὐδ' ἔσκωψε τὰς φαλακρὰς, ἀδὲ κόρδαχ' εἵλκυσεν·

Οὐδὲ πρεσβύτης ὁ λέγων τἄπη, τῇ βακτηρίᾳ

Τύπτει τὸν παρόντ', ἀφανίζων πονηρὰ σκώμματα·

Οὐδ'

ΣΧΟΛΙΑ

κωμικοὶ εἰσήεσαν τῦ γέλωτος χάριν. Θέλει δὲ εἰπεῖν αὐτὰς φορτικῶς χαριεντιζομένυς.

539. Ἐρυθρόν] Ἡ ἐρυθρόν ἐξ ἄκρυ. ἢ ἐξ ἄκρυ παχύ. ταῦτα γὰρ οἱ κωμικοὶ εἰσῆγον διὰ γέλωτα.

540. Τὰς φαλακρὰς] Εὔπολις·

Ἔσκωψα τὰς φαλακρὰς, τῦτο δ' ἐδωρησάμην.

Οὐ κόρδαχ' εἵλκυσε] Τρία εἴδη ὀρχήσεως· Ἐμμέλεια μὲν, τραγική· Σίκυνις, σατυρική· Κόρδαξ, κωμικὴ, ἥτις αἰσχρῶς κινεῖ τὴν ὀσφῦν.

541. Οὐδὲ πρεσβύτης ὁ λέγων] Ὡς Εὔπολις ἐν τοῖς Προσπαταλίοις. ἢ ὡς εἰς τῦτο τὸ μέρος εὐεπίφορον ὄντα τὸν Ἕρμιππον. οἱ δὲ Σισέρμιον τὸν ὑποκριτήν.

542. Τύπτει τὸν παρόντ' ἀφανίζων] Καὶ γὰρ ἐκεῖνος τῦ γελᾶν χάριν τὰς ἐγγὺς ἑςῶτας ἔτυπτε τῇ βακτηρίᾳ. τὸ δὲ ἀφανίζων, ὅ ἐςιν ἐκτοπίσας, καὶ ἀποφυγὼν τὰ σκώμματα, δι' ὧν ἔδει σωφρονίζειν τὰς κακῶς πράττοντας, ἐκτὸς ἑαυτῦ ποιῶν τὰ πονηρὰ

Οὐδ' εἰσῆξε δᾷδας ἔχουσ'· οὐδ' ἰοὺ, ἰοὺ βοᾷ·
Ἀλλ' αὐτῇ καὶ τοῖς ἔπεσιν πιστεύουσ' ἐλήλυθεν.
Κἀγὼ μὲν τοιοῦτος ἀνὴρ ὢν ποιητής. οὐ κομῶ,
Οὐδ' ὑμᾶς ζητῶ 'ξαπατᾷν δὶς καὶ τρὶς ταὔτ' εἰσάγων·

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

νηρὰ σκώμματα. ἢ τὸ ἀφανίζων, ἀντὶ τοῦ ἀφανεῖς ποιῶν. τουτέστι περικαλύπτων τῷ γέλωτι τὰς εἰκῆ διεσκεμμένας αὐτοῦ κωμῳδίας, καὶ εὐτελῶς πεπλασμένας. Ἰστέον δὲ ὅτι πάντα ὅσα ἂν λέγῃ, εἰς ἑαυτὸν τείνει. τοὺς μὲν γὰρ φάλητας εἰσήγαγεν ἐν τῇ Λυσιστράτῃ· τὸν δὲ κόρδακα ἐν τοῖς Σφηξί. τοὺς δὲ φαλακροὺς, ἐν Εἰρήνῃ· τὸν δὲ πρεσβύτην, ἐν Ὄρνισι· τὰς δὲ δᾷδας καὶ τὸ ἰοὺ ἰοὺ, ἐν Νεφέλαις τὸ πρῶτον.

543. Οὐδ' εἰσῆξε δᾷδας] Οὐκ ἔστι δῆλος, τίνι παρονειδίζει ἀλλ' ἴσως ἑαυτῷ ἐπεὶ πεποίηκεν ἐν τῷ τέλει τοῦ δράματος καιομένην τὴν διατριβὴν Σωκράτους, καὶ τινας τῶν φιλοσόφων λέγοντας ἰοὺ ἰού. ἐν δὲ ταῖς πρώταις Νεφέλαις τοῦτο οὐ πεποίηκε ποιήσει δὲ αὐτὸ μετὰ λόγου· οὔτοι δέ ἀκαίρως.

544. Ἀλλ' αὐτῇ] Τῇ ἐπινοίᾳ τῆς ὑποθέσεως καὶ οἰκονομίᾳ καὶ τῇ χάριτι τῶν ἐπῶν θαῤῥήσασα.

545 Οὐ κομῶ] Οὐ σεμνύνομαι. χαριέντως δὲ λέγει. ἐπεὶ φαλακρὸς ἦν.

546. Δὶς καὶ τρίς] Καίτοι καὶ αὕτη δεύτερον εἰσήχθη.

Ἀλλ' αἰεὶ καινὰς ἰδέας εἰσφέρω, σοφίζομαι,
Οὐδὲν ἀλλήλαισιν ὁμοίας καὶ πάσας δεξιάς.
Ὃς μέγιςον ὄντα Κλέων' ἔπαισ' ἐς τὴν γαςέρα,
Κοὐκ ἔτ' εἰσαῦθίς γ' ἐπεπήδησά γ' αὐτῷ κειμένῳ.
Οὗτοι δ', ὡς ἅπαξ παρέδωκεν λαβὴν Ὑπέρβολος,
Τοῦτον δείλαιον κολετρῶσ' αἰεὶ, καὶ τὴν μητέρα.

Εὔπολις

ΣΧΟΛΙΑ

θη· ἀλλ' ἴσως διαφόρως. δοκοῦσι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι κωμικοὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων τὰ αὐτὰ εἰσάγειν δράματα.

549. Ὃς μήγιςον ὄντα] Ὥσπερ ζῶντος αὐτοῦ διαλέγεται, ἐν οἷς φησι, Κλέωνα τὸν λάρον. καὶ Ἀνδροτίων δέ φησιν, αὐτὸν ἐπὶ Ἀλκαίου τεθνάναι, δυσὶν ἔτεσιν ὕςερον. Ἴσαρχος δέ φησιν, ἀφ' οὗ αἱ πρῶται Νεφέλαι ἐδιδάχθησαν. πῶς οὖν δύναται καὶ τοῦ Μαρικοῦ μεμνῆσθαι. ὃς ἐδιδάχθη μὲν πρὸ τῶν Νεφελῶν, ὡς καὶ νῦν αὐτός φησιν. ἐκεῖ δὲ ὁ Εὔπολις ὡς τεθνηκότος Κλέωνος μέμνηται. ἢ ἐπεὶ οὐ φέρονται αἱ Διδασκαλίαι τῶν δύο Νεφελῶν, οὐδὲν δυνάμεθα διαρθρῶσαι, εἰ Εὔπολις ἐπλάσατο τὴν Κλέωνος τελευτὴν ἐν Μαρικᾷ.

Ἔπαισ' ἐς τὴν γαςέρα] Ἔτυψα. ἔγραψε γὰρ κατ' αὐτοῦ τοὺς Ἱππέας. ἔτυψα ἐν τοῖς Ἱππεῦσιν. ἀντὶ τοῦ, ἠρκέσθην τῇ πρώτῃ κωμῳδίᾳ.

552. Κολετρῶσ' αἰεὶ] Κατὰ τοῦ κόλου τύπτουσιν.

ἢ καταπατοῦσιν. ἀπὸ τῶν τὰς ἐλαίας πατούντων. ἢ τὸ ἐνάλλεσθαι τῇ κοιλίᾳ, καὶ τύπτειν εἰς τὴν γαστέρα. Κόλον γὰρ τὸ παχὺ ἔντερον. δῆλον δὲ, ὅτι πρῶτος ὁ Μαρικᾶς ἐδιδάχθη τῶν δευτέρων Νεφελῶν. Ἐρατοσθένης δέ φησι. Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς Διδασκαλίαις ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν Νεφελῶν, σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου, ὅτι πρότερον καθεῖται. λανθάνει δ' αὐτὸν, φησιν, ὅτι ἐν μὲν ταῖς διδαχθείσαις οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν· ἐν δὲ ταῖς ὕστερον διασκευασθείσαις εἰ λέγεται, οὐδὲν ἄτοπον. αἱ Διδασκαλίαι δὲ δῆλον ὅτι τὰς διδαχθείσας φέρουσι. πῶς δ' οὐ συνεῖδεν, ὅτι καὶ ἐν τῷ Μαρικᾷ προτετελεύτηκε Κλέων. Ἐν δὲ ταῖς Νεφέλαις λέγεται· Εἰς τὸν θεοῖσιν ἐχθρὸν τὸν βυρσοδέψην. Εὔπολις δὲ ἐν τοῖς Βάπταις τοὐναντίον φησὶν, ὅτι συνεποίησεν Ἀριστοφάνει τοὺς Ἱππεῖς. λέγει δὲ τὴν τελευταίαν παράβασιν. φησὶ δὲ κἀκείνους· Τοὺς Ἱππέας συνεποίησα τῷ φαλακρῷ ἐδωρησάμην. Κλέων ἀποθνήσκει ἐπὶ Ἀμινίου. πρὸ τούτου δὲ Ἴσαρχος, ἐφ' οὗ αἱ Νεφέλαι εἰσήχθησαν. ὁ μέντοι Ἀνδρείων ἐπὶ Ἀλκαίου φησὶ, τοῦ μετὰ Ἀμινίαν, τὸν Κλέωνα δυσὶν ὕστερον ἔτεσι τεθνάναι τῆς τῶν Νεφελῶν διδασκαλίας. εἰκότως οὖν ὡς ἔτι περίοντι τῷ Κλέωνι λοιδορεῖται ὁ Ἀριστοφάνης. οὐ μόνον ἐν τοῖς προκειμένοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς· Ἦν Κλέωνα τὸν λάρον δώρων.

Καὶ τὴν μητέρα] Τὴν Ὑπερβόλου, τὴν δοκοῦσαν ἐν ταῖς Ἀρτοπώλισι. πολλὰ κατ' αὐτοῦ εἶπεν Ἕρμιππος.

Εὔπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρώτιςον παρείλκυσεν,
Ἐκςρέψας τὰς ἡμετέρας Ἱππέας κακὸς κακῶς,
Προσθεὶς αὐτῷ γραῦν μεθύσην, τῦ κόρδακος ὕνεκα,
Ἣν Φρύνιχος πάλαι πεποίηχ', ἣν τὸ κῆτος ἤσθιεν.
Εἶθ' Ἕρμιππος αὖθις πεποίηκεν εἰς Ὑπέρ-
βολον.
Ἄλλοι τ' ἤδη πάντες ἐρείδυσιν εἰς Ὑπέρβολον,
Τὰς εἰκὺς τῶν ἐγχέλεων τὰς ἐμὰς μιμύμενοι.

ΣΧΟΛΙΑ

554. Ἐκςρέψας] Πάντα τὰ ἐμὰ, φησὶν, ἔλαβεν.

556. Ἣν Φρύνιχος] Φέρεται ὑπεύθυνος Φρυνίχυ. μήποτε ὖν ἐκείνην φράζων ὡς γραῦν ἐκκειμένην τῷ κήτει. καὶ ἴσως ἐν Ὑπερβόλῳ ἂν λέγοι αὐτὸς, ὅτι τὸ κῆτος ἤσθιεν. Ἄλλως. Εἰσῆγε γραῦν Φρύνιχος ὑπὸ κήτυς ἐσθιομένην, κατὰ μίμησιν Ἀνδρομέδας, διὰ γέλωτα τῶν θεατῶν. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς κωμῳδίας ποιητής.

557. Εἶθ' Ἕρμιππος] Ἕρμιππος μὲν δρᾶμα ὖκ ἐποίησεν εἰς Ὑπέρβολον. ἔοικε δὲ τὸ πλείςας ἀρτοπώλιδας λεχθὲν, κατ' αὐτῦ σημαίνειν

559. Τῶν ἐγχέλεων] Ἀντὶ τῦ λέξεων εἰπεῖν, ἐγχέλεων ἔφη· παρόσον ἐν τοῖς Ἱππεῦσιν ἐμιμήθη τῶν ἐγχέλεων·

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πεπόνθασι.

Ὅς τις ἐν τούτοισι γελᾷ, τοῖς ἐμοῖς μὴ χαιρέτω.
Ἢν δ' ἐμοὶ καὶ τοῖσιν ἐμοῖς εὐφραίνησθ' εὑρήμασιν,
Ἐς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὖ φρονεῖν δοκήσετε.

ΩΔΗ ΚΑΙ ΣΤΡΟΦΗ, ΚΩΛΩΝ ιβ'.

ΧΟ Ὑψιμέδοντα μὲν θεῶν
Ζῆνα τύραννον, ἐς χορὸν

ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ δὲ διὰ παραβολῆς εἰκάζειν τῆς πόλεως τὰ πράγματα ἐξ αὐτοῦ φησὶν εἰληφέναι τοὺς ἄλλους ὁ Ἀριστοφάνης.

560. Τούτοις γελᾷ] Οἷον εἴ τις ἐκείνοις τέρπεται, καὶ ἡδέως ἀκούει, τοῖς ἐμοῖς μὴ προσίτω.

562. Εὖ φρονεῖν] Παρ' ὑπόνοιαν. δέον γὰρ εἰπεῖν, ἐλεύσεσθε, ἐπήνεγκεν, ὅτι φρόνιμοι δόξετε εἶναι, καὶ εὔνομοι, καὶ εὐφρονοῦντές μοι. διὸ ἐπισημειοῦσθαι τὴν λέξιν ἔδει τὸ χ.

563. Ὑψιμέδοντα μὲν] Τοῦτο ᾠδὴ καὶ στροφὴ ὀνομάζεται, διὰ τὸ στροφήν τινα ποιεῖσθαι τὸν χορὸν ἀπὸ τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς ὁρᾶν καὶ ᾄδειν εἰς ἕτερον ἀφορῶντα μέρος. ἔστι δὲ ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς θεοὺς ἡ ᾠδή. ἔστι δὲ ἡ παροῦσα στροφὴ κώλων ιβ'. ὧν τὸ πρῶ-

πρῶτον χοριαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, ἐπιμεμιγμένον διϊάμβῳ. τὸ β' ὅμοιον. τὸ τρίτον δίμετρον καταληκτικὸν, ἐπιμεμιγμένον βακχείῳ· ὃ καλεῖται ἑφθημιμερές. τὸ τέταρτον καὶ τὸ πέμπτον τῷ πρώτῳ ὅμοια. τὸ ἕκτον, τρίμετρον ἐκ διϊάμβου. χοριαμβικοῦ καὶ βακχείου. τὸ ἕβδομον, δακτυλικὸν τετράμετρον. τὸ ὄγδοον, δακτυλικὸν πεντάμετρον. τὸ ἔνατον, δίμετρον, ἐξ ἐπιτρίτου τρίτου καὶ χοριάμβου. τὸ δέκατον, ὅμοιον, ἐκ δισπονδείου καὶ χοριάμβου, ἢ δακτυλικὸν ἑφθημιμερὲς, τῆς ξὶ ἀντὶ μακρᾶς λογιζομένης. τὸ ἑνδέκατον, δίμετρον ἀκατάληκτον, τὸ καλούμενον Γλυκώνειον, ἐκ διτροχαίου καὶ διϊάμβου. ὡς ἔχει τὰ Γλύκωνος·

Κάπρος ἠίχ' ὁ μαινόλης Κύπριδος θάλλος ὤλεσε.

Τὸ δυοκαιδέκατον, ἀντισπαστικὸν δίμετρον καταληκτικὸν, τὸ καλούμενον Φερεκράτειον ἑφθημιμερές. ἐξ ἐπιτρίτου τετάρτου καὶ βακχείου, ὡς ἔχει τὰ Φερεκράτους·

Ἄνδρες πρόσχετε τὸν νοῦν
Ἐξευρήματι καινῷ,
Συμπτύκτοις ἀναπαίστοις.

Καλεῖται δὲ ταῦτα πολυσχημάτιστα, διὰ τὸ διάφορα δέχεσθαι μέτρα. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος, † καὶ διπλῆ ἔσω νενευκυῖα, † δηλοῦσα ἔχειν ἀνταπόδοσιν· Ἄλλως. Τὸν Δία ἐπικαλοῦνται, ὃν οἱ φιλόσοφοι εἶναι οὐκ ἔφασκον, ἀλλὰ ταύτας εἶναι τὸ πᾶν διεβεβαιοῦντο. εἰκότως οὖν καὶ διὰ τούτων σκώπτει τοὺς φιλοσόφους. ὃν γὰρ εἶναι οὐκ ἐδόξαζον, αἱ νομιζόμεναι ὑπ' αὐτῶν νεφέλαι τοῦτον ἐπικαλοῦνται.

Πρῶτα μέγαν κικλήσκω.
Τόν τε μεγασθενῆ τριαί-
νης ταμίαν, γῆς τε καὶ ἁλ-
μυρᾶς θαλάσσης ἄγριον μοχλευτήν·
Καὶ μεγαλώνυμον ἡμέτερον πατέ-
ρ', Αἰθέρα, σεμνότατον, βιοθρέμμονα πάντων.
Τόν θ' ἱππονώμαν, ὃς ὑπερ-
λάμ-

ΣΧΟΛΙΑ

566. Τόν τε μεγασθενῆ] Ὅτι ἔθος τοῖς ποιηταῖς ἀπὸ Διὸς ἄρχεσθαι· μετὰ δὲ, τὸν Ποσειδῶνα ὑμνεῖν. καὶ αὐτὸς δὲ τὴν Ὁμηρικὴν τάξιν τὸν ἡλικίας δηλοῖ.

567. Γῆς τε καὶ ἁλμυρᾶς] Δοκεῖ γὰρ Ποσειδῶν ἐ τὴν θάλασσαν κινεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν. ἔχει δὲ καὶ κοινωνίαν πρὸς αὐτὰς, ὡς δεσπόζων ὑγρᾶς ἐσίας. εἰκότως ἐν τῶν θεῶν τέτων ἐμνημόνευσε. τῦ μὲν Διὸς, ὅτι Γενάρχης· τῦ δὲ Ποσειδῶνος, ὅτι τῶν ὑγρῶν δεσπότης. Ἀέρος δὲ, ὅτι πατήρ· Ἡλίε δὲ, ἐπεὶ διάπυρος ὢν, τὴν ἰκμάδα ἐπισπώμενον ἐργάζεται νεφέλην.

570. Αἰθέρα] Ἀντὶ τῦ ἀέρα· ὁ γὰρ αἰθὴρ διακαὴς ὢν, ἀνέφελός ἐστι. καὶ ἐκ τῦ βιοθρέμμονος δῆλον, ὅτι ἀὴρ, ἐχὶ αἰθήρ. ἢ ἐπειδὴ τὰ ζῶα ἐν τῷ ἀέρι ἔχει τὴν ζωήν. Βιοθρέμμονα δὲ, ἐπειδὴ ἀρδεύει τὴν γῆν.

λαμπροῖς ἀκτῖσιν κατέχει
Γῆς πέδον, μέγας ἐν θεοῖς,
Ἐν θνητοῖσί τε δαίμων.

ΕΠΙΡΡΗΜΑ ΣΤΙΧΩΝ κ.

Τροχαϊκοὶ Τετράμετροι Καταληκτικοί

ΧΟ. Ὦ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν προσέχετε.
Ἠδικημέναι γὰρ ὔμμιν μεμφόμεσθ' ἐναντίον.
Πλεῖστα γὰρ θεῶν ἁπάντων ὠφελούσαις τὴν πόλιν
Δαιμόνων ἡμῖν μόναις οὐ θύετ' οὐδὲ σπένδετε,
Αἵ τινες τηροῦμεν ὑμᾶς. ἢν γὰρ ᾖ τις ἔξοδος

ΣΧΟΛΙΑ

571. Τόν θ' ἱππονώμαν] Τὸν ἥλιον, τὸν ἐλαύνοντα καὶ νωμῶντα τὸ ἅρμα, καὶ τοὺς ἵππους ἡνιοχοῦντα. ἐξ αὐτοῦ δὲ δοκοῦσι συνεστάναι. διάπυρος γὰρ ὤν, ἕλκει εἰς ἑαυτὸν τὴν τῆς θαλάσσης ὑγρότητα, ἐξ ἧς αἱ νεφέλαι.

575. Ὦ σοφώτατοι θεαταί] Τοῦτο ἐπίῤῥημα ὀνομάζεται, διὰ τὸ ἐπιῤῥέπειν αὖθις τὸν χορὸν πρὸς τοὺς θεατάς, καὶ χρηστά τινα συμβουλεύειν αὐτοῖς, ἢ σκώπτειν τοὺς πονηρούς. ἔστι δὲ ἐκ στίχων τροχαϊκῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν, ὧν τελευταῖος·

Μηδενὶ ξὺν νῷ, τότ᾽ ἢ βροντῶμεν, ἢ ψεκάζομεν.
Εἶτα τὸν θεοῖσιν ἐχθρὸν βυρσοδέψην Παφλαγόνα
Ἡνίχ᾽ ᾑρεῖσθε στρατηγὸν, τὰς ὀφρῦς συνήγομεν,
Κἀποιοῦμεν δεινά· βροντὴ δ᾽ ἐῤῥάγη δι᾽ ἀστραπῆς·
Ἡ Σελήνη δ᾽ ἐξέλιπέ γε τὰς ὁδούς· ὁ δ᾽ Ἥλιος

ΣΧΟΛΙΑ

Ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ πρᾶγμα τῇ πόλει συνοίσεται.

Ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔσω νενευκυῖα, δηλοῦσα ἔχειν ἀνταπόδοσιν.

580. Μηδενὶ ξὺν νῷ] Σὺν μηδεμιᾷ κρίσει· μετ᾽ οὐδενὸς νοῦ, ἀλλ᾽ ἀσυμφόρως, καὶ ἀκαίρως, μετὰ μηδενὸς λογισμοῦ. οἷον προπετῶς. ἐκ τῶν πρώτων δὲ Νεφελῶν ἐστὶ ταῦτα. τεθνεὼς γὰρ ἦν νῦν ὁ Κλέων.

582. Τὰς ὀφρῦς συνήγομεν] Συννέφειαν ἐποιήσαμεν. καὶ ἐχαλεπήναμεν, ἢ ἐσυγνάσαμεν. Ἄλλως. Ἐπεὶ ὁ Κλέων τοιοῦτος. εἶπε δὲ ἀνωτέρω, ὅτι πάντας μιμοῦνται.

583. Βροντὴ δ᾽ ἐῤῥάγη] Παρὰ τὰ ἐκ Τεύκρων Σοφοκλέους· Οὐρανοῦ δ᾽ ἄπο ἤστραψε, βροντὴ δ᾽ ἐῤῥάγη δι᾽ ἀστραπῆς

584. Ἡ Σελήνη δ᾽ ἐξέλιπεν] Ἐπειδὴ ἔκλειψις ἐγένετο Σελήνης τῷ προτέρῳ ἔτει ἐπὶ Στρατοκλέους Βοηδρομιῶνι.

Τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως συνελκύσας,
Οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν, εἰ στρατηγήσει Κλέων.
Ἀλλ' ὅμως εἵλεσθε τοῦτον. φασὶ γὰρ δυσβουλίαν
Τῇδε τῇ πόλει προσεῖναι· ταῦτα μέντοι τοὺς θεοὺς,
Ἅττ' ἂν ὑμεῖς ἐξαμάρτητ', ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπειν.

ΣΧΟΛΙΑ

585. Τὴν θρυαλλίδα] Τὴν ἀκτῖνα εἰς ἑαυτὸν συστείλας. ἀπὸ τοῦ λύχνου δὲ ἡ μεταφορά. οὐχ ὡς τοῦ ἡλίου ἐκλείψαντος, ἀλλ' ὡς ἀπειλοῦντος ἐκλείψειν, εἰ στρατηγήσει Κλέων. οἷον παρ' Ὁμήρῳ·

Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.

Ἡλίου δὲ ἐγένετο κατά τινα τύχην ἔκλειψις Κλέωνος χειροτονουμένου.

587 Δυσβουλίαν] Τὴν οὐκ ὀρθῶς βουλήν. ἀποτυχόντα φασὶ Ποσειδῶνα τῆς χώρας, τὸ κακῶς βουλεύεσθαι ἐνσκῆψαι αὐτοῖς· τὴν δὲ Ἀθηνᾶν παρασχεῖν τὸ κακῶς βουλεύεσθαι μὲν, ἀποκλῖναι δὲ καλῶ. καὶ ἦν τοῦτο λεγόμενον ἐπιχώριον. Εὔπολις. Ὦ πόλις, πόλις, ὡς εὐτυχεῖς μᾶλλον, ἢ καλῶς φρονεῖς. Ἄλλως. Φασὶν ὅτι Ποσειδῶν ἡττηθεὶς τῇ Ἀθηνᾷ, δυσβουλίαν ἐπέβαλεν Ἀθηναίοις, Ἀθηνᾶν τὰ βουλευόμενα καλῶς μεταβάλλειν.

589. Ἅττ' ἂν ὑμεῖς] Ὅσα Ἀθηναῖοι κακῶς

Ὡς δὲ καὶ τοῦτο ξυνοίσει, ῥαδίως διδάξομεν.
Ἢν Κλέωνα τὸν λάρον δώρων ἑλόντες καὶ κλοπῆς,
Εἶτα φιμώσητε τούτου τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα,
Αὖθις ἐς τ' ἀρχαῖον, ὑμῖν εἴ τι κἀξημάρτηται,
Ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ πρᾶγμα τῇ πόλει ξυνοίσεται.

ΑΝ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἐβουλεύσαντο, διὰ ὑπερβάλλουσαν εὐτυχίαν εἰς τὸ χρήσιμον ἀπέβαινε καὶ εἰς τὸ καλόν· αἰνίττεται δὲ εἰς Ἀθηνᾶν.

59'. Τὸν λάρον] Ὅτι ὁ λάρος τοιοῦτος. καὶ ἐν Ἱππεῦσι.

Λάρος κεχηνὼς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν.

Ταῦτα δὲ ἀπὸ τῶν προτέρων Νεφελῶν. τότε γὰρ ἔζη ὁ Κλέων. ἐπὶ δὲ τούτων τέθνηκε. καὶ γὰρ Εὔπολις μετὰ θάνατον Κλέωνος τὸν Μαρικᾶν ἐποίησεν. καὶ μὴν ὡς μετὰ θάνατον Κλέωνος φαίνεται γεγραφὼς τὸ δρᾶμα. ὅπου γε τοῦ Μαρικᾶ Εὐπόλιδος μέμνηται, ὃ ἐδιδάχθη καθ' Ὑπερβόλου, μετὰ τὸν Κλέωνος θάνατον. ταῦτα δὲ ὡς ἔτι ζῶντος Κλέωνος λέγεται. δῆλον οὖν, ὅτι κατὰ πολλοὺς τοὺς χρόνους διεσκεύασε τὸ δρᾶμα (καὶ ταῦτα μὲν οὐ πολλῷ ὕστερον) ἐν εἶς τε Εὐπόλιδος μέμνηται καὶ τῶν εἰς Ὑπέρβολον κωμῳδιῶν πολλῶν.

595.

ΑΝΤΩΔΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ, ΚΩΛΩΝ ιβ΄.

595 ΧΟ. Ἀμφί μοι αὖτε Φοῖβ' ἄναξ

Δήλιε,

ΣΧΟΛΙΑ

595. Ἀμφί μοι ἄναξ] Ἡ ἀντῳδὴ αὕτη καὶ ἀντιστροφὴ ὁμοία ἐστὶ τῇ ᾠδῇ καὶ στροφῇ κατά τε τὰ κῶλα καὶ τὰ μέτρα. μιμεῖται δὲ τῶν διθυράμβων τὰ προοίμια. συνεχῶς γὰρ χρῶνται ταύτῃ τῇ λέξει· διὸ καὶ Ἀμφιάνακτας αὐτοὺς ἐκάλουν. Ἔστι δὲ Τερπάνδρου· Ἀμφ' ἐμοὶ ἄνακτα ἑκατηβόλον. Λείπει δὲ τὸ ἔσο, ἢ τὸ χόρευσον, ἤ τι τοιοῦτον. καὶ τὸ προοιμιάζεσθαι δὲ ἀμφιανακτίζειν ἔλεγον· εἰκότως δὲ μετὰ τὸν ἥλιον ἀιυμνοῦσι τὸν Ἀπόλλωνα. ὅτι δὲ ὁ αὐτός ἐστιν ἥλιος καὶ Ἀπόλλων, δῆλον. τὰ δὲ αὖτε, ἀντὶ τοῦ πάλιν. ὥσπερ γὰρ ἀναλαμβάνων πρὸς τὸ ἄνω λέγει ἀντίστροφον. ἔφαμεν γὰρ ἐν τοῖς χορικοῖς γίνεσθαι τὰς στροφὰς καὶ τὰς ἀντιστρόφους καὶ ἐπῳδοὺς, ἅτινες καλοῦσιν ἐπιῤῥήματα. καὶ ἐνταῦθα οὖν τὴν ἀντίστροφον ἐπήγαγεν ὁ ποιητὴς, ὥσπερ ἀναστρέφων ἐπὶ τὸ ἐξαρχῆς μέλος, ὅθενπερ ἐξετράπη εἰς τὸ ἐπίῤῥημα. ἀρξάμενος γὰρ ὑμνεῖν τοὺς θεοὺς, καὶ παραγενόμενος μέχρι τοῦ ὅλου, ἐπήγαγε τὴν ἐκτροπὴν τουτέστι τὸ ἐπίῤῥημα, ἀπὸ τοῦ, Ὦ σοφώτατοι θεαταί. Οὔτε γὰρ ἡ διάνοια τοῖς προειρημένοις ἀκόλουθος, οὔτε τὸ μέτρον τοῦ λόγου. πάλιν οὖν ἐπαναστρέφων ἐπὶ τὸν ὕμνον, τῇ τῶν θεῶν

Δήλιε, Κυνθίαν ἔχων

Ὑφι-

ΣΧΟΛΙΑ

ῶν χρῆται ἐπαναστροφῇ. εἰ γοῦν τις τὰ ἐν μέσῳ ἅπαντα ἀφελὼν ἐπὶ ταῦτα ἔλθῃ, οὔτε ὁ λόγος οὔτε ὁ νοῦς ἐπιζητήσειεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἀκολουθία οὕτω φυλάττοιτο· Τὸν θ' ἱππονώμαν, ὃς ὑπερλάμπροις ἀκτῖσι· καὶ τὰ ἑξῆς.

Ἀμφί μοι αὖτε, Φοῖβ' ἄναξ] Φησὶν οὖν, Ἀλλὰ σοῦ πάλιν, ὦ Ἄπολλον, ἔξομαι, καὶ τῶν σῶν ἐπαίνων. Οὐ μὴν ἁπλῶς ἐπὶ τὴν ἀντίστροφον ἐλθὼν θεοῦ τινὸς ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ μετὰ τὸν Ἥλιον εὐθὺς τὸν Ἀπόλλωνα. ἐπεὶ τινες τὸν ἥλιον τὸν αὐτὸν εἶναί φασι τῷ Ἀπόλλωνι. ἔτι δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ὁ ποιητὴς κατακολουθῶν, μετὰ τὸν ἥλιον ἐπὶ τὸν Ἀπόλλωνος ἔρχεται ὕμνον, φανερὸν ποιεῖ αὐτὸς λέγων. Ἀμφί μοι αὖτε, Φοῖβ' ἄναξ· τουτέστι πάλιν. οὐδαμοῦ γὰρ νῦν τοῦ Ἀπόλλωνος μέμνηται. τί οὖν ἔδει μνημονεῦσαι τοῦ αὖτε. εἰ μὴ τῆς προειρημένης διανοίας εἴχετο. τὸ δὲ μέτρον ἀντῳδὴ καὶ ἀντιστροφή. ἔστι δὲ τὸ μέτρον καὶ ἡ ποσότης ὅμοια τῇ στροφῇ. ὡμοίωται δὲ καὶ τὸ ἐπίῤῥημα καὶ τὸ ἀντεπίῤῥημα.

596. Κυνθίαν ἔχων] Περιφραστικῶς τὴν Κύνθον. ἔστι δὲ ὄρος Δήλου. ἡ Κύνθος. τὸ δὲ ὑψικέρατα πέτραν, ἐπῳδός ἐστι. τὸ αὐτὸ δὲ μέτρον τῷ μέλει τῷ πρώτῳ καὶ ἑξῆς οὕτως. ἔστι δὲ παραγώγως ἀντὶ τοῦ ὑψηλήν. Μεταπλασμὸς δέ ἐστιν, ἀντὶ τοῦ ὑψικέρατον.

598.

Ὑψικέρατα πέτραν·
Ἥτ' Ἐφέσου μάκαιρα πάγ-
χρυσον ἔχεις οἶκον· ἐν ᾧ
Κόραι σε Λυδῶν μεγάλως σέβουσιν.
Ἥτ' ἐπιχώριος ἡμετέρα θεὸς,
Αἰγίδος ἡνίοχος, πολιοῦχος Ἀθάνα·
Παρνασίαν θ' ὃς κατέχων
Πέτραν, σὺν πεύκαις σελαγεῖ,
Βάκχαις Δελφίσιν ἐμπρέπων,

Κω-

ΣΧΟΛΙΑ

598. Ἥτ' Ἐφέσου] Μετὰ τὸν Ἥλιον εὐθὺς ἡ Ἄρτεμις, ἧς ἡ Ἔφεσος †Πάγχρυσον δὲ οἶκον λέγει, τὸν πολυτελέστατον ναόν· ὃς ἦν εἷς τῶν ἑπτὰ θεαμάτων. †

599. Ἐν ᾧ κόραι] Ἔνθα σε αἱ παρθένοι Λυδῶν τιμῶσιν ὦ Ἄρτεμι, ὅτι τῆς Λυδίας τὸ παλαιὸν ἡ Ἔφεσος.

604. Σὺν πεύκαις] Μετὰ δᾴδων. παρὰ τὸ Εὐριπίδειον· Διόνυσος, ὃς πεύκαισι καὶ νεβρῶν δοραῖς καθαπτὸς ἐν πεύκαισι Παρνασὸν καταπηδᾷ χορεύων σὺν παρθένοις.

Σελαγεῖ] Μετὰ λαμπάδων καὶ πυρὸς χορεύει. διάπυρος γὰρ ὁ θεός. καὶ ὁ Ζεὺς διὰ πυρὸς τῇ Σεμέλῃ συνῆλθεν. οὐ γὰρ ἀργῶς παρέλαβεν ὁ ποιητής.

605. Βάκχαις Δελφίσι] Ταῖς τὴν Δελφικὴν

χώ-

Κωμαστὴς Διόνυσος.

ΑΝΤΕΠΙΡΡΗΜΑ ΣΤΙΧΩΝ κ'.

Τροχαϊκοὶ Τετράμετροι Καταληκτικοί.

ΧΟ. Ἡνίχ' ἡμεῖς δεῦρ' ἀφορμᾶσθαι παρεσκευάσμεθα,
Ἡ Σελήνη συντυχοῦσ' ἡμῖν, ἐπέστειλε φράσαι,
Πρῶτα μὲν χαίρειν Ἀθηναίοισι, καὶ τοῖς ξυμμάχοις·

ΣΧΟΛΙΑ

χώραν κατοικούσαις. κἀκεῖ γὰρ ἐτιμᾶτο ὁ Διόνυσος.

606. Κωμαστής] Ὅτι καὶ μεθύοντες βακχεύονται, καὶ ὥσπερ ἐκμαίνονται.

607. Ἡνίχ' ἡμεῖς] Τὸ ἀντεπίρρημα τοῦτο ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐπιρρήματι καὶ τοῦτο γὰρ ἐκ στίχων ἐστὶ τροχαϊκῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν εἴκοσι. ἐνταῦθα μέντοι ὁ ἐπὶ τῆς τετάρτης χώρας ἴαμβος ἐξέλιπεν. ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

609. Πρῶτα μὲν χαίρειν] Τὸν Κλέωνά φασιν ἀπὸ τῆς Πύλου καὶ Σφακτηρίας τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιστέλλοντα, χαίρειν προσθεῖναι· ὅπερ γέγονεν ἐν χρήσει. Πλάτων μέν τοι ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπιστολῶν τὸ εὖ πράττειν προὔθηκεν. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὸ ὑγιαίνειν. καὶ τό γε τριπλοῦν τρίγωνον τὸ δι' ἀλλήλων τὸ πεντάγραμμον, ᾧ συμβόλῳ πρὸς τοὺς ὁμοδόξους ἐχρῶντο,

Εἶτα θυμαίνειν ἔφασκε. δεινὰ γὰρ πεπονθέναι,
Ὠφελοῦσ' ὑμᾶς ἅπαντας, οὐ λόγοις, ἀλλ' ἐμφανῶς.
Πρῶτα μὲν τοῦ μηνὸς εἰς δᾶδ' οὐκ ἔλαττον, ἢ δραχμήν·
Ὥς τε καὶ λέγειν ἅπαντας, ἐξιόντας ἑσπέρας·
Μὴ πρίω παῖ δᾶδ', ἐπειδὴ φῶς Σεληναίης καλόν.
Ἀλλὰ τ' εὖ δρᾶν φησὶν ὑμᾶς, κοὐκ ἄγειν τὰς ἡμέρας
Οὐδὲν ὀρθῶς, ἀλλ' ἄνω τε καὶ κάτω κυδοιδοπᾶν.
Ὥς τ' ἀπειλεῖν φησὶν αὐτῇ τοὺς θεοὺς ἑκάστοτε,
Ἡνίκ'

ΣΧΟΛΙΑ

το, ὑγεία πρὸς αὐτῶν ὠνομάζετο. Ἄλλως. Ἀρχαῖον ἦν ἔθος, προτάσσειν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς χαίρειν. οὐ γὰρ, ὥς τινες, Κλέων οὕτως πρῶτος ἐπέστειλεν Ἀθηναίοις ἐκ Σφακτηρίας.

615. Ἀλλὰ τ' εὖ δρᾶν] Καὶ εἰς ἄλλα φησὶν ἡμᾶς εὐεργετεῖν· οὐ παρατηρεῖν δὲ ὑμᾶς ἀκριβῶς τὰς κατὰ σελήνην ἡμέρας.

616. Κυδοιδοπᾶν] Συνταράττειν. γίνεται δὲ ἐξ ἑκατέρου. ἐὰν μὲν διὰ τοῦ κ παρὰ τὸ κυκᾶν· ἐὰν δὲ διὰ τοῦ δ, παρὰ τὸν κυδοιμόν.

618.

Ἡνίκ' ἂν ψευσθῶσι δείπνου, κἀπίωσιν οἴκαδε,
Τῆς ἑορτῆς μὴ τυχόντες, κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν.
Κᾆθ' ὅταν θύειν δέῃ, στρεβλοῦτε καὶ δικάζετε.
Πολλάκις δ' ἡμῶν ἀγόντων τῶν θεῶν ἀπαστίαν,
Ἡνίκ' ἂν πενθῶμεν ἢ τὸν Μέμνον', ἢ Σαρπηδόνα·
Σπένδεθ' ὑμεῖς, καὶ γελᾶτ', ἀνθ' ὧν λαχὼν Ὑπέρβολος

Τῆ-

ΣΧΟΛΙΑ

618. Ψευσθῶσιν] Ἀποτύχωσιν, ἢ μὴ δέξωνται τὰς θυσίας εὐτάκτως.

619. Κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν] Διὰ γὰρ τὸ πλανᾶσθαι τὴν τάξιν τῶν ἡμερῶν, ὑπερβαίνειν τὰς δεήσεις καὶ τὰς ἑορτὰς ἀνάγκη

621. Ἀπαστίαν] Ἀγευστίαν· παρὰ τὸ πάσασθαι.

622. Μέμνονα] Μέμνων καὶ Σαρπηδὼν υἱοὶ ὄντες Διὸς, ἀποθανόντες ἐν Τροίᾳ, οὕτω παρὰ θεοῖς ἐτιμήθησαν, τοῦ πατρὸς νομοθετήσαντος, ὡς τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπέθανον, ἐν πένθει καὶ νηστείᾳ τοὺς θεοὺς διάγειν κατ' ἔτος.

623. Λαχὼν Ὑπέρβολος] Εἰς τὴν σύνοδον τῶν Ἀμφικτυόνων πεμφθῆναι εἰς τὴν Πυλαίαν. κατὰ πόλιν δ' ἔπεμπον τοὺς θύσοντας, καὶ συνεδρεύσοντας·

Τῆτες ἱερομνημονεῖν, κᾆπειθ' ὑφ' ἡμῶν τῶν θεῶν

625 Τὸν ςέφανον ἀφῃρέθη. μᾶλλον γὰρ ὄτως εἴσεται,

Κατὰ

ΣΧΟΛΙΑ

τας· καὶ συνεδρεύσοντας· καὶ ἦσαν οἱ πεμπόμενοι Πυλαγόραι καὶ Ἱερομνήμονες. λέγουσι δὲ ὅτι Πυλάδης πρῶτος ἐκρίθη ἐπὶ τῷ Κλυταιμνήςρας φόνω, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοὔνομα ἔχειν τὸν τόπον. ἀπήεσαν δὲ εἰς Δελφοὺς ἐπίσκοποι τῶν ἀναλισκομένων ἐν ταῖς θυσίαις. Ἱερομνήμονας ἔπεμπον εἰς Πυλαίαν, καὶ Πυλαγόρας. Ἀριςοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις· Ἀγαθὰ μεγάλα τῇ πόλει ἥκειν φέροντάς φασι τοὺς Πυλαγόρας καὶ τὸν Ἱερομνήμονα. Καὶ εἰσὶν οἷον ἱερεῖς γραμματεῖς. Μνήμονας γὰρ τούτους ἐκάλουν.

Φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος ἦσιν ὁδαίων.

624 † Τῆτες] Ἐν τῷδε τῷ ἔτει. οἱ δὲ Δωριεῖς σατές φασιν. ὅθεν σατανίους πυροὺς, τοὺς μὴ τελεσφοροῦντας, ἀλλὰ πρὸ ὥρας θεριζομένους †

Τῆτες ἱερομνημονεῖν] Ἐξέπεμπον γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς Δελφοὺς Ἱερομνήμονας, οἳ πρὸ Πυλαγόρου προεςήκεσαν τῶν ἡμερῶν τοῦ θεοῦ. οὐδεὶς δ' ἱςόρησε κατ' ἐκεῖνον τὸν ἐνιαυτὸν Ἱερομνήμονα εἶναι τὸν Ὑπέρβολον. οὐδέπω γὰρ διέπρεπε Κλέωνος ἔτι ζῶντος.

625. Μᾶλλον γὰρ ὄτως εἴσεται] Τότε γὰρ μαθήσεται, ὅτι καλόν ἐςι ζῆν αὐτὸν, ὡς πρότερον, καὶ ὡς ἀνάξιος ἦν.

Κατὰ Σελήνην ὡς ἄγειν χρὴ τȣ̃ βίȣ τὰς ἡμέρας.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὰ τὴν Ἀναπνοὴν, μὰ τὸ Χάος, μὰ τὸν Ἀέρα,

Οὐκ εἶδον ȣ̃τως ἄνδρ' ἄγροικον ȣ̓δένα,

Οὐδ'

ΣΧΟΛΙΑ

627. Μὰ τὴν ἀναπνοὴν] Ὑποχωρήσαντος τȣ̃ χορȣ̃, εἰσίασιν αὖθις οἱ ὑποκριταί. Ἔστιν ȣ̓̃ν ἡ παρȣ̃σα ἔκθεσις τῆς διπλῆς ἐκ στίχων ἰαμβικῶν τριμέτρων ἀκαταλήκτων ογ΄. ὧν τελευταῖος,

Οἵαν δίκην τοῖς κρείτ σώσω τήμερον.

Ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα. Δυσφορεῖ δὲ Σωκράτης ἐπὶ τῇ τȣ̃ Στρεψιάδȣ ἀμαθίᾳ. ἐντεῦθεν δέ φασι τὸν Ἀριστοφάνη χαριζόμενον τοῖς περὶ Ἄνυτον καὶ Μέλιτον γεγραφέναι τὸ δρᾶμα, διαβάλλοντα εἰς ἀθεΐαν τὸν Σωκράτη διὰ τῆς πολυμαθίας· καὶ τȣ̀ς φιλοσόφȣς ἁπλοϊκȣ̀ς διαβάλλειν. ἐπεὶ καὶ οὔπω προεῖπε μὴ ἡγεῖσθαι θεȣ̀ς, πλὴν τὸ χάος καὶ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὸν ἀέρα.

629.

Οὐδ᾽ ἄπορον, οὐδὲ σκαιὸν, οὐδ᾽ ἐπιλήσμονα·
Ὅς τις σκαλαθυρμάτι᾽ ἄτ]α μικρὰ μανθάνων,
Ταῦτ᾽ ἐπιλέλησται πρὶν μαθεῖν. ὅμως γε μὴν
Αὐτὸν καλῶ θύραζε δευρὶ πρὸς τὸ φῶς.
Ποῦ Στρεψιάδης; ἔξει τὸν ἀσκάντην λαβών.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

629. Σκαιὸν] Σκαιοὺς τοὺς ἀμαθεῖς καὶ δυσπαρακολουθήτους ἔλεγον· ἢ τοὺς μωροὺς, ἀπὸ τῆς σκαιᾶς.

630. Σκαλαθυρμάτι᾽ ἄτ]α] Σκαλεύματα σμικρὰ, καὶ λεπ]ὰ παντάπασι νοήματα καὶ μαθήματα, σκαριφήμα]α. ἔγκειται δὲ καὶ τὸ ἄθυρμα. οἱονεὶ παίγνια, καὶ οὐδὲν ἀξιόπιστα. ἐκ τούτου δὲ καὶ διαβάλλει Σωκράτη, ὥστε εὐτελῆ εἶσιν, ἃ διδάσκει, καὶ οὐδενὸς ἄξια λόγου.

633. Ἔξει] Ἀντὶ τοῦ ἔξελθε. ἔστιν εἴω, τὸ πορεύομαι. οὗ παράγωγον, εἶμι. ὁ παρα]α]ικὸς, εἶν, εἷς, εἶ. καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς εἰς ω τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ ὁριστικοῦ παρα]α]ικοῦ, δεύτερόν ἐστι προστακ]ικοῦ· οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰς μι σχημα]ίζουσιν οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. οἷον, Ἵστη μέ]α κῦμα· ἀν]ὶ τοῦ, ἵσταθι. Ἀριστοφάνης·

Καὶ τοὺς κοφίνους ἅπαν]ας ἐμπίμπλη πετρῶν.

Ἀντὶ τοῦ ἐμπίμπληθι. οὕτως οὖν καὶ ἐκ τοῦ εἶ τρίτου προσώπου τοῦ ὁριστικοῦ παρα]α]ικοῦ, ἐν συνθέσει ἔξει, προστακ]ικόν. ἢ ἀπὸ τοῦ εἴω οὗ ὁ δεύτερος

ΣΤΡ. Ἀλλ' οὐκ ἐῶσί μ' ἐξενεγκεῖν οἱ κόρεις.
ΣΩ. Ἀνύσας τί καλάθου, καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν.
ΣΤΡ. Ἰδού.
ΣΩ. Ἄγε δή, τί βούλει πρῶτα νυνὶ μανθάνειν,
Ὧν οὐκ ἐδιδάχθης πώποτ' οὐδέν; εἰπέ μοι.
Πότερα περὶ μέτρων, ἢ περὶ ἐπῶν, ἢ ῥυθμῶν;
ΣΤΡ. Περὶ τῶν μέτρων ἔγωγ'. ἔναγχος γάρ
ποτε

ΣΧΟΛΙΑ

ἀόριστος, ἴον, ἴες, ἴε· καὶ μετὰ τῆς ἐξ, ἔξιε, καὶ κατὰ μετάθεσιν καὶ συναίρεσιν, ἔξει. ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν προθέσεων μέτει καὶ δίει· πλὴν τοῦ πάρει, καὶ σύνει. ἐνταῦθα γὰρ αἱ προθέσεις τῷ εἰ ἀντὶ τοῦ ὑπάρχεις συνδοιάζονται.

Τὸν ἀσκάντην] Σκίμποδα. δίφρου εἶδος. ἢ τὸν κράβατον.

638. Πότερα περὶ μέτρων] Καλῶς διέστησεν. οὐ γὰρ εἴ τι μέτρον ἐστίν, ἤδη καὶ ἔπος. εἴ τι δὲ ἔπος, ἤδη πάντως καὶ ῥυθμὸς καὶ μέτρον. σημειωτέον δ', ὅτι καὶ ταῦτα τῶν κυκλικῶν μαθημάτων. Διαφέρει δὲ μέτρον καὶ ῥυθμός· καὶ ὅτι πατὴρ μέτρου ῥυθμός. καὶ ὅτι ἀρχαία ἡ τῶν μέτρων καὶ ῥυθμῶν διδασκαλία.

639. Περὶ τῶν μέτρων] Λείπει, τὸ θέλω μαθεῖν.

δια-

Ὑπ' ἀλφιταμοιβοῦ παρεκόπην διχοινίκῳ.

ΣΩ. Οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ σ'. ἀλλ' ὅ, τι κάλλιστον μέτρον
Ἡγεῖ· πότερον τὸ τρίμετρον, ἢ τὸ τετράμετρον;

ΣΤΡ. Ἐγὼ μὲν οὐδὲν πρότερον ἡμιεκτέου.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

διαβολὴ δὲ τὸ πᾶν. ὅτι τὰ μὴ οἰκεῖα τῇ τέχνῃ ἐπαγγέλλεται διδάσκειν. οὔτε γὰρ ποιητής ἐστιν, οὔτε κωμικός. ὡς ἄγροικος δὲ ὁ πρεσβύτης ἀπεκρίνατο, περὶ τῶν γεωργικῶν δεξάμενος.

640. Ἀλφιταμοιβοῦ] Τοῦ αὐτικαταλλάσσοντος καὶ πιπράσκοντος ἄλφιτα. ἢ τοῦ ἀμείβοντος ἀντὶ ἀργυρίου ἄλφιτα. οὕτω καὶ ἀργυραμοιβοὶ, οἱ ἀντὶ ἀργυρίου κέρματα ἀμείβοντες.

Παρεκόπην] Ἐζημιώθην· ἀντὶ τοῦ ἐπλάνησέ με τῇ μέτρων ποσότητι δύο χοίνικας.

641. Κάλλιστον μέτρον] Διαβάλλει Σωκράτη. οὐ γὰρ ποιητικὴν ἢ μουσικὴν ἐπηγγέλλετο διδάσκειν. ὁ δὲ τὰ προσόντα μὴ λέγων, χαριζόμενος δὲ τὰ μὴ προσόντα, ἀμφοτέρων ἐκεῖνος ἀποστερεῖται, ὁ τοὺς λόγους ἀμφοτέρων ἀποφαίνων ἀλλοτρίους καὶ ἀπείρους.

643. Ἡμιεκτέου] Τοῦ τετραχοινίκου. ὁ γὰρ μέδιμνος χοίνικας ἔχει μή. τούτων τὸ ἕκτον, ὀκτώ. τὸ ἥμισυ τοῦ ἕκτου, τουτέστι τῶν ὀκτὼ, τὰ τέσσαρα. ὃ καλεῖται τετράμετρον. ὁ οὖν ἡμίεκτος τέσσαρας ἔχει χοίνικας. ἔπαιζε δὲ πάλιν εἰπὼν, οὐδὲν κάλλιον ἡγοῦ-

ΣΩ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ 'νθρωπε. ΣΤΡ. Περίδου νῦν ἐμοί,
Εἰ μὴ τετράμετρόν ἐστιν ἡμιεκτέον.
ΣΩ. Ἐς κόρακας, ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής.
Ταχύ γ' ἂν δύναιο μανθάνειν σὺ περὶ ῥυθμῶν.
ΣΤΡ,

ΣΧΟΛΙΑ

μαι ἡμιεκτέου μέτρου· τουτέστι τεσσάρων χοινίκων. τούτου οὖν τὸ ἔκτον ἐστὶν ὀκτὼ χοίνικες. τὸ δὲ ἡμίεκτον, τουτέστι τὸ δωδέκατον τῶν ὀκτὼ πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα, χοίνικες τέσσαρες. παρατηρητέον δὲ, ὅτι διὰ τοῦ ε δεῖ γράφειν, ἡμιεκτέου· οὐ κατὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν διὰ διφθόγγου, ἡμιεκταίου.

644. Περίδου νῦν ἐμοί] Ἀντὶ τοῦ, συνθήκας ποίησον· παρὰ τὸ Ὁμηρικόν· Δεῦρό γε νῦν τρίποδος περιδώμεθα. Γίνεται δὲ οὕτω. Δίδημι τὸ δεσμεύω. ὁ μέλλων, διδήσω· ὁ δεύτερος ἀόριστος, ἔδην· μέσος, ἐδέμην, ἔδεσο, καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ, ἔδεο· καὶ τὸ προστακτικὸν, δοῦ καὶ περίδου. καὶ Ὅμηρος· Δίδει μόχοισι λύγροισιν. ὡς ἄγροικος δὲ πάλιν. ὁ μὲν γὰρ τὸ τῶν ποιημάτων ἔλεγε μέτρον· ὁ δὲ ὡς ἐπὶ τῶν γεωργικῶν ἐδέξατο.

645. Εἰ μὴ τετράμετρον] Πρὸς τὸ τετράμετρον ἀπήντησε. τὸ ἡμιεκτέον μέτρον ἐστὶ τέσσαρα, ὡς πλεονάκις ἴσως τοῦ δέοντος εἴρηται.

647. Ταχὺ δ' ἂν] Ἐν εἰρωνείᾳ. λέγει δὲ εἰς τὸ κιθα-

ΣΤΡ. Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τἄλφιτα;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν εἶναι κομψὸν ἐν συνουσίᾳ·
Εἶτ' ἐπαΐειν, ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν
Κατ' ἐνόπλιον, χ' ὁποῖος αὖ κατὰ δάκτυλον.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

κιθαρίζειν. ταχὺ δυνηθεὶς φησὶν αἰσθάνεσθαι καὶ μεταλαμβάνειν τὸ κιθαρίζειν.

649. Κομψόν] Ἀντὶ τοῦ πιθανὸν καὶ εὔχαριν ἐν συνόδῳ, καὶ τῇ πρὸς ἑτέρους κοινωνίᾳ πιθανὸν καὶ ἀστεῖον φαίνεσθαι τοῖς συνοῦσιν.

651. Καὶ ἐνόπλιον] Εἶδος ῥυθμοῦ πρὸς ὃν ὠρχοῦντο σείοντες τὰ ὅπλα. ἔστι δὲ ὁ ἐν ἡμιολίῳ· ἡ γὰρ μακρὰ πρὸς τὰς δύο βραχείας ἴσον τι ἔχει ῥυθμὸν ἐκ τριποδίας ἀναπαυστικὸν, ὃς δέχεται πάντας τοὺς δισσυλλάβους πόδας· οἱ δὲ ἐνόπλιον, τὸν ἀμφίμακρον, ὃς καὶ Κρητικὸς καλεῖται· ἀπὸ τοῦ εἰς τοὺς Κούρητας ἀναγομένου μέλους. τούτῳ γὰρ τῷ μέτρῳ προσωρχοῦντο σείοντες τὰ ὅπλα. καλεῖται δὲ ἐνόπλιον κατὰ δάκτυλον, ᾧ χρῶνται (ζήτει τινες. ἴσως δὲ λείπει τὸ, οἱ αὐληταί.) † Καὶ ἐνόπλιος, ὁ μετὰ δύο δακτύλους ἔχων σπονδεῖον κατὰ τὸ πάλιν καὶ πάλιν· οἷον,

Ὣς φάτο δακρυχέων, τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ

Λέγοιτο δ' ἂν ἴσως κατ' ἐνόπλιον, διὰ τὸ πρέπειν

 μέν,

ΣΤΡ. Κατὰ δάκτυλον; νὴ τὸν Δί' ἀλλ' οἶδ'. ΣΩ. Εἰπὲ δή.

ΣΤΡ. Τίς ἄλλος ἀντὶ τουτουὶ τοῦ δακτύλου;

Πρὸ

ΣΧΟΛΙΑ

μὲν ῥυθμὸν τοιοῦτον καὶ τοῖς ἄλλοις κινουμένοις μετὰ συντονίας· ἐπὶ πλέον δὲ τοῖς μεθ' ὅπλων σεμνῶς πηδῶσι καὶ πυῤῥιχίζουσι. †

652. Κατὰ δάκτυλον] Ἀριθμητικόν ἐστι μέτρον. ἔστι δὲ ῥυθμὸς, κρούματος εἶδος κατὰ δάκτυλον, ᾧ χρῶνται οἱ αὐληταί. ὁ κατὰ δάκτυλον ῥυθμὸς ἐστιν, ὁ ἐν ἴσῳ λόγος· ὁ δὲ ἐνόπλιος καὶ προσωδιακὸς καλούμενος ὑπό τινων, σύγκειται ἐκ σπονδείου καὶ πυῤῥιχίου καὶ τροχαίου καὶ ἰάμβου. συνεμπίπτει δὲ οὗτος ἤτοι τριποδίᾳ ἀναπαυστικῇ, ἢ βάσεσι δυσὶν, ἀναπαυστικῇ καὶ ἰωνικῇ

653 Τίς ἄλλος] Τὴν παρατροπὴν ἐατέον μεταξὺ τοῖν δυοῖν, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις σχεδὸν φέρεται. ὁ πρότερος Σωκράτους· Τίς ἄλλος ἀντὶ τουτουὶ τοῦ δακτύλου; καὶ τάχα εἴη λέγων τῷ γέροντι· Ἕτερόν τινα εἶναι δάκτυλον νομίζεις, ἢ τοῦτον; δεικνὺς αὐτῷ ἕνα τῶν δακτύλων τῶν αὐτοῦ. ὅταν γὰρ περὶ ῥυθμῶν, οὐ περὶ τούτου τοῦ δακτύλου φησὶν, ἀλλὰ περὶ ἑτέρου. ὡς γὰρ ἄγροικος καὶ οὗτος ἐρεῖ οὐδὲν ἧττον δείξειν τὸν μέσον δάκτυλον ἀσελγαινόμενος. ἐὰν δὲ περιαίρεται, ἀμφότεροι ἔσονται τοῦ γέροντος ἀσυνδέτως εἰρημένοι. Ἄλλως. Δεικνύει τὸν μέσον δάκτυλον

Πρὸ τοῦ μὲν, ἔτ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος, οὑτοσί.
ΣΩ. Ἀχρεῖος εἶ, καὶ σκαιός. ΣΤΡ. Οὐ γὰρ, ὦ οἰζυρὲ,
Τούτων ἐπιθυμῶ μανθάνειν οὐδέν. ΣΩ. Τί δέ;
ΣΤΡ. Ἐκεῖν', ἐκεῖνο, τὸν ἀδικώτατον λόγον.
ΣΩ. Ἀλλ' ἕτερα δεῖ σε πρότερα τούτου μανθάνειν,
Τῶν τετραπόδων ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς ἄῤῥενα.
ΣΤΡ. Ἀλλ' οἶδ' ἔγωγε τἄῤῥεν', εἰ μὴ μαίνομαι·
Κριὸς, τράγος, ταῦρος, κύων, ἀλεκτρυών.
ΣΩ. Ὁρᾷς, ἃ πάσχεις; τήν τε θήλειαν καλεῖς
Ἀλεκτρυόνα, κατὰ ταυτὸ καὶ τὸν ἄῤῥενα.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

λον αἰσχρῶς. Οὐδεὶς φήσει, ὡς ἔστιν ἄλλος ἀντὶ τούτου τοῦ δακτύλου. καὶ γὰρ παιδίῳ μοι ὄντι πάλαι ὁ αὐτὸς ἦν. καὶ νῦν δὲ γεγηρακότι.

661. Κύων, ἀλεκτρυών] Ἔπαιξε, τὴν ἀλεκτρυόνα, ὡς τετράπουν καταριθμήσας. καὶ ταῦτα δὲ γελοίου χάριν παρείληπται. ἢ καὶ πρὸς τὴν ἀθεότητα Σωκράτους, ὅτι κατ' αὐτῶν ὄμνυσιν.

663. Ἀλεκτρυόνα κατὰ ταυτό] Οὐκ ἂν ἄλλως λέγοιτο τοῦτο, εἰ μὴ ἐν ἔθει ἦν τότε καὶ τὴν θήλειαν ἀλεκτρυόνα λέγειν. σαφὲς δὲ γίνεται ἐν Ἀμφιαράῳ

Γύναι, τί τὸ ψοφῆσάν ἐστιν; ἡ ἀλεκτρυὼν
Τὴν κύλικα καταβέβληκεν. οἰμώζουσά γε.

Καὶ

ΣΤΡ. Πῶς δὴ φέρε; ΣΩ. Πῶς; ἀλεκτρυὼν κἀλεκτρυών.

ΣΤΡ. Νὴ τὸν Ποσειδῶ. νῦν δὲ πῶς με χρὴ καλεῖν;

ΣΩ. Ἀλεκτρύαιναν. τὸν δ' ἕτερον, ἀλέκτορα.

ΣΤΡ. Ἀλεκτρύαιναν; εὖγε νὴ τὸν Ἀέρα·

Ὥστ' ἀντὶ τούτου τοῦ διδάγματος μόνου

Διαλφιτώσω σου κύκλῳ τὴν κάρδοπον.

ΣΩ. Ἰδοὺ μάλ' αὖθις τοῦθ' ἕτερον. τὴν κάρδοπον,

Ἄῤῥενα καλεῖς, θήλειαν οὖσαν. ΣΤΡ. Τῷ τρόπῳ

Ἄῤῥενα καλῶ 'γὼ κάρδοπον; ΣΩ Μάλιστά γε·

Ὥσπερ γε καὶ Κλεώνυμον. ΣΤΡ Πῶς δή, φράσον.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

Καὶ ἐν τῷ Πλάτωνος Δαιδάλῳ· Ἐνίοτε πολλαὶ τῶν ἀλεκτρυόνων καὶ ὑπήνεμα τίκτουσιν ὠὰ πολλάκις. Ὁ δὲ παῖς ἔνδον τὰς ἀλεκτρυόνας σοβεῖ. Οἱ Ἀττικοὶ δὲ οὕτω καὶ τὰς θηλείας ἐκάλουν, καὶ Θεόπομπος. λέγουσι δ' αὐτὴν καὶ ἀλεκτρύαιναν.

667. Νὴ τὸν Ἀέρα] Μιμεῖται καὶ αὐτὸς τοὺς φιλοσόφους. καὶ κατὰ τοῦ ἀέρος ὄμνυσιν.

673. Ὥσπερ καὶ Κλεώνυμον] Σύ φησι, τὴν κάρδοπον καλεῖς ἀρσενικῶς, δέον θηλυκῶς· ὥσπερ Κλεώνυμον ἄῤῥενα καλοῦσί τινες, οὐδὲν διαφέροντα τῇ αἰσχύνῃ τῶν γυναικῶν. 674.

ΣΩ. Ταυτὸν δύναταί σοι κάρδοπος Κλεωνύμῳ.

ΣΤΡ. Ἀλλ', ὦ 'γαθ', οὐδ' ἦν κάρδοπος Κλεωνύμῳ,

Ἀλλ' ἐν θυείᾳ 'στρογγύλῃ γ' ἀνεμάττετο.

Ἀτὰρ τὸ λοιπὸν πῶς με χρὴ καλεῖν; ΣΩ. Ὅπως;

Τὴν καρδόπην, ὥσπερ καλεῖς τὴν Σωστράτην.

ΣΤΡ. Τὴν καρδόπην θήλειαν ὀρθότερον λέγεις;

ΣΧΟΛΙΑ

674. Ταυτὸν δύναταί σοι] Οἷον τὸ αὐτὸ γένος. σημαίνει δὲ τὴν κατάληξιν. ὅ ἐστι, δοκεῖ σοι ὁμοιοκατάληκτον εἶναι. ἅμα δὲ καὶ ὡς γυναικώδη σκώπτει τὸν Κλεώνυμον, καὶ ὡς ἀδηφάγον διασύρει, τῷ ἀλφίτων δεκτικῷ λέγων ὅμοιον. τῶν πολιτευομένων δὲ εἷς ἦν· καὶ ὡς γυναικιζόμενον αὐτὸν οἱ ποιηταὶ διαβάλλουσιν.

676. Ἀλλ' ἐν θυείᾳ] Ἀδηφαγίας ὑπερβολή. ὡς πένητα δὲ καὶ παράσιτον διαβάλλει αὐτὸν, καὶ ἀποροῦντα μάκτρας. Μάκτρα δὲ ἡ θυεία, ἡ δὲ καρδόπη, μεγάλη. ἀδηφαγίας δὲ ἔχει διαβολὴν κατὰ τοῦ Κλεωνύμου. τρόπον γὰρ μάκτρας ἔνδον ὁ Κλεώνυμος.

678. † Τὴν Σωστράτην] Πάλιν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς σκώπτει τὸν Σώστρατον, Σωστράτην εἰπὼν, διότι λίαν ἀσελγὴς ἦν καὶ θηλυδρίας. †

680

Ἐκεῖνο δ' ἦν ἂν, καρδόπη, Κλεωνύμη.

ΣΩ. Ἔτι δή γε περὶ τῶν ὀνομάτων μαθεῖν σε δεῖ,

Ἅττ' ἄρρεν' ἐστὶν, ἅττα δ' αὐτῶν θήλεα.

ΣΤΡ. Ἀλλ' οἶδ' ἔγωγ', ἃ θήλε' ἐστίν. ΣΩ. Εἰπὲ δή.

ΣΤΡ. Λύσιλλα, Φίλιννα, Κλειταγόρα, Δημητρία.

ΣΩ. Ἄρρενα δὲ ποῖα τῶν ὀνομάτων; ΣΤΡ. Μυρία.

Φιλόξενος, Μελησίας, Ἀμυνίας,

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ πόνηρε, ταῦτα γ' ἔστ' οὐκ ἄρρενα.

ΣΤΡ. Οὐκ ἄρρεν' ὑμῖν ἐστιν. ΣΩ. Οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ

Πῶς ἂν καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;

ΣΤΡ. Ὅπως ἄν; ὡδὶ, δεῦρο δεῦρ' Ἀμυνία.

ΣΩ. Ὁρᾷς; γυναῖκα δὴ τὴν Ἀμυνίαν καλεῖς.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

680. Καρδόπη, Κλεωνύμη] Τοῦτον ἤδη ὡς κίναιδον διασύρει. ἐπεὶ ῥίψασπις καὶ δειλός. ἐν ἐρωτήσει δὲ ὁ λόγος. καὶ λείπει τὸ ὡς ἵν' ᾖ, ἐκεῖνο δ' ἦν ὀρθῶς, ὡς καρδόπη, καὶ Κλεωνύμη λέγειν. ὅμοιον δὲ ἦν τὸ λέγειν, καρδόπην, ὡς Κλεωνύμην.

691. Γυναῖκα τὴν Ἀμυνίαν] Πρὸς τὴν κατάληξιν τοῦ ὀνόματος ἔπαιξε. καὶ εἰς διαβολὴν τοῦ ἀνδρός. ἐνταῦθα μὲν εἰς δειλίαν μόνον καὶ μαλακίαν. Κράτης δὲ ἐν Δεῤῥίφοις, ὡς ἀλαζόνα καὶ κόλακα καὶ

συκο-

ΣΤΡ. Οὐκοῦν δικαίως, ὅστις οὐ στρατεύεται.
Ἀτὰρ τί ταῦθ', ἃ πάντες ἴσμεν, μανθάνω;
ΣΩ. Οὐδὲν μὰ Δί', ἀλλὰ κατακλινεὶς δευρί.
ΣΤΡ. Τί δρῶ;
ΣΩ. Ἐκφρόντισόν τι τῶν σεαυτοῦ πραγμάτων.
ΣΤΡ. Μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ', ἐνθάδ'. ἀλλ' εἴπερ γε χρὴ
Χαμαί μ' ἔασον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι.
ΣΩ. Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα. ΣΤΡ. Κακοδαίμων ἐγώ,
Οἵαν δίκην τοῖς κόρεσι δώσω τήμερα.

ΣΧΟΛΙΑ

συκοφάντην. Εὔπολις δὲ, ὡς παραπρεσβύτην· ὅπερ καὶ ἐν τοῖς Σφηξὶ φαίνεται.

694. Κατακλινείς] Τοῦτο κοινόν. τὸ γὰρ κατακλιθεὶς, Ἀττικόν. † Ἰωνικῶς δὲ κατακλινθείς. †

695. Ἐκφρόντισόν τι] Ἀντὶ τοῦ, σκέψαι καὶ διανοήθητι περὶ τῶν ἰδίᾳ σοι συμφερόντων πραγμάτων.

696. Μὴ δῆθ' ἱκετεύω] Παρεπιγραφή. ποιήσει γὰρ τὸ προσταχθέν. εἶτα καταβρωθεὶς, ἀρνηθήσεται.

698. Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα] Εἰ μὴ ἐπὶ τοῦ ἀσκάντου σκέψῃ. τοῦτο, φησὶ, πάντως δέδοκται, οὐκ ἀνίημί σε ἐλόντα ποιῆσαί τι.

699. Τήμερα] Ὡς ἐν Ὁλκάσιν·

Ἰω

ΣΩ. Φρόντιζε δὴ καὶ διάθρει,

Πάντα

ΣΧΟΛΙΑ

Ἰὼ Λακεδαῖμον, τί ἄρα πείσῃ τήμερα;

Ὀσημερινός καὶ ἔστι τεταγμένως ἐπὶ σώματος, τὸ δὲ τήμερον, ἐπὶ χρόνου λέγεται.

700. Φρόντιζε δὴ καὶ διάθρει] Ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἀσκάντου. τὸ δὲ δὴ ἰσοδυναμεῖ τῷ νῦν. Ἔκθεσις τῆς διπλῆς ἀμοιβαία ἐκ στίχων καὶ κώλων δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν· ὧν τὸ πρῶτον δίμετρον ἐκ διϊάμβου καὶ χοριάμβου. τὸ δεύτερον, δίμετρον ἐκ χοριάμβου καὶ βακχείου. τὸ τρίτον, ἰαμβικὸν πενθημιμερές. τὸ τέταρτον ἐκ διϊάμβου καὶ χοριάμβου τρίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ πέμπτον ἐκ διϊάμβου καὶ τροχαίου ταυτοπαθές. τὸ ἕκτον τρίμετρον ἐκ διϊάμβων καὶ κατὰ τὸ μέσον διτροχαίου. τὸ ἕβδομον, ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ὄγδοον δίμετρον ἀντισπαστικὸν βραχυκατάληκτον, ἢ ἐκ δυοῖν βακχείοιν ἀκατάληκτον. τὰ ἑξῆς δύο ἰαμβικὰ τρίμετρα. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἀναπαιστικὰ δίμετρα καταληκτικὰ εἰς δισσύλλαβον· πλὴν τοῦ πεντεκαιδεκάτου, μονομέτρου ὄντος. ὁμοίως καὶ τοῦ ἑπτακαιδεκάτου, καὶ εἰκοστοῦ πρώτου (ἀναπαιστικαὶ γὰρ βάσεις) καὶ τοῦ τελευταίου ἀναπαιστικοῦ μὲν ὄντος ἑφθημιμεροῦς παροιμιακοῦ δὲ, ὡς πολλάκις εἴρηται, καλουμένου ἔτι δὲ καὶ ταῦτα πολυσχημάτιστα. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ ὡς ἐν τοῖς προφθᾶσιν. Ἰστέον δὲ, ὅτι τὰς ἐκθέσεις τῶν διπλῶν οὐκ ἀεὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου ἐκφέρουσιν,

ἀλλὰ

Πάντα τρόπον τε σαυτὸν
Στρόβει πυκνώσας·
Ταχὺς δ', ὅταν γ' εἰς ἄπορον πέσῃς,
Ἐς ἄλλο πήδα νόημα φρενός·
Ὕπνος δ' ἀπέστω γλυκύθυμος ὀμμάτων.
ΣΤΡ. Ἰατταταῖ, ἰατταταῖ.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρου. ἔστι δ' ὅτε καὶ διὰ διαφόρων ὡς κἀνταῦθα.

701. Πάντα τρόπον] Τουτέστιν, ἐπὶ πολλὰ τὴν διάνοιάν σου στρέφε.

702. Στρόβει] Ἀνάκρινε καὶ δοκίμαζε· περίφερε τῇ δὲ κἀκεῖσε ἐπὶ πολλά, πυκνόν τι καὶ συνετὸν ποιήσας καὶ φρόνιμον σκεψάμενος.

703. Εἰς ἄπορον πέσῃς] Ἐπειδὰν δέ, φησὶν, εἰς τι ἄπορον πέσῃς, ταχὺ ἐπ' ἄλλο νόημα φρενὸς πήδα. Ἄπορον δὲ, οὗ πόρον καὶ λύσιν οὐκ ἔστιν εὑρεῖν. καθάπτεται δὲ τοῦ Σωκράτους. ὡς καὶ αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς ζητήσεσιν οὕτω ποιοῦντος. ὅταν γὰρ στενοχωρῆται καὶ ἀπορῇ, μεθίσταται εἰς ἕτερον. ὁ γὰρ ὑποτιθέμενος ἄλλῳ δηλονότι αὐτὸς ἐν πείρᾳ γενόμενος τῶν ὅσα λέγει ὑποτίθεται.

706 Ἰατταταῖ] Καταπονούμενος ὑπὸ τῶν κόρεων στενάζει ὁ Στρεψιάδης. ἔστι δὲ παρεπιγραφή.

κατα-

ΣΩ. Τί πάσχεις; τί κάμνεις;
ΣΤΡ. Ἀπόλλυμαι δείλαιος· ἐκ τοῦ σκίμποδος
Δάκνουσί μ' ἐξέρποντες οἱ Κορίνθιοι,
Καὶ τὰς πλευρὰς δαρδάπτουσι,
Καὶ τὴν ψυχὴν ἐκπίνουσι,
Καὶ τοὺς ὄρχεις ἐξέλκουσι,
Καὶ τὸν πρωκτὸν διορύττουσι,
Καὶ μ' ἀπολοῦσιν. ΣΩ. Μή νυν βαρέως ἄλγει λίαν.
ΣΤΡ. Καὶ πῶς; ὅτε μου
Φροῦδα τὰ χρήματα, φρούδη χροιά,

Φρε-

ΣΧΟΛΙΑ

κατακλιθεὶς γάρ, καὶ μὴ δυνάμενος ὑπενεγκεῖν, παρεκάλει.

709. Οἱ Κορίνθιοι] Ἴσως αὐτοῖς ἐπέκειντο κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οἱ Κορίνθιοι. παρονομάζει δὲ παίζων ἅμα μὲν πρὸς τὸ κόρεων, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸν πόλεμον, ὅτι ἐχθροὶ ἦσαν Ἀθηναίων οἱ Κορίνθιοι.

711. † Ψυχὴν ἐκπίνουσιν] Ἰστέον, ὅτι τρεῖς ψυχάς φασι. τὴν αὐξητικήν, ἥτις ἐστὶ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ τῶν φυτῶν· τὸ αἷμα, ὅπερ ἐστὶ μόνων τῶν ζώων· καὶ τὴν λογικήν, ἥτις ἐστὶ μόνων τῶν ἀνθρώπων. †

717.

Φρȣ́δη δ' ἡ ψυχὴ, φρȣ́δη δ' ἐμϐάς·
Καὶ πρὸς τȣ́τοις ἔτι τοῖσι κακοῖς,
Φρȣρᾶς ἄδων,

ΣΧΟΛΙΑ

717. Φρȣ́δη δ' ἐμϐάς] Μέχρι τȣ̃ εὐτελȣ̃ς κτήματος. τȣ̃το δὲ εἶπε διὰ τὸ ὑπολελῦσθαι τὰς ἐμϐάδας, ὅτε ἀπεδύετο, μέλλων εἰσιέναι εἰς τὸ Φροντιστήριον. † Ἄλλως. Οὐκ εἶπεν ὄπισθεν, ὅτι τὰς ἐμϐάδας ὑπελύσατο ὁ Στρεψιάδης, ὅτε εἰσῄει τὸ ὑπὲρ γῆν ἐκεῖνο Φροντιστήριον. ἀλλὰ μόνον, ὅτι ἐξεδύσατο τὸ ἱμάτιον. καὶ ȣ̓δὲν θαυμαστὸν, εἰ τὸ γεγονὸς μὲν τότε παρῆκε, νῦν δὲ λέγει· τȣτέστι τὸ ὑπολύσασθαι τὰς ἐμϐάδας. ὃ δὲ ἐκεῖ εἶπεν, ἤγȣν τὸ ἀποδύσασθαι τὸ ἱμάτιον, νῦν ȣ̓ λέγει †

719. Φρȣρᾶς ἄδων] Οἱ φρȣρȣ̃ντες ἐν τῷ πολέμῳ διὰ τὸ παραμυθεῖσθαι αὐτῶν τὴν ἀγρυπνίαν, ᾖδον. καὶ οὕτως ἦν λεγόμενον ἐπὶ τῶν ἀγρυπνȣ́ντων, φρȣρᾶς ἄδειν † Ἄλλως. Τὸ φρȣρᾶς ἄδειν, παροιμία ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀγρυπνȣ́ντων ϗ φροντιζόντων πάνυ λεγομένη. οἱ γὰρ ἐπιτραπέντες ἐν νυκτί τινα φυλακὴν, ἄδȣσιν, ἵνα μὴ ὑπὸ τȣ̃ ὕπνȣ καταμαλθακισθέντες ἐκλίπωσι ὃ φυλάσσȣσιν. εἰκότως δ' ἐνταῦθα ἡ παροιμία ἐλήφθη. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐν τῇ κλίνῃ κείμενος ȣ̓κ ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' ἐφρόντιζεν. ἀστείως δὲ πάνυ καὶ τὸ Φρȣ̃δος εἴρηκεν ὁ ποιητὴς, ἐκ τῶν δύο λέξεων συνθήκης, τȣ̃ φρȣρᾶς καὶ τȣ̃ ἄδων, σχηματίσας αὐτό.

Ὀλίγου φροῦδος γεγένημαι.
ΣΩ. Οὗτος τί ποιεῖς; οὐχὶ φροντίζεις; ΣΤΡ. Ἐγὼ,
Νὴ τὸν Ποσειδῶ. ΣΩ. Καὶ τί δῆτ' ἐφρόντισας;
ΣΤΡ. Ὑπὸ τῶν κόρεων εἴ μου τι περιλειφθήσεται.
ΣΩ. Ἀπολεῖ κάκιστ'. ΣΤΡ. Ἀλλ', ὦ 'γάθ', ἀπόλωλ' ἀρτίως.
ΣΩ. Οὐ μαλθακιστέ', ἀλλὰ περικαλυπτέα.
Εὑρητέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικὸς,

Κα-

ΣΧΟΛΙΑ

† Ἄλλως. Ἐκ τοῦ παρεπομένου τοῖς φρουροῖς. εἰώθασι γὰρ ἑαυτοῖς ᾄδειν ἀποπερισπῶντες τὸν ὕπνον. φρουρᾶς ᾄδων, οἷον διαγρυπνῶν τὴν φρουράν. παρὰ δὲ τὴν λέξιν τὴν φρούδη τοῦτο πεποίηκε. διττὴ δὲ ἡ γραφή. φρουρὸς ᾄδων, ἀντὶ τοῦ συνεχῶς ᾄδων φρουρός. τὸ δὲ φρουρᾶς ᾄδων, ἀντὶ τοῦ φυλάττων· ἐπεὶ φύλακες ἦσαν τῶν φροντιστηρίων θυρῶν.

724. Ἀπόλωλ' ἀρτίως] Ὑπὸ τῶν κόρεων δηλονότι. ἐπειδὴ Σωκράτης εἶπεν ἀπολεῖ, ὅ ἐστι, μέλλεις ἀπολέσθαι· αὐτὸς λέγει, ὅτι ἀπόλωλ' ἤδη.

725 Περικαλυπτέα] Δεῖ σε, φησὶ, καλύψασθαι καὶ σκέψασθαι. ἐπεὶ οἱ εἰστείνοντες τὸν ὀφθαλμὸν, ἀποπλανῶνται τὴν γνώμην.

727.

Κἀπαιόλημ'. ΣΤΡ. Οἴμοι τίς ἂν δῆτ' ἐπιβάλοι
Ἐξ ἀρνακίδων γνώμην ἀποστερητίδα;
ΣΩ. Φέρε νῦν, ἀθρήσω πρῶτον ὅ, τι δρᾷ τουτονί.
Οὗτος καθεύδεις; ΣΤΡ. Μὰ τὸν Ἀπόλλω, 'γὼ μὲν οὔ.
ΣΩ. Ἔχεις τί; ΣΤΡ. Μὰ Δί' οὐδὲν ἔγωγ'.
ΣΩ. Οὐδὲν πάνυ;

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

727. Κἀπαιόλημ'] Ἀπαιόλημα γίνεται ἀπὸ τοῦ αἰόλλω, ὃ δηλοῖ τὸ ταχέως καὶ δίκην ἀέλλης κινῶ· ἀφ' οὗ Ὅμηρος αἰολοπώλους τοὺς Φρύγας καλεῖ, ἤγουν ταχυίππους, ἢ ποικίλως ἱππαζομένους. †

728. Ἀρνακίδων] Ἀρνακὶς λέγεται, τὸ τοῦ ἀρνὸς κώδιον. ἔπαιξε δὲ πρὸς τὸ ἀρνεῖσθαι. δέον εἰπεῖν, τίς ἄν μοι περιβάλοι ἐξ ἀρνακίδων σισύραν, ἔπαιξεν ὀνομάσας ἀπὸ τῶν ἀρνῶν τὸ ἀρνεῖσθαι τοὺς δανειστάς, τὸ ἐξ ἀρνακίδων. τὸ δὲ ἀποστερητίδα, ἅμα μὲν καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ ἀποστερεῖν, ἅμα δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ περιβολαίου.

731. Ἔχεις τί] Ἐπειδὴ προεῖπεν αὐτῷ, ἀναρτήσας τὴν φροντίδα, ὡς ἐπὶ ὀρνιθοθήρου, εἶπε τὸ ἔχεις. ὥς τῳ τῶν ἀγρευόντων, ἤτοι ὄρνιν, ἢ ἰχθὺν, εἶπε τὸ ἔχεις τί. ἀναρτῆσαι γὰρ αὐτῷ ἐκέλευσε τὴν διά-

ΣΤΡ. Οὐδέν γε, πλὴν ἢ τὸ πέος ἐν τῇ δεξιᾷ.

ΣΩ. Οὐκ ἐγκαλυψάμενος ταχέως τι φροντιεῖς;

ΣΤΡ. Περὶ τοῦ; σὺ γάρ μοι τοῦτο φράσον,
ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτὸς ὅ, τι βούλει πρῶτος ἐξευρεῖν, λέγε.

ΣΤΡ. Ἀκήκοας μυριάκις ἃ 'γὼ βούλομαι·

Περὶ τῶν τόκων, ὅπως ἂν ἀποδῶ μηδενί.

ΣΩ. Ἴθι νυν, καλύπτου, καὶ σχάσας τὴν φροντίδα

Λεπτὴν, κατὰ μικρὸν περιφρόνει τὰ πράγματα,

ΣΧΟΛΙΑ

νεῖαν καὶ τὴν φροντίδα. Ἄλλως. Χαριέντως τὸ ἔχεις τι, τῇ τῶν ἀγρευτῶν λέξει χρώμενος. τοῖς γὰρ ἁλιεῦσιν ἢ ὀρνιθαγρευταῖς οὕτω φασὶν, ἔχεις τί.

733. † Τί φροντιεῖς] Φροντίζω, τὸ φροντίδα ἔχω κοινῶς μὲν γενικῇ συντάσσεται· Ἀττικῶς δὲ μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς ἐνταῦθα, ἢ ἐν τῷ, Βολβοὺς ζητεῖτε; μὴ τοῦτο φροντίζετε. †

735. Αὐτὸς ὅτι βούλει] Διαβάλλει αὐτὸν, ὡς μὴ παρέχοντα εὕρημα τοῖς μαθηταῖς.

738. Σχάσας] Καταπάσας, στήσας, ἀτρεμήσας. καὶ Πίνδαρος· Κώπην σχάσας· ἀντὶ τοῦ ἀτρεμήσας. Ἔνιοι δὲ σχάσας, ἀντὶ τοῦ ἁπλώσας.

739. Λεπτὴν] Ἀκριβῆ. ἔνθα καὶ λεπτολόγος ἔρευνα.

740.

740 Ὀρθῶς διαιρῶν ϗ σκοπῶν. ΣΤΡ. Οἴμοι τάλας.

ΣΩ. Ἔχ' ἀτρέμα· κἂν ἀπορῇς τι τῶν νοημάτων,

Ἀφεὶς

ΣΧΟΛΙΑ

740. Διαιρῶν] Ἀκριβῶς ϗ ἐπιμελῶς καταμερίζων, περὶ ȣ̃ τὴν σκέψιν ποιῆ· ἀναπλύσσων, δοκιμάζων, ϗ διακρίνων τὰ πράγματα, οἷον, διαίρεσιν αὐτῶν ποιῶν. Ἄλλως. Ὡς ἐπὶ τῶν μίμων ἐχρήσατο· ὥστε ἔλεγε κατὰ κεφάλαιον ἐκζητῶν.

† Διαιρῶν ϗ σκοπῶν] Ὁ γὰρ σκεπτόμενος οὕτω, διαιρεῖ τὴν βȣλήν· οἷον, εἰ τόδε ποιήσω, τόδε ἀπαντήσει· ϗ εἰ τόδε, τόδε †

741. Ἔχ' ἀτρέμα] Ἐφ' ἡσυχίας μένε. ὡς αὐτȣ̃ κινȣμένȣ διὰ τὰς κόρεις. † Ἄλλως. Ἰςέον ὅτι οἱ Ἀττικοὶ πάντα τὰ ἑνικά τε ϗ πληθυντικὰ τρίτα πρόσωπα τῶν ῥημάτων ϗ τὰς τῶν ὀνομάτων δοτικὰς τῶν πληθυντικῶν συμφώνȣ ϗ φωνήεντος ἐπιφερομένȣ μετὰ τȣ̃ ν γράφȣσιν, ὡς ἔςι σαφῶς συμβαλεῖν ταῖς τοῖς πάλαι σοφοῖς πεπονημέναις ἐντυγχάνοντα βίβλοις. οἱ δὲ Ἴωνες δίχα τȣ̃ ν. τȣ́τοις ȣ̃ν ϗ ἀμφοτέροις οἱ ποιηταὶ παρακολȣθȣ̃ντες, ϗ δὴ ϗ τῇ ἀνάγκῃ τȣ̃ μέτρȣ ἑπόμενοι, πολλάκις συμφώνȣ μὲν ἐπιφερομένȣ μετὰ τȣ̃ ν γράφȣσι· πολλάκις δὲ ϗ φωνήεντος ἐπιφερομένȣ δίχα τȣ̃ ν. τοιȣ̃τον δή τι τῇ τȣ̃ μέτρȣ ἀνάγκῃ ϗ ἐν τοῖς εἰς ν ϗ εἰς σ λήγȣσιν ἐπιῤῥήμασι ποιεῖν εἰώθασιν. οἷον τὸ πρόσθεν, νέρθεν, ἐπενέρθεν· τὸ οὕτως, αὖθις, πολλάκις, εὐθύς,

Ἀφεὶς ἄπελθε. κᾆτα τὴν γνώμην πάλιν
Κίνησον αὖθις αὐτὸ καὶ ζυγώθρισον.
ΣΤΡ. Ὦ Σωκρατίδιον φίλτατον. ΣΩ. Τί ὦ γέρον;
ΣΤΡ. Ἔχω τόκου γνώμην ἀποστερητικήν.
ΣΩ. Ἐπίδειξον αὐτήν. ΣΤΡ. Εἰπὲ δὴ νῦν μοι.
ΣΩ. Τό, τί;

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

θὺς, ταχὺς, ἀτρέμας, ϗ τοῖς ὁμοίοις. τοῦτο δὲ οὕτως ἔχον εὑρήσεις ἀκριβῶς σκοπῶν. †

742. Ἀφεὶς] Ἄπελθε ἐάσας τὸ ἀπορούμενον· ἔπειτα πάλιν ἀνασκοπεῖν ϗ οἷον ἀνοίγειν ἀποπειρῶ. τὸ γὰρ ἀναζυγοῦν ἐστι τό ἔξωθεν ἀνοίγειν τὴν θύραν. ἔνιοι δὲ ζυγώθρισον, συνάρμοσον, σύμπλεξον. Κίνησον δὲ αὖθις, ἀντὶ τοῦ ϗ δεύτερον ϗ τρίτον ἐπίστησον· περὶ τῶν αὐτῶν ζυγοστάτησον, ἴσωσον.

743. Κίνησον αὖθις] Ὑποτίθεται πῶς δεῖ φροντίζειν ϗ τίνα τρόπον. Φησὶ γὰρ, ἐὰν ὑπεισέλθῃς, ἔτι μὴ ἀμελήσῃς, ἀλλὰ πολλάκις αὐτὸ μέτελθε ϗ οὕτως εἰς ἓν συμφορήσας τὴν ἀρίστην γνώμην ἕλοῦ.

† Ζυγώθρισον] Ἀπὸ τοῦ ζυγὸς γίνεται, ϗ τοῦ ἀθερίζω, τὸ ἀποδοκιμάζω, ζυγοαθέρισον, καὶ κατὰ συγκοπὴν τοῦ ε, καὶ κρᾶσιν τοῦ ο καὶ α εἰς ω μέγα, ζυγώθρισον. †

744. Ω Σωκρατίδιον] Ἐνθυμηθεὶς ἐξανίσταται βοῶν.

747.

ΣΤΡ. Γυναῖκα φαρμακίδ' εἰ πριάμενος Θετταλὴν,
Καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην· εἶτα δὴ
Αὐτὴν καθείρξαιμ' ἐς λοφεῖον στρογγύλον,
Ὥσπερ κάτοπτρον, κᾆτα τηροίην ἔχων.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

747. Γυναῖκα φαρμακίδ'] Ὡς νῦν τὰς φαρμακίδας Θετταλὰς καλοῦσι. διαβάλλονται γὰρ οἱ Θετταλοὶ ὡς γόητες. καὶ μέχρι δὲ νῦν φαρμακίδες παρ' ἡμῖν αἱ Θετταλαὶ καλοῦνται. φασὶ δὲ, ὅτι Μήδεια φυγοῦσα. κίστην ἐξέβαλε φαρμάκων ἐκεῖ, καὶ ἀνέφυσαν. τὸ δὲ Θετταλὴν Ἀττικοὶ βαρύνουσιν, οἱ κατὰ Μένανδρον, ὡς δαμάλην.

749. Λοφεῖον στρογγύλον] Τὴν τοῦ κατόπτρου θήκην, ἢ τὴν θήκην τοῦ λόφου τῆς περικεφαλαίας. περιφερὴς δὲ αὕτη.

750. Ὥσπερ κάτοπτρον] Ὁ γὰρ τῆς σελήνης κύκλος στρογγυλοειδὴς, καθάπερ καὶ τὰ ἔσοπτρα. καὶ φασὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὺς οὕτω κατάγειν τὴν θεόν. ἔστι δὲ καὶ Πυθαγόρου παίγνιον διὰ τοῦ τοιούτου κατόπτρου, προσελήνου τῆς σελήνης οὔσης, ἥτις ἔσοπτρον ἐπιγράψειεν αἵματι ὅσα βούλεται, καὶ προειπὼν ἑτέρῳ, σταίη κατόπιν αὐτοῦ δεικνὺς πρὸς τὴν σελήνην τὰ γράμματα, κἀκεῖνος ἀτενίσειε ὁ πλησίον εἰς τὸν τῆς σελήνης κύκλον, ἀνα-

ΣΩ. Τί δῆτα τοῦτ' ἂν ὠφελήσειέ σ'; ΣΤΡ. Ὅ,τι;
Εἰ μηκέτ' ἀντέλλοι σελήνη μηδαμοῦ,
Οὐκ ἂν γ' ἀποδοίην τοὺς τόκους. ΣΩ. Τίη τί δή.
ΣΤΡ. Ὅτιὴ κατὰ μῆνα γ' ἀργυρίων δανείζεται.
ΣΩ. Εὖγ'· ἀλλ' ἕτερον αὖ σοι προβαλῶ τι δεξιόν·
Εἴ σοι γράφοιτο πεντετάλαντός τις δίκη,

Ὅπως

ΣΧΟΛΙΑ

γνοίη πάντα τὰ ἐν τῷ κατόπτρῳ γεγραμμένα, ὡς ἐπὶ τῆς σελήνης γεγραμμένα.

752. Μηκέτ' ἀντέλλοι] Πρὸς τὸ προειρημένον ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁρῶν ἄγουσαν τὴν σελήνην εἰκάδας,

† Τελουμένης γὰρ σελήνης οἱ τόκοι ἐδίδοντο. εἰ γοῦν οὐκ ἀνατέλλοι, πῶς ἂν οἱ δανεισταὶ γνόντες τὸν μῆνα τελούμενον ἀπαιτήσαιεν τοὺς τόκους †

753. Τίη τί δή] Παράλληλα καὶ παρ' Ὁμήρῳ· Τίη τί δὴ λείπεσθαι ἄριστοι.

754. Ἀργυρίων] Οὕτως ἡ γραφὴ ἀργυρίων παρὰ Φρυνίχῳ κεῖται· ὅτι οἱ Κωμικοὶ πληθυντικῶς φασί. οἱ Ῥήτορες ἑνικῶς. καὶ Σώφρων πληθυντικῶς· Ἀργυρίων δεήσῃ.

755. † Προβαλῶ] Προθήσω, εἰς ὃ δεῖ σε μηχανὴν εὑρεῖν. †

756. Εἴ σοι γράφοιτο] Εἰ κατηγοροίη πέντε σε δυναμένη ζημιῶσαι τάλαντα. Αἰτιατικῶς δὲ τοῦ ἀριθ-

μοῦ

Ὅπως ἂν αὐτὴν ἀφανίσειας, εἰπέ μοι.
ΣΤΡ. Ὅπως, ὅπως, οὐκ οἶδ᾽· ἀτὰρ ζητητέον.
ΣΩ. Μὴ νῦν περὶ σαυτὸν εἶλε τὴν γνώμην ἀεὶ,
Ἀλλ᾽ ἀποχάλα τὴν φροντίδ᾽ ἐς τὸν ἀέρα,
Λινόδετον ὥσπερ μηλολόνθην τοῦ ποδός.
ΣΤΡ. Εὕρηκ᾽ ἀφάνισιν τῆς δίκης σοφωτάτην,
Ὡς αὐτὸν ὁμολογεῖν σ᾽ ἐμοί. ΣΩ. Ποίαν τινα;
ΣΤΡ. Ἤδη παρὰ τοῖσι φαρμακοπώλαις τὴν λίθον

ΣΧΟΛΙΑ

μοῦ τὸ πέντε ἐφύλαξε. † Ἄλλως, Ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς δικασταῖς οἱ δανεισταὶ ἐρχόμενοι ἔλεγον, ὡς ὁ δεῖνα αὐτοῖς ὀφείλει. εἶτα ὁ τοῦ δικαστηρίου γραμματεὺς ἔγραφεν τοῦτο. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ὀφείλων καλούμενος ἀπῃτεῖτο τὸ δάνειον. †

759. † Εἶλε τὴν γνώμην] Εἰλῶ, τὸ στρέφω παρὰ τοῖς κοινοῖς, περισπωμένως. Εἴλω δὲ, βαρυτόνως, παρὰ τοῖς ποιηταῖς. †

761. Μηλολόνθην] Οὕτω γράφουσιν οἱ ἀκριβέστεροι. τινὲς δὲ λέγουσιν, ὅτι ζωΰφιόν ἐστι χρυσίζον κανθάρῳ ὅμοιον, ὃ λαμβάνοντες οἱ παῖδες ἀποδεσμοῦσι λίνῳ, καὶ ἐκπεταννύουσιν. Ἄλλως. Τὸν χρυσοκάνθαρον. οὕτως οὖν, φησι, δῆσόν σου τὴν γνώμην, ἵν᾽ ὅταν ἁρπάσῃς ἐκ τοῦ ἀέρος τὴν γνώμην, πάλιν ἐπισπάσῃ αὐτήν.

764. † Τοῖσι φαρμακοπώλαις] Φαρμακοπῶλαι χυ-

Ταύτην ἑώρας, τὴν καλὴν, τὴν διαφανῆ.
Ἀφ' ἧς τὸ πῦρ ἅπτουσι; ΣΩ. Τὴν ὕαλον λέγεις;
ΣΤΡ. Ἔγωγε. ΣΩ. Φέρε, τί δῆτ' ἄν; ΣΤΡ. Εἰ ταύτην λαβὼν
Ὁπότε γράφοιτο τὴν δίκην ὁ γραμματεὺς,
Ἀπωτέρω στὰς ὧδε πρὸς τὸν ἥλιον,
Τὰ γράμματ' ἐκτήξαιμι τῆς ἐμῆς δίκης.

ΣΩ.

ΣΧΟΛΙΑ

κυρίως οἱ τὰ φάρμακα πιπράσκοντες, τά γε λυσιτελοῦντα καὶ τὰ θανάσιμα. παρὰ τοῖς παλαιοῖς δὲ καὶ οἱ τοὺς τιμαλφεῖς (τουτέστι πολυτίμους) λίθους πιπράσκοντες, φαρμακοπῶλαι ἐλέγοντο. οὐδεὶς γὰρ τῶν τοιούτων λίθων, ὃς οὐκ ἔχει καινοτέραν δύναμιν. †

766. Τὴν ὕαλον λέγεις] Κατασκεύασμά ἐστιν ὑάλου τροχοειδὲς, παχὺ, εἰς τοῦτο τεχναθὲν, ὅπερ ἐλαίῳ χρίοντες καὶ θερμαίνοντες, προσάγουσι θρυαλλίδα, καὶ οὕτως ἅπτουσι. τοῦτο οὖν φησιν, εἰ ὑφάψαιμι διὰ τῆς ὑάλου, καὶ προσάγοιμι τῇ δέλτῳ τὸ πῦρ τῇ τοῦ γραμματέως, ἀφανίσαιμι τὰ γράμματα τῆς δίκης. ὅτι δὲ ὕαλος θηλυκῶς, καὶ διὰ τοῦ ᾱ. διὸ τὸ χ. Ὅμηρος δὲ οὐκ οἶδε τὸ ὄνομα, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ καὶ τοῖς ἀρχαίοις ἤλεκτρος μέν ἐστιν· ὕαλος δὲ οὔ. † Ἄλλως. Ὕαλον ὑμεῖς μὲν ἀρτί-

τί-

ΣΩ. Σοφῶς γε νὴ τὰς Χάριτας. ΣΤΡ. Οἴμ', ὡς ἥδομαι,

Ὅτι

ΣΧΟΛΙΑ

τίως τὸ ἐκ βοτάνης τινὸς κεκαυμένης καὶ διὰ πυρὸς τηκόμενον εἰς καἰασκευὴν ἀγγείων τινῶν λέγομεν οἱ παλαιοὶ δὲ τὴν διαφανῆ λίθον αὐτὸν ἰδιωτικῶς λεγόμενον κρύον, ἐοικότα δὲ ὑάλῳ. †

771. Νὴ τὰς Χάριἰας] Οὐχ ἁπλῶς ὄμνυσι καἰὰ τῶν Χαρίτων. ὀπίσω γὰρ τῆς Ἀθηνᾶς ἦσαν γλυφεῖσαι αἱ Χάριτες ἐν τῷ τοίχῳ ἃς ἐλέγετο ὁ Σωκράτης γλύψαι. τὸ γὰρ πρῶτον λιθογλύφος ἦν τὴν τέχνην. αἰνίτ]εται ἐν αὐτῷ τῷ Σωκράτους εἰς τὴν πρώτην τέχνην. † Ἄλλως. Τῷ μὲν φαινομένῳ ἀρεσκόμενος Σωκράτης δείκνυται τῷ τοῦ Στρεψιάδου νοήματι, καὶ ὄμνυσι τὰς Χάριτας, ὅτι σοφῶς τοῦτο τὸ νόημα ἐπενόησε τὸ τῆς τοῦ χάρτου τεφρώσεως. Χαρίτων γὰρ ἔργα καὶ δῶρα, σοφία. ἐσχηματισμένως δὲ τοῦ Σωκράτους καθάπ]εται ὁ ποιητὴς, ὁ κωμῳδῶν τοῦτον ὡς λιθοξόον. Σωφρονίσκου γὰρ λιθοξόου ἦν υἱὸς Σωκράτης, καὶ τῆς λαξευτικῆς μετέσχε τέχνης, καὶ ἀνδριάντας λιθίνους ἐλάξευε, καὶ ἀγάλμαἰα δὲ τῶν τριῶν Χαρίτων τριηργάσαἰο Πειθοῦς, Ἀγλαΐας, καὶ Θαλείας· καὶ ἦσαν ὄπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς ἐγγεγλυμμένα τῷ τοίχῳ. †

† Οἴμ' ὡς ἥδομαι] Τὸ οἴμοι, καὶ ὤμοι, ποτὲ μὲν ἐπ' εὐφροσύνῃ κείμενον εὕρηται· ποτὲ δὲ ἐπὶ λύπης.

Ὅτι πεντετάλαντος διαγέγραπταί μοι δίκη.

ΣΩ. Ἄγε δὴ ταχέως τȣτὶ ξυνάρπασον. ΣΤΡ. Τὸ τί;

ΣΩ Ὅπως ἀποςρέψαις ἂν ἀντιδικῶν δίκην,

Μέλλων ὀφλήσειν, μὴ παρόντων μαρτύρων.

ΣΤΡ. Φαυλότατα καὶ ῥᾶστ'. ΣΩ Εἰπὲ δή ΣΤΡ. Καὶ δὴ λέγω,

Εἰ πρόσθεν ἔτι μιᾶς ἐνεςώσης δίκης,

Πρὶν

ΣΧΟΛΙΑ

πης. καὶ ἐπ' εὐφροσύνῃ μὲν, ὡς ἐνταῦθα, Οἴμ' ὡς ἥδομαι· καὶ, ὤμοι σοφίας ἐμνήσθης. ἐπὶ δὲ λύπης ὡς τὸ, Οἴμοι τάλας· καὶ,

Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπέλωλα δείλαιος.

Καὶ, Ὤμοι μανίας τῆς σῆς πόλεώς τε. †

772 Διαγέγραπται] Κατέξυσαι, ἀνήρηται. ἀπὸ τῆς τȣ̃ γραμματέως δέλτȣ, ὅπȣ αἱ δίκαι ἀνεγράφοντο, καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν δικῶν.

774. Ἀντιδικῶν] Κατηγορῶν, καὶ ἐναντιȣμενος. τοῖς γὰρ γραψαμένοις καὶ μὴ ἀποδείξασιν ἐπεβάλλετο χρηματικὴ ζημία, καὶ εἰ μὴ κατὰ τὸ ὡρισμένον ἐξέτισεν ὑπερήμερος γενόμενος, ἐξέτιε τετραπλῆ. οἱ δὲ μὴ ἔχοντες τῖσαι, καθείργνυντο εἰς τὸ δικαςήριον. πολλοὶ δὲ τȣ̃το πεπόνθασιν, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ κατὰ Ἀριςογείτονος.

786.

Πρὶν τὴν ἐμὴν καλεῖσθ', ἀπαγξαίμην τρέχων.

ΣΩ. Οὐδὲν λέγεις. ΣΤΡ Νὴ τὰς θεὰς ἔγωγ', ἐπεὶ
Οὐδεὶς κατ' ἐμᾶ τεθνεῶτ☉ εἰσάξει δίκην.

ΣΩ. Ὑθλεῖς· ἄπερρ', ἐκ ἂν διδαξαίμην σ' ἔτι.

ΣΤΡ. Οἰή τί; ναὶ πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' εὐθὺς ἐπιλήθει σύ γ', ἅττ' ἂν καὶ μάθης·
Ἐπεὶ, τί δή γε πρῶτον ἐδιδάσκε, λέγε.

ΣΤΡ. Φέρ' ἴδω, τί μέντοι πρῶτον ἦν. τί πρῶτον ἦν;
Τίς ἦν, ἐν ᾗ ματτόμεθα μέντοι τἄλφιτα;

Οἴμοι τίς ἦν; ΣΩ. Οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ,
Ἐπιλησμότατον καὶ σκαιότατον γερόντιον;

ΣΤΡ. Οἴμοι. τί ἂν δῆθ' ὁ κακοδαίμων πείσομαι;
Ἀπὸ γὰρ ὀλᾶμαι, μὴ μαθὼν γλωττοστροφεῖν.

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

786. Τίς ἦν ἐν ᾗ] Ὡς ἐπιλανθανόμεν☉. θέλει δὲ εἰπεῖν τὴν κάρδοπον.

788. Ἐπιλησμότατον] Ἔδει εἰπεῖν ἐπιλησμονέστατον. ἡ λέξις δὲ ἐπιλήσμη. Φησὶ δὲ Κρατῖν☉ Ἐπιλήσμονι.

790. † Γλωττοστροφεῖν] Τὴν γλῶτταν στρέφειν, δι' ἧς ἂν τὰς δανειστὰς ἀποκρέσωμαι. †

Ἀλλ' ὦ Νεφέλαι, χρηςόν τι συμβουλεύσατε.
ΧΟ. Ἡμεῖς μὲν, ὦ πρεσβῦτα, συμβουλεύομεν,
Εἴ σοί τις υἱός ἐςιν ἐκτεθραμμένος,
Πέμπειν ἐκεῖνον ἀντὶ σαυτοῦ μανθάνειν.
ΣΤΡ. Ἀλλ' ἔς' ἐμοί γ' υἱὸς καλός τε κἀγαθός.
Ἀλλ' οὐκ ἐθέλει γὰρ μανθάνειν.
ΧΟ. Σὺ δ' ἐπιτρέπεις; ΣΤΡ. Εὐσωματεῖ γὰρ καὶ σφριγᾷ,
Κἄστ' ἐκ γυναικῶν εὐπτέρων τῶν Κοισύρας.
Ἀτὰρ μέτειμί γ' αὐτόν. ἢν δὲ μὴ θέλῃ,

ΣΧΟΛΙΑ

797. Εὐσωματεῖ] Ἐκ τοῦ ἐναντίου συγκατατίθεται. δέον γὰρ ἂν μανθάνειν τοιοῦτον ὑγιαίνοντα. εἰ μὴ ἄρα τοῦτο λέγει, ὅτι φοβοῦμαι αὐτόν.

798 Εὐπτέρων] Ἀντὶ τοῦ εὐγενῶν. ἀπὸ τῶν ὀρνέων' ἢ κούφων, ὧν ὁ λογισμὸς ἵπταται. φρονουσῶν τὰ Κοισύρας· ἀντὶ τοῦ, μεγάλα φρονουσῶν. Εὐπτέρων δὲ τῶν εὐγενῶν. ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ὀρνέων. ἢ τῶν μετεώρων καὶ ὑπερηφάνων, ἢ ἐπηρμένων. ὡς δραπέτας δὲ αὐτοὺς διαβάλλει. Ἀσύμβουλοι δέ φησιν, ὅτι καὶ ταχέως μεταβαλλόμενοι ἀποθυμίας ἥττους ἁλίσκονται.

799. † Ἀτὰρ μέτειμι] Καὶ δὴ μετέλθω, μεταχειρίσομαι, εἴ πως δυνηθῶ πεῖσαι αὐτόν. †

802.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἐξελῶ 'κ τῆς οἰκίας.

'Αλλ' ἐπαναμεινόν μ' ὀλίγον εἰσελθὼν χρόνον.

ΣΤΡΟΦΗ ΚΩΛΩΝ ί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἆρά γ' αἰσθάνει πλεῖστα
Δι' ἡμᾶς ἀγάθ' αὐτίχ'
Ἕξων μόνας θεῶν.
Ὡς ἕτοιμος ὅδ' ἐστὶν
Πάντα δρᾶν, ὅσ' ἂν κελεύῃς.

Σὺ

ΣΧΟΛΙΑ

802. Ἀρά γ' αἰσθάνει] Κορωνὶς καὶ εἴσθεσις χοροῦ μεσῳδικὴ κώλων διαφόρων ί. τούτων τὸ μὲν πρῶτον δίμετρον ἀντισπαστικὸν ἐκ διτροχαίου καὶ παλιμβακχείου. τὸ β' ἐξ ἀντισπάστου καὶ ἀμφιβράχεος. τὸ γ' ἐξ ἐπιτρίτου τρίτου δίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ δ' δίμετρον ἐκ διτροχαίου καὶ ἀμφιβράχεος. τὸ πέμπτον τροχαϊκὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, ἀδιαφόρου τῆς τελευταίας οὔσης. τὸ ἕκτον ἰαμβικὸν ἀκατάληκτον. τὸ ἕβδομον ἐκ χοριάμβου καὶ διϊάμβου δίμετρον. τὸ ὄγδοον, χοριαμβικὸν τρίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ἔνατον, ὅμοιον τῷ ἕκτῳ, ἐχούσης ἀνάπαυσιν τῆς ἀρχούσης. τὸ δέκατον, χοριαμβικὸν δίμετρον καταληκτικόν· εἴτ' οὖν ἐκ χοριάμβου καὶ βακχείου.

807

Σὺ δ' ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου,
Καὶ φανερῶς ἐπηρμένου,
Γνοὺς ἀπολέψεις, ὅ, τι πλεῖστον δύνασαι,
Ταχέως. φιλεῖ γάρ πως τὰ τοι-

κὸν

ΣΧΟΛΙΑ

807. Ἐκπεπληγμένου] Ἀντὶ τοῦ, ἐπαινοῦντος. λείπει δὲ τὸ σέ. οἱονεὶ ἐκπλήκτου καὶ μέγα φρονοῦντος.

809. † Γνοὺς ἀπολέψεις] Οἱ λέγοντες γνούς, ἀντὶ τοῦ αἴσθησιν λαβών. ἵνα συντάσσωσι τὴν γενικήν, οὐ καλῶς λέγουσιν. ἐστὶ γὰρ αὕτη ἡ γενικὴ πρὸς τὸ ἀπολάψεις. οὕτω· σὺ δὲ ἀπολάψεις (ἀντὶ τοῦ, ἀποκέρδησον) ταχέως ὅ, τι πλεῖστον δύνασαι ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου καὶ φανερῶς ἐπηρμένου. εἶτα ὕστερον ἐπάξεις τὸ γνούς, ἀντὶ τοῦ, οὕτως ἔχοντα αὐτὸν νοήσας. ἐστι δὲ ἀπολάψεις ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. δείκνυται γὰρ ἐκ τῆς κατασκευῆς, ὅτι τοῦτο αἱ Νεφέλαι αὐτῷ ἐπιτάττουσι. †

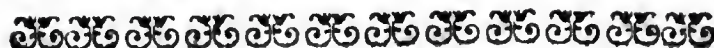
Ἀπολέψεις] Ἀπολεπίσας. ἐὰν δὲ, ὡς τοῖς πολλοῖς. ἀπολάψης, ἐκπίῃ ἀπὸ τῶν κυνῶν ἡ μεταφορά· ἢ ὅσα λάπτοντα πίνει. καταστρέφει δὲ εἰς τὸ ἀποκερδανεῖς, ἢ ἀφαρπάσεις, ἀποσπάσεις. Ὅμηρος·

Λάψαντες γλώσσῃσιν ἀραιῇσι μέλαν ὕδωρ.

810. Φιλεῖ γάρ πως] Ἔθος ἔχει, συμβαίνει γὰρ ἄλλως ἀποβαίνειν, ἢ προσδοκᾷ τις. ἀντὶ τοῦ, εὐμετάβλητοί εἰσιν οἱ ἐξ ἐπιθυμίας ἀλόγου τινὶ συμβα-

λόν-

αὖθ' ἑτέρως τρέπεσθαι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη

Τρίμετροι ἰαμβικοί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὔτοι, μὰ τὴν Ὁμίχλην ἔτ' ἐνταυθοῖ μενεῖς.
Ἀλλ' ἔσθι' ἐλθὼν τοὺς Μεγακλέους κίονας.
ΦΕΙ. Ὦ δαιμόνιε τί χρῆμα πάσχεις, ὦ πάτερ;

ΣΧΟΛΙΑ

λόντες. εὐμετάβλητοι γὰρ αἱ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν γνῶμαι.

812. Οὔτοι μὰ τὴν Ὀμίχλην] Κορωνὶς ἑτέρα ὁμοία, οἱ δὲ στίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι ρέ. ὧν τελευταῖος,

Πρὸς πάντα τὰ δίκαι' ἀντιλέγειν δυνήσεται.

ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς· καὶ ἑξῆς τὸ χοροῦ· ὤφειλε γὰρ κἀνταῦθα θεῖναι χορόν, ἄχρις ἂν οἱ λόγοι ἐξέλθωσι.

813. Κίονας] Ὡς ἅπαντα καταφαγόντος τοῦ Μεγακλέους· ὡς εἰ ἔλεγε τὸν πλοῦτον. ἐμφαίνει δὲ διὰ τούτων, ὡς οὐδὲν αὐτῷ κατελείφθη, εἰ μὴ ἡ αὐλὴ Μεγακλέους. λέγει δὲ ὅτι πάντα κατηναλωκὼς καταλέλοιπε τοὺς λίθους τῆς οἰκίας· αἰνίττεται οὖν εἰς τὴν ἀσωτίαν τοῦ υἱοῦ, ὅτι πάντα κατηνάλωσεν αὐτοῦ,

Οὐκ εὖ φρονεῖς, μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον.
ΣΤΡ. Ἰδού γ', ἰδοὺ, Δί' Ὀλύμπιον. τῆς μωρίας·
Τὸν Δία νομίζειν ὄντα τηλικουτονί.
ΦΕΙ. Τί δὲ τοῦτ' ἐγέλασας ἐτεόν. ΣΤΡ. Ἐνθυμούμενος,
Ὅτι παιδάριον εἶ, καὶ φρονεῖς ἀρχαϊκά.
Ὅμως γε μὴν πρόσελθ', ἵν' εἰδῇς πλείονα,
Καί σοι φράσω πρᾶγμ', ὃ σὺ μαθὼν, ἀνὴρ ἔσει.

Ὅπως

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ οὐδὲν ἔτι ὑπολείπεται. † Ἄλλως· Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἐν κίσσιν ἵστατο ὁ οἶκος αὐτοῦ. δείκνυται δὲ, ὅτι μόνοι οὗτοι ὑπελείφθησαν αὐτῷ τῶν ἄλλων καταναλωθέντων παρ' αὐτοῦ. †

815. Οὐκ εὖ φρονεῖς] Εἴγε καὶ αὐτὸς ἐπετιμήθη ἐπὶ τούτοις παρὰ Σωκράτους. ταῦτα δὲ πειρᾶται τὸν υἱὸν διδάσκειν. καταγελᾷ δὲ αὐτοῦ, ὡς μὴ δεόντως μήτε Δία ὀμνύντος, μήτε νομίζοντος. τοῦ δὲ Δία τὸ α ἐκτείνεσθαί φησι Σύμμαχος Ἀττικῶς. ἐνδεῖ δὲ τὸ χ.

817. Τηλικουτονί] Οἷον, τελείαν ἔχοντα τὴν ἡλικίαν, καὶ ὀφείλοντα πάντα εἰδέναι.

819. Ἀρχαϊκά] Μωρὰ, εὐήθη, λῆρα. † Ἀρχαῖοι, οἱ μωροὶ ἐκαλοῦντο ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ Κρόνου ἐκείνων ἀρχαίων καὶ ἀπραγμόνων ἀνδρῶν. †

822.

Ὅπως δὲ τῦτο μὴ διδάξῃς μηδένα.

ΦΕΙ. Ἰδȣ̀ τί ἐςιν; ΣΤΡ. Ὤμοσας νῦν νὴ Δία;

ΦΕΙ. Ἔγωγ᾽. ΣΤΡ. Ὁρᾷς ἆν, ὡς ἀγαθὸν τὸ μανθάνειν;

Οὐκ ἔςιν, ὦ Φειδιππίδη, Ζεύς. ΦΕΙ. Ἀλλὰ τίς;

ΣΤΡ. Δῖνος βασιλεύει τὸν Δί᾽ ἐξεληλακώς.

ΦΕΙ. Αἰβοῖ· τί ληρεῖς; ΣΤΡ. Ἴσθι τȣ̃θ᾽ ȣ̔́τως ἔχον.

ΦΕΙ. Τίς φησι ταῦτα; ΣΤΡ. Σωκράτης ὁ Μήλιος,

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

822. Ὅπως δὲ τῦτο] Ὡς ἐπὶ τῶν Φρονȣ́ντων διδασκάλων· ὡς καὶ αὐτὲς παρηγγέλθη· Νομίσαι δὲ ταῦτα χρὴ μυςήρια. † Ἄλλως. Τηρεῖ τὰς παραινέσεις, ἃς παρήνεσεν αὐτῷ πρότερον μαθητὴς Σωκράτȣς. †

823. Ἰδȣ̀ τί ἐςι] Πλησιάσας αὐτῷ φησι τὸ ἰδȣ́.

827. Αἰβοῖ] Γελῶν λέγει τὸ αἰβοῖ. ἔςι γὰρ ἐπίῤῥημα σχετλιαςικόν.

828. Ὁ Μήλιος] Παρ᾽ ἱςορίαν. Ἀθηναῖος γὰρ ὁ Σωκράτης. ἀλλ᾽ ἐπεὶ Διαγόρας, Μήλιος ὢν, διεβάλλετο ὡς θεομάχος, καὶ τὸν Σωκράτη δὲ ὡς ἄθεον διαβάλλει, διὰ τȣ̃το Μήλιον αὐτὸν ἔφη. Ἄλλως. Ὁ Μήλιος, ἀντὶ τοῦ ὁ ἀσεβής. Ἀριςαγόρȣ γὰρ τοῦ Μηλίȣ μαθητὴς ὁ Σωκράτης. διεβέβληντο δὲ ἐπὶ ἀθείᾳ οἱ Μήλιοι ἀπὸ Διαγόρȣ, ὃς

χρήμα-

Καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη.
ΦΕΙ Σὺ δ' εἰς τοσοῦτο τῶν μανιῶν ἐλήλυθας,
Ὥστ' ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν; ΣΤΣ. Εὐστόμει,
Καὶ μηδὲν εἴπῃς φλαῦρον ἄνδρας δεξιοὺς,

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

χρήματα παραθέμενός τινι, καὶ ἀποστερηθεὶς, εἰς ἀθεΐαν ἐτράπη· ἢ διότι Μῆλον ἐπολέμησαν Ἀθηναῖοι. οἱ δὲ, ἐπειδή τις Ἀρισταγόρας Διθυραμβοποιὸς ἐξωρχήσατο τὰ Ἐλευσίνια. οἱ δὲ Μήλιον, τὸν καταπραΰνοντα τῇ διδαχῇ τὰς ψυχὰς τῶν Μηλίων, οἱ δὲ τὸν κομῶντα, τὸν δασύν. Ἄλλως. Ὁ Μήλιος τινὲς ἐξεδέξαντο τὸν τὰς τῶν εἰσιόντων ψυχὰς ὀξύνοντα πρὶν εἰσελθεῖν ἠγριωμένας· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων θηρίων. Μῆλα γὰρ, τὰ θρέμματα. οἱ δὲ εἰς τὸ δασὺ καὶ αὐχμηρὸν νοοῦσιν αὐτό. οἱ δὲ παρέλαβον οὕτω. Διαγόρας ὁ Μήλιος, ὃς τὸ πρότερον ἦν θεοσεβὴς, παρακαταθήκην ὑπό τινος ἀποστερηθεὶς, ἐπὶ τὸ ἄθεον ἐξέδραμεν, ἐφ' ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι ἀγανακτήσαντες, τὴν Μῆλον ἐκάκωσαν. Ἄλλως. Διαγόρας γέγονέ τις βλάσφημος εἰς τὸ θεῖον Μήλιος. καί ποτε, φασὶν, ἐν πανδοκείῳ εὑρεθεὶς, καὶ μὴ εὑρὼν ξύλα, ἀλλ' ἄγαλμα Ἡρακλέους· Ἄγε, φησὶ, τρισκαιδέκατον ἡμῖν ἐπιτέλει ἄεθλον, καὶ ἕψησον τὸν φακόν.

833.

Καὶ νῦν ἔχοντας. ὧν, ὑπὸ τῆς φειδωλίας,
Ἀπεκείρατ' οὐδεὶς πώποτ', οὐδ' ἠλείψατο,
Οὐδ' εἰς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος. σὺ δὲ
Ὥσπερ τεθνεῶτος καταλούει μου τὸν βίον.
Ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐλθὼν ὑπὲρ ἐμοῦ μάνθανε.
ΦΕΙ. Τί δ' ἂν παρ' ἐκείνων καὶ μάθοι χρηστόν τις ἄν;

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

833. Ὑπὸ τῆς φειδωλίας] Ὡς κομῶντας διαβάλλει τοὺς φιλοσόφους. ταῦτα δὲ ἐποίουν οἱ φιλόσοφοι διὰ καρτερίαν. ὁ δέ φησιν, ὅτι οὐ διὰ ἀρετὴν ἐποίουν, ἀλλὰ διὰ σμικρολογίαν. ἃ γοῦν ὑπ' ἐγκρατείας ἐποίουν οὗτοι, οὗτος ὑπὸ φειδωλίας φησίν. ἅμα δὲ, δοκῶν ἐπαινεῖν, ψέγει. ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν καρτερίας, εἶπε, φειδωλίας.

836. Καταλούει μου] Ἐντρυφᾷς, καταναλίσκεις τὴν περιουσίαν. τὸ δὲ καταλούει, καταναλίσκεις εἰς λουτρά. Ἤδη γὰρ ὥσπερ τεθνεῶτός μου καταλούει. Ἄλλως. Δαψιλῶς ἀναλίσκεις μου τὸν βίον. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐκχυνομένων ὑδάτων ἐν τοῖς βαλανείοις. ἢ ἐντρυφᾷς, ὡς καὶ τοῦ βαλανείου διὰ τρυφὴν ὄντος. ἐπεὶ ἔθος ἦν μετὰ τὴν ἐκκομιδὴν τοῦ νεκροῦ λούεσθαι τοὺς κατ' οἶκον καθαρμοῦ χάριν.

ΣΤΡ. Ἄληθες, ὅσαπέρ ἐςʼ ἐν ἀνθρώποις σοφά·
Γνώσει δὲ σαυτὸν ὡς ἀμαθὴς εἶ καὶ ταχύς.
Ἀλλʼ ἐπανάμεινόν μʼ ὀλίγον ἐνταυθοῖ χρόνον.
ΦΕΙ. Οἴμοι· τί δράσω, παραφρονοῦντος τοῦ πατρός;
Πότερον παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἕλω;
Ἢ τοῖς σοροπηγοῖς τὴν μανίαν αὐτοῦ φράσω;
ΣΤΡ. Φέρʼ ἴδω, σὺ τοῦτον τίνα νομίζεις; εἰπέ μοι.
ΦΕΙ. Ἀλεκτρυόνα, ΣΤΡ. Καλῶς γε. ταυτηνὶ δὲ τί;
ΦΕΙ. Ἀλεκτρυόν. ΣΤΡ. Ἄμφω ταυτό; καταγέλαςος εἶ.
Μὴ νῦν τολοιπόν· ἀλλὰ τήνδε μὲν καλεῖν
Ἀλεκτρύαιναν· τουτονὶ δʼ ἀλέκτορα.
ΦΕΙ. Ἀλεκρύαιναν; ταῦτʼ ἔμαθες τὰ δεξιὰ
Εἴσω παρελθὼν ἄρτι παρὰ τοὺς γηγενεῖς,

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

839. Ἄληθες] Ἐὰν μὲν προπαροξυτόνως, αὐτὸ τὸ ἀληθὲς λέγει· ἐὰν δὲ ὀξυτόνως, τὸ πρᾶγμα δηλοῖ τὸ μετέχον τῆς ἀληθείας.

842. Οἴμοι. τί δράσω] Πρὸς τὸν πατέρα δικάσομαι, καὶ δείξας αὐτὸν μαινόμενον οὕτω, τὴν μανίαν παύσω.

843.

ΣΤΡ. Χ' ἅτερά γε πόλλ'· ἀλλ' ὅτι μάθοιμ' ἑκάστοτε,
Ἐπελανθανόμην ἂν εὐθὺς ὑπὸ πλήθους ἐτῶν.
ΦΕΙ. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ θοιμάτιον ἀπώλεσας;
ΣΤΡ. Ἀλλ' οὐκ ἀπολώλεκ', ἀλλὰ καταπεφρόντικα.
ΦΕΙ. Τὰς δ' ἐμβάδας ποῖ τέτροπας, ὦ 'νόητε σύ;
ΣΤΡ. Ὥσπερ Περικλέης εἰς τὸ δέον ἀπώλεσα.

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

843. Παρανοίας] Ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσαγαγὼν κατηγορήσω ὡς παραφρονοῦντος.

844. Σοροπηγοῖς] Τουτέστι, τοῖς ποιοῦσι σοροὺς τοῖς νεκροῖς. χλευάζει δὲ τὸν πατέρα ὡς πρεσβύτην καὶ γειτονεύοντα τῷ θανάτῳ. Ἄλλως. Τοῖς σοροποιοῖς, τοῖς τὰς σοροὺς τῶν ἀποθνησκόντων ποιοῦσι. ἄλλην ἴασιν οὐχ ἕξει ἢ τὸν θάνατον· καὶ δέον αὐτῷ πρὸς τὸ θανεῖν τὰ ἐπιτήδεια κατασκευάζειν.

851. Τοὺς γηγενεῖς] Διὰ τὸ ὠχροὺς καὶ νεκρώδεις εἶναι. ἢ ἀσεβεῖς καὶ θεομάχους, διὰ τοὺς γίγαντας.

855. Καταπεφρόντικα] Εἰς τοὺς φροντιστὰς ἠνάλωσα. ὡς εἰ ἔλεγε, καταπεφρόνηκα. ἢ εἰς τὴν παίδευσιν καταδεδαπάνηκα.

857. Ὥσπερ Περικλέης] Περικλῆς πολλῶν ὄντων

 χρημά-

ΣΧΟΛΙΑ

χρημάτων ἐν τῇ Ἀκροπόλει, εἰς τὸν πόλεμον τὰ πλεῖστα ἠνάλωσε. Φασὶ δὲ ὅτι καὶ λογισμοὺς διδοὺς, τάλαντα εἴκοσιν ἁπλῶς εἰπεῖν εἰς τὸ δέον ἀνηλωκέναι. Φησὶ δὲ Ἔφορος ὅτι μετὰ ταῦτα μαθόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. Κλεανδρίδην μὲν ἐδήμευσαν, Πλειστοάνακτα δὲ ιέ ταλάντοις ἐζημίωσαν. ὑπολαβέντες δωροδοκήσαντας αὐτοὺς διὰ τὸ φείσασθαι τῆς λοιπῆς Ἀθηναίων γῆς, ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Περικλέα, μὴ θελήσαντα γυμνῶς εἰπεῖν, ὅτι δέδωκα τοῖς Λακεδαιμονίων βασιλεῦσι τὸ ἐνδεές. Ἄλλως. Περικλῆς, Ἀθηναίων στρατηγὸς, χρήματα τοῦ δημοσίου λαβὼν εἰς τὸ κατασκευάσαι ὁλόχρυσον ἄγαλμα τῇ Ἀθηνᾷ, ἐλεφάντινον ποιήσας, τὰ πολλὰ ἐσφετερίσατο, συμποιησάμενος μετὰ Φειδίου τοῦ πλάστου. ἐπεὶ δὲ κατακρινόμενος, ὡς πλεῖστα ἀναλώσας ἠρωτᾶτο, ποῦ ἀνηλώθη, ὑπὸ μεγαλονοίας ἔλεγεν, εἰς τὸ δέον ἀνήλωσα. Ἄλλως. Περικλῆς τοῖς Ἐφόροις Λακεδαιμονίων Κλεάνδρῳ καὶ Πλειστοάνακτι χρήματα δέδωκεν ὑπὲρ προδόσεως. καὶ τούτων ἀπαιτούμενος ὑπὸ τῆς πόλεως λόγον, οὐκ ἀξιῶν ἑαυτόν τε καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καταισχύνειν, ἔλεγεν, εἰς τὸ δέον ἀνήλωσα. τοῦτο δὲ γνόντες Λακεδαιμόνιοι τὸν μὲν Κλεανδρίδην ἐφόνευσαν, τὸν δὲ Πλειστοάνακτα δεκαπέντε ταλάντοις ἐζημίωσαν, οἰηθέντες αὐτοὺς διὰ τὸ φείσασθαι τῆς λοιπῆς Ἀθηναίων γῆς, δωροδοκήσαντας ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχωρῆσαι.

858.

Ἀλλ᾽ ἴθι βάδιζ᾽, ἴωμεν· εἶτα τῷ πατρὶ
Πειθόμενος ἐξάμαρτε· κἀγώ τοι ποτὲ
Οἶδ᾽ ἐξέτει σοι τραυλίσαντι πειθόμενος,
Ὃν πρῶτον ὀβολὸν ἔλαβον Ἡλιαστικὸν,
Τούτου ᾽πριάμην σοι Διασίοις ἁμαξίδα.
ΦΕΙ. Ἦ μὴν σὺ τούτοις τῷ χρόνῳ ποτ᾽ ἀχθέσει.
ΣΤΡ. Εὖγ᾽ ὅτι ἐπείσθης. Δεῦρο, δεῦρ᾽, ὦ Σώκρατες,
Ἔξελθ᾽· ἄγω γάρ σοι τὸν υἱὸν τουτονὶ,

Ἄκοντ᾽

ΣΧΟΛΙΑ

858. Εἶτα τῷ πατρί] Ἀντὶ τοῦ, ἔχεις ἀπολογίαν, ὅτι τῷ πατρὶ πειθόμενος ἐξήμαρτες. ὠφελήθητι καὶ ἁμάρτανε δι᾽ ἐμέ.

860. Τραυλίσαντι] Ψελλίσαντι. ἀντὶ τοῦ ἄσημον ἀφιέντι φωνήν. Ἡλιαστικὸν δὲ, ἀντὶ τοῦ ἐκκλησιαστικόν. Ἡλιαία δὲ, τὸ δικαστήριον, διὰ τὸ ὑπαίθριον εἶναι καὶ τῷ ἡλίῳ βάλλεσθαι. οὐχ ἵσατο δὲ τῶν δικαστικῶν ὁ μισθός.

862. Διασίοις] Ἑορτὴ τοῦ Διός. Ἁμαξὶς δὲ, τὸ μικρὸν ἁμάξιον, ἢ πλακοῦντος εἶδος.

863. Ἦ μὴν σὺ τούτοις] Προαναφωνεῖ αὐτῷ, ἃ μέλλει ποιήσειν, ἀντὶ τοῦ, λυπηθήσῃ ποτὲ, ἂν μάθῃ. τοῦτο δὲ λέγει πεισθεὶς τῷ πατρί. διὸ καὶ ὁ πατὴρ ἐπιφέρει, εὖγ᾽ ὅτι ἐπείσθης.

Ἄκοντ' ἀναπείσας. ΣΩ. Νηπύτιος γάρ ἐσ' ἔτι,
Καὶ τῶν κρεμαθρῶν ἐ τρίβων τῶν ἐνθάδε.
ΦΕΙ. Αὐτὸς σὺ τρίβων εἴης ἄν, εἰ κρέμαιό γε.
ΣΤΡ. Οὐκ ἐς κόρακας; καταρᾷ σὺ τῷ διδασκάλῳ;
ΣΩ. Ἰδὲ, κρέμαιό γ', ὡς ἠλίθιον ἐφθέγξατο,
Καὶ τοῖσι χείλεσιν διερρυηκόσιν.
Πῶς ἂν μάθοι ποθ' ὗτος ἀπόφευξιν δίκης,
Ἢ κλῆσιν, ἢ χαύνωσιν ἀναπειςηρίαν;

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

866. Νηπύτιος γὰρ] Ἀντὶ τοῦ νήπιος. ἐπεκτείνει δὲ τὸ ὄνομα ὁ Σωκράτης, ἵνα καταπλήξῃ τὸν νεώτερον νῦν εἰσελθόντα. Ἀλλὰ σύγ' αὐτὸς, ἐκ τῶν κρεμαςῶν δηλοῖ ὅτι τετριμμένος εἴης ἀεὶ κρεμάμενος. λέγει δὲ τῶν ὀργάνων τῶν ἀςρονομικῶν καὶ γεωμετρικῶν. Κρεμάθρα γὰρ ἐν τῷ Φροντιςηρίῳ γράφεται, ἐπεὶ αὐτὸς ἐπὶ κρεμάθρας ἦν.

868 Ἰδοὺ κρέμαιό γε] Διώκων ὁ Σωκράτης τῇ φωνῇ ἔριν μιμούμενος, ὅτι κακῶς τῷ ςόματι εἶπε τὸ κρέμαιό γε.

871. Καὶ τοῖσι χείλεσι διερρυηκόσι] Τῇ φωνῇ μιμούμενος ὁ Σωκράτης φησὶ διακεχηνὼς τοῖς χείλεσι.

873. Κλῆσιν] Τὴν μαρτυρίαν. Χαύνωσιν δὲ, λύσιν

Καί τοι ταλάντου τοῦτ' ἔμαθεν Ὑπέρβολος.
ΣΤΡ. Ἀμέλει, δίδασκε· θυμόσοφός ἐςι φύσει·
Εὐθύς γέ τοι παιδάριον ὢν τυννουτονὶ,
Ἔπλαττεν ἔνδον οἰκίας, ναῦς τ' ἔγλυφεν,
Ἀμαξίδας δὲ σκυτίνας εἰργάζετο,
Κἀκ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει· πῶς δοκεῖς;

ΣΧΟΛΙΑ

λύσιν τῶν δικῶν, καὶ οἷον ἀπάτη κοινὰ ῥήματα ἀναπείθοντα τοὺς ἀκούοντας. Ἄλλως. Χαύνωσιν ἀναπειστηρίαν, ὅταν τοῦ ἀντιδίκου προβάλλοντος λόγους πιθανοὺς, εἰς τοὐναντίον τις αὐτοὺς περιτρέψῃ, καὶ χαύνους καὶ ἀσθενεῖς ποιήσῃ, διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ ἀναπείσας τοὺς δικαστὰς, ὡς ἄρ' ἀληθῆ λέγει.

874. Καί τοι ταλάντου] Ἀξιόπιστόν τι ἀεὶ οἱ διδάσκαλοι λέγοντες, ἐλαττοῦνται τόνδε, οὐ λαμβάνοντες ἐπὶ τούτῳ τῷ ἀναγνώσματι, καὶ ἐπαγγέλλονται προνοήσασθαι τῶν κοινῶν μαθημάτων, ὅσων προνοοῦσι μάλιστα.

875. Θυμόσοφός ἐςι] Ἐκ φύσεως ἔχει σοφίαν, ἐκ τοῦ ἰδίου θυμοῦ σοφὸς, καὶ οὐκ ἐκ μαθήσεως.

879. Σιδίων] Ἐκ τῶν λεπύρων τῶν ῥοιῶν· ἐκ μὲν τῶν δερμάτων τροχοὺς καὶ ἁμάξια. ὅταν δὲ καταφάγωσι τὰ ἐντὸς, ἐκ τῶν λεπύρων βατράχους γλύφουσιν. εἶτα τὸ, πῶς δοκεῖς, θαυμάζων προφέρεται

Ὅπως δ' ἐκείνω τὼ λόγω μαθήσεται,
Τὸν κρείττον' ὅστις ἐστὶ καὶ τὸν ἥττονα.
Ἐὰν δὲ μή, τὸν γοῦν ἄδικον πάσῃ τέχνῃ.
ΣΩ. Αὐτὸς μαθήσεται παρ' αὐτοῖν τοῖν λόγοιν.
ΣΤΡ. Ἐγὼ δ' ἀπέσομαι· τοῦτο ἐν μέμνησ', ὅπως
Πρὸς πάντα τὰ δίκαι' ἀντιλέγειν δυνήσεται.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα

Ἀναπαιστικοὶ Δίμετροι.

ΔΙΚΑΙΟΣ, ΑΔΙΚΟΣ, ΧΟΡΟΣ.

Χώρει δευρί, δεῖξον σαυτὸν
τοῖσι θεαταῖς, καίπερ θρασὺς ὤν.

ΑΔΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

Φέρεται καθ' ἑαυτόν. βούλεται δὲ αὐτὸν ὡς ἐκ παιδὸς ἀποδεῖξαι εὐφυᾶ, καὶ γλύφειν ἀστείως δυνάμενον.

886. Χώρει δευρὶ] δεῖξον σαυτόν. Διπλῆ κορωνίς, ἀποχωρησάντων ὑποκριτῶν. μέλος δὲ τοῦ χοροῦ οὐ κεῖται, ἀλλὰ γέγραπται μὲν ἐν μέσῳ ὁ χορός, καὶ ἕπεται εἰς θέσιν ἀναπαιστικὴν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ διὰ τὰ πρόσωπα οὐ τελείας ἔχει τὰς συζυγίας. ὑπόκεινται δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν πλεκτοῖς οἰκίσκοις οἱ λόγοι, δίκην ὀρνέων διαμαχόμενοι. τοῦ

δὲ

ΑΔΙ. Ἴθ' ὅποι χρῄζεις. πολὺ γὰρ μᾶλλον
Σ' ἐν τοῖς πολλοῖσι λέγων ἀπολῶ
ΔΙ. Ἀπολεῖς σύ; Τίς ὤν; ΑΔΙ. Λόγος. ΔΙ. Ἥττων γ' ὤν.
ΑΔΙ. Ἀλλά σε νικῶ. τὸν ἐμοῦ κρείττω
Φάσκοντ' εἶναι. ΔΙ. Τί σοφὸν ποιῶν;

ΑΔΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

δὲ χοροῦ τὸ πρόσωπον ἐκλέλοιπεν. ἐπιγραφὴ δὲ φέρεται χοροῦ. ὁ δὲ Κρείττων λόγος καὶ ὁ Ἥττων διαλέγονται. Ἄλλως. Χώρει δεῦρό. Εἴσθεσις διπλῆς κατὰ σχῆμα δικανικὸν ἐκ κώλων ἀναπαιστικῶν μέ. ὧν τὸ κή, τὸ λέ, καὶ τὸ λθ, μονόμετρα ἀκατάληκτα, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα, δίμετρα ἀκατάληκτα. τῶν δύο προσώπων ὡς ἐπιτοπλεῖστον δίμετρον κῶλον ἀποτελούντων ὧν τὸ τελευταῖον

κλαύσει' τὴν χεῖρ' ἐπιβάλλεις,

ἐφθημιμερές ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κή κῶλον τετράβραχυ ἔχει, ἤτοι προκελευσματικὸν τὸν πρῶτον πόδα, ἀντὶ ἀναπαίστου. διαλύεται γὰρ ἡ μακρὰ τοῦ ἀναπαίστου εἰς δύο βραχείας· ὡς καὶ τοῦ ἰάμβου καὶ τοῦ τροχαίου καὶ τῶν λοιπῶν τετρασυλλάβων ποδῶν. ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

888. Ἴθ' ὅποι χρῄζεις] Τοῦτο ἐκ Τελέφου Εὐριπίδου· Ἴθ' ὅποι χρῄζεις· οὐκ ἀπολοῦμαι τῆς Ἑλένης ἕνεκα.

893.

ΑΔΙ Γνώμας καινὰς μὲν ἐφευρίσκων.
ΔΙ. Ταῦτα γὰρ ἀνθεῖ διὰ τουτουσὶ
Τοὺς ἀνοήτους. ΑΔΙ. Οὐκ, ἀλλὰ σοφούς.
ΔΙ. Ἀπολῶ σε κακῶς. ΑΔΙ. Εἰπὲ, τί ποιῶν.
ΔΙ. Τὰ δίκαια λέγων. ΑΔΙ. Ἀλλ' ἀνατρέψω
Ταῦτ' ἀντιλέγων· οὐδὲ γὰρ εἶναι
Πάνυ φημὶ δίκην. ΔΙ. Οὐκ εἶναι φῂς;
ΑΔΙ. Φέρε γὰρ, ποῦ 'στι; ΔΙ. Παρὰ τοῖσι θεοῖς.
ΑΔΙ Πῶς δῆτα δίκης οὔσης, ὁ Ζεὺς
Οὐκ ἀπόλωλεν, τὸν πατέρ' αὐτοῦ
Δήσας; ΔΙ. Αἰβοῖ· τουτὶ καὶ δὴ
Χωρεῖ τὸ κακόν. δότε μοι λεκάνην.
ΑΔΙ. Τυφογέρων εἶ, κἀνάρμοστος.
ΔΙ. Καταπύγων εἶ, κἀναίσχυντος.
ΑΔΙ. Ῥόδα μ' εἴρηκας. ΔΙ. Καὶ βωμολόχος.
ΑΔΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

893. Γνώμας καινάς] Ὡς παρορωμένου τοῦ δικαίου παρὰ Ἀθηναίοις. διὸ καὶ μωροὺς αὐτοὺς εἶπεν.

904. Δότε μοι λεκάνην] Ἵνα τὴν χολὴν ἐμέσω. ὡς ναυτιῶν ὑπὸ τῆς ἐκείνου ψυχρίας ἢ ἵνα ἐμέσω. χολὴ γάρ μοι ἐπιπλέει διὰ τὰ αὐτοῦ ῥήματα.

907. Ῥόδα μ' εἴρηκας] Ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ τὰ ὑπὸ σοῦ εἰρημένα ῥόδα ἐστί. Βωμο.

ΑΔΙ. Κρίνεσι ςεφανοῖς. ΔΙ. Καὶ πατραλοίας,

ΑΔΙ. Χρυσῷ πάτ]ων μ' ἐ γινώσκεις.

ΔΙ. Οὐ δῆτα προτȣ̃ γ'· ἀλλὰ μολίβδῳ.

ΑΔΙ. Νῦν δέ γε κόσμος τȣ̃τ' ἐςιν ἐμοί.

ΔΙ. Θρασὺς εἶ πολλȣ̃. ΑΔΙ. Σὺ δέ γ' ἀρχαῖος.

ΔΙ. Διά σε δὲ φοιτᾷν

Οὐδεὶς

ΣΧΟΛΙΑ

Βωμολόχος] Κακȣ̃ργος, ἀσεβής. παρὰ τȣ̀ς λοχῶντας τὰ ἐν τοῖς βωμοῖς ἐπιτιθέμενα θύματα, ἢ τȣ̀ς θύσαντας, ἵνα αἰτήσαντες λάβωσί τι. Βωμολοχία δὲ κυρίως ἡ περὶ τὸ ἐν παιδιᾷ ἡδὺ, ὡς Ἀριςοτέλης ἐν δευτέρῳ Ἠθικῶν, ὑπερβολή. Βωμολόχοι τοίνυν ἐν τοῖς βωμοῖς ἐρχόμενοι, καὶ ἀντὶ τοῦ τὸ θεῖον εὐχαῖς ἐξιλεȣ̃ν, πολλοῖς τισὶ λόγοις χρώμενοι καὶ ματαίοις.

908. Κρίνεσιν] Ὡς ἀπὸ τοῦ κρίνος· κατὰ μεταπλασμόν.

910. Προτȣ̃ γ'] Προτȣ̃, χρυσῷ. μολίβδῳ δὲ, ἀτιμίᾳ· ὡς νυνὶ μᾶλλον τῶν κακῶν ἀνθȣ́ντων. διὸ καὶ ἐκεῖνος ἐπιφέρει· Νῦν δέ γε κόσμος τȣ̃τ' ἐςιν ἐμοί.

913. Διά σε δὲ φοιτᾷν] Τȣ̃ αὐτȣ̃ δεῖν πάντα εἶναί φασι τȣ̃ ἥτ]ονος λόγȣ. ȣ̓ θέλει γὰρ, φησὶ, τὰ μειράκια διὰ τὴν σὴν εὐήθειαν φοιτᾷν, ὡς μαθησόμενα τὰ χρήσιμα μαθήματα.

919.

Οὐδεὶς ἐθέλει τῶν μειρακίων.
Γνωσθήσει πότ' Ἀθηναίοισιν,
Οἷα διδάσκεις τοὺς ἀνοήτους.
ΑΔΙ. Αὐχμεῖς αἰσχρῶς. ΔΙ. Σὺ δέ γ' εὖ πράττεις,
Καὶ τὸ πρότερόν γ' ἐπτώχευες,
Τήλεφος εἶναι Μυσὸς φάσκων,

ΣΧΟΛΙΑ

919. Τήλεφος εἶναι] Διαβάλλει Εὐριπίδην, ὡς πτωχὸν εἰσενεγκόντα τὸν Τήλεφον. τοῦτον γὰρ Εὐριπίδης ὡς πτωχὸν εἰσήγαγε· περὶ οὗ καὶ κωμῳδεῖται. Ἄλλως. Ὁ Τήλεφος βασιλεὺς ἦν Μυσίας, ὃν πλανηθέντων, ὅτε εἰς Τροίαν ἀπήρχοντο, καὶ τῶν Ἑλλήνων δῃούντων τὴν αὐτοῦ γῆν ἀντὶ τῆς Τροίας, Ἀχιλλεὺς ἔτρωσεν· καὶ πάλιν ἀποροῦντα τοῦ θεραπεύσοντος, τῆς Πυθίας, ὁ τρώσας ἰάσεται, ἀνελούσης, παραγενόμενον εἰς Θετταλίαν τῷ χρησμῷ πεισθεὶς θεραπείας ἠξίωσε. δυστυχήσαντα δὲ ὕστερον πεποίηκεν Εὐριπίδης ἐν δράματι πήραν ἔχοντα, καὶ προσαιτοῦντα. ἀντὶ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ἄρτους καθαροὺς ἢ ξηροὺς τρώγων, Πανδελετείους γνώμας εἶπε, διαβάλλων αὐτὸν κατ' ἄμφω, καὶ ὡς ἄτιμον, καὶ ὡς πανοῦργον· ἐπὶ γὰρ πανουργίᾳ διεβεβόητο ὁ Πανδέλετος. συκοφάντης δὲ ἦν καὶ φιλόδικος, γράφων ψήφων ψηφίσματα. Πανδελετείους οὖν οὕτως εἶπεν, ἀντὶ

Ἐκ πηριδίε
Γνώμας τρώγων Πανδελετέιες.
ΑΔΙ. Οἴμοι σοφίας, ἧς ἐμνήσθης.
ΔΙ. Οἴμοι μανίας τῆς σῆς, πόλεώς θ',
Ἥτις σε τρέφει,
Λυμαινόμενον τοῖς μειρακίοις.
ΑΔΙ. Οὐχὶ διδάξεις τῦτον Κρόνος ὤν;
ΔΙ. Εἴπερ γ' αὐτὸν σωθῆναι χρὴ,
Καὶ μὴ λαλιὰν μόνον ἀσκῆσαι.
ΑΔΙ. Δεῦρ' ἴθι, τῦτον ἔα μαίνεσθαι.
ΔΙ. Κλαύσει. τὴν χεῖρ' ἐπιβάλλεις;
ΧΟ. Παύσασθε μάχης, καὶ λοιδορίας.

Ἀλλ'

ΣΧΟΛΙΑ

ἀντὶ ἄρτων πανεργίαν σιτέμενος· μέμνηται τῦ Πανδελέτε καὶ Κρατῖνος Χείρωσιν. ὗτος καὶ ψηφίσματα ἔγραψε. διαβάλλει δὲ τὲς ῥήτορας ὡς ἐκ τῶν πλωχῶν πλετῦντας.

925. Λυμαινόμενον] Ἀντὶ τῦ ἐνυβρίζοντα. οὕτω δὲ αὐτοῖς σύνηθες· ἐχὶ, τὰ μειράκια λυμαινόμενον. πρὸς ὃ καὶ τὸ χ.

926. Κρόνος] Ἀρχαῖος, λῆρος.

931. Παύσασθε μάχης] Ἔκθεσις τῆς διπλῆς συστηματικὴ, εἰς δύο περιόδες διῃρημένη ἐκ κώλων

 ὁμοίων

'Αλλ' ἐπίδειξαι σύ τε, τοὺς προτέρους
"Ατῖ' ἐδίδασκες, σύ τε τὴν καινὴν
Παίδευσιν, ὅπως ἂν ἀκούσας σφῷιν
'Αντιλεγόντοιν, κρίνας φοιτᾷ.
ΔΙ. Δρᾶν ταῦτ' ἐθέλω. ΑΔΙ. Κἄγωγ' ἐθέλω.
ΧΟ. Φέρε, τίς λέξει πρότερος ὑμῶν;
ΑΔΙ. Τούτῳ δώσω·
Κᾆτ' ἐκ τούτων, ὧν ἂν λέξῃ,
Ῥηματίοισι καινοῖς αὐτὸν
Καὶ διανοίαις κατατοξεύσω.

Τὸ

ΣΧΟΛΙΑ

ὁμοίων ἀναπαιστικῶν ιέ ὧν τῆς πρώτης περιόδου κῶλα δίμετρα ἀκατάληκτα έ. καὶ ἐν εἰσθέσει ἕτερα δύο ὅμοια δίμετρα ἀκατάληκτα· τῆς δὲ δευτέρας περιόδου κῶλα ὀκτώ· ὧν τὸ πρῶτον μονόμετρον ἀκατάληκτον. τὰ ἑξῆς ἕξ, δίμετρα ἀκατάληκτα· τὸ δὲ τελευταῖον ἑφθημιμερὲς, ὃ καλεῖται παροιμιακόν. ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ πρώτου συστήματος παράγραφος· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου δύο διπλαῖ, ἡ μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ κώλου. ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος.

935. Κρίνας φοιτᾷ] Ἀντὶ τοῦ φοιτήσῃ. ἐὰν δὲ ᾖ φοιτᾶν ἀπαρεμφάτως, λείπει ποιήσω· ὡς τὸ, τὸν παῖδα φοιτῆσαι τῷ ἐλλογιμωτάτῳ.

944. Ὑπ

Τὸ τελευταῖον δ', ἢν ἀναγρύζῃ,
Τὸ πρόσωπον ἅπαν καὶ τὠφθαλμὼ
Κεντούμενος, ὥσπερ ὑπ' ἀνθρηνῶν,
Ὑπὸ τῶν γνωμῶν ἀπολεῖται.

ΣΤΡΟΦΗ ΚΩΛΩΝ ιβ'.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν δείξετον τὼ πισύνω
Τοῖς περιδεξίοισιν
Λόγοισι,

ΣΧΟΛΙΑ

944. Ὑπ' ἀνθρηνῶν] Οὕτως οἱ ποιηταὶ τὰς μελίσσας συνεχῶς. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης συγγενῆ τῇ μελίσσῃ τὴν ἀνθρήνην φησί. κοινότερον δὲ ἐπὶ τῶν μελισσῶν τὰς ἀνθρήνας λέγουσιν. ἔστι δὲ εἶδος μελίσσης, ὅμοιον σφηκί.

646 Νῦν δείξετον] Εἴσθεσις μέλους χοροῦ προῳδική, στροφῆς λόγον ἔχουσα. ἔχει γὰρ καὶ ἀντιστροφὴν τὸ, Ὦ καλλίπυργον σοφίαν ἐκ κώλων χοριαμβικῶν διαφόρως κεκολλημένων ί. ὧν τὸ πρῶτον δίμετρον ἀκατάληκτον, ἐξ ἐπιτρίτου τρίτου καὶ χοριάμβου. τὸ β', ἐκ χοριάμβου καὶ ἀμφιβράχεος. τὸ γ', ἐκ διϊάμβου καὶ χοριάμβου. τὸ τέταρτον, ἐκ χοριάμβου καὶ βακχείου. τὸ έ, ἀντιστρόφως τῷ πρώτῳ, ἐκ χοριάμβου καὶ ἐπιτρίτου τρίτου. τὸ ϛ', ἐξ

Λόγοισι, καὶ Φροντίσι, καὶ
Γνωμοτύποις μερίμναις,
Ὁππότερός γ' αὐτοῖν λέγων
Ἀμείνων φανήσεται.
Νῦν γὰρ ἅπας ἐνθάδε κίνδυνος
Ἀνεῖται σοφίας,
Ἧς πέρι τοῖς ἐμοῖς φίλοις
Ἐστιν ἀγὼν μέγιστος.
Ἀλλ' ὦ πολλοῖς τοὺς πρεσβυτέρους ἤθεσι χρηστοῖς στεφανώσας,
Ῥῆξον φωνὴν, ᾗ τινι χαίρεις, καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν εἰπέ.

ΔΡΑΜΑ-

ΣΧΟΛΙΑ

ἀντισπαστικοῦ, καὶ κρητικοῦ, εἴτ' οὖν ἀμφιμάκρου. τὸ ἕβδομον, χοριαμβικὸν τρίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ ὄγδοον, ἐξ ἀντισπάστου καὶ ἰάμβου, διὰ τὸ ἔχειν τὸν ὅλον πόδα τὸν τετρασύλλαβον, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ, τὰς δύο δηλαδὴ συλλαβὰς, ἡμιόλιον καλούμενον. τὸ ἔννατον, ἐκ χοριάμβου καὶ διϊάμβου. τὸ δέκατον, ἐκ χοριάμβου καὶ ἀμφιβραχέος.

953. Ἀνεῖται] Κεῖται, δέδοται. νῦν πρόκειται ἡμῖν ὑπὲρ ἁπάσης τῆς σοφίας κινδυνεῦσαι. ἤγουν παράστασις καταλέλειπται.

958. Λέ-

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

Ἀναπαιστικοὶ Ἀριστοφάνειοι.

ΔΙΚΑΙΟΣ, ΑΔΙΚΟΣ, ΧΟΡΟΣ.

Λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο,
Ὅτ᾽ ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.
Πρῶτον μὲν ἔδει φωνὴν παιδὸς γρύξαντος μηδὲν ἀκοῦσαι·
Εἶτα βαδίζειν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς εὐτάκτως εἰς κιθαριστοῦ
Τοὺς

ΣΧΟΛΙΑ.

958. Λέξω τοίνυν] Εἴσθεσις διπλῆς περιοδικῆς ἀμοιβαίας μονοστροφικῆς ὑφ᾽ ἕν, διὰ τὸ εἰς μῆκος ἐκτείνεσθαι τὴν περίοδον ἐκ στίχων ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν μζ΄. ὧν τελευταῖος,

Ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων ὁπόταν πλάτανος πτελέᾳ ψιθυρίζῃ.

Τοῦτο δὲ τὸ μέτρον Ἀριστοφάνειον καλεῖται, ἐπεὶ εὐδοκίμησε λέγων, ὡς,

Ὅτε ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.

Τοῦτ᾽ οὖν ἄγαν Ἀριστοφάνης ἀπεδέχετο, ὡς εὖ πεποιημένον. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος· ἐπὶ δὲ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

961. Εἰς κιθαριστοῦ] Οὕτως Ἀττικοί. ἐσπούδα-

Τὰς κωμήτας γυμνὰς ἀθρόας, κ᾽ εἰ κριμνώδη κατανίφοι.

Εἶτ᾽ αὖ προμαθεῖν ᾆσμ᾽ ἐδίδασκε, τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας,

Ἢ Παλλάδα Περσέπτολιν δεινάν· ἢ τηλέπορόν τι βόαμα

965 Ἐν-

ΣΧΟΛΙΑ

ζον γὰρ περὶ τὴν κιθάραν οἱ Ἀθηναῖοι τότε μανθάνειν, μὴ φροντίζοντες τοῦ καλύπτεσθαι.

962. Κωμήτας] Τὸ χ, ὅτι κωμήτας τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀμφόδου καὶ τόπου ἔλεγεν.

Κριμνώδη] Ἀντὶ τοῦ, παχεῖαν σύστασιν ἔχοντα· παρὰ τοὺς κρίμνους. οὗτοι γὰρ παχύτεροι τῶν ἀλεύρων. Κρίμνος γὰρ εἶδος ἀλεύρου.

963. Τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας] Ἀντὶ τοῦ, ἀνειμένως ἑστῶτας, πρὸς τὸ μὴ θλίβειν τὸ μόριον. ἐκθλίβοντας τὰ αἰδοῖα ἐκ τοῦ συνέχειν τοὺς μηρούς.

964. Παλλάδα] Εἴδη ᾀσμάτων ἀμφότερα, τὸ, Παλλάδα περσέπτολιν θεάν· καὶ τὸ, Τηλέπορόν τι βόαμα. τὸ μὲν οὖν πρότερον Λαμπροκλέους εἶναί φασιν, Ἀθηναίου, τοῦ Μίδωνος υἱοῦ· ἔχει δὲ οὕτως· Παλλάδα περσέπτολιν κλῄζω, πολεμαδόκον, ἁγνὰν παῖδα Διὸς μεγάλου, δαμάσιππον· τὸ δὲ, Τηλέπορόν τι βόαμα, μὴ εὑρίσκεσθαι ὅτου ποτ᾽ ἐστίν. ἐν γὰρ ἀποσπάσματι εὑρεῖν Ἀριστοφάνη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ.

Ἐντειναμένους τὴν ἁρμονίαν, ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν.

Εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτ', ἢ κάμψειέν τινα καμπὴν,

Οἵας οἱ νῦν τὰς κατὰ Φρῦνιν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους·

Ἐπε-

ΣΧΟΛΙΑ

θήκῃ. τινὲς δέ φασιν αὐτὸ Κυδίδου Ἑρμιονέως, Τηλέπορόν τι βόημα λύρας. Ἄλλως. Οὕτως Ἐρατοσθένης. Φρύνιχος αὐτοῦ τούτου τοῦ ᾄσματος μέμνηται, ὡς Λαμπροκλέους ὄντος, τοῦ Μίδωνος υἱοῦ, ἢ μαθητοῦ. ἔχει δὲ οὕτως· Παλλάδα περσέπτολιν δεινὴν θεὸν ἐγρεκύδοιμον ποτικληΐζω, πολεμαδόκον, ἁγνὰν παῖδα Διὸς μεγάλου, δαμάσιππον. καὶ κατὰ Λαμπροκλέα ὑποτίθησι κατὰ λέξιν. τὸ δὲ, Τηλέπορον βόημα, Κυδίδου τοῦ Ἑρμιονέως κιθαρῳδοῦ. ἀπό τινος τῶν ᾀσμάτων, Τηλέπορόν τι βόαμα λύρας.

965. Τὴν ἁρμονίαν] Τὴν κιθάραν, ὡς συντόνου οὔσης τῆς παλαιᾶς ἁρμονίας, οὐκ ἀνειμένης, ὡς οἱ νέοι ἐπενόησαν.

966. Κάμψειεν] Ἀντὶ τοῦ, εἰ κακοηθεύσαιτο. κεκλασμένῃ τῇ φωνῇ τὴν ᾠδὴν ἀνενέγκοιτο· οἷον καταισχύνων τῷ μαλθακῷ τῆς φωνῆς.

967. Κατὰ Φρῦνιν] Ὁ Φρῦνις κιθαρῳδὸς Μιτυλη-

Ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς, ὡς τὰς μούσας ἀφανίζων.

Ἐν παιδοτρίβου δὲ καθίζοντας, τὸν μηρὸν ἔδει προβαλέσθαι

Τοὺς παῖδας, ὅπως τοῖς ἔξωθεν μηδὲν δείξειαν ἀπηνές· Εἶτ'

ΣΧΟΛΙΑ

τυληναῖος. οὗτος δὲ δοκεῖ πρῶτος παρὰ Ἀθηναίοις κιθαρῳδικῇ νικῆσαι Παναθήναια ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος. ἦν δὲ Ἀριστοκλείτου μαθητής. ὁ δὲ Ἀριστόκλειτος τὸ γένος ἦν ἀπὸ Τερπάνδρου. ἤκμασε δ' ἐν τῇ Ἑλλάδι κατὰ τὰ Μηδικά. παραλαβὼν δὲ τὸν Φρῦνιν αὐλῳδοῦντα κιθαρίζειν ἐδίδαξεν. ὁ δὲ Ἴστρος Ἱέρωνος αὐτόν φησι μάγειρον ὄντα σὺν ἄλλοις δοθῆναι τῷ Ἀριστοκλείτῳ. ταῦτα δὲ σχεδιάσαι ἔοικεν· εἰ γὰρ ἦν γεγονὼς δοῦλος καὶ μάγειρος Ἱέρωνος, οὐκ ἂν ἀπέκρυψαν οἱ κωμικοὶ πολλάκις αὐτοῦ μεμνημένοι, ἐφ' οἷς ἐκαινούργησε κλάσας τὴν ᾠδὴν παρὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ὡς Ἀριστοφάνης φησὶ, καὶ Ἀριστοκράτης· καθὸ πρῶτος τὴν ἁρμονίαν ἔκλασεν ἐπὶ τὸ μαλθακώτερον. ἦν δὲ γύννις καὶ ψυχρός.

965. Πολλὰς] Πληγὰς δηλονότι.

969. Ἐν παιδοτρίβου] Εἰς τὸν τόπον, ὅπου γυμνάζονται καὶ διατρίβουσιν οἱ παῖδες.

Προβαλέσθαι] Τουτέστιν, εὐκοσμίως καθεσθῆναι· ὡς μηδὲν τοῖς περιεστῶσιν ὑποδεῖξαι ἄκοσμον.

971. Συμ-

Εἶτ' αὖ πάλιν αὖθις ἀνιςαμένους συμψῆσαι, καὶ προνοῆσαι
Εἴδωλον τοῖσιν ἐραςαῖς τῆς ἥβης μὴ καταλείπειν γε.
Ἠλείψατο δ' ἂν τοὐμφαλοῦ οὐδεὶς παῖς ὑπένερθεν τότ' ἂν, ὥςε
Τοῖς αἰδοίοισι δρόσος καὶ χνοῦς, ὥσπερ μήλοισιν, ἐπήνθει.
Οὐδ' ἂν μαλακὴν φυρασάμενος τὴν φωνὴν, πρὸς τὸν ἐραςὴν
Αὐτὸς ἑαυτὸν προαγωγεύων τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐβάδιζεν.
Οὐδ' ἂν ἑλέσθαι δειπνοῦντ' ἐξῆν κεφάλαιον τῆς ῥαφανῖδος,

Οὐδ',

ΣΧΟΛΙΑ

971. Συμψῆσαι] Ἀντὶ τοῦ συγχέαι τὴν κόνιν, ὡς μὴ σημεῖον ἢ τύπον ἀπολείπεσθαι ταῖς καθέδραις. ἐν γὰρ ψάμμῳ λεπτοτάτῃ ἐγυμνάζοντο. κατέψων δὲ τὸν τόπον ὅπου ἐκαθέζοντο, ἵνα μὴ σημεῖον τῆς ἥβης ἑαυτῶν καταλείψειαν τοῖς ἐραςαῖς. παρεγίνοντο γὰρ, ὥςε γυμνοὺς ὁρᾶν τοὺς ἐρωμένους.

977. Κεφάλαιον τῆς ῥαφανῖδος] Ὡς θερμὸν καὶ διεγεῖρον πρὸς τὰ ἀφροδίσια, παρῃτοῦντο ταῦτα. Κεφάλαιον δὲ τὸ πρὸς τοῖς φύλλοις καυλῶδες. οὐκ

Οὐδ' ἂν ἄνηθον τῶν πρεσβυτέρων ἁρπάζειν, ὐδὲ σέλινον,

Οὐδ' ὀψοφαγεῖν, ὐδὲ κιχλίζειν, ὐδ' ἴχειν τὼ πόδ' ἐναλλάξ.

980. ΑΔΙ. Ἀρχαῖά γε καὶ Διϊπολιώδη, καὶ τεττίγων ἀνάμεστα,

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

ἔτεμον δὲ κατα μῆκος, ὡς νῦν, ἀλλὰ κατα κύκλον φησὶ, διὰ τὴν κεφαλήν.

979. Κιχλίζειν] Ἀντὶ τοῦ, λιπαρὺς ὄρτυγας τρώγειν, κίχλας ἐσθίειν. ἢ ἀτάκτως γελᾶν καὶ ἀμέτρως.

980. Τεττίγων ἀνάμεστα] Ἀρχαῖον τὸ τὺς τέττιγας ἀναπλέκειν, τυτέσι τὺς κρωβανύς. Ἄλλως. Οἱ ἀρχαιότατοι τῶν Ἀθηναίων τέττιγας χρυσοῦς ἐν τοῖς τῶν τριχῶν πλέγμασιν εἶχον, διότι οἱ τέττιγες μυσικοὶ ὄντες, ἀνάκεινται τῷ Ἀπόλλωνι, ὃς ἦν πατρῷος τῇ πόλει. τὰ δὲ Διϊπόλεια τῶν ἀρχαιοτάτων ἑορτῶν, τὰ καὶ Διάσια. τεὺς δὲ τέττιγας παρέλαβον, ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ κατὰ τὴν ἀναπλοκὴν τῶν τριχῶν χρυσῷ ἐχρῶντο τέττιγι, τεκμηρίῳ, ὅτι αὐτόχθονες ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς οἱ τέττιγες. καὶ Θυκυδίδης· Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων ὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινὺς ἐπαύσαντο φορῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐν ἔρσει κρωβύλων ἀναδύμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν.

981. Κη-

Καὶ Κηκείδου καὶ Βουφονίων. ΔΙ. Ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἐστὶν ἐκεῖνα,
Ἐξ ὧν ἄνδρας Μαραθωνομάχους ἡ 'μὴ παίδευσις ἔθρεψεν.
Σὺ δὲ τοὺς νῦν εὐθὺς ἐν ἱματίοισι διδάσκεις ἐντετυλίχθαι·

Ὥστε

ΣΧΟΛΙΑ

981. Κηκείδου] Ἀρχαῖος διθυραμβοποιός· οὗ μέμνηται Κρατῖνος ἐν Πανόπταις. τὰ δὲ Βουφόνια παλαιὰ ἑορτὴ, ἥν φασιν ἄγεσθαι μετὰ τὰ Μυστήρια ὅτε καὶ βοῦν θύουσιν εἰς ὑπόμνησιν τοῦ πρώτου φονευθέντος βοὸς ἐν ἀκροπόλει, ἁψαμένου τοῦ πελάνου ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Διονυσίων. Ἄλλως. Ἑορτὴ Ἀθηναίων πάνυ ἀρχαία. ἐν γὰρ τοῖς Διϊπολείοις φασὶ βοῦν τὸ πόπανον καταφαγεῖν τὸ παρεσκευασμένον πρὸς τὴν θυσίαν. Βαύλωνα δέ τινα, ὡς εἶχε, τῷ πελέκει ἀποκτεῖναι τὸν βοῦν καθὰ καὶ Ἀνδροτίων μέμνηται διὰ τῆς τετάρτης.

982. Μαραθωνομάχους] Τοὺς ἐν Μαραθῶνι τρωπωσαμένους τὴν Δαρείου στρατιὰν, ἣν Δάτις ὁ τούτου στρατηγὸς ἤγαγεν οὖσαν περὶ πεντήκοντα μυριάδας. τῷ δὲ ἐντετυλίχθαι, τὸ ἐναντίον γυμνοῦσθαι, οὐκ ἐγκεκαλύφθαι.

984.

Ὥςε μ' ἀπάγχεσθ', ὅταν ὀρχεῖσθαι Παναθηναίοις δέον αὐτὸς,
Τὴν ἀσπίδα τῆς κωλῆς προέχων, ἀμελῆ τῆς Τριτογενείας·
Πρὸς ταῦτ', ὦ μειράκιον, θαῤῥῶν ἐμὲ τὸν κρείτ]ω λόγον αἱρῦ·

Κἀπιςή-

ΣΧΟΛΙΑ

984. Ὀρχεῖσθαι] Ὠρχῦντο γὰρ ἐν ὅπλοις ἐν τοῖς Παναθηναίοις οἱ παῖδες. διὰ τὸ ἀπρεπὲς, φησὶ, προέχοντες τῶν αἰδοίων τὴν ἀσπίδα, ὡσανεὶ τύτων ἐν τῇ πομπῇ ἀσπιδοφορύντων διὰ τὸ ἐπικαλύπτεσθαι τὴν αἰσχύνην. ηὔξησε δὲ τὴν διαβολὴν εἰς τὴν ἀσπίδα τῆς θεῦ.

985. Τριτογενείας] Εἶδος ὀρχήσεως, ἣ καλεῖται ἐνόπλιος. διὰ δὲ τὸ εἰς Ἀθηνᾶν ταύτην τελεῖσθαι, Τριτογένεια κέκληται· Τριτὼ γὰρ ἡ κεφαλὴ παρ' Αἰολεῦσιν. ἐγεννήθη δὲ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός. ἐτέλυν δὲ ταύτην τὴν ὄρχησιν οἱ πρότερον μὲν, ὡπλισμένοι καὶ τὴν ἀσπίδα ἐν πλαγίῳ φέροντες· οἱ ὕςερον δὲ, εμπροσθεν τῶν ποδῶν ἔφερον. Σημειωτέον δέ φασι τὴν σύνταξιν. πρῶτον γὰρ πληθυντικῶς εἰπὼν εἰς ἑνικὸν ἀποδέδωκεν.

Ἀμελῆ] Ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων, ἀμέλει τῆς Τριτογενείης, εὕρηται.

990. Μὴ

Κἀπιςήσει μισεῖν ἀγορὰν, καὶ βαλανείων ἀπέχεσθαι,
Καὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνεσθαι, κἂν σκώπτῃ τίς σε φλέγεσθαι·
Καὶ τῶν θακῶν τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίςασθαι προσιοῦσι,
Καὶ μὴ περὶ τοὺς σαυτοῦ γονέας κακοεργεῖν, ἄλλο τε μηδὲν
Αἰσχρὸν ποιεῖν, ὅτι τῆς αἰδοῦς μέλλεις τἄγαλμ' ἀναπλήσειν·
Μήδ' εἰς ὀρχηςρίδος εἰσιέναι, ἵνα μὴ πρὸς ταῦτα κεχηνὼς,
Μήλῳ βληθεὶς ὑπὸ πορνιδίου, τῆς εὐκλείας ἀποθραυσθῇς.

Μήδ'

ΣΧΟΛΙΑ

996. Μὴ παρὰ τοὺς σεαυτοῦ] Ἀντὶ τοῦ, μὴ παρὰ γνώμην τῶν σῶν γονέων, ὅπερ μέλλει μολύνειν τὴν αἰδῶ.

991. Ὅτι τῆς αἰδοῦς] Εἴπερ μέλλεις τῆς αἰδοῦς τὰ ἀγάλματα πληρώσειν. γράφεται δὲ καὶ ἀφανίζειν.

993. Μήλῳ βληθείς] Ἀντὶ τοῦ ἔρωτι. μηλοβολεῖν γὰρ ἔλεγον, τὸ εἰς ἀφροδίσια δελεάζειν· ἐπεὶ καὶ τὸ μῆλον Ἀφροδίτης ἐςὶν ἱερόν.

997. Τοῖς

Μήδ' ἀντειπεῖν τῷ πατρὶ μηδὲν, μήδ' Ἰαπετὸν καλέσαντα,

Μνησικακῆσαι τὴν ἡλικίαν, ἐξ ἧς ἐνεοττοτροφήθης.

ΑΔΙ. Εἰ ταῦθ', ὦ μειράκιον, πείσει τούτῳ, νὴ τὸν Διόνυσον,

Τοῖς Ἱπποκράτους υἱέσιν εἴξεις, καί σε καλοῦσι βλιτομάμαν.

ΔΙ. Ἀλλ' οὖν λιπαρός γε καὶ εὐανθὴς ἐν γυμνασίοις διατρίψεις,

Οὐ στωμύλλων κατὰ τὴν ἀγορὰν τριβολεκτράπελ', οἷάπερ οἱ νῦν.

Οὐδ'

ΣΧΟΛΙΑ

997. Τοῖς Ἱπποκράτους] Οὗτοί εἰσι, Τελέσιππος, Δημοφῶν, Περικλῆς, διαβαλλόμενοι εἰς ὑωδίαν. καὶ Εὔπολίς φησιν ἐν Δήμοις·

Ἱπποκράτους τε παῖδες ἐμβόλιμοί τινες,
Βληχητὰ τέκνα καὶ οὐδαμῶς τοῦ τρόπου

Βλιτομάμαν] Μωρόν. τὸ γὰρ βλίτον μωρὸν εἶναι δοκεῖ λάχανον. εἰκότως δὲ εἶπε καλοῦσι, καὶ οὐ καλέσουσι, πρὸς τὸ εἴξεις. διότι μὲν γὰρ ἅπαξ ἔμελλεν ὅμοια πείσεσθαι, εἴξεις εἶπε. διότι δὲ μετὰ τὴν ὁμοίωσιν οὕτως ἀεὶ ἔμελλε καλεῖσθαι, καλοῦσιν εἴρηκε.

999. Τριβολεκτράπελα] Ἐκ τοῦ τρίβειν καὶ ἐκτράπελος σύγκειται. ἀντὶ τοῦ σκληρὰ καὶ ἀπαίδευτα καὶ ἀπόβλητα καὶ ἀνώμαλα. 1000.

Οὐδ' ἑλκόμενος περὶ πραγματίε γλισχραντιλογεξεπιτρίπτε.

Ἀλλ' εἰς Ἀκαδημίαν κατιὼν, ὑπὸ ταῖς μορίαις ἀποθρέξεις,

Στεφα-

ΣΧΟΛΙΑ

1000. Γλισχραντιλογεξεπιτρίπτε] Ἐκ τοῦ γλίσχρε, καὶ ἀντιλογίας πεποιημένε, τοῦ καὶ δυναμένε ἐπιτρίψαι.

1001. Ἀλλ' εἰς Ἀκαδημίαν] Ἐνταῦθα γὰρ διέτριβον οἱ Φιλόσοφοι. ἦν γὰρ καὶ γυμνάσιον, ἀπὸ Ἀκαδήμε τινὸς καταλείψαντος τὴν κτῆσιν ἑαυτῦ πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ τόπε. περὶ αὐτὸν δ' ἦσαν αἱ ὄντως ἱεραὶ ἐλαῖαι τῆς Θεῦ, αἳ καλῦνται μορίαι· ἐξ ὧν τὸ ἔλαιον τῶν Παναθηναίων. τὸν δὲ στέφανον τοῦ καλάμε προέκρινεν, ὡς ἀπλέστερον ὄντα καὶ ἀπερίεργον· ἢ ὅτι αὐτῷ στέφονται οἱ Διόσκεροι.

Ὑπὸ ταῖς μορίαις] Αἱ ἱεραὶ ἐλαῖαι τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει Μορίαι ἐκαλῦντο. λέγεσι γὰρ, ὅτι Ἁλιῤῥόθιος, ὁ παῖς Ποσειδῶνος, ἠθέλησεν ἐκκόψαι αὐτὰς, διὰ τὸ τῆς ἐλαίας εὑρεθείσης κριθῆναι τῆς Ἀθηνᾶς τὴν πόλιν. ὁ δὲ ἀνατείνας τὸν πέλεκυν, καὶ ταύτης ἀποτυχὼν, ἔπληξεν ἑαυτὸν καὶ ἀπέθανε. καὶ διὰ τῦτο μορίαι ἐκλήθησαν. ἢ διὰ τὸ πάντα ἄνθρωπον κεκτημένον ἐλαίας, ἀναγκάζεσθαι μέρος τι παρέχειν εἰς τὰ Παναθήναια. κέραμον γὰρ ἐλαίε ἐλάμβανον οἱ νικῶντες, ἐπεφύτευτο δὲ

ἐν

Στεφανωσάμενος καλάμῳ λευκῷ μετὰ σώφρονος ἡλικιώτου,

Μίλακος ὄζων, καὶ ἀπραγμοσύνης, καὶ λεύκης φυλλοβολούσης,

Ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων, ὁπότ' ἂν πλάτανος πτελέᾳ ψιθυρίζῃ.

1005 Ἢν

ΣΧΟΛΙΑ

ἐν τῷ γυμνασίῳ τὸ δένδρον. ἔθος δὲ ἦν τοῖς ἀσκουμένοις, ἀλειψαμένους ἐν τῷ ἡλίῳ τρέχειν. † Ἄλλως. Ἡττηθεὶς τῆς Ἀθηνᾶς ὁ Ποσειδῶν, ἐπὶ τῇ τῆς ἐλαίας ἐπιδείξει, ἔπεμψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἁλιῤῥόθιον ταύτην τεμοῦντα. ὁ δὲ ἀνατείνας τὸν πέλεκυν, ταύτης μὲν ἠστόχησε· τὸν δὲ πόδα αὐτοῦ πλήξας ἐτελεύτησε. καὶ οὕτω μορία ἡ ἐλαία ἐκλήθη· ὡς μόρου παραιτική. ἦν δὲ ἡ Ἀκαδημία γυμνάσιον τι ἐν Ἀθήναις, ἐλαίαις καὶ ἄλλοις τισὶ δένδρεσι κατάσκιον. †

1002. Καλάμῳ λευκῷ] Λιτὸς γὰρ καὶ ἀπερίεργος ὁ τοιοῦτος στέφανος. ἦν δὲ τῶν Διοσκούρων ἴδιον στεφανοῦσθαι καλάμῳ.

1003. Μίλακος] Εἶδος βοτάνης. παρέμιξε τὸ ἀπραγμοσύνης. Ἀπραγμοσύνη δὲ φυτὸν, ὡς Ἀριστοφάνης ὁ Γραμματικὸς, ἐν Ἀκαδημίᾳ φυόμενον. ἡ λεύκη δὲ, ὁμοία πλατάνῳ. Ἄλλως. Ἀπραγμοσύνη εἶδος ἄνθους· οἷον πάσης εὐωδίας ὄζων καὶ ἀσφαλείας. ἢ ἀπραγμοσύνης, ἀντὶ τοῦ πολυπραγμο-

Ἢν ταῦτα ποιῆς, ἃ ἐγὼ φράζω,
Καὶ πρὸς τούτοις προσέχοις τὸν νοῦν,
Ἕξεις αἰεὶ στῆθος λιπαρὸν,
Χροιὰν λαμπρὰν, ὤμους μεγάλους,
Γλῶτταν βαιὰν, πυγὴν μεγάλην,
Πόσθην μικράν. ἢν δ', ἅπερ οἱ νῦν,
Ἐπιτηδεύῃς, πρῶτα μὲν ἕξεις

Χροιὰν

ΣΧΟΛΙΑ

πραγμοσύνης. τὸ δὲ ψιθυρίζει. ἀντὶ τοῦ ἀνέμου πνέοντος μαλακοῦ καὶ ἠρέμα διὰ τῶν φύλλων εἰσιόντος, ὥσπερ προσλαλεῖ τὰ δένδρα. ὅπερ ψιθυρίζειν λέγεται. καὶ Θεόκριτος· Ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα.

1005. Ἢν ταῦτα ποιῆς] Ἔκθεσις τῆς διπλῆς ἐκ κώλων ὁμοίων ἀναπαιστικῶν δεκαπέντε· ὧν τὰ μὲν ιγʹ δίμετρα ἀκατάληκτα· τὸ τεσσαρακαιδέκατον μονόμετρον, ὃ παρατέλευτον ὀνομάζεται. τὸ τελευταῖον ἑφθημιμερὲς, ὃ καλεῖται παροιμιακὸν, ὡς εἴρηται. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ, ἡ μὲν ἐν ἀρχῇ, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ κώλου. ἔξω νενευκυῖαι.

1009. Γλῶτταν βαιὰν] Σωφροσύνης σύμβολον. οἷον μὴ φλυαρολογεῖν. τὸ δὲ πυγὴν μεγάλην, ἢ γέλωτος χάριν, ἢ διὰ τὴν τροφὴν ἕξεις πυγὴν μεγάλην. Πόσθη δὲ, τὸ μόριον τοῦ ἀνδρός. αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Χροιὰν ὠχρὰν, ὤμϐς μικρϐς,
Στῆθος λεπτὸν, γλῶτ]αν μεγάλην,
Πυγὴν μικρὰν, κωλῆν μεγάλην,
Ψήφισμα μακρόν. καί σ' ἀναπείσει
Τὸ μὲν αἰχρὸν ἅπαν καλὸν ἡγεῖσθαι,
Τὸ καλὸν δ' αἰσχρόν· καὶ πρὸς τϐτοις
Τῆς Ἀντιμάχϐ
Καταπυγοσύνης ἀναπλήσει.

ΑΝΤΙ-

ΣΧΟΛΙΑ

1012. Χροιὰν ὠχράν] Διὰ τὴν ἀταξίαν.

Ὤμϐς μικρϐς] Γράφεται καὶ λεπτϐς, καὶ λευκϐς· οἷοι τῶν ἀγυμνάςων καὶ ἀργῶν.

1015. Ψήφισμα μακρόν]. Τὸ ἐκ πολυλογίας συγκείμενον. ἀντὶ τϐ μεγάλῳ ψηφίσματι γράψεις.

1018. Τῆς Ἀντιμάχϐ] Οὗτος ὡς κίναιδος καὶ εὔμορφος καὶ θηλυμανὴς κωμῳδεῖται· δεύτερος, ὁ ἐπὶ πονηρίᾳ κωμωδϐμενος· τρίτος, ὁ Ψεκὰς λεγόμενος· τέταρτος, ὁ τραπεζίτης, ϐ μέμνηται Εὔπολις ἐν Δήμοις· πέμπτος, ἱςοριογράφος. τάχα δὲ αὐτὸς ἐςὶ τῷ εὐμόρφῳ.

1020. Ὦ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΚΩΛΩΝ ιβʹ.

ΧΟ. Ω Καλλίπυργον σοφίαν
Κλεινοτάτην τ᾽ ἐπασκῶν,
Ὡς ἡδύ σου ταῖσι λόγοις
Σῶφρον ἔπεστιν ἄνθος.
Εὐδαίμονες δ᾽ ἄρ᾽ ἦσαν οἱ
Τότε ζῶντες, ἡνίκ᾽ ἦς
Τῶν προτέρων. πρὸς οὖν τάδ᾽, ὦ κομψο-
πρεπῆ μοῦσαν ἔχων,
Δεῖ σε λέγειν τι καινὸν, ὡς
Εὐδοκίμηκεν ἀνήρ.

Ἰαμβικοὶ Τετράμετροι Καταληκτικοί.

Δει-

ΣΧΟΛΙΑ

1020. Ὦ καλλίπυργον] Ἑτέρα εἴσθεσις μέλους χοροῦ μεσῳδικὴ ἀντίστροφος. ὁμοία τῇ προῤῥηθείσῃ στροφῇ· ἐκ κώλων χοριαμβικῶν ἐπιμεμιγμένων ὡς τὰ τῆς στροφῆς καθ᾽ ἕκαστον ἐχόντων, δέκα· πλὴν τοῦ πέμπτου ἐξ ἐπιτρίτου καὶ διϊάμβου συγκειμένου· καὶ τοῦ ἑβδόμου, ἐκ χοριάμβου, ἰάμβου καὶ ἀντισπάστου. ἐν ἐκθέσει δὲ στίχοι δύο ἰαμβικοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ, ὅμοιοι τοῖς ἑξῆς. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι, ἡ μὲν ἐν ἀρχῇ, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος.

 1032. Καὶ

Δεινῶν δέ σοι βουλευμάτων ἔοικε πρὸς αὐτὸν,
Εἴπερ τὸν ἄνδρ' ὑπερβαλεῖ, καὶ μὴ γέλωτ' ὀφλήσῃς.
ΑΔΙ. Καὶ μὲν πάλ' ἔγωγ' ἐπνιγόμην τὰ σπλάγχνα, κἀπεθύμουν
Ἅπαντα ταῦτ' ἐναντίαις γνώμαισι συνταράξαι.
Ἐγὼ γὰρ ἥττων μὲν λόγος δι' αὐτὸ τοῦτ' ἐκλήθην
Ἐν τοῖσι Φροντισταῖσιν, ὅτι πρώτιστος ἐπενόησα
Καὶ τοῖσι νόμοις καὶ ταῖς δίκαις τἀναντί' ἀντιλέξαι·
Καὶ τοῦτο πλεῖν ἢ μυρίων ἔστ' ἄξιον στατήρων,
Αἱροῦ-

ΣΧΟΛΙΑ

1032. Καὶ μὴν πάλ' ἐπνιγόμην] Εἴσθεσις ἑτέρας διπλῆς ἀμοιβαίας ἐκ στίχων ἰαμβικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν μθ'. ὧν τελευταῖος,

Ἕξει τινὰ γνώμην λέγειν τὸ μὴ εὐρύπρωκτος εἶναι.

Τὸ δὲ μέτρον Ἱππωνάκτειον. ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

1034. Ἐγὼ γὰρ ἥττων] Ὅτι ποιῶ αὐτοὺς ἡττηθῆναι. ἢ ὅτι τὰ ἥττονα λέγω ἐπὶ τὸ πάλας ἡττᾶσθαι.

1037. Καὶ τοῦτο] Τὸ τινὰ λαβόντα δίκην τῷ ἀδίκῳ λόγῳ νικᾷν. τὸ δὲ σκέψαι, πρὸς τὸν Φειδιππίδην.

1042. Κά-

Αἱρούμενον τοὺς ἥττονας λόγους, ἔπειτα νικᾶν.
Σκέψαι δὲ τὴν παίδευσιν, ᾗ πέποιθεν, ὡς ἐλέγξω·
Ὅς τίς σε θερμῷ φησὶ λοῦσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν.
Καί τοι τίνα γνώμην ἔχων, ψέγεις τὰ θερμὰ λουτρά;
ΔΙ. Ὁτιὴ κάκιστόν ἐστι, καὶ δειλὸν ποιεῖ τὸν ἄνδρα.
ΑΔΙ. Ἐπίσχες· εὐθὺς γάρ σε μέσον ἔχω λαβὼν ἄφυκτον·
Καί μοι φράσον, τῶν τοῦ Διὸς παίδων τίν' ἄνδρ' ἄριστον
Ψυχὴν νομίζεις, εἰπὲ, καὶ πλείστους πόνους πονῆσαι;
ΔΙ. Ἐγὼ

ΣΧΟΛΙΑ.

1042. Κάκιστόν ἐστι] Ἐψοῖ γὰρ καὶ χαυνοῖ τὰ σώματα. Δειλότατον δὲ εἶπεν. ἐκλύει γάρ.

1043. Μέσον ἔχω] Λαβών σε ἄφυκτον ἔχω εὐθὺς μέσον λαβών. ἡ μεταφορὰ δὲ ἀπὸ τῶν παλαιστῶν λαμβανομένων εἰς τὸ μέσον καὶ ἡττωμένων. τὸ δὲ εὐθὺς, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ.

ΔΙ. Ἐγὼ μὲν οὐδέν' Ἡρακλέους βελτίον' ἄνδρα κρίνω.

ΑΔΙ. Ποῦ ψυχρὰ δῆτα πώποτ' εἶδες Ἡράκλεια λουτρά;

Καί τοι τίς ἀνδρειότερος ἦν; ΔΙ. Ταῦτ' ἐστὶ ταῦτ' ἐκεῖνα,

Ἃ τῶν νεανίσκων ἀεὶ δι' ἡμέρας λαλούντων

Πλήρεις τὸ βαλανεῖον ποιεῖ, κενὰς δὲ τὰς παλαίστρας.

ΑΔΙ. Εἶτ' ἐν ἀγορᾷ τὴν διατριβὴν ψέγεις· ἐγὼ δ' ἐπαινῶ.

Εἰ γὰρ πονηρὸν ἦν, Ὅμηρος οὐδέποτ' ἂν ἐποίει

Τὸν

ΣΧΟΛΙΑ

1047. Ἡράκλεια λουτρά] Ἴβυκός φησι, τὸν Ἥφαιστον κατὰ δωρεὰν ἀναδοῦναι Ἡρακλεῖ λουτρὰ θερμῶν ὑδάτων· ἐξ ὧν τὰ θερμά τινές φασιν Ἡράκλεια γίνεσθαι. οἱ δέ φασιν, ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ μογήσαντι ἡ Ἀθηνᾶ θερμὰ λουτρὰ ἐπαφῆκεν· ὡς Πείσανδρος.

Τῷ δ' ἐν Θερμοπύλῃσι θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ποίει θερμὰ λοετρὰ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.

1049. Ἃ τῶν νεανίσκων] Ὡς ταῦτα ἀγυμνάστων νεανίσκων λαλούντων· τῶν εὐγενῶν δηλονότι.

1059. Ὁ

Τὸν Νέστορ' ἀγορητὴν ἄν· οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἅπαντας·

Ἄνειμι δῆτ' ἐντεῦθεν εἰς τὴν γλῶτταν, ἣν ὁδί μὲν

Οὔ φησι χρῆναι τοὺς νέους ἀσκεῖν· ἐγὼ δέ φημι.

Καὶ σωφρονεῖν αὖ φησι χρῆναι· δύο κακὼ μεγίστω.

Ἐπεὶ σὺ, διὰ τὸ σωφρονεῖν, τῷ πώποτ' εἶδες ἤδη

Ἀγαθόν τι γενόμενον, φράσον, καί μ' ἐξέλεγξον εἰπών.

ΔΙ. Πολλοῖς. ὁ γοῦν Πηλεὺς ἔλαβε διὰ τοῦτο τὴν μάχαιραν.

ΑΔΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

1059. Ὁ γοῦν Πηλεύς] Ὅτε ἀφῆκεν αὐτὸν Ἄκαστος μεταξὺ θηρίων, οἱ θεοὶ δεδώκασιν αὐτῷ ξίφος πρὸς ἄμυναν τῶν θηρίων. τινὲς δὲ ἐπὶ τῷ Πηλίῳ ἀγῶνι φασὶ τὸν Πηλέα λαβεῖν διὰ σωφροσύνην ἡφαιστότευκτον μάχαιραν. Ἄλλως. Ὁ Πηλεὺς ἐγένετο σωφρονέστατος. καί ποτε Ἱππολύτης τῆς γυναικὸς Ἀκάστου ἐρασθείσης αὐτοῦ, καὶ μὴ δυνηθείσης πεῖσαι, ἀλλὰ διαβολῇ χρησαμένης, ὡς ἄρα ἐπεχείρησε βιάσασθαι αὐτήν, ὁ Ἄκαστος μαθὼν, καὶ λαβὼν αὐτὸν εἰς ἐρημίαν, καὶ τῶν ὅπλων γυμνώσας, ἀφῆκεν αὐτὸν, καὶ ἀνεχώρησεν, εἰπών· Εἰ

1060 ΑΔΙ. Μάχαιραν; ἀςεῖον γε κέρδος ἔλαβεν
ὁ κακοδαίμων.

Ὑπέρβο·

ΣΧΟΛΙΑ

δίκαιος εἶ, σωθήσῃ· ὡς δὲ ἔμελλεν ὑπὸ θηρίων διαφθείρεσθαι, οἱ θεοὶ μάχαιραν αὐτῷ ἐχαρίσαντο ἡφαιςότευκτον διʼ Ἑρμȣ͂· καὶ ὅτως ἔφυγε τὸν κίνδυνον. Ἄλλως· Πηλεὺς Φῶκον τὸν ἀδελφὸν κατὰ πατρίδα σὺν Τελαμῶνι δολοφονήσας, φεύγει εἰς Φθίαν πρὸς Εὔρυτον τὸν Ἄκτορος, ὑφʼ ȣ͂ καὶ καθαίρεται. ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίȣ κάπρȣ ἐλθὼν, Εὐρύτῳ ἐντυγχάνει καὶ κτάνει τȣ͂τον ἄκων· πάλιν ȣ͂ν ὁ Πηλεὺς ἐκ Φθίας φυγὼν ἐς Ἰωλκὸν. πρὸς Ἄκαςον ἀφικνεῖται, καὶ καθαίρεται ὑπʼ αὐτȣ͂. Ἀςυδάμεια δὲ, ἡ Ἀκάςȣ γυνὴ, ἐρασθεῖσα Πηλέως καὶ μὴ πείσασα αὐτὸν διὰ σωφροσύνην συνελθεῖν αὐτῇ, καταψεύδεται αὐτȣ͂ πρὸς Ἄκαςον, ὡς ἀποπειραθέντος αὐτῆς. ὁ δὲ κτεῖναι μὲν, ὃν καθῆρεν, ȣ͂κ ἠβȣλήθη, ἄγει δὲ αὐτὸν εἰς θήραν εἰς τὸ Πήλιον. ἀποκοιμηθέντα δὲ αὐτὸν Ἄκαςος καταλιπὼν, καὶ τὴν μάχαιραν ὑπὸ τὴν κόπρον τῶν βοῶν κρύψας ἐπανέρχεται. ὁ δὲ ἐξαναςὰς καὶ μὴ εὑρὼν τὴν μάχαιραν, ἤμελλεν ἀπόλλυσθαι καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν Κενταύρων. σώζεται δὲ ὑπὸ Χείρωνος· ὃς καὶ τὴν μάχαιραν ἐκζητήσας δίδωσιν αὐτῷ.

1061. Υ·

Ὑπέρβολος δ' οὐκ ἐκ λύχνων πλεῖν ἢ τάλαντα πολλὰ
Εἴληφε διὰ πονηρίαν, ἀλλ' οὐ μὰ Δί' οὐ μάχαιραν.

ΑΙ. Καὶ τὴν Θέτιν δ' ἔγημε διὰ τὸ σωφρονεῖν ὁ Πηλεύς.

ΑΔΙ. Κᾆτ' ἀπολιποῦσά γ' αὐτὸν, ᾤχετ'. οὐ γὰρ ἦν ὑβριστὴς,

1065. Οὐδ'

ΣΧΟΛΙΑ

1061. Ὑπέρβολος] Οὗτος λυχνοποιὸς ὢν, πάνυ πανοῦργος ἦν. οὐ γὰρ χαλκῷ μόνον ἐχρῆτο πρὸς τὴν τῶν λύχνων κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ μόλιβδον ἐνετίθει, ἵνα πολὺ βάρος ἔχοντες πλείονος ἄξιοι ὦσι· καὶ οὕτως ἠπάτα τοὺς πριαμένους.

1064. Κᾆτ' ἀπολιποῦσά γ' αὐτὸν] Φασὶν, ὅτι τοὺς γινομένους παῖδας ἐκ τοῦ Πηλέως ἡ Θέτις λαμβάνουσα περιέκαιε τὸ θνητὸν αὐτῶν σῶμα, βουλομένη αὐτοὺς ἀθανάτους ποιεῖν· καὶ πολλοὺς ἔκαυσε· καὶ τὸν Ἀχιλλέα οὖν τεκοῦσα, ἐπέθηκεν εἰς τὸ πῦρ· καὶ γνοὺς ὁ Πηλεὺς ἔσβεσεν. ἡ δὲ λυπηθεῖσα ἐχωρίσθη. Ἄλλως. Ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος ἐνέβαλλε τοὺς ἐκ Πηλέως γενομένους, γνῶναι βουλομένη εἰ θνητοί εἰσιν· ἑτέρους δὲ εἰς πῦρ, ὡς Ἀπολλώνιός φησι, καὶ δὴ πολλῶν διαφθαρέντων, ἀγανακτῆ-

Οὐδ' ἡδὺς ἐν τοῖς ϛρώμασι τὴν νύκτα παννυχίζειν.

Γυνὴ δὲ σιναμωρȣμένη χαίρει. σὺ δ' εἶ Κρόνιππος.

Σκέψαι γὰρ, ὦ μειράκιον, ἐν τῷ σωφρονεῖν ἅπαντα

Ἃ ἔνε-

ΣΧΟΛΙΑ.

σαι τὸν Πηλέα καὶ κωλῦσαι τὸν Ἀχιλλέα ἐμβληθῆναι εἰς λέβητα. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Ἀχιλλέως ἐραϛαῖς φησὶν, ὑπὸ Πηλέως λοιδορηθεῖσαν τὴν Θέτιν καταλιπεῖν αὐτόν. Στάφυλος δὲ ἐν τῷ περὶ Θεσσαλίας φησὶ, Χείρωνα σοφὸν ὄντα καὶ ἀϛρονομίας ἔμπειρον, βȣλόμενον τὸν Πηλέα ἔνδοξον γενέσθαι, μεταπέμψαι τὴν Ἄκτορος θυγατέρα, τοῦ Μυρμιδόνος, καὶ λόγȣς διασπεῖραι, ὅτι μέλλει γαμεῖν τὴν Θέτιν Πηλεὺς, Διὸς διδόντος αὐτῷ. οἱ δὲ θεοὶ μετ' ὄμβρȣ καὶ χειμῶνος ἥξȣσιν. ταῦτα φημίσας παρετήρει τὸν χρόνον, ἐν ᾧ ὕδατα πολλὰ καὶ πνεύματα ἐξαίσια, καὶ δίδωσι Πηλεῖ Φιλομήλαν. καὶ ȣ̔́τως ἐπεκράτησεν ἡ φήμη.

1066. Σιναμωρȣμένη] Ἀνδρὶ συνȣσιάζȣσα πρὸς μίξιν. Σινάμωρος δὲ, ἡ μεμορημένη. Σίνος δὲ, τὸ αἰδοῖον· ὅθεν καὶ Σιληνός. Σινάμωρον ȣ̓̂ν, τὸ πορνικόν. Κρόνιππος δὲ, ὁ μέγας λῆρος· κατ' ἐπίτασιν λαμβανομένȣ τοῦ ἵππȣ.

1069.

Ἃ ἔνεστιν· ἡδονῶν θ' ὅσων μέλλεις ἀποστερεῖσθαι,
Παίδων, γυναικῶν, κοττάβων, ὄψων, πότων, κιχλισμῶν.
Καί τοι τί σοι ζῆν ἄξιον, τούτων ἐὰν στερηθῇς;
Εἶεν. πάρειμ' ἐντεῦθεν ἐς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας.
Ἥμαρτες, ἠράσθης, ἐμοίχευσας. τί; κατελήφθης;
Ἀπόλωλας; ἀδύνατος γὰρ εἶ λέγειν. ἐμοί δ' ὁμιλῶν,
Χρῶ τῇ φύσει, σκίρτα, γέλα, νόμιζε μηδὲν αἰσχρόν.
Μοιχὸς γὰρ ἢν τύχῃς ἁλοὺς, τάδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτὸν,
Ὡς οὐδὲν ἠδίκηκας· εἶτ' εἰς τὸν Δί' ἐπανενέγκεῖν.
Κἀκεῖνος ὡς ἥττων ἔρωτός ἐστι καὶ γυναικῶν.

Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

1069. Κοττάβων] Ἐν συμποσίῳ παίγνιον. ἦν δὲ τοιοῦτον. ἐτίθεσαν λέβητα, καὶ τὸ λείψανον τοῦ πόματος ἐνέβαλον, καὶ κτύπον μέγαν ἀπετέλουν καὶ ἐν τούτοις.

1073. Ἀδύνατος γάρ] Οὐ γὰρ δυνατὸς εἶ λόγοις νικῆσαι αὐτοὺς ἐναντίον.

1079.

Καί τοι σὺ θνητὸς ὢν, θεοῦ πῶς μεῖζον ἂν δύναιο;

ΔΙ. Τί δ' ἢν ῥαφανιδωθῇ πιθόμενός σοι, τέφρᾳ τε τιλθῇ;

Ἕξει τίνα γνώμην λέγειν, τὸ μὴ εὐρύπρωκτος εἶναι;

ΑΔΙ. Ἢν δ' εὐρύπρωκτος ᾖ, τί πείσεται κακόν;

ΔΙ. Τί μὲν οὖν ἂν ἔτι μεῖζον πάθοι τούτου ποτέ;

ΑΔΙ. Τί

ΣΧΟΛΙΑ

1079. Ἢν ῥαφανιδωθῇ] Οὕτω γὰρ τοὺς ἁλόντας μοιχοὺς ᾐκίζοντο· ῥαφανῖδας λαμβάνοντες καθίεσαν εἰς τοὺς πρωκτοὺς τούτων, καὶ παρατίλλοντες αὐτοὺς, τέφραν θερμὴν ἐπέπασσον, βασάνους ἱκανὰς ἐργαζόμενοι.

1080. Τίνα γνώμην] Ἀντὶ τοῦ, ποίαν ἕξει γνώμην μὴ εὐρύπρωκτος εἶναι.

1081. Ἢν δ' εὐρύπρωκτος] Ἔκθεσις τῆς διπλῆς ἀμοιβαίας· ἧς προτίθενται στίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι τέσσαρες. τὰ δὲ λοιπὰ κῶλά εἰσιν ἰαμβικὰ ιη΄ δίμετρα ἀκατάληκτα. τὸ μέντοι ζ΄ καὶ ιά τρίμετρα, καὶ τὸ ι΄ πενθημιμερές. τὸ ιέ καὶ ιζ΄ μονόμετρα. τὸ δὲ τελευταῖον ἐφθημιμερές. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι· ἡ μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος.

1083. Ἢν

ΑΔΙ. Τί δῆτ' ἐρεῖς, ἢν τȣ̃το νικηθῇς ἐμοȣ̃;
ΔΙ. Σιγήσομαι. τί δ' ἄλλο; ΑΔΙ. Φέρε δή
μοι φράσον·
Συνηγορȣ̃σιν ἐκ τίνων;
ΔΙ. Ἐξ εὐρυπρώκτων. ΑΔΙ. Πείθομαι.
Τί δαὶ τραγῳδȣ̃σ' ἐκ τίνων;
ΔΙ. Ἐξ εὐρυπρώκτων. ΑΔΙ. Εὖ λέγεις.
Καὶ δημαγωγȣ̃σ' ἐκ τίνων;
ΔΙ. Ἐξ εὐρυπρώκτων. ΑΔΙ. Ἆρα δῆ-
τ' ἔγνωκας, ὡς ȣ̓δὲν λέγεις;
Καὶ τῶν θεατῶν ὁπότεροι πλείȣς, σκόπει.
ΔΙ. Καὶ δὴ σκοπῶ. ΑΔΙ. Τί δῆθ' ὁρᾷς;
ΔΙ. Πολὺ πλείονας, νὴ τȣ̀ς θεȣ̀ς,
Τȣ̀ς εὐρυπρώκτȣς.
Καὶ τȣτοὶ γȣ̃ν οἶδ' ἐγὼ, κἀκεινονὶ,

Νὴ

ΣΧΟΛΙΑ

1083. Ην τȣ̃το] Λείπει ἡ εἰς· ἵνα ᾖ, εἰς τȣτο. δύο προθέσεων ἐλλείψεις. ἀντὶ τοῦ, εἰς τȣ̃το νικηθῇς ὑπ' ἐμȣ̃, ὅτι ȣ̓κ ἔςι κακὸν, εὐρύπρωκτον εἶναι.

1087. Τραγῳδȣ̃σιν] Εἰς Φρύνιχόν φασιν αὐτὸν ἀποτείνειν τὸν τραγικὸν χορευτὴν· ἐπεὶ διεβάλλετο ἐπὶ μαλακίᾳ διὰ ποικιλίαν σχημάτων.

1099. Ὦ

Νὴ τὸν κομήτην τουτονί.

ΑΔΙ. Τί δῆτ᾽ ἐρεῖς;

ΔΙ. Ἡττώμεθ᾽ ὦ κινούμενοι,

Πρὸς τῶν θεῶν, δέξασθέ μου

Θοιμάτιον, ὡς

Ἐξαυτομολῶ πρὸς ὑμᾶς.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ τετάρτη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ.

Τί δῆτα; πότερον τοῦτον ἐπάγεσθαι λαβὼν Βούλει

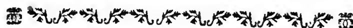
ΣΧΟΛΙΑ

1099. Ὦ κινούμενοι] Τοῦτο ἄδηλον πότερον ὁ κρείττων λόγος φησὶν, ὁμολογῶν ἡττᾶσθαι, ἢ νεανίσκος, ὁ τῶν λόγων κριτής· ὃ καὶ μᾶλλον φαίνεται ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ κρείττων λόγος αὐτῷ συνάχθεσθαι παραδοθέντι μανθάνειν τῷ ἑτέρῳ.

1101. Θοιμάτιον] Ἵνα ἐξ ἑτοίμου καὶ εὐχερῶς χωρίσῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ μὴ ἐμποδίζοιτο τῷ δρόμῳ.

1103. Τί δῆτα; πότερον] Σύστημα κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερὲς στίχων ἰαμβικῶν τριμέτρων ἀκαταλήκτων ὀκτώ. ἐν ἐκθέσει δὲ κῶλα ἰαμβικὰ δίμετρα καταληκτικὰ, ἤτοι ἐφθημιμερῆ. ἔχει δὲ τὸ δεύτερον

Βȣ́λει τὸν υἱὸν, ἢ διδάσκω σοι λέγειν.
ΣΤΡ. Δίδασκε, καὶ κόλαζε, καὶ μέμνησ', ὅπως
Εὖ μοι ςομώσεις αὐτόν· ἐπὶ μὲν θάτερα,
Οἵαν δικιδίαις· τὴν δ' ἑτέραν αὐτȣ̃ γνάθον
Στόμωσον, οἵαν ἐς τὰ μείζω πράγματα.
ΣΩ. Ἀμέλει, κομιεῖ τȣ̃τον σοφιςὴν δεξιόν.
ΦΕΙ. Ὠχρὸν μὲν ȣ̃ν οἶμαί γε, καὶ κακοδαίμονα.
ΧΟ. Χώρει νῦν. οἴομαι δὲ
Σοὶ ταῦτα μεταμελήσειν.

ΕΠΙΡΡΗΜΑ ΣΤΙΧΩΝ ις'.

Τροχαϊκοὶ Τετράμετροι.

ΧΟ. Τȣ̀ς κριτὰς ἃ κερδανȣ̃σιν, ἤν τι τόνδε τὸν χορὸν Ὠφε.

ΣΧΟΛΙΑ

δεύτερον κῶλον τὸν δεύτερον πόδα τρίβραχυν, ἤτοι χορεῖον. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος.

1106. Στομώσεις] Οξυνεῖς, ἢ εὔςομον ποιήσεις. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν μαχαιρῶν.

Ἐπὶ θάτερα] Τὸ μὲν ἕτερον μέρος τῆς γνάθȣ.

1107. Οἵαν δικιδίοις] Τȣτέςι, δυνατὴν καὶ ἔμπειρον δικῶν. ὑποκοριςικῶς δὲ τὸ δικιδίοις.

1113. Τȣ̀ς κριτὰς ἃ κερδανȣ̃σιν] Κἀνταῦθα Παράβασίς

'Ωφελῶσ' ἐκ τῶν δικαίων, βουλόμεσθ' ὑμῖν φράσαι.

Πρῶτα μὲν γὰρ, ἢν νεᾶν βούλεσθ' ἐν ὥρᾳ τοὺς ἀγροὺς,

Ὕσομεν πρώτοισιν ὑμῖν, τοῖσι δ' ἄλλοις ὕστερον.

Εἶτα τὸν καρπὸν τεκούσας ἀμπέλους φυλάξομεν,

Ὡς

ΣΧΟΛΙΑ

ράβασίς ἐστιν. ἔχει δὲ οὐ πάντα τὰ μέρη τῆς Παραβάσεως, ἀλλὰ μόνον τὸ Ἐπίῤῥημα τῆς Παραβάσεως· ἐν ᾧ ἔθος ἢ χρηστὰ συμβουλεύειν τῇ πόλει, ἢ σκώπτειν τοὺς πονηρούς. τίθενται γὰρ οὐ μόνον τέλειαι Παραβάσεις, ἀλλὰ καὶ μέρη τινὰ αὐτῶν. ἔστι δὲ τὸ παρὸν Ἐπίῤῥημα ἐκ στίχων τροχαϊκῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν ις'· ὧν τελευταῖος,

Κᾂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον, ἢ κρῖναι κακῶς.

Αἰτιατικὴ δὲ ἀντὶ εὐθείας· ἀντὶ τοῦ, οἱ κριταί. Ὅμηρος. Μητέρα δ' εἴ τοι θυμὸς ἐποτρύνει γαμέεσθαι. ἀντὶ τοῦ, ἡ μήτηρ.

1114. Ὠφελῶσ' ἐκ τῶν δικαίων] Συναγωνίζωνται καὶ συλλαμβάνωνταί τε κατὰ τὸ δίκαιον. ἵνα δὲ μὴ χάριτι δοκῇ νικᾶν, καὶ τὴν ψῆφον φέρειν, ἀλλὰ ταῖς ἀληθείαις, προσέθηκε τοῦτο

1117. Τεκούσας] Χαριέντως εἶπε τεκούσας, καὶ φυλάξαι ἐπὶ τῆς βλαστήσεως τῆς ἀμπέλου. λίαν γάρ

Ὥς τε μήτ' αὐχμὸν πιέζειν, μήτ' ἄγαν γ' ἐπομβρίαν.
Ἢν δ' ἀτιμάσῃ τις ἡμᾶς, θνητὸς ὢν, ὔσας θεας,
Προσεχέτω τὸν νοῦν, πρὸς ἡμῶν οἷα πείσεται κακὰ,
Λαμβάνων οὔτ' οἶνον, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐκ τοῦ χωρίου.
Ἡνίκ' ἂν γὰρ αἵ τ' ἐλαῖαι βλαςάνωσ', αἵ τ' ἄμπελοι,
Ἀποκεκόψονται. τοιαύταις σφενδόναις παιήσομεν.
Ἢν δὲ πλινθεύοντ' ἴδωμεν, ὕσομεν, καὶ τοῦ τέγους
Τὸν κέραμον αὐτοῦ χαλάζαις ςρογγύλαις συντρίψομεν.

Κἂν

ΣΧΟΛΙΑ

γάρ ἐςιν εὐχερὲς τὸ αὐχμὸν πιέζειν, ἀντὶ τοῦ ξηρασίαν καταπονεῖν, ἀφανίζειν.

1123. Σφενδόναις] Ὅτι ἡ χάλαζα ὡς λίθος ἐςίν. ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν λίθων καὶ τῶν σφενδονῶν. θέλει δὲ τὴν χιόνα εἰπεῖν. οὐκ ἀκύρως δὲ τὸ παιήσομεν· ἐπειδὴ ἀνθούντων τῶν καρπῶν ἡ χιὼν γίνεται·

Q 1127. Τὴν

Κἂν γαμῇ ποτ' αὐτὸς, ἢ τῶν ξυγγενῶν, ἢ τῶν φίλων,
Ὕσομεν τὴν νύκτα πᾶσαν· ὥς' ἴσως βουλήσεται
Κἂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον, ἢ κρῖναι κακῶς.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πέμπτη, τετρὰς, τρίτη, μετὰ ταύτην δευτέρα·
Εἶθ', (ἣν ἐγὼ μάλιστα πασῶν ἡμερῶν Δέδοικα

ΣΧΟΛΙΑ

1127 Τὴν νύκτα] Ὅτε ἀνάγκη ἐςὶ μετελθεῖν τὴν νύμφην.

1128 Ἐν Αἰγύπτῳ] Ἐπεὶ μὴ ὕειν δοκεῖ αὐτόθι, ὡς Ἡρόδοτος. Ἐκεῖ δ' θελήσει τυχεῖν, ἔνθα μὴ βλαβήσεται ἐκ τῶν Νεφελῶν, ὡς ποῤῥωτάτω τῆς πατρίδος. ἢ ὡς ἐπὶ κατάραν· ἐπεὶ καταρᾶται. ἐλέγετο γὰρ λῃςεύεσθαι ἡ Αἴγυπτος. Αἰσχύλος·

Δεινοὶ πλέκειν τοι μηχανὰς Αἰγύπτιοι.

Καὶ Θεόκριτος ἐν Ἀδωνιαζούσαις· Οὐδεὶς κακοεργὸς δαλεῖται τὸν ἰόντα παρέρπων Αἰγυπτιςί. καὶ αἰγυπτιάζειν, τὸ ὕπουλα πράττειν.

1129. Πέμπτη] Κορωνὶς εἰσιόντων τῶν ὑποκριτῶν, καὶ

Δέδοικα καὶ πέφρικα καὶ βδελύττομαι)

Εὐθὺς

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ ἔκθεσις παρὰ τοὺς τετραμέτρους. ἔστι γὰρ τὰ ἑξῆς ἰαμβικὰ τρίμετρα κγ´. ἐξέρχεται δὲ ὁ Στρεψιάδης ἀριθμῶν τὰς ἡμέρας. οὕτω δὲ ἠρίθμουν Ἀθηναῖοι· τὰς μὲν ἀπὸ νουμηνίας ὁμοίως ἡμῖν, λέγοντες πρώτη ἱσταμένου, δευτέρα ἱσταμένου, μέχρι τῶν δέκα· μεθ' ἣν πρώτην ἐπὶ δέκα, εἶτα δευτέραν ἐπὶ δέκα, καὶ ἑξῆς ἄχρι εἰκοστῆς· ἡ αὐτὴ δὲ καὶ εἰκάς· μεθ' ἣν ἐνδεκάτην φθίνοντος, ἢ δεκάτην, ἢ ἐννάτην, ἢ ὀγδόην, ὡς ἔτυχεν ἔχων ὁ μήν· καὶ ἑξῆς ἀναλύοντες ἄχρι δευτέρας. οὕτω γὰρ Ἀθηναῖοι ἠρίθμουν, οὐ προστιθέντες, ἀλλ' ἀφαιροῦντες καὶ ἀναλύοντες μέχρι τριακάδος. Σόλωνος ἡγησαμένου πρὸς τὰ τῆς σελήνης φῶτα οὕτω μειούμενα. μετὰ δὲ δευτέραν λεκτέον ἕνην, τουτέστι τὴν τελευταίαν τοῦ μηνὸς ἡμέραν. Ἄλλως. Πέμπτη, τετράς· οὐ προσέθηκε τὸ φθίνοντος. οὕτω γὰρ, φασὶν, Ἀθηναῖοι μετροῦσιν· ἀπὸ πρώτης ἕως δευτέρας προστιθέασι τὸ ἱσταμένου· ἀπὸ τρισκαιδεκάτης ἕως ἐννεακαιδεκάτης, τὸ ἐπὶ δέκα. εἶτα ἡ μεγάλη εἰκάς. ἀπὸ εἰκοστῆς πρώτης ἕως εἰκοστῆς ἐννάτης τὸ φθίνοντος. τὴν δὲ τριακοστὴν, ἕνην τε καὶ νέαν· ἐπεὶ μετέχει τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου φωτός. ταυτὸν καὶ Δημητριάδα προσηγόρευσαν. τὴν οὖν εἰκοστὴν δευτέραν ἐκάλουν ἐννάτην φθίνοντος· τὴν εἰκοστὴν τρίτην, ὀγδόην.

Εὐθὺς μετὰ ταύτην ἔσθ' ἔνη τε καὶ νέα.

Πᾶς

ΣΧΟΛΙΑ

τὴν εἰκοστὴν τετάρτην. ζ. τὴν εἰκοστὴν πέμπτην, ϛ. τὴν εἰκοστὴν ἕκτην, ε. τὴν εἰκοστὴν ἑβδόμην, δ. τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην, γ. τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην β εἶτα τὴν τριακοστὴν ἔνην τε καὶ νέαν· ἐν ᾗ τόκοι ἀπητοῦντο· ἐπεὶ ἐν αὐτῇ συντελεῖται ὁ μὴν, καὶ ἀρχὴν ἔχει τοῦ ἑτέρου μηνὸς καὶ σελήνης ὥστε ἡ μὲν εἰκοστὴ ἕκτη παρ' αὐτοῖς πέμπτη ἀκούει· ἡ δὲ εἰκοστὴ ἑβδόμη, τετρὰς λέγεται.

1132. Ἔνη καὶ νέα] Ἡ νουμηνία· οὕτω παρ' Ἀθηναίοις ἡ παρ' ἡμῖν τριακάς· ἐπειδὴ συμβαίνει ἐν αὐτῇ καταλήγειν τὴν σελήνην, καὶ γενέσθαι· τότε δὲ τοὺς μὴ ταχέως ἀποδιδόντας τοὺς τόκους, ἢ τὰ δάνεια, ἀπήτουν, ὡς ὑπερόρους. διὸ λυπεῖσθαι φησὶν, ὡς ὁρῶν ἐνισταμένην ἔνην καὶ νέαν. ἡ δέ ἐστιν ἡ καλουμένη εἰκὰς φθίνοντος. Ἔνη καὶ νέα, ἡ νουμηνία. διὰ μὲν οὖν τὸ παρελθεῖν τὸν μῆνα, ἔνη· διὰ δὲ τὴν ἀρχὴν, νέα· Ἄλλως. Ἡ καλουμένη νουμηνία, διὰ τὸ τοῦ μὲν παρελθόντος μηνὸς εἶναι τέλος. ἀρχὴν δὲ τοῦ ἐνισταμένου. τὰς δὲ τριάκοντα ἡμέρας τῆς σελήνης εἰς τρεῖς δεκάδας Ἀθηναῖοι διαιροῦσι· καὶ τὴν μὲν πρώτην, ὡς ἡμεῖς, ἀπαριθμοῦνται· τὴν δὲ δευτέραν οὕτως πρώτη ἐπὶ δέκα, δευτέρα ἐπὶ δέκα, ἄχρι τοῦ θ'. τὴν γὰρ εἰκάδα οὕτω καλοῦσι. τὴν δὲ εἰκάδα πρώτην, ὑστέραν δεκάδα· καὶ τὴν μετὰ ταύ-

την,

Πᾶς γάρ τις ὄμνυσ', οἷς ἐφείλων τυγχάνω,
Θείς μοι πρυτανεῖ', ἀπολεῖν με φησὶ κἀξολεῖν,
Ἐμοῦ μέτριά τε καὶ δίκαι' αἰτουμένου·
Ὦ δαιμόνιε, τὸ μέν τι νυνὶ μὴ λάβῃς,
Τὸ δ' ἀναβαλοῦ μοι, τὸ δ' ἄφες. Οὔ φασίν ποτε
Οὕτως ἀπολήψεσθ', ἀλλὰ λοιδοροῦσί με,
Ὡς ἄδικός εἰμι, καὶ δικάσεσθαί φασί μοι.
Νῦν οὖν δικαζέσθων· ὀλίγον γάρ μοι μέλει,
Εἴπερ

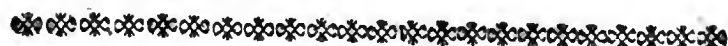
ΣΧΟΛΙΑ

την, θ' φθίνοντος, ἕως β' φθίνοντος, ἥτις ἐστὶν κθ'. τὴν δὲ τριακάδα, ἕνην τε καὶ νέαν φασί.

1134. Θείς μοι πρυτανεῖα] Τὰς γὰρ δεκάδας τοῦ χρέους καταβάλλοντες τοῖς Πρυτανεῦσιν εἰσῆγον τοὺς χρεωστοῦντας. Πρυτανεῖα δὲ τὰ νῦν καλούμενα παρὰ Ῥωμαίοις σπέρτουλα. μέμνηται τῆς λέξεως καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῇ πρὸς Καλλίμαχον παραγραφῇ. ἔστι δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς τὰ πρυτανεῖα. ἦν δὲ ἀργύριόν τι, ὅπερ κατετίθεσαν οἱ δικαζόμενοι ἀμφότεροι, καὶ ὁ φεύγων, καὶ ὁ διώκων. Ἄλλως. Δίκας, ἐκταγάς. αὗται γὰρ εἰς τὸ Πρυτανεῖον συνήγοντο. τὸ δὲ ἦν δημόσιόν τε θησαυροφυλάκιον.

1140. Ὀλίγον γάρ μοι μέλει] Ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ ὀλίγον φροντίζω λοιπὸν τῶν δανειστῶν, διὰ τὸ με-

Εἴπερ μεμάθηκεν εὖ λέγειν Φειδιππίδης.
Τάχα δ' εἴσομαι, κόψας τὸ Φροντιστήριον.
Παῖ, ἠμὶ, παῖ, παῖ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Στρεψιάδην ἀσπάζομαι.
1145 ΣΤΡ. Κἄγωγέ σ'· ἀλλὰ τουτονὶ πρῶτον λαβέ·
Χρὴ γὰρ ἐπιθαυμάζειν τι τὸν διδάσκαλον.
Καί μοι τὸν υἱὸν εἰ μεμάθηκε τὸν λόγον
Ἐκεῖνον, εἴφ', ὃν ἀρτίως εἰσήγαγες·

ΣΩ Με-

ΣΧΟΛΙΑ

μαθηκέναι δηλαδὴ τὸν υἱὸν τὸν ἥττω λόγον, ᾧ περιεγένετο τῶν δίκαια λεγόντων.

1145. Πρῶτον λαβέ] Θύλακον ἀλφίτων δίδωσιν αὐτῷ. καὶ γὰρ ἄνω εἶπε,

Διαλφιτώσω σου κύκλῳ τὴν κάρδοπον.

1146. † Ἐπιθαυμάζειν] Θαυμαστῇ τιμᾶν καὶ δεξιοῦσθαι. †

1148. Ἀρτίως] Διαφέρει τὸ ἄρτι τοῦ ἀρτίως παρὰ Ἀττικοῖς. Ἄρτι μὲν γὰρ, ἀντὶ τοῦ νῦν, ἀρτίως δὲ, πρὸ ὀλίγου. 1149. Α-

ΣΩ. Μεμάθηκεν. ΣΤΡ. Εὖ γ', ὦ παμβασίλει' ἀπαιόλη.

ΣΩ. Ὥς' ἀποφύγοις ἂν, ἥν τιν' βέλῃ, δίκην.

ΣΤΡ. Κ' εἰ μάρτυρες παρῆσαν, ὅτ' ἐδανειζόμην;

ΣΩ. Πολλῷ γε μᾶλλον, κἂν παρῶσι χίλιοι.

ΣΤΡ. Βοάσομ' ἄρα τὰν ὑπέρτονον Βοάν.

ΣΧΟΛΙΑ

1149. Ἀπαιόλη] Πέπλακεν ὄνομα δαίμονος, σωματοποιήσας αὐτὴν, παρὰ τὸ ἀπαιολεῖν, καὶ κινεῖν, καὶ ςερεῖν· ἤ τινα τοιαύτην· ὡς ἂν εἴποι τις, ὦ ἀδικία. Ἀριςοφάνης δὲ ὀξύνεσθαι φησὶ τὴν ἐσχάτην, ἀπαιολή· τὸ δὲ ὥςε πρὸς τὸ μεμάθηκε. τὸ γὰρ, ὦ παμβασίλεια, διὰ μέσȣ.

1151 Βοάσομ' ἄρα] Διπλῆ εἴσθεσις εἰς μέλος ἀμοιβαῖον τῶν ὑποκριτῶν εἰκοσάκωλος. τὸ μὲν πρῶτον, ἐξ ἰαμβικῆς βάσεως, (τῶν ἄρα δύο βραχειῶν ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς λογιζομένων) καὶ τροχαϊκȣ̃ πενθημιμερȣ̃ς. τὸ δεύτερον, ἐξ ἰαμβικῆς βάσεως, καὶ τροχαϊκȣ̃ ἐφθημιμερȣ̃ς. τὰ δὲ ἑξῆς δύο, ἰαμβικὰ τρίμετρα ἀκατάληκτα. μεθ' ἃ, δακτυλικὰ πενθημιμερῆ τρία. τὸ ὄγδοον ἐξ ἰωνικȣ̃ ἀπὸ μείζονος, καὶ χορείȣ, δίμετρον. τὸ ἔνατον, ἐξ ἐπιτρίτων τρίτων, δίμετρον ὑπερκατάληκτον· τὸ δέκατον ἐκ διτροχαίȣ ἀντισπαςικȣ̃, εἴτε ἐπιτρίτȣ τετάρτȣ, καὶ διϊάμβȣ. τὰ ἑξῆς δύο χοριαμβικὰ

Βοάν. Ἰὼ, κλάετ' ὦ 'βολοςάται,
Αὐτοί τε καὶ τἀρχεῖα, καὶ τόκοι τόκων·
Οὐδὲν γὰρ ἄν με φλαῦρον ἐργάσησθ' ἔτι.
Οἷος ἐμοὶ τρέφεται
Τοῖς δ' ἐνὶ δώμασι παῖς,
Ἀμφήκει γλώττῃ
Λάμπων, πρόβολος ἐμὸς,

Σωτὴρ

ΣΧΟΛΙΑ

δίμετρα βραχυκατάληκτα. τὸ τρισκαιδέκατον, ἐκ χοριάμβου καὶ σπονδείου. τὸ ιδ', σπονδειακὴ ταυτοποδία. τὸ ιέ. ἐκ παίωνος τετάρτου, καὶ ἰάμβου, τὸ ις', ἀναπαιςικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ιζ', δακτυλικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ιή, ὅμοιον τῷ ις', τὰ ἑξῆς δῆλα. ζητητέον δὲ περὶ πάντων ἀκριβέςερον. Ἄλλως. Παρὰ τὰ ἐκ Πηλέως Εὐριπίδου. ἐπιφέρει γὰρ, Ἰὼ πύλαισιν, ἥτις ἐν δόμοις. καὶ Φρύνιχος Σατύροις· Βοάσομαι γὰρ ἄρα τὰν ὑπέρτονον βοάν. Χορικῇ περιπλοκῇ εἴρηται, καὶ διαλέκτῳ Δωρίδι. ὑπέρτονον δὲ, μεγάλην, ὑπέροχον. Φησὶ δὲ, εἰ οὗτος ὁ παῖς ἐκπεπαίδευται, μέγιςον ὑπὸ χαρᾶς ἐκβοήσομαι.

1159. Ἀμφήκει γλώττῃ] Ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς ἀμφήκης. Ἀκόλουθον δὲ τὸ, Εὖ μοι ςομώσεις αὐτὸν, ἐπὶ μὲν θάτερα οἷαν δικιδίοις.

1162. Αυ-

Σωτὴρ δόμοις, ἐχθροῖς ἀνιαρὸς,
Λυσανίας πατρώων μεγάλων κακῶν·
Ὃν κάλεσον τρέχων
Ἔνδοθεν ὡς ἐμέ.
Ὦ τέκνον, ὦ παῖ, παῖ,
Ἔξελθ' οἴκων·
Ἄϊε σοῦ πατρός.
ΣΩ. Ὅδ' ἐκεῖνος ἀνήρ.
ΣΤΡ. Ὦ φίλος, ὦ φίλος.
ΣΩ. Ἄπιθι σὺ λαβών.

* * * * * * * * * * * * * *

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἰὼ, ἰὼ, τέκνον.
Ἰοῦ, ἰοῦ.

Ὡς

ΣΧΟΛΙΑ

1162. Λυσανίας] Λύων τὰς τοῦ πατρὸς ἀνίας. ἐκτεταμένως δὲ προενεγκτέον τὴν πρώτην καὶ τὴν τρίτην συλλαβήν. πρὸς δὲ τὴν ὀνοματοποιΐαν τὸν Σοφοκλέα μυκτηρίζει λέγοντα· Ζεῦ ἄνοτος ἄγοιτο Νικομάχαν, καὶ Παυσανίαν, καὶ Ἀτρείδαν.

Ὡς ἥσθομαί σου πρῶτα τὴν χροιὰν ἰδών·
Νῦν μέν γ' ἰδεῖν εἶ πρῶτον ἐξαρνητικὸς,
Κἀντιλογικὸς, τοῦτο τοὐπιχώριον
Ἀτεχνῶς ἐπανθεῖ, τὸ, τί λέγεις σύ; καὶ δοκεῖν
Ἀδικοῦντ' ἀδικεῖσθαι, καὶ κακουργοῦντ' οἶδ' ὅτι.
Ἐπὶ τοῦ προσώπου τ' ἐστὶν Ἀττικὸν βλέπος.
Νῦν οὖν ὅπως σώσῃς μ', ἐπεὶ κἀπώλεσας.

ΣΧΟΛΙΑ

1173 Χροίαν] Ὡς ἐκ τῆς ἀσκήσεως ὠχριάσαντος. οἱ Ἀττικοὶ δὲ παροξύνουσι τὴν χροίαν.

1174. Ἰδεῖν εἶ] Λείπει ἡ εἰς· ἵν' ᾖ, εἰς τὸ ἰδεῖν. ἐξαρνητικὸς δὲ, ἀρνεῖσθαι δυνάμενος.

1176. Ἀτεχνῶς] Ἄγαν ἀκριβῶς. ἐπανθεῖ δὲ, πλεονάζει, ἀκμάζει.

Τί λέγεις σὺ] Τῷ περὶ τὴν συνήθειαν καὶ ἀνὰ χεῖρα ἐχρήσατο. εἰώθαμεν γὰρ ἐν ταῖς τῶν ἐναντίων διαλέξεσι λέγειν, τί λέγεις σύ. ὅτε γὰρ τοὺς ἐναντίους καταπλῆξαι βουλόμεθα, τῇ τοιαύτῃ φωνῇ χρώμεθα· οἵ τε ἀναισχυντοῦντες παρὰ Ἀθηναίοις ἀνθιστάμενοι ἔλεγον τί λέγεις σύ.

1178 Βλέπος] Ἀντὶ τοῦ, πανοῦργον τὸ βλέμμα. τὸ δὲ χ πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς λέξεως. τοὺς μὲν γὰρ Ἀττικοὺς ἐπὶ ἀναιδείᾳ διέβαλλον. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἐπὶ ἀναιδείᾳ καὶ τῷ ἱκανοὺς εἶναι λέγειν.

ΦΕΙ. Φοβεῖ δὲ δὴ τί; ΣΤΡ. Τὴν ἔνην τε καὶ νέαν.

ΦΕΙ. Ἔνη γάρ ἐςι καὶ νέα τίς ἡμέρα;

ΣΤΡ. Εἰς ἥν γε θήσειν τὰ πρυτανεῖά φασί μοι.

ΦΕΙ. Ἀπο-

ΣΧΟΛΙΑ

1181. Ἔνη γάρ ἐςι] Ἀντιλέγει τῷ ὁμολογȣμένῳ, ὅτι ȣ̓κ ἐςιν ἡμέρα μία ἔνη καὶ νέα, ἀλλὰ δύο. ὅτι ȣ̓ δυνατὸν τὰς δύο ἡμέρας μίαν γενέσθαι. καὶ δείκνυσιν, ὅτι ȣ̓ τῆς μιᾶς ἡμέρας ἐςὶ τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς λ΄ ἔνη, τὸ δὲ τῆς νȣμηνίας, ἡ νέα. Ἄλλως. Παίζει ἐνταῦθα ἐρωτῶν·

Ἔνη γάρ ἐςι καὶ νέα τις ἡμέρα.

Ὥσπερ καὶ εἰς τὸ, ἀλεκτρύαινα, καὶ ἀλεκτρυών. ἡ αὐτὴ γάρ ἐςιν ἔνη καὶ νέα. ἡ γὰρ τὰ τοῦ μηνὸς πρώτη ἀρχή τε ἐςὶ τῶν ἐπιλοίπων, καὶ νέα. ἐκ ταύτης γὰρ τὰ τῆς σελήνης χωρεῖ πρὸς αὔξησιν. † Πλȣ́ταρχος περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι. Τὴν δὲ τράπεζαν ἡ καλὴ Αὐλὶς, ἢ Τένεδος ἀντικοσμήσει τοῖς κεραμέοις καθαρωτέροις ȣ̓͂σι τῶν ἀργύρων. ȣ̓κ ὄζει τόκȣ βαρὺ καὶ δυσχερὲς, ὥσπερεὶ ȣ̓ καθ᾽ ἡμέραν ἐπιῤῥυπαίνοντος τὴν πολυτέλειαν· ȣ̓δὲ ἀναμνήσει τῶν καλανδῶν καὶ τῆς νεομηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν ȣ̓͂σαν ἀποφράδα ποιȣ̃σιν οἱ δανεισαὶ καὶ σύγιον. †

1183. Α

ΦΕΙ. Ἀπολοῦντ' ἄρ' αὐθ' οἱ θέντες· οὐ γάρ ἐσθ' ὅπως
Μί' ἡμέρα γένοιτ' ἂν ἡμέραι δύο.
ΣΤΡ. Οὐκ ἂν γένοιτο; ΦΕΙ. Πῶς γάρ; εἰ μή περ γ' ἅμα
Αὐτὴ γένοιτο γραῦς τε καὶ νέα γυνή;
ΣΤΡ. Καὶ μὲν νενόμισταί γ'. ΦΕΙ. Οὐ γάρ, οἶμαι, τὸν νόμον
Ἴσασιν ὀρθῶς, ὅ, τι νοεῖ; ΣΤΡ. Νοεῖ δὲ τί;
ΦΕΙ. Ὁ Σόλων ὁ παλαιὸς ἦν φιλόδημος τὴν φύσιν.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

1183. Ἀπολοῦντ' ἄρ'] Ζημιωθήσονται ἅπερ ἀναλώσουσι. σοφίζεται δὲ, ὅτι οὐ δύναταί εἶναί τις ἡμέρα ἡ αὐτὴ ἔνη καὶ νέα.

1186. Γραῦς τε καὶ νέα] Διὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα τῆς γυναικὸς ἔθηκε, διὰ τὸ τὴν ἔνην ἀρχαίαν καὶ παλαιὰν καὶ ὥσπερ τέλος τοῦ ὄπισθεν μηνὸς ἡγεῖσθαι, νέαν δὲ τὴν τριακοστὴν πρώτην, ἀφ' ἧς ὁ μὴν ἄρχεται.

1189. Ὁ Σόλων ὁ παλαιός] Ἀρχὴ αὐτὴ τῆς τοῦ νόμου διηγήσεως. ἐκμιμεῖται δὲ τοὺς ῥήτορας, οἱ τὰ μὲν ὀνόματα τῶν νομοθετῶν ἴσασιν, οὐ μέν τοι τοὺς νόμους.

1190. Τουτὶ

ΣΤΡ. Τουτὶ μὲν οὐδέν πω πρὸς ἕνην τε καὶ νέαν.

ΦΕΙ. Ἐκεῖνος οὖν τὴν κλῆσιν εἰς δύ' ἡμέρας
Ἔθηκεν,

ΣΧΟΛΙΑ

1190. Τουτὶ μὲν] Οὐκ ἀναςχόμενος ὁ Στρεψιάδης ἀκοῦσαι πάντα τὸν λόγον, ἐκ περικοπῆς τοῦτό φησι, τὸ, Οὐδέν ἐστι τοῦτο πρὸς τὴν ἕνην τε καὶ νέαν.

1191 Τὴν κλῆσιν] Τὴν ἐν ταῖς δίκαις εἰσαγωγήν. καλοῦνται γὰρ εἰς τὰ δικαστήρια.

Εἰς δύ' ἡμέρας] Ἐγχειρεῖ λέγειν, ὅτι οὐκ ἔστι μία ἡμέρα ἕνη καὶ νέα· ἀλλ' ὅτι δύο. Ἕνη μὲν ἡ λ'. Νέα δὲ ἡ νουμηνία. τὰς οὖν κλήσεις τῶν δικῶν τῇ λ'. φασὶ γενέσθαι, ὅπως ὁ κληθεὶς εἰς τὴν δίκην ἔχῃ τὴν τριακοστὴν ὅλην εἰς τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀποτομίᾳ ζημιωθῇ· ὥστε καλεῖσθαι καὶ τὰ πρυτανεῖα θεῖναι ἐν τῷ δήμῳ. οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὰ παρὰ Πλουτάρχῳ περὶ Σόλωνος παραθέσθαι. Συνιδὼν γὰρ (φησὶ) τοῦ μηνὸς τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν κίνησιν τῆς σελήνης οὔτε δυομένῳ τῷ ἡλίῳ πάντως, οὔτε ἀνίσχοντι συμφερομένην, ἀλλὰ πολλάκις τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ καταλαμβάνουσαν καὶ παρερχομένην τὸν ἥλιον· αὐτὴν μὲν ἔταξε ταύτην ἕνην καὶ νέαν καλεῖσθαι· τὸ μὲν πρὸ συνόδου μόριον αὐτῆς, τῷ παυομένῳ μηνί, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τῷ ἀρχομένῳ προσήκειν ἡγούμενος· πρῶτος, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἀκούσας Ὁμήρου λέγοντος·

Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο.

Τὴν

Ἔθηκεν, εἴς τε τὴν ἕνην τε καὶ νέαν,
Ἵν' αἱ θέσεις γίγνοιντο τῇ νουμηνίᾳ.
ΣΤΡ. Ἵνα δή τι τὴν ἕνην προσέθηκεν; ΦΕΙ.
Ἵν', ὦ μέλε,

1195 Πα-

ΣΧΟΛΙΑ

Τὴν δ' ἐφεξῆς ἡμέραν Νουμηνίαν ἐκάλεσεν· τὰς ἀπ' εἰκάδος οὐ προστιθεὶς, ἀλλ' ἀφαιρῶν, καὶ ἀναλύων, ὥσπερ τὰ φῶτα τῆς σελήνης ἑώρα, μέχρι τριακάδος ἠρίθμησεν.

1193. Ἵν' αἱ θέσεις] Αἱ δίκαι καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν πρυτανείων· ἅπερ μισθὸς ἦν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης. Ἄλλως. Θέσεις, τὰ δικαστήρια· παρὰ τὸ τοὺς δικαζομένους δραχμὴν τῷ δημοσίῳ διδόναι.

1194. Ἵν' ὦ μέλε] Ἵνα, φησὶ, παρόντες οἱ ἐναγόμενοι, εἰ συνίδοιεν ἑαυτοῖς ἀδικοῦσι καὶ ὀφείλουσι, τοῦ δικάζεσθαι ἀπαλλάττοιντο, διαλυσάμενοι πρὸς τοὺς δανειστὰς διὰ τῆς τῶν τόκων ἀποδόσεως. εἰ δὲ μὴ οἰκείᾳ ἀποδοῖεν γνώμῃ, ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου λυποῖντο. Εἰς σκέψιν οὖν αὐτοῖς, φησὶν, ἐδίδοτο ἡ τριακοστή. Ἄλλως. Ἵνα πρὸ μιᾶς ἡμέρας παραστάντες οἱ κατηγορούμενοι διαλυθῶσιν· εἰ δὲ μὴ, τῇ νουμηνίᾳ δικάζοιντο. Εἰς σκέψιν οὖν αὐτοῖς ἡ τριακοστὴ συνεχωρεῖτο, ἵνα παρόντες τῇ κλήσει συνίδοιεν τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς μετὰ τῶν ἐχθρῶν δικάζοιντο.

1197.

Παρόντες οἱ φεύγοντες ἡμέρᾳ μιᾷ
Πρότερον, ἀπαλλάττοινθ' ἑκόντες· εἰ δὲ μὴ,
Ἕωθεν ὑπανιῷντο τῇ νουμηνίᾳ.
ΣΤΡ. Πῶς οὖν δέχονται δῆτα τῇ νουμηνίᾳ
Ἀρχαὶ τὰ πρυτανεῖ', ἀλλ' ἔνῃ τε καὶ νέᾳ;
ΦΕΙ. Ὅπερ οἱ προτένθαι γὰρ δοκοῦσί μοι
παθεῖν, Ἵν'

ΣΧΟΛΙΑ

1197. Ὑπανιῷντο] Ἀντὶ τοῦ, μετὰ βίας ἀπαιτοῖντο. ἔθος γὰρ ἦν καταβάλλειν τῇ νουμηνίᾳ.

1199. Ἔνῃ τε καὶ νέᾳ] Ἀποδεικτικὸς ὁ τόπος, ὅτι ἔνη καὶ νέα λέγεται ἡ τριακάς. ἀντιδιέσταλκε γὰρ πρὸς νουμηνίαν. Ἀρχαὶ δὲ, οἱ ἄρχοντες. Πρυτανεῖα δὲ, τὰ διδόμενα ἀπὸ τῶν δικαζομένων τῷ δημοσίῳ ἀργύρια.

1200. Ὅπερ οἱ προτένθαι] Οὐκ ἔτι γὰρ δίδοται αὐτοῖς ἡ σκέψις ἡ πρὸ μιᾶς, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὸ καταβάλλειν ὁρμῶσιν. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς ἀποσκεπτομένους τῇ ἐνδοσίμῳ τριακοστῇ, καταβάλλειν χωρὶς δίκης τὸ χρέος, καὶ μηκέτι τούτους λαμβάνειν τὰ πρυτανεῖα. Διὰ τοῦτο τοίνυν προέλαβον τὴν προθεσμίαν ἀπὸ τοῦ ἐπιθυμητικῶς ἔχειν, ὑπὸ τοῦ κερδαίνειν ἡττώμενοι. Προτένθαι δὲ, οἱ προλαμβάνοντες καὶ προεσθίοντες τὰ ὄψα, πρὶν εἰς ἀγορὰν κομισθῆναι, καὶ μεταπιπράσκοντες πλείονος· οἱ νῦν μετάβολοι καλούμενοι· ἢ λίχνοι, ἢ ἀκρατεῖς.

1201. Ὑ-

Ἵν᾽ ὡς τάχιστα τὰ πρυτανεῖ᾽ ὑφελοίατο,
Διὰ τοῦτο προὐτένθευσαν ἡμέρᾳ μιᾷ.
ΣΤΡ. Εὖγ᾽, ὦ κακοδαίμονες, τί κάθησθ᾽ ἀβέλτεροι,
Ἡμέτερα κέρδη τῶν σοφῶν, ὄντες λίθοι,
Ἀριθμὸς, πρόβατ᾽, ἄλλως ἀμφορῆς νενασμένοι;
Ὥστ᾽ εἰς ἐμαυτὸν καὶ τὸν υἱὸν τουτονὶ,
Ἐπ᾽ εὐτυχίαισιν ᾀστέον μοὐγκώμιον.
Μάκαρ, ὦ Στρεψίαδες,

Αὐτές

ΣΧΟΛΙΑ

1201. Ὑφελοίατο] Λάβοιεν. οὐκέτι γὰρ δίδοται αὐτοῖς ἡ σκέψις ἡ πρὸ μιᾶς, ἀλλ᾽ εὐθὺς ἐπὶ τὸ καταλαβεῖν ὁρμῶσι.

1202. Προὐτένθευσαν] Προελιμβεύσαντο, προελιχνεύσαντο, προὐθέσμευσαν ἡμέραν μίαν· προέλαβον τὴν προθεσμίαν ὑπὸ τοῦ ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τοῦ κέρδους.

1203. Ἀβέλτεροι] Ἀνόητοι. Βέλτερος γὰρ, ὁ φρόνιμος· ἢ ἀπαίδευτοι. πρὸς δὲ τοὺς δανειστὰς ποιεῖται τὸν λόγον. διὰ γὰρ τοῦ μωροῦ δοκιμάζεται ὁ φρόνιμος.

1208. Μάκαρ ὦ Στρεψίαδες] Στρεψιάδη μὲν, ἡ κλητική· ἀλλ᾽ ἵνα παίξῃ εἰς τὸ ὄνομα, διέστρεψε τὴν κλητικὴν, καὶ ὡς ἄγροικος ἔπταισεν. Ἔκθεσις

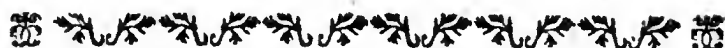
δὲ

Αὐτές τ' ἔφυς ὡς σοφός.

ΣΧΟΛΙΑ

δὲ τῆς διπλῆς περιοδικὴ εἰς μέλος μονοστροφικὸν τοῦ ὑποκριτῦ ὀκτάκωλος· ὧν τὸ πρῶτον Ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος, δίμετρον καταληκτικόν· εἰ δὲ βέλει, ἀναπαιστικὸν πενθημιμερές. τὸ δεύτερον, Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος ἑφθημιμερὲς, ἀντὶ Ἰωνικῦ ἔχον ἐπίτριτον. τὸ τρίτον, ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ τέταρτον, ὅμοιον τῷ δευτέρῳ. τινὲς δὲ ταῦτα τὰ τρία ἀπὸ ἰαμβικῆς βάσεως καὶ τροχαϊκῆς κατακλεῖδος· τὸ πέμπτον, ἰαμβικὸν ἑφθημιμερές. τὸ ϛ', Ἰωνικὸν τρίμετρον καταληκτικὸν, ἐκ διτροχαίε καὶ ἐπιτρίτε καὶ κρητικῦ· εἰ δὲ βέλει, τροχαϊκὸν τρίμετρον καταληκτικὸν, ἰάμβε κατὰ τὴν τετάρτην χώραν, ὡς ἐπὶ τῆς Παραβάσεως, τιθεμένε. ἢ τὸ μὲν πέμπτον, Ἰωνικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ δ' ἕκτον, ἐξ ἰαμβικοῦ πενθημιμερῦς καὶ δοχμίε συζυγίας. συνῆψε τῇ λέξει καὶ ἑτέραν διαίρεσιν, τὴν εἰς ἰαμβικὴν τρίμετρον, ὥσπερ καταληκτικὴν καὶ δόχμιον. τὸ ἕβδομον, Ἰωνικὸν δίμετρον ὑπερκατάληκτον, ἐξ Ἰωνικῦ καὶ διτροχαίε· ἢ ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ή, Ἰωνικὸν ἡμιόλιον, ἐκ διτροχαίε καὶ σπονδείε· ἢ τροχαϊκὸν ἰθυφαλλικόν. ἐπὶ τῷ τέλει δύο διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι· ἡ μὲν ἐν ἀρχῇ, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα πολυσχημάτιστα κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

Χ' οἷον τὸν υἱὸν ἐκτρέφεις;
Φήσουσι δή μ' οἱ φίλοι,
Χ' οἱ δημόται ζηλοῦντες,
Ἡνίκ' ἂν σὺ νικᾷς λέγων τὰς δίκας·
Ἀλλ' εἰσαγαγών σε βούλομαι
Πρῶτον ἑστιάσαι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ τετάρτη.

ΠΑΣΙΑΣ Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΡΤΥΣ.

Ἰαμβικοὶ Τρίμετροι.

Εἶτ' ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι;
Οὐδέποτέ γ'· ἀλλὰ κρεῖττον ἦν εὐθὺς τότε
Ἀπε-

ΣΧΟΛΙΑ

1216. Εἶτ' ἄνδρα] Κορωνὶς ὁμοία ταῖς ῥηθείσαις. Οἱ δὲ στίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι μέ. ὧν τελευταῖος,

Ὅτι ἡ 'κάλεσας εὐηθικῶς τὴν κάρδοπον.

Ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς. Ἔρχεται δὲ δανειστὴς τοῦ Στρεψιάδου Πασίας, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ μάρτυρα· πρὸς ὃν διαλέγεται. Προϊέναι δὲ, ἀντὶ τοῦ προδιδόναι καὶ κιχρᾶν. Ἀγάλλει δὲ ἐπὶ τῷ μὴ κεκομίσθαι,

Ἀπερυθριάσαι γε μᾶλλον, ἢ σχεῖν πράγματα,
Ὅτε τῶν ἐμαυτȣ̃ γ' ὅνεκα νυνὶ χρημάτων
Ἕλκω σε κλητεύσοντα, καὶ γενήσομαι
Ἐχθρὸς ἔτι πρὸς τȣτοισιν ἀνδρὶ δημέτῃ.
Ἀτὰρ ȣ̓δέποτέ γε τὴν πατρίδα καταισχυνῶ
Ζῶν, ἀλλὰ καλȣ̃μαι Στρεψιάδην. ΣΤΡ. Τίς ȣ̓τοσί;
ΠΑ. Ἐς τὴν ἔνην τε καὶ νέαν. ΣΤΡ. Μαρτύρομαι,

Ὅτι

ΣΧΟΛΙΑ

μίσθαι. ἅπερ ἐδανείσατο, χρήματα. Φησὶν ȣ̃ν, ȣ̓ χρὴ ῥαδίως ἄλλοις προΐεσθαι τὰ ἑαυτȣ̃ χρήματα. ἐμφαντικῇ δὲ λέξει ἐχρήσατο, εἰπὼν, μὴ διδέναι. ὁ γὰρ δῶρον λαβὼν, τάχα τὴν χάριν οἶδε τῷ δεδωκότι· ἀλλ' ȣ̓τε δανείσαι. ὁ γὰρ δανείζων ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ δίδωσί τινι. ἀλλὰ προιέναι ἐμφαντικῶς, ἀντὶ τοῦ ῥίπτειν καὶ ἀπολέσαι καὶ σκορπίζειν.

12 8 Ἀπερυθριάσαι γε μᾶλλον] Ἀντὶ τοῦ, ἀρνησάμενον μὴ χρῆσαι, ἢ χρήσαντα πράγματα ἔχειν. ἀναισχυντῆσαι εἰπόντα μὴ ἔχειν.

1224. Ἐς τὴν ἔνην τε καὶ νέαν] Εἰς δικαστήριον δηλονότι. ὑπέρβατον δέ. Ἀλλὰ καλȣ̃μαι Στρεψιάδην εἰς ἔνην τε καὶ νέαν. ἀπὸ κοινȣ̃ δὲ τὸ καλȣ̃μαι.

Ὅτι ἐς δύ' εἶπεν ἡμέρας. τοῦ χρήματος;
ΠΑ. Τῶν δώδεκα μνῶν ἃς ἔλαβες, ὠνούμενος
Τὸν ψαρὸν ἵππον. ΣΤΡ. Ἵππον; οὐκ ἀκούετε;
Οὐ πάντες ὑμεῖς ἴστε με μισοῦνθ' ἱππικήν;
ΠΑ. Καὶ νὴ Δί' ἀποδώσειν γ' ἐπώμνυς τοὺς θεοὺς
Τὸ χρέος. ΣΤΡ. Μὰ Δί' οὐ γάρ πω τότ' ἐξηπίστατο
Φειδιππίδης μοι τὸν ἀκατάβλητον λόγον.
ΠΑ. Νῦν δὲ διὰ τοῦτ' ἔξαρνος εἶναι διανοεῖ;
ΣΤΡ. Τί γὰρ ἄλλ' ἂν ἀπολαύσαιμι μαθήματος;
ΠΑ. Καὶ

ΣΧΟΛΙΑ

1225. Τοῦ χρήματος] Λείπει χάριν, ἢ περὶ, Ἀττικῶς. ἕνεκα τοῦ χρήματος, οἷον τοῦ πράγματος, ἐρωτηματικῶς. εἶτα ἀποκρίνεται ὁ δανειστὴς, τῶν δώδεκα μνῶν, καὶ τὰ ἑξῆς.

1227. Τὸν ψαρὸν] Τὸν ταχὺν ἀπὸ τοῦ ψαίρειν· ὅθεν καὶ αἰψηρός. ἢ τὸν τὸ χρῶμα τοιοῦτον.

1231. Τὸν ἀκατάβλητον] Τὸν ἀήττητον· τὸν μηδενὶ καταβαλλόμενον. πρὸ δὲ τοῦ, μὰ τὸν Δία, τὸ ναὶ ληπτέον ἔξωθεν, οὕτως· Ναὶ ὄμνυον· οὐ γὰρ ἠπίστατο μὰ τὸν Δία ὁ Φειδιππίδης· καὶ τὰ ἑξῆς.

1237.

ΠΑ. Καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τοὺς θεοὺς,
Ἵν' ἂν κελεύσω 'γώ σε; ΣΤΡ. Τοὺς ποίους θεούς;
ΠΑ. Τὸν Δία, τὸν Ἑρμῆν, τὸν Ποσειδῶ. ΣΤΡ. Νὴ Δία,
Κἂν προσκαταθείην γ', ὥς τ' ὀμόσαι, τριώβολον.
ΠΑ. Ἀπόλοιο τοίνυν, ἕνεκ' ἀναιδείας ἔτι.
ΣΤΡ. Ἁλσὶ διασμηχθεὶς ὄναιτ' ἂν ουτοσί.
ΠΑ.

ΣΧΟΛΙΑ

1237. Προσκαταθείην] Ἀντὶ τοῦ, ζημιωθείην ἂν τρεῖς ὀβολοὺς, ἵνα ἐπιτρέψης μοι ὀμόσαι τοὺς θεούς· οὕτω καταφρονῶ τοῦ ὅρκου. Θεοὶ γὰρ, ὥς φασιν, οὐκ εἰσί. τὸ δὲ ἑξῆς, Καὶ προσκαταθείην ἂν τριώβολον, ὥστε ὀμόσαι νὴ Δία.

1239. Διασμηχθεὶς] Οἱ σμηχόμενοι ἁλσὶ, βελτίονες γίνονται· ἅμα καὶ ὅτι τοὺς παραφρονοῦντας ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ διέβρεχον, καὶ ὠφελοῦντο. ὡς παχύδερμον δὲ αὐτὸν χλευάζει. τὰ γὰρ παχέα ὑπὸ πιμελῆς τῶν δερμάτων ἁλσὶ μαλαττόμενα εὐρύτερα γίνονται, ὡς πλέον χωρεῖν μέτρον. ὄναιτο δὲ, διὰ τὸ βάρος τοῦ δέρματος· οἷον ἀποκαθαρθεὶς τὴν παχύτητα. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν βυρσῶν. ταῦτα δὲ λέγει, ἢ ἀσκὸς, ἢ ἀγγεῖον χαλκοῦν βαστάζων· ὡς ἐπ' ἀγγείου, ἢ ἀσκοῦ, τινὲς δὲ, ὡς ἐπὶ οἴνου. οἱ γὰρ δεχό-

ΠΑ. Οἴμ', ὡς καταγελᾷς. ΣΤΡ. Ἓξ χοᾶς χωρήσεται.

ΠΑ. Οὔ τοι μὰ τὸν Δία τὸν μέγαν, καὶ τοὺς θεοὺς,

Ἐμοῦ

ΣΧΟΛΙΑ

δεχόμενοι ἅλας, οὐ τρέπονται. Ἄλλως. Τὴν μεταφορὰν εἴληφεν ἀπὸ τῶν κεράμων, καὶ τοῦ οἴνου, εἰς ἅλες βάλλονται, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐξίστασθαι, μὴ δὲ ὀξίζειν εὐχερῶς. ἢ ἐπεὶ τοὺς ὑπὸ μέθης καὶ ὡς παραφρονοῦντας ὑποβρέχειν εἰώθαμεν ἐλαίῳ ἁλσὶ μεμιγμένῳ. ὡς οὖν τοῦ δανειστοῦ μὴ καθεστηκότος, ἀλλὰ καὶ παραφρονοῦντος, ὡς ἐπὶ ὡμολογημένοις ἐξαρνές ἐστιν, οὕτω τῇ μεταφορᾷ ἐχρήσατο. Φησὶν οὖν, οὐ τὰ τυχόντα οὗτος ὠφεληθείη, διαβρεχθεὶς ἁλσίν.

1240. Ἓξ χοᾶς] Πάλιν χλευάζει, ὡς ἐπὶ ἀμφορέως καὶ οἴνου. ἢ πρὸς τῷ ἀνωτέρω, ἂν σμηχθῇ, τέλεον χωρήσει ὥσπερ λήκυθος. ἢ ἀσκὸς ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων. πλέον γὰρ χωρεῖ τῶν ἐμπεφρακότων ἀποβεβυσμένων. Χοεὺς δέ ἐστιν εἶδος μέτρου, ᾧ μετροῦσι τὸν οἶνον. ὃ καὶ κλίνεται χοέως, ὡς Πηλέως· ὡς καὶ ἐν Ἱππεῦσί φησιν·

Ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χοᾶ.

Ἐνταῦθα δὲ τὸ χοᾶς, εἰ μὲν περισπᾶται, ἐκ τοῦ χοεύς ἐστι, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν. Χοῆς γὰρ ὤφειλεν εἰπεῖν· ὡς ἱππῆς. εἰ δὲ βαρύνεται, ἐξ ἑτέρας

ἐστὶν

Ἐμοῦ καταπροίξει. ΣΤΡ. Θαυμασίως ἥσθην θεοῖς,

Καὶ Ζεὺς γελοῖος ὀμνύμενος τοῖς εἰδόσιν.

ΠΑ. Ἦ μὴν σὺ τούτων τῷ χρόνῳ δώσεις δίκην.

Ἀλλ' εἴτ' ἀποδώσεις μοι τὰ χρήματ', εἴτε μή,

Ἀπόπεμψον ἀποκρινάμενος. ΣΤΡ. Ἔχε νῦν ἥσυχος.

Ἐγὼ γὰρ αὐτίκ' ἀποκρινοῦμαί σοι σαφῶς.

ΠΑ. Τί σοι δοκεῖ δράσειν; ΜΑΡ. Ἀποδώσειν σοι δοκεῖ.

ΣΤΡ.

ΣΧΟΛΙΑ

ἐστὶν εὐθείας, ἥτις ἐστὶν ἡ χοή, θηλυκῶς, καὶ κλίνεται, τῆς χοῆς.

1242. Καταπροίξει] Καταφρονήσεις· παρὰ τὴν προῖκα. δωρεὰν ἐπεγχανῇ μοι.

Ἥσθην] Παρεπιγραφή. γελῶν γὰρ τοῦτό φησιν. ἐκκαγχάζει γάρ, τῆς προσηγορίας καὶ τοῦ Διός, γέλωτα τὸν ἐκείνου τιθέμενος ὅρκον. ταῦτα δέ φασιν, ἐπεὶ δεδίδακται, μήτε τὸν Δία, μήτε τοὺς ἄλλους ἡγεῖσθαι θεούς, ἀλλ' ἢ τὰς Νεφέλας καὶ τὸν Δῖνον, ὡς ἔφησεν ὁ Σωκράτης.

1243. Τοῖς εἰδόσιν] Ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ τῷ εἰδότι. ἢ τοῖς ἐπισήμοσι καὶ εἰδόσιν, ὅτι ὁ Ζεὺς οὐδείς ἐστι. διὸ καὶ γέλωτος ποιητικὸς ὁ Ζεὺς ὁ παρὰ σοί.

1248. Ἀποδώσειν σοι] Τινὲς τοῦτο τοῦ κλητῆρος

 εἶναι

ΣΤΡ. Πῶ 'σθ' οὗτος, ὁ ἀπαιτῶν με τ' ἀργύριον; λέγε,

Τουτὶ τί ἐστι; ΠΑ. Τοῦθ' ὅτ' ἐστί; κάρδοπος.

ΣΤΡ. Ἔπειτ' ἀπαιτεῖς τἀργύριον τοιοῦτος ὤν;

Οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ὀβολὸν ἂν οὐδενὶ,

Ὅς τις καλέσειε κάρδοπον τὴν καρδόπην.

ΠΑ. Οὐκ ἄρ' ἀποδώσεις; ΣΤΡ. Οὐχ, ὅσον γέ μ' εἰδέναι.

Οὔκουν ἀνύσας τι θᾶττον ἀπολιταργιεῖς

Ἀπὸ

ΣΧΟΛΙΑ

εἶναι λέγουσιν. ἢ εἰσελθόντος τοῦ Στρεψιάδου ὁ δανειστής φασι πρὸς τὸν μάρτυρα.

1250. Τουτὶ, τί ἐστιν] Εἰσελθὼν ὁ Στρεψιάδης προῆλθε πάλιν τῆς οἰκίας, σφαγίδιον ἢ μαγίδιον ἐξαγαγών. ἀνερωτᾷ οὖν αὐτὸν καὶ πυνθάνεται, ὅ, τί ποτε αὐτὸ προσαγορεύοι. ὁ δὲ συνήθως φησὶν ἀρσενικῶς, κάρδοπος. οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ Σωκράτους καρδόπην αὐτὸ δεδίδακται λέγειν. ἵνα οὖν ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον ἀπὸ πρώτου ἀποδείξῃ τὸν δανειστὴν, οὕτω φησίν.

1254. Οὐχ ὅσον γέ μ' εἰδέναι] Ἀντὶ τοῦ ὡς νομίζω. ἐν ὅσῳ ἐν ἐμαυτῷ εἰμι, καὶ οἶδά τι.

1255. Ἀπολιταργιεῖς] Λιταργισμοὺς ἐκάλουν τὰ σκιρτήματα. ἀποδραμῇ, ἀποσκιρτήσεις, καταλείψῃ

Ἀπὸ τῆς θύρας; ΠΑ. Ἄπειμι. καίτοι γ' ἴσθ', ὅτι

Θήσω πρυτανεῖ', ἢ μηκέτι ζῴην ἐγώ.

ΣΤΡ. Προσαποβαλεῖς ἄρ' αὐτὰ πρὸς ταῖς δώδεκα.

Καίτοι σε τȣτό γ' ȣ̓χὶ βȣ́λομαι παθεῖν,

Ὅτιὴ 'κάλεσας εὐηθικῶς τὴν κάρδοπον.

ΔΡΑ-

ΣΧΟΛΙΑ

Λείψη ἀπὸ τῆς θύρας· ἥτις ἐςὶν ἡ λίτη. ἢ ἀπὸ τοῦ ἀργȣ̃ (ὃ δηλεῖ τὸ ταχὺ) καὶ τὸ λιπεῖν. ταχέως ȣ̓̃ν, φησὶν, ἀποδέξαμαι.

1257. Θήσω πρυτανεῖα] Λείπει, γραφὴν κατὰ σȣ̃. ἐν γὰρ τῷ Πρυτανείῳ ἐτίθεσαν τὰς τῶν ἀδίκων γραφάς. εὐηθικῶς δὲ, ἀπαιδεύτως.

1258. Προσαποβαλεῖς] Ἀντὶ τȣ̃, ζημιωθήσῃ καὶ τὰ πρυτανεῖα πρὸς ταῖς δώδεκα μναῖς, ὅ ἐςι τὸ δέκατον τȣ̃ τιμήματος τῆς δίκης· ὅπερ καλεῖται συνωνύμως παρακαταβολή.

 1261. Ἰὼ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ πέμπτη.

Ἰαμβικοὶ Τρίμετροι.

ΑΜΥΝΙΑΣ Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΡΤΥΣ.

Ἰώ μοί μοι.

ΣΤΡ. Ἔα,

Τίς ὁυτοσί ποτ᾽ ἔσθ᾽ ὁ θρηνῶν; ἦ τί πυ

Τῶν Καρκίνυ τις δαιμόνων ἐφθέγξατο;

AM.

ΣΧΟΛΙΑ

1261. Ἰώ μοί μοι] Κορωνὶς ἑτέρα ὁμοία. οἱ δὲ ςίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι μγ΄. ὧν προτίθεται κῶλα δύο· τὸ πρῶτον, ἀντισπαςικὸν μονόμετρον ἀκατάληκτον· τὸ δεύτερον, ἰαμβικὸν μονόμετρον βραχυκατάληκτον. ὁ δὲ τελευταῖος τύτων·

Αὐτοῖς τροχοῖς τοῖς σοῖσι καὶ ξυνωρίσιν.

Ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς.

1264. Τῶν Καρκίνυ] Παρ᾽ ὑπόνοιαν εἶπεν, ἀντὶ τῦ παίδων· ἐπεὶ τραγικῶς ἀνεφώνησε τὸ ἰώ μοί μοι. Καρκίνυ δὲ παῖδες, Ξενοκλῆς Ξενότιμος, καὶ Δημότιμος. καὶ οἱ μὲν χορευταί· Ξενοκλῆς δὲ τραγῳδίας ποιητής. ὡς βέβαιον δὲ ἔχων τὸ νικᾶν, κατειρω-

ΑΜ. Τί δ', ὅς τις εἰμὶ, τοῦτο βούλεσθ' εἰδέναι;

Ἀνὴρ κακοδαίμων. ΣΤΡ. Κατὰ σεαυτὸν νῦν τρέπου.

ΑΜ. Ὦ σκληρὲ δαῖμον, ὦ τύχαι θραυσάντυγες

Ἵππων

ΣΧΟΛΙΑ

τειρωνεύεται αὐτοῦ. † Ἄλλως. Φασὶν ὡς ὁ Καρκῖνος οὗτος ποιητὴς ὢν τραγικὸς, εἰσήγαγέ τινας τῶν θεῶν ἔν τινι δράματι δεινοπαθοῦντας. †

1267. Ὦ σκληρὲ δαῖμον] Τοῦτο Ξενοκλέους ὑπὸ Τληπολέμου. διὸ καὶ ἐπήνεγκε· Τὶ δαί σε Τληπόλεμος. ἐπεὶ δὲ Ξενοκλέους τοῦ Καρκίνου ἐμνήσθη, καὶ τὰ αὐτοῦ τραγῳδεῖ, εἰρηκὼς, Ὦ σκληρὲ δαῖμον. Τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τὸ ἄνω εἰρηκέναι, ἰώ μοί μοι, καὶ, ἀνὴρ κακοδαίμων. Εὐφρόνιος δέ φησι, τὸ, Ὦ Παλλὰς, ὥς μ' ἀπώλεσας, Ξενοκλέους εἶναι, ἐκ τοῦ Λικυμνίου λεγόμενον ὑπὸ Ἀλκμήνης, τοῦ Λικυμνίου, ὑπὸ τοῦ Τληπολέμου ἀνῃρημένου. διὸ καὶ ἐπήνεγκεν αὐτός·

Τί δαί σε Τληπόλεμός ποτ' εἴργασται κακόν.

Καὶ τὸ χρυσάμπυγες παραπεποίηται. Ἄλλοι δὲ τραγικὸν ὑποκριτὴν εἶναι τὸν Τληπόλεμον, συνεχῶς ὑποκρινόμενον Σοφοκλεῖ. Εἰκότως δὲ τούτοις ὁ δανειστὴς χρῆται. διὰ γὰρ ἱπποτροφίαν ἐπτώχευσεν.

1274. Κα-

Ἵππων ἐμῶν· ὦ Παλλὰς, ὥς μ' ἀπώλεσας.
ΣΤΡ. Τί δαί σε Τληπόλεμός ποτ' εἴργασαι κακόν;
ΑΜ. Μὴ σκῶπτέ μ', ὦ τᾶν, ἀλλά μοι τὰ χρήματα
Τὸν υἱὸν ἀποδοῦναι κέλευσον, ἃ 'λαβεν,
Ἄλλως τε μέντοι καὶ κακῶς πεπραγότι.
ΣΤΡ. Τὰ ποῖα ταῦτα χρήμαθ'; ΑΜ. Ἃ 'δανείσατο.
ΣΤΡ. Κακῶς ἄρ' ὄντως εἶχες, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.
ΑΜ. Ἵππους γ' ἐλαύνων ἐξέπεσον· νὴ τοὺς θεούς.
ΣΤΡ. Τί δῆτα ληρεῖς, ὥσπερ ἀπ' ὄνου καταπεσών;
ΑΜ. Λη-

ΣΧΟΛΙΑ

1274. Κακῶς ἄρ' εἶχες] Διὰ τὸ ἄνω εἰρηκέναι, Ἰώ μοί μοι, καὶ, Ἀνὴρ κακοδαίμων,

1275. Ἵππους γ' ἐλαύνων] Καὶ τοῦτο ἐκ παρῳδίας. ἅμα δὲ καὶ αὐτὸς ἱπποτροφῶν ἐδυσπράγησεν.

1276. Ὥσπερ ἀπ' ὄνου] Ἐπὶ τῶν ἀλόγως πραττόντων ἡ παροιμία, καὶ οὐ δυναμένων ὄνοις χρῆσθαι, μήτι γε δὴ ἵπποις. ὁ μέν τοι Πλάτων ἐν τρίτῳ

Νόμων

ΑΜ. Ληρῶ, τὰ χρήματ' ἀπολαβεῖν εἰ βούλομαι;

ΣΤΡ. Οὐκ ἔσθ' ὅπως σύγ' αὐτὸς ὑγιαίνεις. ΑΜ. τί δαί;

ΣΤΡ. Τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖς.

ΑΜ. Σὺ δὲ, νὴ τὸν Ἑρμῆν, προσκεκλήσεσθαί γέ μοι,

Εἰ μὴ ἀποδώσεις τ' ἀργύριον. ΣΤΡ. Κάτειπέ νυν,

Πό-

ΣΧΟΛΙΑ

Νόμων τὴν τελευταίαν περισπᾷ, ἀπὸ νοῦ λέγων, οὕτως· Καὶ μὴ καθάπερ ἀχάλινον κεκτημένον τὸ στόμα, βίᾳ ὑπὸ τοῦ λόγου φερόμενον κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀπὸ νοῦ πεσεῖν. Ἡ ἔπαιξε πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένον, καὶ δέον εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ νοῦ, εἶπεν, ἀπ' ὄνου. Ἄλλως. Γράφεται καὶ ἀπὸ ὄνου, καὶ ἀπὸ νοῦ. κεῖται δὲ παροιμία ἀπ' ὄνου. Φασὶ γὰρ, ὅτι δύο τινὲς περιτυχόντες ὄνῳ ἐν ἐρημίᾳ, φιλονεικοῦντες πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ τίς αὐτοῦ λήψεται, ἔλαθεν αὐτοὺς ἄμφω ἀπολέσαντας αὐτόν. τούτων γὰρ μαχομένων ἀνεχώρησε τὸ ζῶον.

1280. Προσκεκλήσεσθαι] Ἀντὶ τοῦ, διὰ μαρτύρων ἀπαχθήσεσθαι. εἰς τὸ δικαστήριον κληθήσεσθαι. κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ, δοκεῖς.

1282. Κα-

Πότερα νομίζεις καινὸν ἀεὶ τὸν Δία
Ὕειν ὕδωρ ἑκάστοτ', ἢ τὸν Ἥλιον
Ἕλκειν κάτωθεν ταυτὸ τοῦθ' ὕδωρ πάλιν;
ΑΜ. Οὐκ οἶδ' ἔγωγ' ὁπότερον, οὐδέ μοι μέλει.
ΣΤΡ. Πῶς οὖν ἀπολαβεῖν τἀργύριον δίκαιος εἶ,
Εἰ μηδὲν οἶσθα τῶν μετεώρων πραγμάτων;
ΑΜ. Ἀλλ' εἰ σπανίζεις τἀργυρίου, μοι τὸν τόκον
Ἀπόδος γε. ΣΤΡ. Τοῦτο δ' ἔσθ' ὁ τόκος τί θηρίον;
ΑΜ. Τί δ' ἄλλο γ', ἢ κατὰ μῆνα, καὶ καθ' ἡμέραν,
Πλέον πλέον τἀργύριον ἀεὶ γίνεται.

Ὑπ-

ΣΧΟΛΙΑ

1282. Καινὸν ἀεὶ τὸν Δία] Νέον ὕδωρ ὕειν νομίζεις φησίν. ἢ πάλιν ἀντεπαγόμενον αὐτὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

1289 Τι θηρίον] Τινὲς τὸ θηρίον πρὸς τὸν δανειστὴν λέγουσιν εἰρῆσθαι. ἀντὶ τοῦ, ὦ θηρίον, τί ἐστιν ὁ τόκος. ἐπεὶ γέννημα φαμὲν ἐπὶ θηρίου καὶ τόκου.

1293. Τὴν

Ὑποῤῥέοντος τοῦ χρόνου; ΣΤΡ. Καλῶς λέγεις.
Τί δῆτα, τὴν θάλατταν ἔσθ' ὅτι πλείονα
Νυνὶ νομίζεις, ἢ πρὸ τοῦ; ΑΜ. Μὰ Δί' ἀλλ' ἴσην.
Οὐ γὰρ δίκαιον πλεῖον εἶναι. ΣΤΡ. Κᾆτα πῶς
Αὕτη μὲν, ὦ κακόδαιμον, οὐδὲν γίνεται
Ἐπιῤῥεόντων τῶν ποταμῶν πλείων; σὺ δὲ
Ζητεῖς ποιῆσαι τἀργύριον πλεῖον τὸ σόν;
Οὐκ ἀποδιώξεις σαυτὸν ἐκ τῆς οἰκίας;
Φέρε μοι τὸ κέντρον. ΜΑΡ. Ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.
ΣΤΡ. Ὕπαγε, τί μέλλεις; οὐκ ἐλᾷς, ὦ Σαμφόρα;

ΑΜ.

ΣΧΟΛΙΑ

1293. Τὴν θάλατταν] Τί δῆτά ἐστιν ἃ νομίζεις. καὶ τοῦτο δὲ ἔμαθε κατὰ τὸ σιωπώμενον.

1301. Ὦ Σαμφόρα] Τινὲς τοῦτο Στρεψιάδου· τινὲς ὅλον τοῦ κλητῆρος. ἀντὶ τοῦ, κλῆτορ. ὡς ἵππῳ αὐτῷ διαλέγεται.

1301. Ἄξεις;

ΑΜ. Ταῦτ' οὐχ ὕβρις δῆτ' ἐςίν; ΣΤΡ. Ἄξεις; ἐπιαλῶ

Κεντῶν

ΣΧΟΛΙΑ

1302. Ἄξεις; ἐπιαλῶ] Ἡ γραφὴ δισσὴ, καὶ ἐπὶ ἅλω, καὶ ἐπιαλῶ. καὶ πρὸς μὲν τὸ περισπωμένως τὸ ἄξεις ἀπειλητικῶς χρὴ λέγειν· οἷον, ἄξεις, ὁρμήσεις τοὐντεῦθεν· ἐπεὶ ἀλῶ σε· ὅ ἐςιν, ἐξελάσω σε· εἰ διφθογγογραφεῖται· καὶ διώξω σε κεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτὸν, ὥσπερ ἵππον παρήορον. πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν γραφὴν ὡς ἠθικῶς λέγοντος· οἷον ἀπάξεις σὺ τὸν σειραφόρον εἰς μύλωνα ἐπὶ τὸ ἀλήθειν, ἀντὶ τοῦ, Ἄπαγε σὺ σεαυτὸν ἵππον· κἀκεῖθεν τραφήσῃ. Ἄλλως. Ἐπιαλῶ, μέλλων, ἀπὸ τοῦ ἰάλλω. λέγει δὲ ἐπιπέμψω σοι ἐν ἤθει ἐν τῷ ἄξεις λέγει· Οὐκ ἀπάξῃ ποτὲ ἐντεῦθεν καὶ πορεύσῃ. τὸ δὲ ἐπιαλῶ, ἀντὶ τοῦ ἐπιπέμψω σε. συμβουλεύει δὲ αὐτῷ ἀλοάσαντα μισθῷ πορεύεσθαι, ἵνα τρέφειν ἔχῃ τοὺς ἵππους. Σειραφόρος δὲ ὁ ἔξω τοῦ ζυγοῦ. Ἄλλως. Ἐὰν μὲν οὗτος ὁ λόγος ᾖ ἠθικῶς, ἀπέρχῃ, ἢ ὑποβαλῶ τὴν μάςιγα. κεντῶν σε ὑπὸ τὸν πρωκτὸν, ὡς σειραφόρον· ἐὰν δὲ ἐπὶ ἅλω, οὕτως· Ἀπέρχῃ ἐπὶ ἅλωνα κεντῶν σου τὸν σειραφόρον, ἐπὶ τὸ ἐργαζόμενον ἐκεῖθεν τραφῆναι· οὐδὲν γὰρ ἐντεῦθεν λήψῃ. Οἱ δὲ οὕτως· Ἐπιβαλὼν σοι τὴν μάςιγα. καὶ δέρων τὸν πρωκτὸν, ἄξω σε. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κεντουμένων ἵππων βραδέων ὑπὸ τῶν ἡνιόχων.

1303. Ὑπὸ

Κεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτόν σε τὸν σειραφόρον.
Φεύγεις; ἔμελλον ἆρα κινήσειν σ' ἐγὼ,
Αὐτοῖς τροχοῖς τοῖς σοῖσι καὶ ξυνωρίσιν·

✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳

ΣΤΡΟΦΗ ΚΩΛΩΝ ιή.

Οἷον τὸ πραγμάτων ἐρᾶν φλαύρων.
Ὁ γὰρ γέρων ὅδ' ἐρασθεὶς

Ἀποσε-

ΣΧΟΛΙΑ

1303. Ὑπὸ τὸν πρωκτόν σε] Μήποτε οὐκ ἔστι σὲ, ἀλλὰ σύ· εἰ μὴ ἄρα λέγει, ἄξεις σεαυτὸν ὡς τὸν σειραφόρον, ὅπερ αὐτὸς ἐργάζῃ.

1306. Οἷον τὸ πραγμάτων ἐρᾶν] Κορωνὶς καὶ εἴσθεσις μέλους, ἐξιόντων ὑποκριτῶν. μονοστροφικοῦ ἐκ κώλων ιή. ὧν τὸ πρῶτον ἰαμβικὸν τρίμετρον βραχυκατάληκτον, τοῦ φλαύρων ποδὸς ἀνθ' ὅλης ἰαμβικῆς κειμένου διποδίας. τὸ δεύτερον, ἐκ διϊάμβου καὶ ἰωνικοῦ ἀπ' ἐλάσσονος, δίμετρον ἀκατάληκτον. ἢ ἰαμβικὸν ἑφθημιμερές. τὸ τρίτον, ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ τέταρτον, ὅμοιον, ἢ ἐκ παιώνων δευτέρων. τὸ πέμπτον, χοριαμβικὸν, ἐξ ἐπιτρίτων· ἢ ἰαμβικὸν τρίμετρον καταληκτικόν. τὸ ἕκτον, τροχαϊκὸν δίμετρον καταληκτικὸν, ἤτοι ἑφθημιμερές. τὸ ἕβδομον, ὅμοιον, τρί-

Ἀποστερῆσαι βούλεται
Τὰ χρήμαθ', ἃ 'δανείσατο·
Κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τήμερον λήψεται
Πρᾶγμ', ὃ τοῦτον ποιήσει
Τὸν σοφιστὴν, ὧν πανουργεῖν
Ἤρξατ',

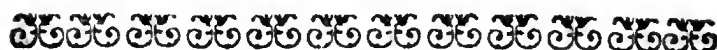
ΣΧΟΛΙΑ

μετρον μέν τοι. τὸ ὄγδοον, χοριαμβικὸν τρίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ ἔννατον, ἀντισπαστικὸν, ἐξ ἐπιτρίτου τρίτου καὶ πρώτου, ὅμοιον. τὸ δέκατον, ἰαμβικὸν δίμετρον βραχυκατάληκτον. τὸ ιά, καὶ ιβ', ὅμοια τῷ τρίτῳ. τὸ τρισκαιδέκατον, χοριαμβικὸν πενθημιμερές· εἰ δὲ βούλει, δακτυλικὸν δίμετρον. τὰ ἑξῆς τρία, ἀντισπαστικὰ ἑφθημιμερῆ Φερεκράτεια· διτροχαϊκῆς κατὰ τὴν πρώτην τοῦ πεντεκαιδεκάτου χώραν κειμένης ταυτοποδίας. τὸ παρατέλευτον ὅμοιον τῷ τρίτῳ· μεθ' ὃ ἰαμβικὸν δίμετρον καταληκτικὸν, ἤτοι ἑφθημιμερές. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς. αἰνίττεται δὲ εἰς τὸν Στρεψιάδην, λέγων, ὅτι δεινόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τὸ ἀτόπων ἐρᾶν. ἰστέον δὲ, ὅτι ἐκεῖνοι διαλεχθέντες ἀπεληλύθασιν. ὁ δὲ χορὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὢν, ταῦτα διέξεισι περὶ τοῦ Στρεψιάδου, προαναφωνῶν διὰ τούτων καὶ αἰνιττόμενος, ἃ μέλλει πείσεσθαι ὁ Στρεψιάδης ὑπὸ τοῦ υἱοῦ.

1312. Τὸν σοφιστὴν] Τὸν φιλόσοφον. τὸν παῖδα, ἢ τὸν γέροντα, ἀπὸ τοῦ σοφίζεσθαι.

1322

Ἤρξατ᾽, ἐξαίφνης τι κακὸν λαβεῖν.
Οἶμαι γὰρ αὐτίχ᾽ εὑρήσειν, ὅπερ
Πάλαι ποτ᾽ ἐζήτει,
Εἶναι τὸν υἱὸν δεινόν οἱ,
Γνώμας τ᾽ ἐναντίας λέγειν
Τοῖσι δικαίοις,
Ὥστε νικᾶν ἅπαντας,
Οἷσπερ ἂν ξυγγένηται.
Κἂν λέγῃ παμπόνηρα,
Ἴσως ἴσως βουλήσεται
Κἄφωνον αὐτὸν εἶναι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Ἰαμβικοὶ Τρίμετροι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἰοὺ, ἰού.
Ὦ

ΣΧΟΛΙΑ

1322. Ἴσως ἴσως] Εὔχεται παρ᾽ αὐτοῦ ἀδικούμενος, καὶ δεινὰ πάσχων, τέλεον ἄφωνον αὐτὸν εἶναι.

1324. Ἰοὺ ἰού] Κορωνὶς ἑτέρα εἰσιόντων αὖθις τῶν ὑποκριτῶν. οἱ δὲ στίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατά-

Ὦ γείτονες, καὶ ξυγγενεῖς, καὶ δημόται,
Ἀμύνατέ γε μοι τυπτομένῳ πάσῃ τέχνῃ.
Οἴμοι κακοδαίμων τῆς κεφαλῆς, καὶ τῆς γνάθου.
Ὦ μιαρὲ, τύπτεις τὸν πατέρα; ΦΕΙ. Φήμ', ὦ πάτερ.
ΣΤΡ. Ὁρᾶθ' ὁμολογοῦντ', ὅτι με τύπτει; ΦΕΙ. Καὶ μάλα.
ΣΤΡ. Ὦ μιαρὲ, καὶ πατραλοία, καὶ τοιχωρύχε.
ΦΕΙ. Αὖθίς με ταυτὰ ταῦτα, καὶ πλείω λέγε.

Ἆρ'

ΣΧΟΛΙΑ

ληκτοι κγ΄. ὧν προτίθεται κῶλον ἰαμβικὸν μονόμετρον. ὁ δὲ τελευταῖος τούτων,

Καὶ μὲν ὅτι καὶ λέξης ἀκοῦσαι βούλομαι.

Ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς. Κέχρηται δὲ προαναφωνήσει τῷ ἰοὺ ἰού. Τινὲς δὲ ἁπλοῦν τὸ Ἰοὺ φασίν. Σχετλιάζων δὲ ἔξεισιν ὁ πρεσβύτης, ὡς ὑπὸ τοῦ παιδὸς τετυμμένος. δῆλον δὲ, ὅτι πάντα ταῦτα διαπέπλασται αὐτῷ τῆς πρὸς Σωκράτη διαβολῆς χάριν, δεικνύναι διὰ τούτων φιλοτιμούμενος, ὅτι μηδὲν χρηστὸν διδάσκει τοὺς νέους, ἀλλὰ τοὐναντίον, πονηροὺς, ὁπότε καὶ περὶ τοὺς γεγεννηκότας τοιοῦτοι γίνονται, καθίστησι.

1341. Ἐδι·

Ἆρ' ἴσθ' ὅτι χαίρω πόλλ' ἀκέων δὴ κακά.

ΣΤΡ. Ὦ λακκόπρωκτε. ΦΕΙ. Πάττε πολλοῖς τοῖς ῥόδοις.

ΣΤΡ. Τὸν πατέρα τύπτεις; ΦΕΙ. Κἀποφανῶ γε, νὴ Δία,

Ὡς ἐν δίκῃ σ' ἔτυπτον. ΣΤΡ. Ὦ μιαρώτατε,

Καὶ πῶς γένοιτ' ἂν πατέρα τύπτειν ἐν δίκῃ;

ΦΕΙ. Ἔγωγ' ἀποδείξω, καί σε νικήσω λέγων

ΣΤΡ. Τετὶ σὺ νικήσεις; ΦΕΙ. Πολύ γε καὶ ῥαδίως.

Ἑλοῦ δ', ὁπότερον τοῖν λόγοιν βούλει λέγειν.

ΣΤΡ. Ποίοιν λόγοιν; ΦΕΙ. Τὸν κρείττον', ἢ τὸν ἥττονα;

ΣΤΡ. Ἐδιδαξάμην μέν τοι σε, νὴ Δί', ὦ μέλε,

Τοῖσιν δικαίοις ἀντιλέγειν, εἰ ταῦτά γε

Μέλλεις ἀναπείσειν, ὡς δίκαιον καὶ καλὸν,

Τὸν πατέρα τύπτεσθ' ἐστὶν ὑπὸ τῶν υἱέων.

ΦΕΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

1341. Ἐδιδαξάμην] Παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικοῦ. λέγονται δὲ εἶναι μεσότητος Ἀττικῶς, ἀντὶ τοῦ, ἐξεπαίδευσα δι' ἑτέρου. τὸ γὰρ ἐδίδαξα δι' ἑαυτοῦ.

ΦΕΙ. Ἀλλ' οἴομαί μέν τοί σ' ἀναπείσειν, ὥστε γε
Οὐδ' αὐτὸς ἀκροασάμενος οὐδὲν ἀντερεῖς.
ΣΤΡ. Καὶ μὲν, ὅ, τι καὶ λέξεις ἀκοῦσαι βούλομαι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα.

ΧΟΡΟΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Σὸν ἔργον, ὦ πρεσβῦτα, φροντίζειν, ὅπη
Τὸν ἄνδρα κρατήσεις,
Ὡς

ΣΧΟΛΙΑ

1348. Σὸν ἔργον] Εἴσθεσις χοροῦ, στροφῆς μὲν λόγον ἔχουσα, διὰ τὸ ἔχειν καὶ ἀντίστροφον, τὸ, Οἶμαί γε τῶν νεωτέρων· ἧς οὐδὲν διενήνοχε. Προῳδικὴ δὲ, διὰ τὸ προτίθεσθαι καὶ προᾴδεσθαι τῆς διπλῆς. ἡ διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς ἐπῳδικὴν τριάδα ἢ τετράδα κώλων ἕξ, ὧν τὰ μὲν περιττὰ ὅμοια τοῖς ἀνωτέρω· τὰ δὲ ἄρτια, ἰωνικὰ, ἡμιόλια, διὰ τὸ ἔχειν πρὸς τῷ ὅλῳ καὶ ἥμισυ ἰωνικοῦ, καλούμενα, ἀδιαφοροῦντα τὴν πρώτην συλλαβήν. τὸ μέν τοι τελευταῖον, ὃ καὶ ἐπῳδὸς, ὡς ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ᾠδῆς τιθέμενον λέγεται, ἀντ ἰωνικοῦ ἐπίτριτον ἔχει. ἐν ἐκθέσει

Ὡς οὗτος, εἰ μή τῳ πέποιθεν, οὐκ ἂν ἦν
Οὕτως ἀκόλαστος·
Ἀλλ᾽ ἔσθ᾽ ὅτῳ θρασύνεται· δῆλόν γε τὸ
Λῆμ᾽ ἐστὶ τἀνθρώπου.
Ἀλλ᾽ ἐξ ὅτου τὸ πρῶτον ἤρξαθ᾽ ἡ μάχη γενέσθαι,
Ἤδη λέγειν χρὴ πρὸς χορόν· πάντως δὲ τοῦτο
δράσεις.
ΣΤΡ. Καὶ μὴν ὅθεν γε τὸ πρῶτον ἠρξάμεσθα
λοιδορεῖσθαι.
Ἐγὼ

ΣΧΟΛΙΑ

θέσει δὲ στίχοι δύο ἰαμβικοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ, ὅμοιοι τοῖς ἑξῆς. ἔθος γάρ ἐστι προτιθέναι τῆς διπλῆς διστιχίας μετὰ τὴν περίοδον τῆς κορωνίδος ἢ τῆς ᾠδῆς. Πρὸς χορόν. πρὸς ἐμέ. Οὕτως ἔλεγον πρὸς χορὸν λέγειν, ὅταν τοῦ ὑποκριτοῦ διατιθεμένου τὴν ῥῆσιν, ὁ χορὸς ὀρχῆται. διὸ καὶ ἐκλέγονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ τετράμετρα, ἢ τὰ ἀναπαιστικὰ, ἢ τὰ ἰαμβικά· διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐμπίπτειν ἐν τούτοις τὸν τοιοῦτον ῥυθμόν. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος, καὶ διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

1356. Καὶ μὴν ὅθεν γε] Κορωνὶς, καὶ στίχοι ὅμοιοι τῷ διστιχίῳ λγ᾽. ὧν τελευταῖος,

Ἐξέφερον ἄν, καὶ προὐχόμην σε· σὺ δέ με νῦν ἀπάγχεις.

Ἐγὼ φράσω. ἐπειδὴ γὰρ ἑστιώμεθ', ὥσπερ ἴστε,
Πρῶτον μὲν αὐτὸν τὴν λύραν λαβόντ' ἐγὼ 'κέλευσα
Ἆσαι Σιμωνίδου μέλος, τὸν κριὸν ὡς ἐπέχθη·
Ὁ δ' εὐθὺς ὡς ἀρχαῖον εἶν' ἔφασκε τὸ κιθαρίζειν,

Ἄδειν

ΣΧΟΛΙΑ

Μεθ' ὃν τρία κῶλα ἰαμβικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα, καὶ στίχος ὅμοιος τοῖς ἄνω.

1358. Λύραν λαβόντα] Ἐν τοῖς συμποσίοις κύκλῳ τοῖς ἑστιωμένοις ὁ ἑστιάτωρ διδοὺς λύραν ἐκέλευσεν ᾆσαι ᾠδήν.

1359. Ἆσαι Σιμωνίδου] Τοῦτο τὸ μέλος Σιμωνίδου καὶ Ἐπινίκου· Ἐπέξαθ' ὁ κριὸς οὐκ ἀεικέως. Ἦν δὲ παλαιστὴς Αἰγινήτης. Ἄλλως. Τῇ πρὸς τὸ ζῶον κοινωνίᾳ τῆς λέξεως συνέπλεξε τὰς κοινωνίας ὁ ποιητής, λέγων. Ἐπέξαθ' ὁ κριὸς οὐκ ἀεικέως, ἐλθὼν εἰς δένδρον ἀγλαὸν Διὸς τέμενος. Φαίνεται δὲ εὐδοκιμεῖν καὶ διαφανὴς εἶναι. τὸ δὲ ἐπέχθη, καὶ διὰ τοῦ ψιλοῦ, ἀπὸ τοῦ πέκω, καὶ διφθόγγου γράφεται.

1360. Ἀρχαῖον] Μωρόν. παραιτοῦνται δὲ οἱ φιλόσοφοι κιθαρίζειν ἐν τῷ πίνειν. Κάχρυς δὲ, ἀντὶ

τοῦ

Ἄδειν τε πίνονθ᾽ ὡσπερεὶ κάχρυς γυναῖκ᾽ ἀλοῦσαν.
ΦΕΙ. Οὐ γὰρ τότ᾽ εὐθὺς χρῆν σέ γ᾽ ἄρα τύπτεσθαι καὶ πατεῖσθαι,
Ἄδειν κελεύονθ᾽ ὡσπερεὶ τέττιγας ἑστιῶντα;
Τοιαῦτα μέν τοι καὶ τότ᾽ ἔλεγεν ἔνδον, οἷά περ νῦν,
Καὶ τὸν Σιμωνίδην ἔφασκ᾽ εἶναι κακὸν ποιητήν.
Κἀγὼ μόλις μὲν ἀλλ᾽ ὅμως ἠνεσχόμην τοπρῶτον.
Ἔπειτα δ᾽ ἐκέλευσ᾽ αὐτὸν ἀλλὰ μυῤῥίνην λαβόντα,

Τῶν

ΣΧΟΛΙΑ

τοῦ κριθὰς πεφρυγμένας. Ἄδουσι δὲ αἱ ἀλήθουσαι, ὑπὲρ τοῦ παραπέμψασθαι κάματον.

1361. Ὡσπερεὶ κάχρυς] Καθάπερ τινὰ γυναῖκα κριθὰς ἀλοῦσαν. διαβάλλει δὲ λεληθότως τὸ τῶν γυναικῶν γένος, αἷς ἔργον πίνειν, καὶ ἕτερόν τι διαπραττομέναις.

1363. Ὡσπερεὶ τέττιγας] Παρεποίησε τὸ ᾄδειν, καί φησιν, ὅτι τὸ ᾄδειν, φλυαρεῖν, ὡς τέττιγας, καὶ οὐδὲν ἄλλο· ἢ ὡς γυναῖκας ᾄδειν ἀλετρευούσας.

1367. Ἀλλὰ μυῤῥίνην] Μυῤῥίνης γὰρ κλάδον κατέχοντες ᾖδον τὰ Αἰσχύλου· ὥσπερ τὰ Ὁμήρου μετὰ δάφνης. παρὰ τὰ Αἰσχύλου· Οὕνεκ᾽ ἐκεῖ ἄνθεα λειμώνια.

Τῶν Αἰσχύλου λέξαι τί μοι. κᾆθ' οὗτος εὐθὺς εἶπεν·

Ἐγὼ γὰρ Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς,

Ψόφου πλέων, ἀσύστατον, στόμφακα, κρημνοποιόν.

Κἀνταῦθα πῶς οἴεσθέ μου τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν;

Ὅμως δὲ τὸν θυμὸν δακὼν, ἔφην, σὺ δ' ἀλλὰ τούτων

Λέξον

ΣΧΟΛΙΑ

μώνια. Ἄλλως. Δικαίαρχος ἐν τῷ περὶ μουσικῆς· Ἐπεὶ δὲ κοινόν τι πάθος ἀεὶ φαίνεται συνακολουθεῖν τοῖς διερχομένοις, εἴτε μετὰ μέλους, εἴτε ἄνευ μέλους, ἔχοντά τι τῇ χειρὶ ποιεῖσθαι τὴν ἀφήγησιν. οἵ τε γὰρ ᾄδοντες ἐν τοῖς συμποσίοις ἐκ παλαιᾶς τινος παραδόσεως κλῶνα δάφνης ἢ μυῤῥίνης λαβόντες ᾄδουσιν.

1370. Ἀσύστατον] Οὐ συνεστῶτα, οὐδὲ πυκνὸν ἐν τῇ ποιήσει, ἀλλ' ἀραιὸν καὶ κομπώδη. τὰ γὰρ ῥήματα Αἰσχύλου φαντασίαν μὲν ἔχει, βασανιζόμενα δὲ, οὐδεμίαν ἔχει πραγματείαν· ἀσύστατα γάρ. Ἀσύστατον δὲ, οἷον ἀδιάθετον· ἀπιθάνους συνιστάντα τοὺς μύθους.

Στέμφακα] Σκληρόν· παρὰ τὸ στόμα, καὶ τὸν ὄμφακα·

Λέξον τι τῶν νεωτέρων ἅττ' ἐςὶ τὰ σοφὰ ταῦτα.

Ὁ δ' εὐθὺς ἦσ' ἐξ Εὐριπίδε ῥῆσίν τιν', ὡς ἐκίνει

1375 Ἀ-

ΣΧΟΛΙΑ

ὄμφακα· οἷον τραχύν. Κρημνοποιὸν δὲ, μεγάλας λέξεις ποιῦντα.

1373. Τὰ σοφὰ ταῦτα] Ἡ ἀντὶ τοῦ ἔπη ἐπινοητέον· ἢ δέον εἰπεῖν, οἵπερ εἰσὶν οἱ σοφοὶ ἔτοι ποιηταί. ὁ δὲ πρὸς ἐδέτερον ἔτρεψεν· ὥσπερ καὶ ἐν Βατράχοις ποιεῖ λέγων·

Οὐκῦν ἔτερ' ἐςὶ μειρακύλλια
Τραγῳδίας ποιῦντα.

1374. Ὡς ἐκίνει ἀδελφός] Τὴν Καναχὴν ὁ Μακαρεύς. Τὸ δὲ ἀλεξίκακε διὰ μέσε ἀναπεφώνηται. σημειῶται δὲ τὸν Εὐριπίδε Αἴολον. ἐκεῖ γὰρ τὰς ἀδελφὰς γαμῦσιν ἀδελφοί. ὡς ἐπὶ Ἡρακλέες δὲ τὸ Ἀλεξίκακε γέγραπται δὲ δρᾶμα Εὐριπίδε, Αἴολος λεγόμενον, ἐν ᾧ παρήγαγε Μακαρέα τὸν παῖδα Αἰόλε, φθείροντα Καναχὴν, τὴν ἀδελφήν. ἐπειδὴ δὲ παρὰ Ἀθηναίοις ἔξεςι γαμεῖν τὰς ἐκ πατέρων ἀδελφὰς, εἰς αὔξησιν τοῦ ἀδικήματος προσέθηκε τὴν ὁμομητρίαν. εἶτα εὐφυῶς ἐσχετλίασεν, ἐπάγων τὸν Ἀλεξίκακον· τετέςιν, ἀποτρόπαιε, καὶ ὦ τὰ δεινὰ ἀπείργων. ἴδιον γὰρ Ἡρακλέες τὸ ἐπίθετον.

1376. Ἐξα-

Ἀδελφὸς, ὦ 'λεξίκακε, τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφήν.
Ἐγὼ δέ τ' οὐκ ἠνεσχόμην· ἀλλ' εὐθὺς ἐξαράττω
Πολλοῖς κακοῖς κ' αἰσχροῖσι. κᾆτ' ἐντεῦθεν, οἷον εἰκὸς,
Ἔπος πρὸς ἔπος ἠριζόμεσθ'. εἶθ' οὗτος ἐπαναπηδᾷ,
Κᾆπειτ' ἔφλα με, κἀσπόδει, κἄπνιγε, κἀπέτριβεν.
ΦΕΙ. Οὔκουν δικαίως, ὅς τις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς,
Σοφώτατον. ΣΤΡ. Σοφώτατόν γ' ἐκεῖνον, ὦ τί σ' εἴπω;
Ἀλλ' αὖθις αὖ τυπτήσομαι. ΦΕΙ. Νὴ τὸν Δί' ἐνδίκως γάρ.
ΣΤΡ. Καὶ πῶς δικαίως; ὅς τις, ὦ 'ναίσχυντε, σ' ἐξέθρεψα,
Αἰσθανόμενός σου πάντα τραυλίζοντος, ὅ, τι νοοίης·

Εἰ

ΣΧΟΛΙΑ.

1376. Ἐξαράττω] Κρούω αὐτόν· λοιδορῶ, πλήττω πολλοῖς κακοῖς.

1384. Τραυλίζοντος] Ψελλίζοντος, καὶ μηδὲν ἔναρθρον λαλοῦντος.

Εἰ μέν γε βρῦν εἴπης, ἐγὼ γνὺς ἂν πιεῖν ἐπέσχον·
Μαμμᾶν δ' ἂν αἰτήσαντος, ἧκόν σοι φέρων ἂν ἄρτον·
Κακᾶν δ' ἂν ὐκ ἔφθης φράσαι, κἀγὼ λαβὼν θύραζε
Ἐξέφερον ἂν, καὶ πρὐσχόμην σε. σὺ δέ με νῦν ἀπάγχων
Βοῶντα, καὶ κεκραγόθ', ὅτι
Χεζητιῴην, ὐκ ἔτλης
Ἔξω γ' ἐνεγκεῖν, ὦ μιαρὲ,
Θύραζέ μ', ἀλλ' ἀποπνιγόμενος αὐτῦ 'ποίησα κακκᾶν.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΚΩΛΩΝ ή.

ΧΟ. Οἶμαί γε τῶν νεωτέρων τὰς καρδίας
Πηδᾶν, ὅ, τι λέξει.

Εἰ

ΣΧΟΛΙΑ

1385. † Πιεῖν ἐπέσχον] Οὐ μόνον ἐπέχω, τὸ κωλύω· ἀλλὰ καὶ τὸ δίδωμι. †

1386. Μαμμᾶν] Ἄσημος φωνὴ τῶν παιδίων λαλύντων.

1397. Δά

Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
Λαλῶν ἀναπείσει,
Τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἄν,
Ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.
Σὸν ἔργον, ὦ καινῶν ἐπῶν κινητὰ καὶ μοχλευτά,
Πειθώ τινα ζητεῖν, ὅπως δόξῃς λέγειν δίκαια.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἡδὺ καινοῖς πράγμασι καὶ δεξιοῖς ὁμιλεῖν,
Καὶ τῶν καθεστώτων νόμων ὑπερφρονεῖν δύνασθαι.

Ἐγὼ

ΣΧΟΛΙΑ

1397. Λάβοιμεν ἄν] Οὕτως ἀφανισθήσεται πληγαῖς, ὡς νομίσαι ἡμᾶς καὶ τοῦ δέρματος ἐρεβίνθου λεπτότερον αὐτοὺς ἔχειν.

1401. Ὡς ἡδὺ καινοῖς] Εἴσθεσις ἑτέρας διπλῆς ἀμοιβαίας ἐκ στίχων ἰαμβικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν μέ· ὧν τελευταῖος,

Τὴν μητέρ' ὥσπερ καὶ σὲ τυπτήσω. τί δῆτα φὴς σύ.

Ὁ μέν τοι ἑπτακαιδέκατος, τρίμετρος ἰαμβικός ἐστιν. ἐπὶ τῷ τέλει διπλῆ ἔξω νενευκυῖα.

Ἐγω γὰρ ὅτε μὲν ἱππικῇ μόνῃ τὸν νοῦν προσεῖχον,
Οὐδ' ἂν τρί' εἰπεῖν ῥήμαθ' οἷός τ' ἦν, πρὶν ἐξαμαρτεῖν·
Νυνὶ δ' ἐπειδή μ' οὑτοσὶ τούτων ἔπαυσεν αὐτὸς,
Γνώμαις δὲ λεπταῖς καὶ λόγοις ξύνειμι καὶ μερίμναις.
Οἶμαι διδάξειν, ὡς δίκαιον τὸν πατέρα κολάζειν.
ΣΤΡ. Ἵππευε τοίνυν, νὴ Δί', ὡς ἐμοί γε κρεῖττόν ἐστιν
Ἵππον τρέφειν τέθριππον, ἢ τυπτόμενον ἐπιτριβῆναι.
ΦΕΙ. Ἐκεῖσε δ', ὅθεν ἀπέσχισάς με τοῦ λόγου, μέτειμι,
Καὶ πρῶτ' ἐρήσομαί γε τουτὶ, παῖδά μ' ὄντ' ἔτυπτες;
ΣΤΡ. Ἔγωγέ σ', εὐνοῶν τε καὶ κηδόμενος. ΦΕΙ. Εἰπὲ δή μοι,
Οὐ κἀμέ σοι δίκαιόν ἐστιν εὐνοεῖν ὁμοίως,
Τύπτειν τ'; ἐπειδήπερ τοῦτ' ἐστ' εὐνοεῖν, τὸ τύπτειν.

Πῶς

Πῶς γὰρ τὸ μὲν σὸν σῶμα χρὴ πληγῶν ἀθῶον εἶναι,

Τὐμὸν δὲ μή; καὶ μὲν ἔφυν ἐλεύθερός γε κἀγώ.

Κλάουσι παῖδες, πατέρα δ' οὐ κλάειν δοκεῖς; ΣΤΡ. Τί δή;

ΦΕΙ. Φήσεις νομίζεσθαι σὺ παιδὸς τοῦτο τοὔργον εἶναι;

Ἐγὼ δέ γ' ἀντείποιμ' ἂν, ὡς δὶς παῖδες οἱ γέροντες.

Εἰκὸς

ΣΧΟΛΙΑ

1417. Κλάουσι παῖδες] Τοῦτο ἐξ Ἀλκήστιδος Εὐριπίδου·

Χαίρεις ὁρῶν φῶς· πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς;

1419. Δὶς παῖδες οἱ γέροντες] Παῖδές τε γὰρ τὴν ἀρχὴν ἦσαν ἄφρονες· καὶ νῦν ὑπὸ τοῦ τῶν ἐτῶν πλήθους παρατραπέντος αὐτοῖς τοῦ λογισμοῦ, παῖδές εἰσι, τῷ νῷ πάλιν ληροῦντες. καὶ Σοφοκλῆς Πηλεῖ· Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη γεροντα-γωγῶ κἀναπαιδεύω. Πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ. καὶ Θεόπομπος·

Δὶς παῖδες οἱ γέροντες ὀρθῷ τῷ λόγῳ.

Καὶ Πλάτων·

Ἄρ' ὡς ἔοικε, δὶς γένοιτ' ἂν παῖς γέρων.

Καὶ Ἀντιφῶν· Γηροτροφία γὰρ προσέοικε παιδοτροφίᾳ·

1421.

Εἰκὸς δὲ μάλιςα τὲς γέροντας, ἢ τὲς νέες τι κλάειν,
Ὅσῳπερ ἐξαμαρτάνειν ἧττον δίκαιον αὐτές.
ΣΤΡ. Ἀλλ' ἐδαμῦ νομίζεται τὸν πατέρα τῦτο πάσχειν.
ΦΕΙ. Οὔκεν ἀνὴρ, ὁ τὸν νόμον θεὶς τῦτον, ἦν τοπρῶτον,
Ὥσπερ σὺ κἀγὼ, καὶ λέγων ἔπειθε τοὺς παλαιές;
Ἧττόν τι δῆτ' ἔξεςι κἀμοὶ καινὸν αὖ τολοιπὸν
Θεῖναι νόμον τοῖς υἱέσι, τοὺς πατέρας ἀντιτύπτειν;
Ὅσας δὲ πληγὰς εἴχομεν, πρὶν τὸν νόμον τεθῆναι,
Ἀφίε-

ΣΧΟΛΙΑ

1421. Ὅσῳπερ] Οἱ παῖδες ἐξαμαρτάνοντες συγγνώμης μᾶλλον ἄξιοι διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας. Τό δὲ ἧττον, ἀντὶ τοῦ μηδ' ὅλως.

1423. Οὔκεν ἀνὴρ] Ἐν ἠθικῇ ἐρωτήσει.

1425. Ἧττον τί δῆτ' ἔξεςι κἀμοί] Ἀντὶ τοῦ, κἀμοὶ ἐδὲν ἧττον ἔξεςι τοῦ παλαιῦ νομοθέτε. παρὰ δέ τινι τῶν νεωτέρων κατὰ λέξιν οὕτως. Ἀπορῦσι πάντες ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἧττον. τὸ δὲ, ὡς ἐγῷμαι, τοιῦτόν ἐςιν. εἰπὼν γὰρ, καὶ λέγων ἔπειθε τοὺς παλαιοὺς, ἐπήγαγεν ἧττον· δεικνὺς, ὡς εἰ καὶ ἔπειθεν, ἀλλ' ἧττον ἢ ἐγὼ αὐτὸς νῦν· ἐπειδὴ καὶ τὰ δίκαια, καὶ τὰ μὴ, λέγων, ὁμοίως νικῶ. οἱ δὲ τὸ ἧττον, πρὸς τὸ τι δῆτα συνάπτοντες, ψυχροί τινές εἰσιν. ἢ τὸ ἧττον μὴ πρὸς τὸ τι σύναπτε·

ἀλλὰ

Ἀφίεμεν, καὶ δίδομεν αὐτοῖς προῖκα συγκεκόφθαι.
Σκέψαι δὲ τοὺς ἀλεκτρυόνας, καὶ τἄλλα τὰ βοτὰ ταυτὶ,
Ὡς τοὺς πατέρας ἀμύνεται, καί τοι διαφέρουσ' οὐδὲν
Ἡμῶν ἐκεῖνοι, πλὴν ὅτι ψηφίσματ' οὐ γράφουσι.
ΣΤΡ. Τί δῆτ', ἐπειδὴ τοὺς ἀλεκτρυόνας ἅπαντα μιμεῖ,
Οὐκ ἐσθίεις καὶ τὴν κόπρον, κἀπὶ ξύλου καθεύδεις;
ΦΕΙ. Οὐ ταυτὸν, ὦ τᾶν ἐστὶν, οὐδ' ἂν Σωκράτει δοκοίη.

ΣΧΟΛΙΑ

ἀλλὰ μόνον λέγε κατ' ἐρώτησιν. Οὔκουν ἀνὴρ ἦν ὁ θεὶς τὸν νόμον τοῦτον, ὡς σὺ καὶ ἐγώ· καὶ λέγων ἔπειθε τοὺς παλαιούς; Ἧττον, ἀντί τοῦ, οὐδαμῶς τοῦτο οὕτως ἔχει. ἢ ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ τὸ ἧττον πρὸς τὸ ἔπειθε συνήψαμεν, οὕτω καὶ πρὸς τὸ λέγων συναπτέον, οὕτω· Καὶ λέγων ἧττον καὶ ἔλαττον, ἢ ἐγὼ νῦν, ἔπειθε τοὺς παλαιούς.

1428. Συγκεκόφθαι] Τυφθῆναι ἡμᾶς. κατακοπῆναι ταῖς μάστιξι.

1431. Πλὴν ὅτι ψηφίσματα] Ἀντί τοῦ, δικαστήρια οὐκ ἄγουσιν. εἰς δὲ τὸ Φιλόδικον τῶν Ἀθηναίων αἰνίττεται.

1434 Σωκράτει δοκοίη] Ἀπορήσας λύσεως ἐπὶ τὴν τοῦ Σωκράτους δόκησιν ἀνάγει πιστοτέραν οὖσαν. τὰ δὲ πρόσωπα οὕτως· Ἀπὸ τοῦ, οὐ ταυτὸν, ἕως

τοῦ

ΣΤΡ. Πρὸς ταῦτα μὴ τύπτ᾽, εἰ δὲ μὴ σαυτόν ποτ᾽ αἰτιάσει.
ΦΕΙ. Καὶ πῶς; ΣΤΡ. Ἐπεί σε μὲν δίκαιός εἰμ᾽ ἐγὼ κολάζειν·
Σὺ δ᾽, ἢν γένηταί σοι, τὸν υἱόν. ΦΕΙ. Ἢν δὲ μὴ γένηται,
Μάτην ἐμοὶ κεκλαύσεται; σὺ δ᾽ ἐγχανὼν τεθνήξει;
ΣΤΡ. Ἐμοὶ μὲν, ὦ ᾽νδρες ἥλικες, δοκεῖ λέγειν δίκαια·
Κἀμοί γε συγχωρεῖν δοκεῖ τούτοισι τἀπιεικῆ.
Κλάειν γὰρ ἡμᾶς εἰκός ἐστ᾽, ἢν μὴ δίκαια δρῶμεν.
ΦΕΙ. Σκέψαι δὲ χ᾽ ἀτέραν ἔτι γνώμην. ΣΤΡ. Ἀπὸ γὰρ ὀλοῦμαι.
ΦΕΙ. Καὶ μὲν ἴσως γ᾽ οὐκ ἀχθέσει παθὼν, ἃ νῦν πέπονθας.

ΣΧΟΛΙΑ

τοῦ ὁυ ταυτὰ, τοῦ νέου ἐστίν. ἵν᾽ ᾖ τοῦ πρεσβύτου τὸ, πρὸς ταυτά· τουτέστιν, ἅ σοι νῦν περὶ τῶν ἀλεκτρυόνων εἶπον· τὸ καί πως τοῦ Φειδιππίδου λέγοντος. ἐν δέ τισιν ὁ νέος τὸν, Οὐ ταυτὸν, καὶ ἑξῆς στίχον εὕρηται λέγων· τὰ δ᾽ ἑξῆς μέχρι τοῦ, Ἢν δὲ μὴ γένηται, Στρεψιάδης. οἷον, καὶ πῶς ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι; ἔξεστι γάρ μοι τύπτειν σε· ὥσπερ καὶ σοὶ, ἐὰν ἔχῃς υἱόν.

1439 Ἐμοὶ μὲν] Τοὺς τρεῖς τοὺς ἑξῆς ὁ πρεσβύτης πρὸς τοὺς θεατάς. ἐπιεικῆ δὲ, ὅμοια, πρέποντα, κατὰ τὸ προσῆκον καὶ ἀκόλουθον. Συγχωρεῖν τοῖς ἐπιεικέσι, συγχωρεῖν αὐτοῖς.

ΣΤΡ. Πῶς δή; δίδαξον γάρ, τί δή μ' ἐκ τούτων ὠφελήσεις;
ΦΕΙ. Τὴν μητέρ', ὥσπερ καί σε, τυπτήσω. ΣΤΡ. Τί δῆτα φῂς σύ;
Τοῦθ' ἕτερον αὖ μεῖζον κακόν.
ΦΕΙ. Τί δ', ἢν ἔχων τὸν ἥττω
Λόγον, σὲ νικήσω λέγων,
Τὴν μητέρ' ὡς τύπτειν χρεών;
ΣΤΡ. Τί δ' ἄλλο γ', ἢν ταυτὶ ποιῇς,
Οὐδέν σε κωλύσει σεαυτὸν ἐμβαλεῖν
Ἐς τὸ βάραθρον μετὰ Σωκράτους,
Καὶ τὸν λόγον τὸν ἥττω;
Ταυτὶ δι' ὑμᾶς, ὦ Νεφέλαι, πέπονθ' ἐγώ;

Ὑμῖν

ΣΧΟΛΙΑ

1446. Τοῦθ' ἕτερον αὖ] Ἔκθεσις τῆς διπλῆς ἐκ κώλων ἰαμβικῶν ὀκτώ· ὧν τὸ πρῶτον δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ β', δίμετρον καταληκτικὸν, ἤτοι ἑφθημιμερές. τὰ ἑξῆς τρία, ὅμοια τῷ πρώτῳ. τὸ ϛ', τρίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ ἕβδομον, δίμετρον ἀκατάληκτον. τὸ τελευταῖον, τῷ πρώτῳ ὅμοιον. Ἄλλως. Διπλῆ καὶ μέλος ἀμοιβαῖον· οὗ ἡ ἀρχὴ, Τοῦθ' ἕτερον αὖ μεῖζον. τέλος δὲ Καὶ τὸν λόγον τὸν ἥττω. Ἔστι δὲ ἰαμβικὰ τρίμετρα ἀκατάληκτα τρία· καὶ τὸ πρῶτον ἰαμβεῖον τετράμετρον καταληκτικόν. τινὲς δὲ διαιροῦσι τοῦτο εἰς δύο· ἐπειδὴ καὶ τὰ πρόσωπα κεχωρισμένα εἰσί· καὶ γίνεται μετῳδικὴ, τρία ἑκατέρωθεν ἔχουσα κῶλα. τινὲς δὲ τὸ μέσον τετράκωλον.

1454. Ταυτὶ δι' ὑμᾶς] Ἐν ἐκθέσει ἴαμβοι τρίμετροι ἀκατάληκτοι μα'. ὧν τελευταῖος·

Ἐμοὶ ποιήσω, κ' εἰ σφόδρ' ἦσ' ἀλαζόνες.

Εἶτα ἀναφώνημα, τὸ Ἰοὺ ἰού· καὶ πάλιν ἴαμβοι ιε.

καὶ

Ὑμῖν ἀναθεὶς ἅπαντα τἀμὰ πράγματα.
ΧΟ. Αὐτὸς μὲν οὖν σαυτῷ σὺ τούτων αἴτιος,
Στρέψας σεαυτὸν ἐς πονηρὰ πράγματα.
ΣΤΡ. Τί δῆτα ταῦτά γ' οὐ τότ' ἠγορεύετε;
Ἀλλ' ἄνδρ' ἄγροικον καὶ γέροντ' ἐπήρατε.
ΧΟ. Ἀεὶ ποιοῦμεν ταῦθ' ἑκάστοτ', ἄν τινα
Γνῶμεν πονηρῶν ὄντ' ἐραστὴν πραγμάτων,
Ἕως ἂν αὐτὸν ἐμβάλωμεν ἐς κακὸν,
Ὅπως ἂν εἰδῇ τοὺς θεοὺς δεδοικέναι.
ΣΤΡ. Οἴμοι, πονηρά γ', ὦ Νεφέλαι, δίκαια δέ.
Οὐ γάρ μ' ἐχρῆν τὰ χρήμαθ', ἃ 'δανεισάμην,
Ἀποστερεῖν. νῦν οὖν ὅπως, ὦ φίλτατε,
Τὸν Χαιρεφῶντα τὸν μιαρὸν, καὶ Σωκράτη
Ἀπολεῖς, μετ' ἐμοῦ γ' ἐλθ', οἵ σε κἄμ' ἐξηπάτων.
ΦΕΙ. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀδικήσαιμι τοὺς διδασκάλους.
ΣΤΡ. Ναὶ ναὶ, καταιδέσθητι πατρῷον Δία.

ΦΕΙ.

ΣΧΟΛΙΑ

καὶ τελευταῖον τοῦ δράματος ἀναπαιστικὸν τετράμετρον καταληκτικόν· ἐφ' ᾧ κορωνὶς ἡ καὶ τὸ δράμα ἀποπερατίζουσα.

1466. Ὦ φίλτατε] Λείπει τὸ υἱὲ, ἢ παῖ. τοῦτο γὰρ ἐπιγράφεται. πρὸς γὰρ τὸν υἱὸν μετέβη.

1470. Πατρῷον Δία] Πατρῷος Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων ἐν Ἀθήναις τιμῶνται, ὁ Ζεὺς μὲν μετὰ τὴν ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἢ, ὡς ἕτεροι, μετὰ τὴν ἐν Κρήτῃ ἀνατροφὴν, ὅτε πρῶτον ταῖς Ἀθήναις ἐπέστη, καὶ ἐφάνη τοῖς πατράσιν αὐτῶν· οἵ τινες ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ τετιμήκασιν αὐτόν. Ἀπόλλων δὲ, ὅτι Ἐρεχθέως θυγατέρα ἔγημε τὴν Κρέουσαν· ἐξ ἧς γίνεται ὁ Ἴων. ὡς πρόγονον οὖν αὐτὸν ἐτίμων καὶ οἱ Ἄρχοντες, ὅτε ἐχειροτονοῦντο. ἐκ γὰρ τοῦ μὴ εἰδέναι ξένους αὐτοὺς ἐνόμιζον,

 Ἄλλως.

ΦΕΙ. Ἰδού γε Δία πατρῷον· ὡς ἀρχαῖος εἶ.
Ζεὺς γάρ τις ἐστί; ΣΤΡ. Ἔστιν. ΦΕΙ. Οὐκ ἔστ᾽, ἐπεὶ
Δῖνος βασιλεύει, τὸν Δί᾽ ἐξεληλακώς.
ΣΤΡ. Οὐκ ἐξελήλακ᾽, ἀλλ᾽ ἐγὼ τοῦτ᾽ ᾠόμην,
Διὰ τουτονὶ τὸν Δῖνον. οἴμοι δείλαιος,
Ὅτε καὶ σὲ χυτρεοῦν ὄντα θεὸν ἡγησάμην.
ΦΕΙ. Ἐνταῦθα σαυτῷ παραφρόνει καὶ φληνάφει.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ ΜΟΝΟΣ.

Οἴμοι παρανοίας, ὡς ἐμαινόμην ἄρα,
Ὅτ᾽ ἐξέβαλον καὶ τοὺς θεοὺς διὰ Σωκράτη.
Ἀλλ᾽, ὦ φίλ᾽ Ἑρμῆ, μηδαμῶς θύμαινέ μοι,
Μηδέ

ΣΧΟΛΙΑ

Ἄλλως. διὰ τὸ πρώτους ὑποδέξασθαι τὼ θεὼ εἰς τὴν χώραν, καὶ θυσίας συντελέσαι κατὰ φρήτρας, καὶ συγγενείας, μόνους Ἑλλήνων.

1471. Ἰδού γε Δία] Ἐξ ὧν ὁ πατὴρ ἐπελάβετο αὐτοῦ ἀνωτέρω, ἐκ τούτων καὶ αὐτὸς πειρᾶται τοῦ πατρὸς λαμβάνεσθαι.

1475. Διὰ τουτονὶ τὸν Δῖνον] Ὡς ἀγάλματος Δίνου ὄντος ἐν τῇ διατριβῇ ὀστρακίνου.

1476. Χυτρεοῦν] Τὸ ἐν τῷ φροντιστηρίῳ μηχάνημα ὀστράκινον περιφερές, ὡς χύτραν ὠνοματοποίησεν, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἔθετο χυτρεοῦν. τουτέστι, μάταιον, εὐτελές, χύτρας ἄξιον· ὡς ὀστρακίνου ἀγάλματος ὄντος πρὸ τῆς διατριβῆς.

1479. Ὅτ᾽ ἐξέβαλον] Ταῦτα εἰς διαβολὴν Σωκράτους, ἐκβαλόντος τὰ δαιμόνια.

1480. Ἀλλ᾽ ὦ, φίλ᾽ Ἑρμῆ] Τοῦτο οἱ κλέπται πρὸς τὸν Ἑρμῆν ἔλεγον, ὅτε ἁλισκόμενοι ἐκολάζοντο,

Μηδέ μ' ἐπιτρίψῃς, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε
Ἐμȣ̃ παρανοήσαντος ἀδολεσχίᾳ,
Καί μοι γενȣ̃ ξύμβȣλος, εἴτ' αὐτȣ̀ς γραφὴν
Διωκάθω γραψάμενος, εἴθ' ὅ, τι σοι δοκεῖ.
Ὀρθῶς παραινεῖς ȣ̓κ ἐῶν δικοῤῥαφεῖν,
Ἀλλ' ὡς τάχιςτ' ἐμπιπράναι τὴν οἰκίαν
Τῶν ἀδολεσχῶν. Δεῦρο, δεῦρ', ὦ Ξανθία,
Κλίμακα λαβὼν, ἔξελθε, καὶ σμινύην φέρων,
Κἄπειτ' ἐπαναβὰς ἐπὶ τὸ φροντιστήριον,
Ἕως ἂν αὐτοῖς ἐμβάλῃς τὴν οἰκίαν,
Τὸ τέγος κατάσκαπτ', εἰ φιλεῖς τὸν δεσπότην.
Ἐμοὶ δὲ δᾷδ' ἐνεγκάτω τὶς ἡμμένην,
Κἀγώ τιν' αὐτῶν τήμερον δȣ̃ναι δίκην
Ἐμοὶ ποιήσω, κἂν σφόδρ' ὦσ' ἀλαζόνες.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκήνη τετάρτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΜΑΘΗΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ.

Ἰοὺ ἰού.
ΣΤΡ. Σὸν ἔργον ὦ δᾲς, ἱέναι πολλὴν φλόγα.
ΜΑ. Ἄνθρωπε τί ποιεῖς; ΣΤΡ. Ὅ, τι ποιῶ; τί ἄλλο γ', ἢ
Δια-

ΣΧΟΛΙΑ

το, αἰτȣ́μενοι αὐτὸν ἐλθεῖν αὐτοῖς εἰς βοήθειαν. ᾤοντο γὰρ διὰ τὸ μὴ τεθνυκέναι αὐτῷ, ὡς ἐφόρῳ κλεπτικῆς ὄντι, εἰς ταῦτα περιπεσεῖν τὰ δεινά.

1482. Παρανοήσαντες] Ἀντὶ τοῦ, ἀνοητεύσαντος παρὰ τὸ πρέπον, καὶ πεισθέντος. Ἀδολεσχία δὲ, ἡ τῶν ἀηδῶν ὁμιλία.

Διαλεπτολογοῦμαι ταῖς δοκοῖς τῆς οἰκίας.
ΜΑ. Οἴμοι, τίς ἡμῶν πυρπολεῖ τὴν οἰκίαν;
Ἐκεῖνος, οὗπερ θοιμάτιον εἰλήφατε.
ΜΑ. Ἀπολεῖς, ἀπολεῖς. ΣΤΡ. Τοῦτ' αὐτὸ γὰρ
καὶ βούλομαι,
Ἢν ἡ σμινύη μοι μὴ προδῷ τὰς ἐλπίδας,
Ἢ 'γὼ πρότερόν πως ἐκτραχηλισθῶ πεσών.
ΣΩ. Οὗτος τί ποιεῖς ἐτεὸν, οὑπὶ τοῦ τέγους;
ΣΤΡ. Ἀεροβατῶ, καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.
ΣΩ. Οἴμοι τάλας, δείλαιος ἀποπνιγήσομαι.
ΧΑΙ. Ἐγὼ δὲ κακοδαίμων γε κατακαυθήσομαι.
ΣΤΡ. Τί γὰρ μαθόνθ' ὑβρίζετόν γ' εἰς τοὺς θεοὺς;
Καὶ τῆς Σελήνης ἐσκοπεῖσθε τὴν ἕδραν.
Δίωκε, βάλλε, παῖε, πολλῶν οὕνεκα,
Μάλιστα δ' εἰδὼς, τοὺς θεοὺς ὡς ἠδίκουν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡγεῖσθ' ἔξω· κεχόρευται γὰρ μετρίως τόγε
τήμερον ἡμῖν

ΣΧΟΛΙΑ

1509. Τῆς σελήνης τὴν ἕδραν] Ἀντὶ τοῦ, τὰς κινήσεις τῆς σελήνης. Ἕδραν δὲ εἶπεν, εἰς τὸ αἰσχρὸν ἀποτείνων τοῦ λόγου τὴν ἐπιφοράν· ἐπὶ τίνος ὀχεῖται, καὶ διὰ τί καὶ πῶς μένει.

1510. Δίωκε] Ὡς τῶν φιλοσόφων φευγόντων διὰ τὸ πῦρ. τὸ δὲ, ὡς ἠδίκουν, γράφεται καὶ, οὓς ἠδίκουν.

1512. Τόγε τήμερον] Ἀντὶ τοῦ, τήμερον ἀρκετῶς ἔχει ἡμέρα. ὡς ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ δὲ ὁ λόγος.

